

Prot.: 91/2016

Roma, 10 marzo 2016

English ([click here](#))

Français ([cliquez ici](#))

Español ([haga click aqui](#))

Italiano ([clicca qui](#))

Ελληνική ([κλικ εδώ](#))

Ref: 91/2016

Rome, 10th march 2016

**High-level seminar on the state of stocks in the Mediterranean and on the CFP approach
Catania, Italy, 9-10 February 2016**

Mediterranean Advisory Council report

The High-Level Seminar on the state of fishery stocks in the Mediterranean was co-organised by the European Commission services responsible for Fisheries conservation and Control in the Mediterranean and Black Sea (DG MARE) and the Mediterranean Advisory Council (MEDAC), hosted by Italy it took place in Catania on 9-10 February 2016. During the meeting scientists presented a diagnostic of the status of the resources and these presentations were followed by a round table where possible options to tackle the alarming situation were discussed with the participation of administrations and stakeholders. The full list of participants is attached to this report.

The moderator was Mr Hubert Gams DG MARE, who opened the meeting and welcomed the participants, after providing some logistic information to the participants he thanked the MEDAC for having taking the initiative in organising this seminar, also thanking the Italian ministry for hosting the meeting in Sicily. He recalled that the key objective for the Commission was to find answers to the questions posed by the worrying situation regarding the Mediterranean and take steps towards an agreement for a road map to achieve short and medium term objectives working on three levels: Member State, European Union and International action. Strengthening the cooperative framework and constructing common vision among the countries for joint management measures.

The moderator introduced the agenda and the presentations that would follow the opening speeches. He then passed the floor to the representative of the host nation, the Italian under-secretary of state Giuseppe Castiglione.

Mr Castiglione welcomed the participants and the authorities present, thanking the European Commissioner Mr Vella and the MEDAC for having chosen to hold the meeting in Sicily. He recalled the symbolic significance of the area that is geographically at the centre of the Mediterranean and he also expressed his appreciation of the attention that the EC had thus given to the region, underlining that the sector needed appropriate policies that could only be achieved by working together. The two days of the meeting would serve to get an idea of the data available and the different positions so as to find a way to move forward with concrete evaluations both within the EC and externally, moving ahead together rather than simply shifting responsibilities elsewhere, following an interdisciplinary approach with models that can actually be applied within this shared space. He hinted at the complexity of the region with multi-specific fisheries and underlined the importance of involving the fishers in the process to conserve resources and biodiversity without harming the social and economic value of the sector.

Mr Castiglione recalled the Common Fisheries Policy (CFP) as a key tool, mentioning article 18 which introduces regionalised governance procedures and underlining the importance of involving third countries in this process potentially through the GFCM. The growth of the fisheries sector across the region was undeniable and now appropriate measures were needed to ensure more careful use of the marine resources available without underestimating the transversal nature of the issue. This meeting presented an opportunity

for the European Commission and MEDAC to discuss how to proceed with the conservation of the fisheries sector in the Mediterranean with the support of the FAO Regional Projects and the GFCM as well as involvement of all stakeholders, each contributing to the problem on a different level. He again welcomed the meeting participants and thanked the organisers who had made this meeting possible.

The European Commissioner, Mr Karmenu Vella, thanked Mr Castiglione. He welcomed those present to this High-level seminar on the Status of the Stocks in the Mediterranean and on the CFP Approach and he thanked the MEDAC for having taken the initiative to address this important topic, he also acknowledged the Italian authorities for hosting the meeting in Catania. Mr Vella drew the participants attention first of all to the meeting held in July 2015, the Commission's yearly consultation on the "State of Fish Stocks and the Economic Performance of Fishing Fleets", during which the dramatic decline of Mediterranean stocks was emphasised despite the efforts made by the sector, including fleet reductions of the fleet. This concern was also greatly shared by MEDAC Chairman Giampaolo Buonfiglio and it was decided to proceed in identifying urgent intervention strategies.

Mr Vella recalled the facts: fish stocks in the Mediterranean are shrinking. Some are on the verge of depletion, 93% of the fish stocks assessed are over-exploited. There are several reasons: pollution and climate change certainly play a role and there can be no doubt that extensive overfishing is one of the key causes. It is also true that for too many stocks sufficient data is still not available. In the Eastern part of the Mediterranean, for instance, serious gaps in time series prevent meaningful conclusions from being drawn. In addition, half of all fish caught in the Mediterranean are not even recorded. Such gaps in knowledge cannot be used as an excuse to delay action. Among the many reasons to act fast there are the fishers themselves who depend on healthy stocks for their livelihood. The European Commissioner underlined that although the stocks are shared with third countries, he expressed his firm belief that the EC should take the lead in seeking out solutions, especially on stocks predominantly fished by the EU fleets. It is therefore of fundamental importance to discuss what can be done at EU level, facing up to our responsibilities as policy makers, fishes, scientists and civil society. It was underlined that much work had already been done, not least with the reform to the Common Fisheries Policy, as well as the adoption of national management plans by member states for the main fisheries under the Mediterranean Regulation as well as the establishment of fishing protected areas and the EU producer organisations together guiding the region towards sustainable fishing practices. The adopted reform to the CFP provides the political and the financial means to act, including funding possibilities under the European Maritime and Fisheries Fund. The CFP must be fully implemented in order to achieve the objective of Maximum Sustainable Yield (MSY) by 2020 at the latest. However, as it will take a few years before EU management plans start to have an effect it is not feasible to wait and watch resources dwindle. If we don't take action now, there is a serious risk that stocks will decline beyond the point of no return.

Mr Vella underlined that reversing the trend would require an exceptional effort but scientists had stated that the recovery potential of Mediterranean stocks remained very high. He also stressed the importance of thinking creatively and involving new technology in the solutions. The aim of the meeting however, remained that of defining where immediate action could be taken and further steps could be taken by bringing together Ministers from all Mediterranean countries in April during the Seafood Expo Global in Brussels. In addition, he informed the meeting that he would be travelling to several key partner countries to seek their engagement, explore solutions and assess the many opportunities the blue economy can offer, as well as continuing to engage with the GFCM given its key position. He closed by thanking the MEDAC again for

suggesting the organisation of this seminar and the Italian hosts for making it possible, as well as acknowledging the commitment shown by all Ministers present at the meeting.

The moderator thanked Mr Vella and proceeded to welcome the members of the European Parliament present, he then passed the floor to Mr Giampaolo Buonfiglio, chair of the MEDAC.

Mr Buonfiglio welcomed all those present and expressed his satisfaction for the organisation of this high level seminar as an important stage in the process towards achieving greater sustainability for the fisheries sector. He emphasised that the MEDAC represented professional fisheries stakeholders who together implement the role given to the MEDAC in providing the EC with opinions and proposals to facilitate the application of the CFP in the area. He further highlighted that the MEDAC included dedicated working groups covering each key aspect and that the functions of these working groups are agreed annually with the EC so as to achieve useful indications and positions. He underlined that the MEDAC also recognised the need to change pace in the light of the growing concerns facing the sector. It had been possible to convene this seminar with the commitment of the Italian administration, however he stressed that this was the beginning of a new challenge to meet together, not only on the European side of the Mediterranean, enlarging the vision both geographically and ideologically encompassing an ecosystem approach. The CFP is just one piece of a much larger mosaic which the GFCM is facing, the policy developed by Europe to date has had several effects but the results are not yet fully satisfactory. The MEDAC, together with its partners, seeks significant ways to move forward while making the reform to the CFP even more effective. The issues on the table during this two-day seminar must receive careful attention if we are to proceed with renewed vigor.

Mr Andrés Hermida (Director for Fisheries at the Spanish Ministry for Agriculture, Food, Environment) took the floor. He thanked the Italian Under-Secretary, the representatives present and all the meeting participants. He expressed his gratitude to MEDAC and the EC for bringing this seminar together in the heart of the Mediterranean. He informed the meeting that Spain was aware of the imbalance in the stocks as set out in the scientific reports, he anticipated that the experts present would speak of a fall in biomass with a high chance of recovery as long as we can correct the situation: in Spain measures were already being implemented with the integrated plan for fisheries, as well as local plans that have been passed. The meeting was informed that for the integrated national plan, biological reference points had been established in view of achieving MSY, in addition there had been a reduction in fleet capacity, technical measures focusing on fishing gear selectivity, temporary suspensions of fishing activities, the implementation of restricted areas and the further protection of coastal areas. However, despite these measures, the scientific reports available, especially the most recent ones, confirm that over-fishing is on the increase and that biomass is falling, he therefore saw the clear need to review the efforts being made. He recalled that this was not only a Spanish problem, the whole of the Mediterranean is in an increasingly worrying situation and it is crucial to work together to steer Mediterranean fisheries towards achievement of MSY, as stated in the CFP. Mr Hermida continued by underlining that from the point of view of the Spanish administration, it would be necessary to increase awareness and knowledge of management processes across the region and this forum could provide the necessary support; the main points to bear in mind: 1. the application of additional measures must take into account their impact on the socio-economic stability of the fisheries community 2. In assessing resources we should take into account climate change and other factors, this has not been properly studied 3. we must not disregard the unique nature of the Mediterranean 4. all countries must be involved so there is not random discrimination. He thanked the organisers again for making the meeting possible.

Mr Ante Mišura addressed the meeting on behalf of the new Croatian Minister who had only just taken office. He expressed full comprehension of the poor state of the stocks while underlining that in Croatia fishing is an extremely important activity and the very survival coastal areas and islands was at stake. EU funds were being used for infrastructure at present but Croatia also had a real interest in preserving sustainability through the implementation of management measures. He also expressed the feeling that the criteria applied were excessively generic where it would be more appropriate to analyse individual segments so as to consider the single coastal communities; he also stated the importance of small pelagic fisheries for the Adriatic (as well as for the whole Mediterranean naturally) and that Croatia was awaiting the proposals concerning this specific fishery, it could prove to be a good area in which to test the management measures within the CFP guidelines. He recalled that Italy, Slovenia and Croatia had been working well together for many years, even before joining the EU they cooperated under the GFCM. The meeting was also informed on the national management plans being applied to reduce capacity and fishing days, as well as national measures to manage spatial and temporal restrictions and closures to protect juveniles and spawning stock biomass; such measures would lead to results but over several years. He underlined that most important factor was to manage the sector according to correct principles: all the aspects mentioned are links in a chain and not isolated aspects. Lastly he commented that there had already been some results linked to the steps taken, for example Bluefin tuna stocks had recovered, however as they are predators this recovery also impacts on small pelagics that are prey. There cannot be a simple management plan in the Mediterranean, which is a complex whole made up of many small units. We need multi-faceted, comprehensive approach that is rigorous in the implementation of effective measures, only then will we see an improvement. He thanked the meeting organisers once more for the opportunity to participate in this meeting that represented the first step in finding lasting solutions.

Mr Roderick Galdes, Parliamentary Secretary for Agriculture, Fisheries and Animal Rights within the Ministry for Sustainable Development, the Environment and Climate Change of Malta took the floor. He thanked the organisers and greeted the meeting participants, noting that this seminar followed directly on from the International Conference on Economic Advice in Fisheries Management held in Malta at the beginning of February. He emphasised that ecological and biological advice was an important base for decision making, understanding what really happens, following a joint approach, is the only way to comprehend how to proceed in the management of resources. With the best advice we can make the best decisions. The situation in the Mediterranean is extremely complex and the stringent measures imposed in recent times have been very hard for the fisheries sector, however the current situation will entail further obligations and he repeated that a joint approach would be essential, working from the bottom up in fisheries management. He stated the opinion that the EU needed to engage more productively and focus on helping its partners. Collectively we have what it takes to emerge successfully and there is great trust in the Commissioner to guide the Mediterranean towards a more sustainable future. Mr Galdes expressed his hope that the seminar would lead us into new territory where collaboration is concerned and that the decision makers present would be in a position to initiate policy changes on this basis.

The Slovenian Agriculture Ministry State Secretary Tanja Strniša addressed the meeting, thanking all concerned for the organisation of this important seminar. The Slovenian administration agreed that the state of stocks and specifically fisheries resources was critical and that we must act together to face this common responsibility. As already stated by the representative of Croatia, a joint management approach is an example of good practice and the small pelagics plan is being implemented under the GFCM. There is also a joint recommendation in place in the north Adriatic concerning the landing obligation. She further underlined that

Slovenia had acted to ensure sustainable management in the north Adriatic with the following steps: on the basis of Art 19 of the Mediterranean Regulation new licences are not issued and this has helped the stocks; the permanent cessation of activities has removed vessels from fleet which targeted small pelagics; limiting fisheries since 2011 has reduced landings of small pelagics by 87% for example. In the light of this Slovenia supports discussion on management measures but emphasises that in the future it will be very important to bear in mind the efforts already made in the recent past, as the Slovenian fisheries sector has already reduced effort as much as possible and now it is essential to ensure survival of traditional fisheries and the small-scale sector in the country. Any further reduction would bring with it a financial and administrative burden for the Slovenian government and for the fisheries sector itself. If such measures prove to be indispensable then there would need to be exemptions for Slovenia. She also underlined that there are also other activities which have a negative impact on stocks that need to be assessed.

The moderator welcomed the invited experts and began the meeting session dedicated to the scientific presentations.

Presentation 1: EU Science and fisheries: an overview in the Mediterranean basin – Norman Graham, President of the European Commission Scientific, Technical and Economic Committee for Fisheries (STECF). The slides presented are available on the website dedicated to this High Level Seminar and as an annex to this report.

Mr Graham thanked the organisers for the invitation to speak and provided a brief description of the STECF, its structure and activities, highlighting the significant focus on the Mediterranean including the assessment of key stocks and the evaluation of the performance of national multi-annual management plans (MAPs).

Where assessment advice is concerned, he gave an outline of the scientific activity of the Committee, based on the GFCM division of the Mediterranean and Black Sea areas into assessment units: the FAO GFCM Sub Areas (GSAs). He emphasised that stock assessment in the Mediterranean is complex due to a number of factors, in particular the high number of GSAs and species for which separate assessments are frequently carried (the same species being assessed separately in each GSA), often with very short time series. He briefly contrasted the STECF approach from that of ICES as well as underlining the importance of the GFCM in the whole picture given the non-EU dimension of the fisheries sector. Where stock assessment is concerned, he pointed out that for each stock there is a summary advice sheet with information on the stock development over time, advice, catch options and reference points, as well as an assessment report for each stock that presents details on biological parameters, description of the fisheries, management measures in place, catch and effort survey data as well as details on the assessment methodology applied. For each stock catch advice is provided for the achievement of Fmsy and the impact in terms of actual catches. Mr Graham provided examples to show how assessments are carried out for the different species groups: small pelagics, crustaceans, demersals and commercial stocks, demonstrating an alarming level of over-exploitation. The data provided showed the meeting participants that of the 64 stocks assessed 61 (> 95%) are fished above Fmsy. Where stock status is concerned summarised that almost all stocks are chronically over exploited and biomass is low; recruitment is impaired by a lack of adult specimens; demersal resources are in a worse state than small pelagics and crustaceans with hake causing greatest concern.

Where national management plans are concerned, the meeting was informed that many stocks prove to be incompatible with the CFP given the high exploitation patterns, moreover many stocks need urgent rebuilding plans. One of the main issues, however, is that of transboundary stocks that are considered in

several national plans regardless of their real distribution, which would suggest that broader scale management would be far more appropriate. Mr Graham summarised that modifications would be necessary to confirm with the CFP objectives, these would involve changes in the geographical scope to a more appropriate regional level; improvements to the implementation of the management plans and the adoption of harvest control rules, limits and target reference points.

Mr Graham rounded up his presentation with some key points for consideration, these included the need to strengthen the current management approaches with the needs of management driving the scientific and advisory process. The key point that underpinned his presentation however was the fact that the effort and capacity regulation implemented to date has not reduced fishing mortality for demersal species; a further reduction of between 50% and 60% would be required to reach F_{msy} .

Presentation 2: Diagnostic of the fisheries stocks and possible future scenarios – small pelagic resources.

Philippe Cury, senior scientist at the Institut de Recherche pour le Développement in Marseille, France. The slides presented are available on the website dedicated to this High Level Seminar and as an annex to this report.

Mr Cury expressed his feelings of privilege and responsibility in addressing this High Level Seminar. He informed the meeting that after a long career spent in many parts of the world he had never encountered a situation as worrying as that in the Mediterranean at present. He recalled the Commissioner's words that we need to start on a new path with immediate effect so as to reverse the trend while conserving the socio-economic situation. This should be possible, there are success stories like that of Bluefin tuna, however as also noted by Mr Graham, two thirds of Mediterranean stocks are not recorded and over exploitation is severe. Decreasing catch trends and a reduction in effort are well documented, however Mr Cury noted that in some cases it is reported that the assessments made are under estimated by up to 30% and this makes the picture even more bleak.

He moved on to presenting studies on small pelagic species, principally sardine and anchovy, in the Mediterranean based on time series from the 1980s onwards. The situation described was extremely interesting: we are indeed concerned by the sudden decrease in catches in the last years in comparison with the data available for the earlier years in the time series. Effort has been amply studied and would appear not to be to blame; setting catch versus biomass showed an exploitation rate at an acceptable level; recruitment would not appear to be suffering in the Gulf of Lions; disease was rejected as a cause; a high presence of predators such as tuna was also rejected. The reply would seem to be that small pelagic species are simply not thriving. The Mediterranean is affected by climate change which has changed conditions, warmed the water and reduced quantities of zooplankton so fish do not have enough to eat, within the scientific community this factor linked to the conditions within the sea is become increasingly accepted as a likely cause thus exonerating fisheries activities.

Mr Cury provided the meeting with further results from studies, describing the variables influenced by the environment and by factors related to the whole ecosystem and the interaction between the species. Small pelagic resources are particularly important within the ecosystem and it is therefore important to maintain their levels so as not to impact negatively. The meeting was shown, among others, a study related to sea birds that had established a limit reference point for an ecosystem approach to fisheries in terms of the presence of small pelagic biomass for marine birds. The survival rate of birds was proved to be linked to the small pelagics on which they feed, the target threshold being about 1/3 of the maximum amount of small

pelagic resources that must remain in the sea to allow the marine birds and thus the whole ecosystem to survive. An example was given taken from a study in Namibia which proved that the overexploitation of small pelagics had altered the entire ecosystem creating an imbalance that led to a huge increase in jellyfish biomass, proving that the correct balance is necessary for the survival of the ecosystem. Marine mammals also need to survive as well as large fish species to ensure the resilience of the ecosystem.

Mr Cury also compared the conventional versus precautionary ecosystem approach in exploring the resilience of the ecosystem through forage fish exploitation patterns, encouraging greater caution where there is less information on these species and their interactions with predators and the environment. The meeting was further informed on Bluefin tuna studies and here too a precautionary approach was advised in the absence of scientific certainties.

With reference to the 2030 Agenda for Sustainable Development Goals he underlined the need for an integrated, multi-disciplinary scientific approach for the whole Mediterranean basin in order to fully comprehend the stocks and their development including studies that quantify the impact of other external factors. There is also a body of intentional experience available to be tapped, especially in developing integrated frameworks that build scenarios.

The Europe Marine Strategy Framework Directive is already taking a broader perspective with the aim of achieving Good Environmental Status by 2020 and within this vision for the first time the ecosystem elements as well as the multiple human impacts are taken into account at EU level. Mr Cury closed his presentation by summarising the key scientific issues in: integrated and multidisciplinary scientific studies at basin level; promoting scientific networks; promoting access to databases; carrying out research in indicators, identifying thresholds and limit reference points, promoting research on spatial planning. He identified the key matters related to integrated governance as: implementing GES/MFD and ecosystem indicators; developing an integrated framework using scenario building with stakeholders; promoting spatial planning and large MPAs for conservation; promoting sustainable, well-managed small scale fisheries; developing case studies that produce positive results.

Presentation 3: Diagnostic of the fisheries stocks and possible future scenarios – demersal resources. Mr Eduardo Balguerías Guerra of the Instituto Español de Oceanografía. The slides presented are available on the website dedicated to this High Level Seminar and as an annex to this report.

Mr Balguerías thanked the organisers of the meeting. He informed the participants that his presentation would be divided into the following five areas: fishery indicators; assessments; stock status; difficulties; suggested actions. He also noted that he would not enter into great detail on the first three matters that had already been covered by the speakers before him.

He recalled that the Mediterranean is a small area in global picture but it is complex with multi-gear and multi-species fisheries mostly involving small-scale vessels scattered across a large number of landing sites. Demersal resources represent about 30% of total reported catches in the Mediterranean and Black sea areas. Where capacity is concerned, the Italian fleet is by far the largest. Some fisheries indicators were described to the meeting participants before Mr Balguerías passed on to describing resource assessment under the two main technical bodies that conduct regular stock evaluations in the Mediterranean: the GFCM and the STECF. He discussed the FAO division in GSAs and the problem of the perception of the stocks that are transboundary or straddling, he further demonstrated that evaluation of species is not uniform, only about 6 or 7 are assessed frequently due to their commercial importance while others are not assessed at all, as already

mentioned during previous presentations, moreover the western Mediterranean receives a high level of attention where stock assessment is concerned and as we move east there is less assessment. While noting that the assessment methodology also varies, he gave the meeting a brief idea of stock status according to data from both sources.

Moving on to the difficulties present, Mr Balguerías noted the uneven quantity and quality of data across the region and between the species as well as the unavailability of historical time series that may exist but are not accessible. As already noted, incomplete geographical and temporal coverage as well as lack of knowledge on some basic biological/population parameters also hamper survey results. He recalled that standardised methodology is only used in some areas and more acutely there does not appear to be direct coordination between the two bodies that regularly carry out stock assessments. He requested clarification on the different levels of governance of the various bodies in the area and expressed the hope that further stakeholder involvement would be fostered.

Suggested actions: he first mentioned the prospect of implementing a common data collection programme in the area as well the possibility of recovering existing data and creating an open database, creating synergies and overcoming caution to mutual benefit as well as aligning priorities. He emphasised the importance of discussing all the underlying problems so as to move forwards. The most pressing issue was seen to be a reduction in F for hake in particular. Recovery potential is high as history has shown.

Presentation 4: the Mediterranean: Ecosystem status and other impacts from climate change. Simone Libralato, Istituto Nazionale di Oceanografia e Geofisica Sperimentale, Trieste, Italy. The slides presented are available on the website dedicated to this High Level Seminar and as an annex to this report.

The participants were informed on studies carried out on the cumulative human impacts on the Mediterranean ecosystem, many different factors were taken into account and mapped according to a weighting system. It was noted that the Mediterranean is an oligotrophic sea with a marked difference in primary productivity from west to east and significant changes in other biochemical properties across the area. The three-dimensional modelling system was described to the meeting to highlight the importance of considering the Mediterranean as a whole. A brief demonstration of water circulation patterns and connectivity was also given: the factors which influence circulation and its effects on productivity. The meeting was informed that on studying the water body in depth at local level it is possible to define factors that influence fish species biomass. The effects of changes in sea surface temperatures were discussed as well as alteration of salinity. It was pointed out that studies do not just focus on the direct effect on more sensitive species but also on the indirect factors stemming from a change in temperature, water stratification and thus productivity, as nutrient levels and biochemical cycles altered in the different areas; a reduction in nutrient availability and in chlorophyll can cause changes in the biological composition of in certain areas. Another factor studied is ocean acidification, many species are highly sensitive to this parameter and these factors together drive direct and indirect changes in the environment that have been mapped and projections were shown until 2050.

The meeting was informed that the next stage of the studies concerned the effects on specific species, starting from the most sensitive such as macroalgae and sea grass beds, taking the current situation and applying the available biochemical data so as to create scenarios for the future, the same method was applied to coralligenous outcrops, another key biodiversity indicator – future scenarios forecasted show that large areas of the Mediterranean will become inhospitable to corals and other sensitive marine organisms. This

introduced the direct effects of climate change without any reference to commercially gathered species, demonstrating that the effects of climate changes are felt at all levels. It is now necessary to integrate these pressure factors into the dynamics of the various fishery species. Thus allowing scientists to compare the effects on many levels within the ecosystem approach, integrating the biochemical processes and species interactions in different impact scenarios to provide greater understanding in support to decision making processes.

The meeting was also reminded that changes in the environmental parameters (temperature, salinity, acidity etc) favour the presence of invasive species which are finding increasingly suitable conditions in the Mediterranean and thus competing with resident species by reducing vital habitat, overgrazing prey and causing changes in natural predation dynamics, a situation that is further impacted by the effects of the changes in these same parameters on the resident species, it was also mentioned however that over time some of the invasive species may also be found to have a commercial value.

The meeting was then shown the tool being developed to study the response of an ecosystem approach to multi target fisheries by means of a model developed to assess the effect of the application of Fmsy on the target species (assuming selectivity is managed perfectly, not considering it as a variable). This tool aims to optimise catches for the assessed species for the correct management of the resources themselves as well as considering the species which interact with them, such as predators, which will be influenced. Although the tool is at an initial level of application, it could prove useful in optimising catches for target species under an ecosystem approach where the effects that can only be seen using such models, further integration with the climate change factors will bring together processes and impacts. It is possible to study synergistic or antagonistic effects of climate and fisheries in a n ecosystem approach setting, considering not only biomass and catches by species but also ecosystem indicators, thus leading to a change in strategy.

It was emphasised that a lot more data is required, there is still much uncertainty in this approach however the crucial importance of complex 3D systems was underlined, embedding spatial patterns and connectivity into management and decision making processes.

The moderator thanked Mr Libralato for his presentation and opened the floor for questions and answers with the experts present.

Q1. Fabrizio De Pascale, Uilapesca, Italy, questioned the statement that capture quantities had been underestimated by 30%-40%, asking what data this had been based on: data from the Member States? He also asked whether the statistics were the same as those provided by FAO.

Mr Graham replied that it would be necessary to ask the national administrations whether the data were different to those gathered by FAO, theoretically they should be the same as those in the data collection programme.

Mr Libralato said that the data included in assessments are usually also compared with those that are obtained directly from the markets in the area under consideration, so official data are set against the situation found at local level.

Mr Balguerías commented that the data employed should be the same but this is not always the case. The EU has a data collection framework that is fed into by the national administrations and these same data should also be submitted to FAO, albeit sometimes in a different format. In Spain officials statistics are compared to the scientific results and used together.

Mr Cury confirmed the use of FAO statistics and stated that undeclared catches were estimated and the results had suggested that FAO data was underestimated. The data used was independent and provided by scientists, he also noted that there are countries that do not even consider the data collected by fishers.

Q2. Alessandro Buzzi, ACI Pesca Italy, questioned the approach applied up to now, given the data presented by the scientific experts stating that 90% of the stocks are over exploited. Measures have been implemented that appear not to have had any effect, he therefore questioned the need to continue reducing effort, wondering whether the social and economic sustainability of these measures had been duly considered as these factors are increasingly important.

Mr Graham replied that the social and economic sustainability of the sector was, of course, fundamental. If we reduce fishing pressure now then in the future catches will be more abundant and thus lead to socioeconomic improvement. The problem is getting from here to there, we need to check that our reference points are the most suitable ones so as to proceed correctly.

Mr Cury recalled that the fish being exploited are the last wild resources and that nature can surprise us, but if we do not manage stocks properly and rebuild them while we still can, this surprise could be negative, some countries have taken the step of halting fishery activities altogether so as to rebuild stocks, this is a difficult political choice but it is a long term process and subsidies must be in place for the fishers. He also noted that collapsed stocks cannot recover if fishing does not stop. He repeated that it would be very difficult to stop fisheries entirely and make the operators change activity, it would have to be a long term strategy.

Q3. Javier Garat CEPESCA, Spain requested clarification of the stated 30% divergence between real and declared data, mentioning recent publication in Nature Communications January 2016 by Daniel Pauly and Dirk Zeller, article 10244, entitled “Catch reconstructions reveal that global marine fisheries catches are higher than reported and declining”.

Mr Graham replied that there was disagreement on the data however it was clear that some uncertainties remain, stating that he did not have an immediate solution to the issue of divergent data.

Mr Cury answered that it is a well-known fact that the data available is imperfect, and that the divergence between Pauly’s data and that issued by FAO is no surprise. There are other factors that lead to underestimation of data, such as illegal fisheries, as well as the biomass lost to predators that cannot be quantified exactly, however using this example it had also been decided that the amount of Bluefin tuna in bay of Biscay could not alone explain the reduction in biomass of small pelagics.

Mr Balguerías answered on the matter of the Pauly study stating that for the Atlantic there would seem to be an overestimation of the divergence and that Pauly in his opinion makes and assumptions that are overly general. Although there would appear to be a significant under estimation of catch data, Mr Balguerías considered that Pauly’s model had over-emphasised this divergence. He gave an example of a successful data collection method applied in Iceland, where cooperation had been possible between the scientific community and fisheries due to mutual trust and the results were good although limited to certain fleets.

Q4. Marta Carreras of OCEANA requested replies on the matter of marine conservation, calling for concrete commitments with reference to the 2020 deadline and asking whether, in the context described during this meeting, emergency measures were required, such as total closure of areas or suspension of fisheries targeting certain species.

The moderator replied that the potential conservation measures would be discussed in the afternoon session.

Afternoon session – 9th February

Presentation 5: Conservation and Control in the Mediterranean and the Black Sea. Xavier Vazquez, DG MARE. The slides presented are available on the website dedicated to this High Level Seminar and as an annex to this report.

Mr Vazquez opened by recalling that the diagnostic established and agreed on by all parties was that the status of the main commercial stocks is extremely worrying and that we have no more time to wait. The first objective of this seminar must therefore be to confirm a common diagnosis and then find a roadmap to agree on where to go from now, bearing in mind the solutions available within the CFP and the preventive measures already in place and applied, albeit dishomogeneously, across the area, which have not been successful up to now in improving that state of stocks. He brought the meeting's attention to the two levels of urgency: short term (2016/2017) and medium term (2018/2019), providing examples of the measures and recommendations in place, underlining that although some measures would prove painful and difficult to adopt, and may not be fully agreed on by those who will be required to apply them, we must take action all the same; horizontal activities or single nation initiatives can be implemented immediately.

The different levels of intervention were described, EU and International. In the first case we can envisage the immediate adoption of measures contemplated in the CFP; at international level there are ICCAT and GFCM recommendations, which in most cases represent preventive measures. Mention was made of the Strait of Sicily, for which recent results on hake demonstrated that we need to reduce fisheries targeting this species by 70% immediately, and those targeting deep water rose shrimp by 20% with no further delay. This could be through a reduction of effort in terms of days at sea, by capacity reduction, closing areas whichever combination of measures can be implemented immediately as there is proof that in the areas where strict measures are in place already the state of hake stocks is up to four times better than in other areas of the Mediterranean. He stressed the need to carry out missions around the region to spread the idea that we need to act now to change the stock levels, whatever criticism there may be of Pauly's research and the data it is based on, there can be no doubt that there are unregulated and illegal fisheries, gaps in records of landings data, even log book data is not 100% certain unless we count every kilo sold to restaurants as well as all the other data that is lost (and in addition represents tax evasion).

The meeting heard that applying the CFP in the Mediterranean was complex but some clear aims emerge: reducing by-catch and recording all catches are key aspects. Taking the example of hake and associated demersal fisheries, one measure would be simply to move fishers to areas with a lower concentration of juveniles so as to rebuild the stock. It will also be necessary to improve selectivity in real terms; control is also important to see that regulations are respected, including those on minimum landing sizes for conservation: enforcement needs to be strengthened. Further examples were provided of EU level and international measures, underlining that the technical interventions all require an intensification of monitoring, surveillance and control.

Mr Vazquez returned to the key issue at the centre of this seminar: the need to find a road map. He described the possible adaptation of data collection to meet the new requirements of the reformed CFP, improving the quality and quantity of data on stocks and involving the EMFF so as to map the needs (the meeting was informed that DG MARE was already working on this), noting that some stocks are already well documented.

There will also be an attempt to rationalise the system so that the member states are facilitated in the task of gathering data. Following this it will be necessary to discuss the activities to be carried out and identify who would do what and when, working in synergy to reverse the situation. The question being whether all players see the same road and have the same destination.

Presentation 6: Support for Conservation and Control Measures in the Mediterranean. Fabrizia Benini, DG MARE. The slides presented are available on the website dedicated to this High Level Seminar and as an annex to this report.

Ms Benini presented key aspects of the European Maritime and Fisheries Fund (EMFF) including precisely what it is possible to finance through the Fund and the challenges for the future. To use the funds the action in question must fall under one of the funding priorities identified by the EU as “Funding Union Priorities”. UP1 and UP3 which are the most clearly linked to the matters under discussion. UP1: Promoting environmentally sustainable, resource-efficient, innovative, competitive and knowledge-based fisheries; UP3: Fostering the implementation of the CFP.

The meeting was informed that the EMFF has to contribute to the sustainable exploitation objectives of the CFP, and this is why it excludes any operation which could increase fishing capacity (or the ability of vessels to detect fish). UP1 could be achieved through the implementation of fleet measures in particular by using permanent and temporary cessations of fishing activities to ensure a balance between fishing capacity and available fishing opportunities. EMFF foresees a co-financing rate of 50%. The implementation of measures to ensure the reduction of the impact of fisheries on the marine environment, including the reduction or avoidance of accidental catch and the protection and restoration of aquatic biodiversity within the ecosystems. In this area the EMFF provides co-financing up to 75%. Under UP3, the objective to foster the implementation of the CFP will be achieved by supporting control and enforcement of the CFP rules, where the EMFF envisages a co-financing rate of 90% and data collection related to the fisheries sector which sees a co-financing rate of 80%.

Fleet measures can cover permanent or temporary cessation of activities. Where permanent cessation is concerned, this is a structural change resulting in the removal of the vessel from the register, the vessel in question must correspond to an unbalanced segment and it is clear that the financial support received cannot be used to reinvest in a new vessel within the fisheries sector. Ms Benini recalled that these financial support measures will only be available until December 2017 so it would be wise to proceed as soon as possible. Temporary cessation is also possible although there are limits to the application which were made necessary following abuse to funding detected in the previous application period. The funding of emergency situations was also foreseen in the Fund’s structure, as well as conservation measures, preferential treatment was envisaged for small scale fisheries.

Within the framework of the reformed CFP, backing for control and enforcement was described as well as the EMFF support for data collection. Lastly the allocation of funds for operational programmes was presented. An overview of the main EMFF measures and UP described in the presentation was provided as support to the preventive conservation measures already in place and the additional conservation measures discussed during the seminar. She concluded by emphasizing that member states must take the necessary administrative steps now so as to begin certifying expenses because the funds that are not used will be lost; expenditures need to be certified by December 2018. The member states were encouraged to identify the

measures to be implemented, noting that financial allocations could be reshuffled on the basis of the real needs. DG MARE is available to discuss the individual needs of each member state.

The moderator thanked Ms Benini for the presentation and opened the floor for discussion.

Mr Frédéric Gueudar-Delahaye, the French Director of Maritime Fisheries and Aquaculture, thanked the Commission, the MEDAC and the authorities. He apologised that the Minister had not been able to attend the meeting and stated that the French administration shared many of the conclusions that led to the organisation of this seminar. Three key points were highlighted. The first concerning the different factors affecting fish stocks in the Mediterranean, fisheries activities are not the only variable to be taken into account; secondly he pointed out that a great deal of effort had been made over recent last years and that that administrations and professionals had already worked towards these goals, so it would not be appropriate to state that nothing has worked, we need to assess the more effective actions and take a balanced view of the sector; his last point concerned the socio-economic aspects as the sustainability of the sector is paramount. The meeting was informed that the French administration was working closely with the Commission and in relation to the EMFF the most appropriate actions would be selected so as to avoid delays in the implementation of any measures.

Professor Stefano Cataudella, Chair of the UN FAO General Fisheries Commission for the Mediterranean (GFCM), addressed the meeting and immediately provided clarification of issues of governance that had arisen during the seminar. The GFCM produces mandatory measures, although there is a difference between producing measures and applying them, the legal framework for the member states is clear. It is the member states that must make the proposals and through a specific memorandum of understanding it is possible to achieve a procedure to apply. The GFCM is a regional body that makes binding measures and as the highest judicial body in the Mediterranean the member countries must apply the recommendations that are sought jointly and approved at regional level. It was also highlighted, however that the application of these obligatory measures depends on political trust between countries, inverting the logic of control and moving towards diplomacy and trust. As Chair he is at the service of the GFCM and of the member states.

The moderator opened the floor for questions.

The President of the Catalan federation of fishing associations highlighted that, while everyone is aware that there is a grave problem, the current situation in the Mediterranean fisheries sector is affecting above all the fishers and the vessel owners, who have invested over generations. He expressed the feeling that at the central issue could be pollution, as it would appear that nutrient levels have dropped drastically and with this the quality and quantity of marine organisms has decreased. Restructuring the sector is therefore a burden that should not be shouldered by fisheries alone.

The Director General of the Regional Department for Mediterranean Fisheries, Sicily Region, addressed the meeting, following on from the previous interventions he also underlined the particular problem faced by small-scale fisheries, it is not feasible simply to eliminate a sector just because the resources are scarce, for each fisher at sea there are seven people on land that work in direct connection with the sector. The socio-economic aspects are critical. We need to focus on creating a programme as it would appear that small scale fisheries are paying the price for the actions of larger commercial fisheries. He highlighted the challenge of creating a system for 27 different countries when not all of them are subjected to the same rules.

Mr Cury commented that while it is true that the EU countries cannot take on the task of improving the situation alone, it is however equally true that the European states are responsible for much of the problem and must act. Moreover, there is the GFCM whose rules are binding, meaning for example in the Straits of Sicily the measures are applicable to Tunisian, Maltese and Italian fisheries in the same way. The EU countries must permit full application of GFCM regulations.

On the matter of pollution, Mr Cury recalled that, measured in tonnes, there is more plastic than fish in the Mediterranean, more rubbish than resources; pollution is often caused by molecules produced by industry and this is a key problem affecting the fish as well as being a human health issue.

Mr Libralato from Trieste replied on the issue of nutrient levels: a decline in productivity is expected to emerge due to a lack of nutrients but this must not be considered the only cause of a lack of resources. Secondly, if measures are applied to a complex model such as the one he presented, the effects will only be visible after many years, so what we are seeing now could be due to past actions and measures: complex systems do not enjoy immediate effects when a measure is implemented.

Fabio Fiorentino, an Italian researcher involved in the assessment of demersal stocks intervened to express his agreement on the need for a shared vision. Where data are concerned, however he stated that from his experience the issue of actual biomass is less clear, if standing stocks are examined there is a significantly lengthy time series for 23 different species assessed and in his opinion it is not a question of true emergencies, except in a few cases, as there is not enough data to make this claim. There is certainly gross overfishing, but the prognosis cannot be stock collapse. In order to obtain an improvement in F, it is necessary to improve exploitation with management measures that will reduce fleet capacity, as has been carried out in the trawling fisheries of Sicily.

Mr Graham replied that the window of opportunity for intervention is small and although it is true that we do not know the critical level of biomass, this is a weak basis for inaction as we do know that there is chronic overfishing to be faced. It is also uncertain if the observation window we have is now showing the real biomass.

Oscar Sagué Pla, IFSUA, addressed the meeting and questioned the lack of reference to recreational fisheries in EU data collection and statistics. Ignoring this aspect of the sector means not taking into due consideration certain stakeholders who could have a significant effect on the ecosystem. He made a further point that as most fisheries are small scale, it should be possible to study more species that is currently the case as the fishers are required to record all catch data. He also referred to studies carried out in the Canaries where the impact of recreational fisheries was proved to be more significant than professional fisheries, which could be true for areas of the Mediterranean so is certainly a matter to investigate.

Mr Balguerías thanked him for the questions and replied that these are very real concerns. As mentioned during his presentation, it was stressed that data is gathered from all sources and this includes recreational fisheries and data is being sought from all member states. Where the number of species is concerned, it is not for the EC alone to select the species, in an ideal world, all 400+ species would be assessed.

Mr Graham also intervened on the issue of recreational fisheries, highlighting that there is a legal framework for data collection but it is limited to certain stocks, progress is slowly being made in this direction as there is a huge number of recreational fishers but more robust data is needed before it can be incorporated into STECF work.

The Greenpeace representative: Serena Maso presented the “joint NGO Statement to the High-Level Seminar on the state of fishery stocks in the Mediterranean” which is available as an annex to this report. Speaking on behalf of the organisations who undersigned the statement, she expressed deep concern about the situation on the Mediterranean, adding that economic and social sustainability could not be achieved if environmental sustainability is not achieved first. Fishery activities must stop where stocks are critical and in the longer term a programme to rebuild stocks should be implemented starting from the recruitment areas; it is also crucial that the rules in place be applied with appropriate levels of enforcement.

Antonio Pucillo, national fisheries coordinator for the Italian union Flai Cgil, addressed the meeting with the opposite position, stating the impression that the critical socio-economic problems faced by the sector had not been dealt with in sufficient depth. Demanding further sacrifice from the sector and adding more costs will bring about mass closure of fisheries activities, we need to seek alternatives so that fishers can earn a living. Undoubtedly protecting the environment is important but the human cost must be considered first.

Laura Pisano of the European Anglers Alliance expressed concern that the discussion focused on management for stocks and gear without considering different measures for different environments. Recreational fishers have noticed that where inshore waters are concerned there is no specific management but there is massive biodiversity, making these areas highly important. The gear allowed is the same as that used at sea but it could be preferable to tailor management to the different areas. Moreover, certain kinds of fishing activities are moving closer and closer to the land, the fisheries environments on shore need to be safeguarded in terms of the habitat and resources.

Kristina Mislov, representing the Croatian fisheries associations recalled that management measures have been implemented for years and the present status of the stocks as demonstrated during this meeting in actual fact dates back to 2013 due to the models used. Under the GFCM the first programmes were implemented and Croatia has greatly reduced days at sea. For example in 2015 fishers were in the port for 82 days although only one month will be subsidised by EU funds, the year before there was a 90 day closure with no funds available – results of these measures, if any, will be seen in 2018. The fishers are suffering as a result but the measures are being applied, she therefore stressed that work in this direction is ongoing.

Gilberto Ferrari, president of the Italian association Federcoopesca, addressed the meeting underlining that all the information received during the seminar was important but the focus is on just a few of the hundreds of species that are not doing well. He expressed concern that the message emerging from the seminar was that of a 50% overall reduction in fishing activities in the Mediterranean, while it is true that the EMFF will support the sector on some levels, it must be highlighted that measures are already in place and, for example, the Italian fleet had already been reduced by 40% in the last ten years, these are structural changes that cannot be reversed. In his opinion the sector should take responsibility on several levels, the approach should be regional but should take into account the measures already applied in some counties like Italy where there is an advanced set of regulations.

Mr Vazquez commented that the MEDAC is working at basin level on the issue of bycatch reduction, one of the main aims of the CFP. In May of this year joint proposals from members states will be put forward on the discards management plans to be implemented from 2017 for species with a minimum reference size for conservation. It is hoped that these will include real measures to reduce bycatch, unlike the plans for small pelagic species which had *de minimis* exemptions. He made a further comment concerning permanent

cessation: the vessels demolished are removed from the register but in many cases they were unproductive and as such were not fishing, their demolition will not, in this case, make a difference.

Marc Planas, CRPMEM LR - Comité Régional des Pêches Maritimes et des Elevages Marins du Languedoc Roussillon addressed the meeting, underlining that any measures need to be discussed and decided together with fishers and trust must be built up if the CFP is to be effective. Fishers are attempting to respect the CFP but in the past this hasn't worked, in his opinion, because it was not applicable across the whole Mediterranean. He also touched on the matter of pollution which would appear to have had an effect on stocks, based on the observations made by the fishers themselves not on scientific studies. Moreover as 50% of the fleet no longer engages in fishery activities and therefore a further reduction would be difficult for the sector to sustain. He agreed on the need to work together transversally harnessing knowledge at all levels, so as to put management plans together that are implemented progressively with the support and participation of fishers.

José Manuel González Gil de Bernabé, the Secretario General de la Federación Nacional de Cofradías de Pescadores, made four key points: the first concerning fleet measures mentioning the swordfish fleet that would be subjected to harsh measures and he asked whether unfair competition had been taken into account; the second point was relative to Bluefin tuna stocks that had recovered but due to ICCAT measures the vessels are unable to catch this resource for bureaucratic reasons. Thirdly he noted that recreational and sports fisheries were not as important as the professional sector but the sanction system affected them much less; lastly he commented that as biological, social and economic data need to be gathered it seems that fishers go to sea in order to fill out forms and not to catch fish, the huge quantity of paperwork must be simplified.

Mr Vazquez replied that it was frequently repeated that fishers were not able to complete the paperwork, however there is a vast range of technology available so it should be possible. Further discussion ensued on the level of sanctions applied to recreational fishers.

The moderator concluded this session by underlining that the needs of management must drive scientific advice, as already stated. We would appear to be distant from the objectives of the CFP and therefore actions was necessary from all sides, he emphasised that overexploitation was only one of the problems and that research would be required on many levels. Further key issues concern sustainability which is critical for the viability of the sector and lastly there is the matter of the application of rules and their enforcement.

This seminar should be seen as a start in the effort to find solutions that foster a better balance using a principle of co-management, however rapid action is essential. It would appear from the discussions that a further reduction in fleets will be inevitable, this is a measure that will have to be taken at all levels in synchrony (national level, EC level and international level) bringing on board the key partners in third countries.

Day two 10th February: Managing challenges including ownership

The MEDAC Chair, Giampaolo Buonfiglio took the floor and addressed the participants on the issue of management in the light of the technical presentations given.

Buonfiglio highlighted that in the Mediterranean, the CFP conservation policy did not have the same effect and this is due to several factors, among which:

- a delay in the acquisition of data for stock assessments of every year;
- significant multi-specificity of capture systems, with both seasonal and spatial variability;
- fleet overlap in distribution ranges and shared stocks, involving both EU Member States and between EU and non-EU countries;
- the territorial waters of coastal countries only extend up to 12 nm, except in some specific cases;
- seasonal migration of stocks from coast to coast who are subjected to the action of different fleets;
- widespread illegality and difficult to carry out effective control;
- a greater number of fishing systems and a wide variety of capture tools;
- landing points scattered along the coast;
- a prevalence small-scale fishing fleets and artisanal fishery activities;
- different segmentation of the fleets of the different Member States;
- lack of management policy over coastal areas;
- lack of adequate consideration of recreational fishing and fisheries in policy making;
- not enough scientific advice due to the lack of investigation funding by MS (only 30 species assessed);
- limited reduction of fishing effort.

These and other factors have made quota system more difficult to be adopted in the Mediterranean; currently a quota system only applies to one species (Bluefin tuna). A fully operational GFCM, only achieved in recent years, is for practical purposes the only possible way to proceed towards harmonisation and for the application of sustainability criteria for fishing activities carried out in the basin by all Contracting Parties involved, provided that the adoption of the GFCM recommendations is mandatory for EU and non-EU countries.

Overcoming the factors which have so far prevented proper and timely diagnosis is indispensable in a new strategy for Mediterranean fisheries, lessons learnt from past experience (both negative and positive) must be taken into consideration and innovative elements must be introduced that are able to enhance the tools available for the conservation and management policy, which is still inadequate.

Some of these factors will be taken into account in the MAPs, but it is clear that without acceleration upstream in the decision-making process, the time factor will become the main bottleneck in the process.

In brief, MEDAC considers the following as priority actions to achieve the objectives set in the CFP also in the Mediterranean for EU stocks:

- A) The intensification of research efforts and stock assessments, extending them to as many stocks as possible while attempting to shorten the time between data collection and final evaluation. Data collection should also be extended to recreational fisheries landings for relevant stocks.
- B) In the framework of the Marine Strategy, consider and evaluate other sources of impact play on the environment and on fishery resources (drilling and other offshore activities, pollution from coastal wastewater, offshore regasification units, etc.), with appropriate research and investigation activities necessary to define Good Environmental Status (GES).
- C) Intensification of control activities, on land in particular, along the supply chain (markets), with the help of digital technology and other tools to monitor the quality and quantity of landings and avoid seafood fraud. Control activities should also be intensified at sea in areas in which fishery activities are banned (temporarily or permanently).
- D) Subject to the contents of the MAP in terms of limiting or reducing fishing effort of the fishery activities with the highest impact, carefully consider, at the GFCM level, the possibility of applying TACs and quotas for some target species in monospecific capture systems (or less multi-specific systems), such as small pelagics. Furthermore, an ecosystem-based approach to fisheries management needs to be introduced with a strong component on Spatial Planning as a binding element to all MAPs (also in the framework of the Marine Strategy) both for the definition of permanent "no-fishing areas" (Essential Fish Habitats, reproduction areas and where there is a high concentration of juveniles), and to limit the range of fisheries activities, implementing the division of areas and subjecting them to rotation of total or partial closures per fishing system. Improve Monitoring and Control System as GIS (Geographical Information System) tools would be particularly relevant for this, as satellite images allow for awareness and evaluation of the effective range of fleet operations, whichever port they are based for all commercial fishing fleet.
- E) A strategic factor which should be reinstated with great emphasis is the empowerment and education of all fishers (commercial and recreational), both through their involvement in decision-making and through specific actions for the dissemination of good practices (inter-professional agreements, voluntary suspension of fishery activities, partnerships with research institutes and with NGOs, forms of self-management and control, etc.), which should also be considered an integral part of the MAPs.
- F) Addressing the emergency of overfishing in the Mediterranean: the EMFF will provide valuable tools and opportunities, to be organised in the different Member States according

to their respective national programmes. Several measures contemplated within the EMFF could significantly contribute to the rationalisation of fishing effort and to initiatives consistent with the MAPs.

- G) Intensification of dialogue with third countries through the GFCM, both for shared stocks and to harmonise the approach of the coastal states, both EU and non-EU, towards fisheries policy in the Mediterranean.
- H) Addressing the complex matter of the jurisdiction of Mediterranean waters. In a scenario fraught with unresolved disputes, over time countless unilateral declarations and statements have been made, intensifying the complications related to the areas of political instability with frequent incidents and general uncertainty for European fleets in vast areas of the Mediterranean.
- I) Coastal systems are the key habitat of many species, both for commercial and recreational fisheries. They are also important nursery habitats. Management measures established until now, focused on technical measures and effort reduction have proved ineffective. Establishing management plans for coastal systems as a whole, including both commercial and recreational sectors is paramount for the future of the Mediterranean Sea.

Presentation 7: Spatial planning: towards a new approach in fisheries management. Tommaso Russo, University of Tor Vergata, Rome, Italy. The slides presented are available on the website dedicated to this High Level Seminar and as an annex to this report.

An overview of spatial planning as a tool was given, pointing to the paradox in knowledge: man has accumulated a multitude of information on the environment but until recently the behaviour of man himself was the weak link. This has changed over recent decades and new systems have been developed, such as the Vessel Monitoring System and the Automatic Information System, which track fishing vessels and their activities making it possible to analyse their behaviour in detail. Clearly the availability of these revolutionary tools is becoming increasingly important in increasing awareness of human behaviour within the ecosystem so as to adopt more appropriate legislation in line with ecosystem-based management. The meeting was informed that the Italian scientific community had tried to take advantage of this opportunity to develop a new-generation approach. This research is based on two pillars: the Itafishnet and the data collection analysis programmes.

It was highlighted that spatial management of marine areas is not an absolute solution for the problems discussed in this seminar. They are complex systems and there are other human activities that impact the ecosystem and that are not linked to fisheries at all. There are many aspects to the restriction of fisheries in space and there are diverging opinions on these measures, which are sometimes not as effective as expected and thus need to be developed in parallel with other measures. This field is dependent on digitalised tools and satellite imagery, as well as statistical technology and new mathematical models are also being developed in this context, building such tools will help scientists overcome current difficulties and make proper use of the data that is increasingly available. The complete package is freely available to the scientific community, allowing VMS and AIS data to be combined, standardised and integrated. The data on the

activities of vessel or groups of vessels can be analysed over space and time to see the impact of their activities on the area. Tracking devices provide a great deal of information on fishing effort, in the context of the discussions during the seminar, for example, the data from this system can show the operational reality of the spaces covered by our fleets so we are aware of just where that effort is employed. An increase in fishing days per month has been noted, just to give one example. This data can be integrated with bio-economic models so as to analyse the programmes in place.

The meeting was provided with an example from a study modelling the strategy of small pelagic fisheries in the Adriatic, which highlighted that economic factors are one of the main drivers, which would appear obvious, but on comparing this to cost of fuel and other factors it has been noted that fishery activities are more efficient where there is greatest gain. Mr Russo also described a platform called “SMART: spatially explicit bio economic model for assessing and managing demersal fisheries”. This system allows for the prediction of short term effects of fishing effort management on the species exploited and fishery performance. It is also possible to model what would happen to another area if we regulate the adjacent one, while bearing in mind the equation of costs and gains (economic factors) for the fishers. The results also show that if one nursery area is supported then the adjacent one is also advantaged. It has been proved that should spatial planning be implemented then the change in exploitation pattern would lead to noticeable improvements in stock conditions but also to socio-economic aspects.

He concluded by speaking on the emerging patterns on the basis of case studies carried out and the possible actions. The example was given of a recent study on the Pomo Pit area of the Adriatic, which is considered a highly important zone with many species present at different life stages. This has been highlighted by the many studies carried out over the years that have demonstrated the need for specific management of this area to ensure the protection and improvement of stocks. Mention was made of studies carried out under the FAO AdriaMed project that have scientifically proven the critical nature of the Pomo Pit area for all the fleets operating in the Adriatic, leading to a ban on trawl fisheries within the area for a year (spatio-temporal measures), made possible thanks to the technology developed in monitoring the vessels as well as being perfectly in line with a precautionary approach.

Mr Russo concluded that spatial management could represent an effective approach in combination with other actions in order to improve exploitation patterns as well as supporting more effective control.

Presentation 8: Control: use of technology and innovations to encourage compliance. Pascal Savouret, European Fisheries Control Agency (EFCA). The slides presented are available on the website dedicated to this High Level Seminar and as an annex to this report.

Following on from the previous presentation, the meeting was informed on the potential of control technology based on maritime surveillance: how we can adapt behaviour patterns and also make the technology effective but not too costly. The advantage of this system for the Mediterranean is clear as it is relatively simple to divide the basin into limited areas to control and the concentration of fisheries is quite clear. The complex geo-political situation also has consequences that cannot be ignored.

Furthermore, the population around the Mediterranean tends to be urban so there is an immediate interface between the vessels in the port and the consumers/market, making it hard to manage and monitor the products once landed, tourism has also impacted on this situation as have recreational fisheries that overlap somewhat with commercial fisheries. These aspects must all be taken into account together with the very small areas in which these activities take place, given the limited continental shelf. From the point of view of

compliance enforcement, the Mediterranean has its own very specific characteristics and therefore there are innovative systems in place for monitoring and surveillance.

The data gathered falls into two categories: those provided voluntarily by the fishers themselves, through the installation of devices on board such as cctv and on-board vessel detection systems (route and speed) and those collected non-cooperatively, such as data gathered remotely without the aid of the vessel itself. These can be further integrated with EU data (log book and electronic reporting systems) which are being progressively digitalised. Mention was also made of VMS and AIS as detailed in the previous presentation.

Technological innovation is being researched, making it possible to add data available from satellite observations, modern over horizon radar systems, surveillance aircraft and drones. Examples were given of the different systems in place across Europe and how they work, the frequencies they use.

On integrating this technology the ambition is to achieve full knowledge of the situation at sea so as to be in a position to react to situations that could have an immediate impact on safety or the environment, halting violations as they take place as well as tracking compliance levels (such as activity at non-authorized landing point) and tracing Illegal Unreported and Unregulated fisheries as well as activities by non-EU fleets and, with the implementation of the landing ban January 2015, it is possible to check that discarding is not occurring at sea. Cross-referencing information from both cooperative and non-cooperative systems in order to confirm the identity and activities of vessels, bearing in mind that EU vessels under 15 m TL are not fitted with VMS and under 12 m TL AIS is not compulsory on board. In these cases Mr Savouret mentioned the possibility of collecting data without the use of cumbersome equipment on small vessels, simply recording data at sea on mobile phones/tables and transmitting once close enough to the coast for mobile networks to function or by transmitting through a port wifi system.

The meeting was informed that software is being developed with enhanced detection capacity and evidence gathering using cross-system integration of information and including monitoring protected areas and the possible implementation of behavioural algorithms. The utility is that of establishing parallel systems to the reduction in fishing effort, efficient surveillance can provide an assessment of effort (including third countries) given that vessels are more efficient and capacity increases with new technologies, aiming for a holistic vision of the sector and the impacting factors.

Round table – towards a new strategy of the CFP in the Mediterranean and possible measures to face the emergency.

The moderator, Italian journalist Gennaro Sanguiliano, introduced the panel and set the moment in the context of Catania's Greek origins highlighting the ancient origins of fishing activities. He requested that the participants make their interventions short so as to keep the panel dynamic.

Stefano Cataudella thanked the moderator and mentioned his intervention of the previous day on the role of the GFCM and the chain of command. He emphasised that the concepts put forward in the presentations had all been formalised at a high level. He moved on to give a brief idea of the GFCM, an executive agency of the United Nations with 24 members: the 23 member states plus the European Union, which have no divisions between them, simply one flag one vote, it is the only forum in the Mediterranean in which the members sign joint agreements, the GFCM is a tool at the service of the countries, it does not take decisions, it supports the countries on the basis of their requests. He briefly explained that the Commission holds annual sessions and operates during the intersession by means of its committees: the Scientific Advisory Committee

(SAC), the Committee on Aquaculture (CAQ), the Compliance Committee (CoC), the Committee of Administration and Finance (CAF) and their subsidiary bodies. He concurred with the line of thought already expressed that Europe should take model action in view of the current situation and the rest of the Mediterranean can follow as it was the EU first that has fished most of all.

Ante Mišura, Croatian Ministry of Agriculture, thanked the moderator, adding only that specific information is required on the time frame for the actions to be taken, underlining that it would be necessary to start using the technology presented and not just the conventional tools applied to date, reviewing the overall situation before adopting new measures.

Marina Petrou, Director of Fisheries, Greece, thanked the moderator and confirmed that the position of Greece was coherent with the presentations made, each country also has its own specific characteristics, in Greece there are very many ports but little scientific data. She informed the panel that a great many actions had been taken at national level to ensure that the measures applied to whole Mediterranean could also be applied to Greece and yield the best results. She also underlined the importance of control using measures that are easy to apply given the length of the coastline: satellite monitoring of all vessels over 12m TL and all tuna vessels would be ideal. The national precautionary approach includes electronic log books and temporary closure measures for demersal fisheries, for swordfish and Bluefin tuna there is sales ban if these species are caught as bycatch. Other measures are applied in coordination with other states and these need to be underpinned by socio-economic support to the sector as fisheries represent a huge part of the social fabric in Greece.

Riccardo Rigillo, Director of Fisheries, Italy. The situation presented to us makes it only too clear that we must act immediately and while it is true that fisheries is an ancient activity, it is now carried out in a very modern way and we need modern approach to management. The GFCM is an extremely important tool as it represents a regional agreement framework under which rules can be effectively applied. The EC and Italy are part of this system and although the joint management of stocks is a complex procedure it is also a powerful one. The national management plans as indicated in the EC Basic Regulation are another important tool but the key lies in regionalisation: the possibility for member states to agree joint measures, as long as the EC is in agreement, with a delegated act. This permits us to work directly on the stocks ensuring both ecological and economic sustainability. A further objective is MSY, although it will take time to introduce it completely into the system so we need to identify the appropriate tools to implement, tools that are simple to apply and to control and that are compatible with the MSY objective, working with priority target species. The situation in the Mediterranean is highly specific and this has meant that it has developed in a different direction to the rest of Europe, clear procedures need to be implemented as for all the stocks in the EC that are jointly managed. Research must provide appropriate data for management and management in turn needs to give clear indications to the scientific community.

Andreina Fenech Farrugia of the Government of Malta commented that the scientific advice exists now researchers and the administrations must work together with the sector to implement the best possible procedures in order to initiate recovery of stocks. The advice given was to take responsibility, act ambitiously and start discussions so as to lead the other countries in the right direction.

Marina Argyrou, Department of Fisheries, Cyprus, stated the importance of maintaining the status of the environmental and urgent measures must be considered to achieve this. We need to fill the gap in scientific knowledge, obtaining a clear idea of the different levels of sensitivity in the different areas (breeding grounds

etc). the three levels of action are, as already mentioned, national, EC and international. It is also important to provide expertise and training to achieve a common response and to evaluate the adequacy of national plans. Third country participation through the FAO is also crucial. She emphasised the need to standardise assessment and data collection methods and improve scientific data.

Frédéric Gueudar Delahaye of the French Ministry for Agriculture and Fisheries greeted the panel. He underlined that we need to act but we are also working towards sustainability from an economic point of view as well as for fisheries which bears repeating. Another important issue is variation in specific features around the Mediterranean, the geographic and socio-economic context varies widely but the CFP allows us to take this into account. In drawing up specific plans for the Mediterranean we need to ensure that the regulations do not overlap while keeping the general objective of MSY in mind.

José Miguel Corvinos La Fuente of the Spanish fisheries directorate thanked the moderator noting that most of the key points had been made. As the CFP is not based on a TAC or quota system, any reduction in effort means a reduction in capacity or technical measures to be applied to fisheries (such as gear specifications). The Spanish management plan foresees a 20% reduction in capacity which is being carried out and increased gear selectivity that could also be implemented, sampling the effectiveness of different mesh sizes. The specific nature of fisheries means that new technology can often counter the reduction in effort. Seasonality is to be considered with the application of temporary closures or the reduction of certain sectors and areas, the conservation of coastal areas could also be strengthened. Moreover, he stressed the need to review the minimum reference sizes for conservation as well as mapping sensitive areas and managing them as a consequence. Any measures will have economic repercussions and so these need to be studied as we must not allow the measures to affect the sector too so secondary activities are required to boost the income and reduce the cost of running the vessels. We must not lose sight of how small the Mediterranean is with respect to the rest of the world and how many nations are using these resources, so management measures must be joint, extending to third country fleets too through the GFCM.

Other perspectives:

Marco Costantini – WWF. These two days of presentation and discussion have demonstrated that the situation of the stocks is tragic. The WWF believes that the tools are available tools and we now need to change our pace. The essential management plans mentioned all need to be put into practice quickly otherwise the objective of MSY will not be achieved. We need to act on fishing effort in the long term on various levels: local national and international. We need to include third countries around the same table and adopt a solution collectively. Consumers also need to be made aware that their decisions could influence sustainability levels too. Eating and catching fish is an ecological and an environmental action.

Javier Garat, president of Europêche, thanked Commissioner Vella for his commitment to organising this High Level Seminar during a Europêche meeting which caused great concern. It would appear that there is positive news: scientists say we are in time if we take appropriate measures now. Fishers are concerned about the future presence of resources and we need to be practical. The EU management system needs to be looked at and measures must be adopted, while actively involving fishers. We also need to take in to account the fact that the Mediterranean Regulation only started to be implemented properly in 2012 so we require time to see results, as the effects of new Regulation kick in he felt that the situation would improve. Since last July, Europêche has preferred a bottom-up approach, meeting with fishers first through their organisations. Practical measures were agreed on that could reverse the situation, beginning in Spain

proposals were worked on that although potentially not applicable for the whole Mediterranean, the approach could work depending on the funding available.

He mentioned predators such as Bluefin tuna and dolphins and their effects on small pelagic resources, although fishers have responsibilities, other activities, human and not, have an impact on resources. Measures are, however only taken by fishers, this imbalance needs to be studied, angling and other recreational fisheries also need to be included in any regulation as well as third country activities.

Kristina Mislov of the Croatian Ministry of Agriculture acknowledged the large quantity of data over the two days. She informed the panel that she had spoken to colleagues in fisheries and listened to the presentations and although the conclusions appear correct about the current problem we must maintain the sustainability of the sector over time, fishing is a job that is handed down through the generations and if we do not maintain the sector it will simply die out, the knowledge must be kept alive as the skills are not taught at university but passed on, this also means that fishers must take part in the process. Moreover they have very special knowledge of resource management and this expertise is fundamental. If we apply measures that the fishers do not understand or believe in then they will fail, the fishers need to trust the administrations and they have to be able to perceive that their children will survive in the sector too.

Over these two days we have seen all the new technology and models available, we know that we must protect the ecosystems but we are creating scientific models that it would appear do not consider the multi species and multi specific nature of fisheries. The models and methods should be the same across the Mediterranean and need to be applied in the same way putting all the knowledge in the same place in order to move forward.

Oscar Sagué Pla, IFSUA (recreational fisheries) expressed the common concern over the state of the coastline where fish become fewer as echoed by colleagues in small scale fisheries who share the same space and target the same species. These two sectors, recreational and commercial fisheries, seem to blame each other but we are all responsible including the administrators. The management of the coastal ecosystem is fundamental and should be managed by all the sector and stakeholders together. We should also create a monitoring system according to an ecosystem approach taking all actors and all aspects into account. Recreational fishers, just like commercial fishers, have years of experience and expertise that could be useful in comprehending what is happening within the ecosystems themselves. The multi-annual management plans are successful because they take all aspects into account. He underlined that all catches need to be recorded: recreational fishery landings, small scale, underwater, competitive angling and so forth. The education of young fishers is also important as this is how to form a future responsible fisher.

Michel Sponar, EC DG Environment, agreed with the collective view that it is time to act. The living descriptive indicators for the environment include fisheries. The priority is a combined tool: habitat together with an economic approach as we preserve the abundance and diversity while reducing negative impact on the environment. He informed the participants that there is a monitoring and surveillance system in place and by March the member states must send in their programmes with the first data so we can assess whether these directives are going to produce the desired results. He expressed the wish to work more directly with DG MARE and emphasised that improving dialogue applies to the member states too. He mentioned directives on urban waste water because it will end up in the sea, waste is a big issue and every attempt is being made to make sure that the directives on waste are properly applied with immediate effect. An

integrated approach is required that must be understood and correctly applied to make sure that efforts made in one country are not cancelled out by actions in another area.

Marco Affronte, MEP Committee on Fisheries (PECH), confirmed the structure of codecision while recalling that the European Parliament enters after the proposals have already reached the EC, working on improvements and accepting responsibility towards citizens. He realised the need for rapid decisions at this stage and admitted that some decisions take time as a result of the lengthy procedures in place. The multi annual plans are under discussion at the moment and there are some fundamental issues that require clarification, he expressed the real hope that key decisions could be taken and implemented rapidly. He remarked on the need for a clear vision of what is foreseen in one, three or five years' time. The European Parliament is awaiting this concrete vision.

João Aguiar Machado, Director General of DG MARE, thanked all participants for the highly instructive two-day seminar that allowed him to comprehend that the Mediterranean is a fundamental area, he noted that he had remained through all the sessions in order to gather knowledge. It would appear that fishers are aware of the situation and they are social entities needing to make a living so we must minimise the impact of any measures on this profession so that it can continue to survive medium term.

Collaboration with third countries must be reinforced and we need to look towards new management methods. To date the Mediterranean has been managed from a technical point of view but now we need control on access to resources limiting days at sea and catches. We need to go further in this direction while implementing measures at all three levels, which will also need to work together. National measures must be implemented immediately and in the meantime we also need member states to adopt measures at national and at regional level to address the situation, engaging with the southern Mediterranean and bringing these nations on board fully and effectively. Binding measures need to be achieved through open and constructive discussion.

Giampaolo Buonfiglio, MEDAC Chair. In summary models are required in a regionalised context, all speakers have underlined the same MED concept albeit from a different point of view. All spoke of the need to work on technical measures within a political vision and a strategy with strong stakeholder involvement including third countries, with increased consideration of socio-economic aspects in the framework of a new strategy.

Debate and conclusions

Antonio Pucillo, national fisheries coordinator for the union ETF informed the meeting that he would have appreciated being invited to participate in the morning's panel session as a representative of workers in the fisheries sector. He asked whether actions had been planned in order to mitigate the socio-economic repercussions of a reduction in catches and of fishing days which would imply a reduction in employment for an industry that is already in a critical situation.

The moderator Mr Gambis replied, stating that the socio-economic impact is examined by processing the information from the member states as well as that from associations such as the ETF. He reiterated that the economic crisis in southern Europe is widespread and does not only affect the fishing industry. He advocated closer cooperation with third countries to address the issue of fish products imported from abroad filling the gap caused by the reduction in supply of the European market as a result of the decrease in fishing activities.

Nunzio Stoppiello, Federcoopesca – Puglia, expressed his agreement, saying that in Europe the tendency is to focus on products for which it is possible to ensure continuity of supply, and fisheries is not in a position to do this. He reiterated that from a commercial point of view the sector is experiencing difficulties in selling fish products and very low sales prices. He emphasized that the resources themselves are the most important factors and hoped to see collaboration and synergy between fishers and the scientific community.

Paolo Pignalosa of Oceanis S.r.l commented on the control system, stating that the Italian Coast Guard carries out controls that could almost be viewed as oppressive, however the only way to fight illegality across the region is to make sure that there are shared objectives and that all the different actors cooperate, encouraging a cultural change leading to improved practices that provide effective results.

Corrado Piccinetti, University of Bologna, recalled that the 2006 Mediterranean Regulation came into effect in 2012 and the assessments presented during this seminar were based on data from 2013 and as such correspond to just one year of activity since the regulation was introduced. Until 1998 400 000 tonnes of fish were caught while in 2013 that total was just about 200 000 tonnes, a decrease of over 50% should not be overlooked. He asked whether there were any estimations available on how much further the fleet would be reduced.

Rafael Mas (EMPA) highlighted that it is necessary to assess profitability and determine whether this further reduction would actually benefit the resources, and if so it would be necessary to set up some effective means of compensation.

Paolo Pelusi (LEGACOOOP) commented on the use of EMFF funds to cushion the effects of a further reduction, stating that in most cases, the conditionality clauses mean that these measures cannot be exploited. Any parameter or measure that has been planned requires detailed discussion with representatives of the sector; he thus suggested three key words to summarise the steps to be taken: sharing, gradualness and flexibility. Without shared, joint actions the measures would not see a high level of application; a reasonably long period is needed to adapt and flexibility is required within the measures.

Vadis Paesanti of Federcoopesca Goro made reference to the previous intervention and suggested that it would be necessary to be patient, fisheries is a profession that relies heavily on the transfer of experience. The incentives available for demolition should be used to renovate existing vessels, which at best are over 40 years old. Lastly he requested the allocation of funds for training in order to assist all parties in understanding the changes taking place.

Fabrizio De Pascale (UILA Pesca) recalled that full consideration of the socio-economic effects had been requested from the moment that the reformed CFP was presented. The proportionality principle must also be taken into account, if the consequences for industry are unbearable then the rules introduced may be declared illegitimate, the example was given of the case of Spain in the reform to the cotton sector, 2006.

Where governance is concerned he emphasized that EU regulations are applicable to vessels registered in EU countries and in waters under EU jurisdiction. GFCM rules cover the whole basin and therefore interaction with the GFCM should be strengthened so as to be in a position to adopt joint management measures.

Marco Spinadin, Federcoopesca, expressed the concern of the producers' organisations for the perceived conflict between fishers and research. He confirmed that they are willing to discuss solutions but any actions must be shared and their duration should be established in advance. Research relies on data that is at least two years old while the fishers live and work in the present, if they are required to follow practices which promote quality, transparency and certification only to remove the fishing areas then the conflict will not be overcome.

Marc Planas, CRPMEM LR highlighted that the CFP is based on fishery stocks and the gear used are integrated, but in many cases the measures are impossible to apply because they are technically inappropriate, it would be necessary, for example, to choose a mesh size and shape that is suitable for the Mediterranean. Where the management plans are concerned, he suggested that it would be appropriate to concentrate on the larger maritime districts to start with.

Eusebio Esgles Pares, President of the FNCCP, recalled that although it is hard to accept, this situation is the reality, the sustainability of the resources must be assured together with socio-economic sustainability, a compensation system will need to be put in place for the sector.

Fabio Fiorentino, IAMC CNR, added that this is an historical moment, he recalled the first estimates made in the early '90s when mortality rates were very far from MSY. Recent years have shown a steady improvement in the exploitation conditions. Certain crustacean fisheries peaks of more than 10,000 tons per year have been recorded and there has been a gradual reduction in fishing mortality. These results were unexpected and show that it is not true that the fisheries management measures have not contributed significantly. He continued by commenting that we should focus on quality rather than quantity of fish products, increasing the added value.

Laura Pisano of the European Anglers Alliance commented that the discussion had taken a negative turn and that the seminar was an opportunity work together towards a solution.

The Oceana representative recalled that there had been some very useful discussions and now action should ensue. Many interesting ideas were put forward by the Commission, by sector representatives as well as by the NGOs and results must follow with the commitment of the stakeholders, as we saw in the past for Bluefin tuna.

Serena Maso of Greenpeace expressed the view that a change in approach was required in order to avoid repeating the same ideas every time there is an important meeting.

Alessandro Buzzi, ACI Pesca emphasized the importance of having introduced new elements through the ecosystem approach with concrete application scenarios especially through the spatial planning approach. Solutions should involve operators, such as the management of production and markets. The tools to implement these measures are within the long term management plans. He emphasised the need to reduce the time between data collection and stock assessment, especially for species with a short life cycle.

Anastasia Miliou of Archipelagos: reflected on the fact that we have the tools but we have not applied them appropriately. The mentality among the fishing communities is changing and they are increasingly taking initiatives, but there is also an ever-increasing amount of red tape and so it is necessary to establish the priorities. As a start we can protect the habitats, the coralligenous areas and so forth, with the involvement of all the sectors.

Marta Cavallé, in representation of the small scale fisheries sector commented that fishers will accept limits if they are partners in the decision-making process but real involvement is necessary if rules are to be accepted and respected.

The moderator Mr Gambis intervened stating that he did not perceive a great contradiction between the scientific community and the fishers, we now need to reflect on the steps to be taken, this seminar has proved that all stakeholders must be involved. He underlined that the Mediterranean Regulation is applicable to all products entering the EU, the minimum size applies to all suppliers, if there are products that come from outside the EU they can be blocked by means of the monitoring and enforcement of the rules. He also emphasized that GFCM rules apply all through the Mediterranean but consent and agreement of all the member states is necessary. He highlighted that the Mediterranean Regulation is not perfect but it is the regulation that is currently available among the member states and we must ensure that the rules are respected. Any future substitution must be because better, more effective rules have been established.

Giampaolo Buonfiglio, Chair of the Medac intervened to point out that: 1) Technical measures are not enough if they are not inserted into general policies and must be widely agreed on in order to encourage their application; 2) the intensification of research activities is necessary especially concerning the ecosystem approach; 3) the time it would take to prepare new management plans is not compatible with the need to act rapidly, it is therefore necessary to act on the old ones by inserting new tools (e.g. spatial planning) and involving all stakeholders to a greater degree; 4) the development of control activities on land, in the markets; 5) the temporary and permanent cessation of fishery activities with EMFF support; 6) the reduction and eradication of by-catch through the discards management plans; 7) strengthening of dialogue with third countries, harmonization of rules and management at basin level.

The moderator thanked the participants and closed the meeting.

**Séminaire de haut niveau sur l'état des stocks en Méditerranée et sur l'approche de la PCP
Catane, Italie, les 9 et 10 février 2016**

Rapport du Conseil consultatif de la Méditerranée

Le séminaire de haut niveau sur l'état des stocks halieutiques en Méditerranée a été co-organisé par les services de la Commission européenne en charge de la conservation et du contrôle de la pêche en Méditerranée et en mer Noire (DG MARE) et par le Conseil consultatif de la Méditerranée (MEDAC). Accueilli par l'Italie, le séminaire s'est tenu à Catane les 9 et 10 février 2016. Au cours de la réunion, des scientifiques ont dressé le diagnostic de l'état des ressources. Après les présentations des scientifiques, une table ronde a permis d'explorer, avec la participation des administrations et des acteurs concernés, les pistes potentielles pour remédier à la situation alarmante que nous connaissons. La liste complète des participants est jointe au présent compte rendu.

Le modérateur de la réunion, M. Hubert Gambs, DG MARE, ouvre les travaux et souhaite la bienvenue aux participants. Après avoir communiqué quelques informations de logistique à ces derniers, il remercie le MEDAC pour avoir pris l'initiative d'organiser ce séminaire ainsi que le ministre italien pour avoir accueilli la réunion en Sicile. Il rappelle que l'objectif principal de la Commission est d'apporter des réponses aux questions que soulève la situation inquiétante en Méditerranée et de prendre des dispositions en vue d'un accord sur une feuille de route visant à réaliser des objectifs à court et à moyen terme, déclinés sur trois niveaux distincts : États membres, Union européenne et action internationale. Une démarche qui passe par un renforcement du cadre de coopération et l'élaboration d'une vision commune entre les pays en vue de mesures de gestion conjointes.

Le modérateur présente l'ordre du jour et les exposés qui suivront les allocutions d'ouverture. Il cède ensuite la parole au représentant du pays hôte, le sous-secrétaire d'État Giuseppe Castiglione. M. Castiglione souhaite la bienvenue aux participants et aux autorités présentes, et remercie le commissaire européen M. Vella et le MEDAC pour avoir choisi de tenir cette réunion en Sicile. Il rappelle l'importance symbolique de cette région, située géographiquement au cœur de la Méditerranée, et exprime sa gratitude pour l'attention que la CE a ainsi attirée sur la région, soulignant que le secteur a besoin de politiques appropriées qui ne pourront être réalisées qu'en travaillant tous ensemble. Ces deux journées permettront de se faire une idée des données disponibles et des différentes positions en présence de manière à identifier des pistes pour réaliser des évaluations concrètes tant au niveau de l'UE qu'en dehors, en avançant ensemble plutôt qu'en se contentant de déplacer les responsabilités ailleurs, et en adoptant pour ce faire une démarche interdisciplinaire avec des modèles susceptibles d'être véritablement appliqués dans cet espace partagé. Il évoque la complexité de la région avec ses pêches multi-espèces et souligne l'importance d'associer les pêcheurs au processus afin de préserver les ressources et la biodiversité sans porter atteinte à la valeur sociale et économique du secteur.

M. Castiglione rappelle l'outil essentiel qu'est la Politique commune de la pêche (PCP). Il évoque à ce propos l'article 18 qui instaure des procédures de gouvernance régionalisée et souligne l'importance d'associer à ce processus les pays tiers, notamment par le biais de la CGPM. Le secteur

halieutique a connu dans la région une croissance indéniable. Il s'agit à présent de prendre des mesures aptes à assurer une utilisation plus prudente des ressources marines disponibles sans minimiser le caractère transversal de la question. Cette réunion offre à la Commission européenne et au MEDAC l'occasion de discuter des modalités concrètes de la préservation du secteur de la pêche en Méditerranée avec le soutien des projets régionaux de la FAO et de la CGPM, et avec la participation de tous les acteurs concernés, chacun ayant sa part de responsabilité dans le problème, bien qu'à des niveaux différents. Après avoir renouvelé ses vœux de bienvenue aux participants, il remercie les organisateurs qui ont rendu possible cette réunion.

Le commissaire européen M. Vella remercie M. Castiglione. Il souhaite la bienvenue aux personnes présentes venues participer à ce séminaire de haut niveau consacré à l'état des stocks en Méditerranée et à l'approche de la PCP. Il remercie le MEDAC pour avoir pris l'initiative d'aborder ce thème important et exprime sa gratitude aux autorités italiennes qui accueillent cette réunion à Catane. M. Vella commence tout d'abord par rappeler aux participants la réunion qui s'est tenue en juillet 2015 – la consultation annuelle de la Commission sur l'état des stocks halieutiques et les performances économiques des flottes de pêche – qui a mis en évidence le déclin dramatique des stocks en Méditerranée malgré les efforts consentis par le secteur, notamment par le biais de réductions répétées de la flotte. Cette préoccupation étant largement partagée par le président du MEDAC, M. Giampaolo Buonfiglio, il a été décidé de procéder à l'identification de stratégies d'intervention d'urgence.

M. Vella rappelle les faits : les stocks de poissons en Méditerranée s'amenuisent. Certains d'entre eux sont proches de l'épuisement ; on estime par ailleurs que 93% des stocks de poissons sont surexploités. Il y a plusieurs raisons à cela : la pollution et le changement climatique jouent un rôle et il ne fait aucun doute que la pratique diffuse de la surpêche est une des causes principales. Il est également vrai que, pour un trop grand nombre de stocks, on ne dispose toujours pas de données suffisantes. Ainsi, pour la zone orientale de la Méditerranée, de sérieuses lacunes dans les séries chronologiques empêchent toute conclusion digne de foi. De plus, la moitié de l'ensemble du poisson pêché en Méditerranée n'est même pas déclarée. Ces lacunes dans la connaissance des données de base ne peuvent pas être invoquées comme une excuse pour différer l'action. Parmi les principales raisons qui plaident pour une action rapide, il y a les pêcheurs eux-mêmes dont la subsistance économique est tributaire de la bonne santé des stocks halieutiques. Tout en soulignant que nous partageons les ressources halieutiques avec des pays tiers, le commissaire européen exprime sa ferme conviction que la CE devrait prendre l'initiative dans la recherche de solutions, surtout pour les stocks exploités principalement par les flottes de pêche de l'UE. Il est par conséquent fondamental d'examiner ensemble ce qui peut être fait à l'échelon communautaire, en prenant nos responsabilités en tant que responsables politiques, pêcheurs, scientifiques et société civile. Un travail important a déjà été accompli dans cette direction, ne serait-ce qu'avec la réforme de la Politique commune de la pêche ou avec l'adoption des plans nationaux de gestion par les États membres pour les principales pêcheries relevant du règlement Méditerranée ou encore avec l'établissement des zones de pêche protégées et les organisations européennes de producteurs, à la manœuvre dans la région pour mettre en place des pratiques de pêche durables. La réforme de la PCP qui a été adoptée fournit un levier politique et financier pour agir, notamment des possibilités de financement via le Fonds européen pour les affaires maritimes et la pêche. La PCP doit être mise en œuvre dans sa totalité pour réaliser l'objectif du rendement maximal durable (RMD) au plus tard

pour 2020. Toutefois, il faudra quelques années avant que les plans de gestion de l'UE commencent à produire leurs effets et nous ne pouvons nous permettre d'attendre et de regarder s'étioler les ressources. Si nous n'agissons pas aujourd'hui, nous courrons le risque de voir les stocks décliner au-delà du point de non-retour.

M. Vella souligne que renverser la tendance demandera un effort exceptionnel, mais les scientifiques affirment que le potentiel de reconstitution des stocks méditerranéens reste très élevé. Il insiste également sur l'importance de faire preuve de créativité dans la manière d'aborder les questions et de s'appuyer sur les nouvelles technologies dans la recherche des solutions. Le but de la réunion reste toutefois de définir les domaines dans lesquels des mesures immédiates ou des mesures supplémentaires pourraient être prises en réunissant autour de la même table les ministres de tous les pays méditerranéens, en avril prochain, à l'occasion du salon Seafood Expo Global à Bruxelles. Il signale, par ailleurs, qu'il se rendra dans plusieurs pays partenaires importants pour échanger, explorer des pistes de solution et évaluer les nombreuses possibilités que l'économie bleue peut offrir, tout en poursuivant son dialogue avec la CGPM vu son importance et son rôle incontournable. Il conclut son intervention en remerciant encore une fois le MEDAC pour avoir proposé l'organisation de ce séminaire et les hôtes italiens pour l'avoir rendu possible, et en saluant l'engagement dont ont témoigné tous les ministres présents à la réunion.

Le modérateur remercie M. Vella et poursuit en souhaitant la bienvenue aux membres du Parlement européen présents à la réunion, et cède ensuite la parole à M. Giampaolo Buonfiglio, président du MEDAC.

M. Buonfiglio souhaite la bienvenue aux personnes présentes et exprime sa satisfaction pour la tenue de ce séminaire de haut niveau qui marque une étape importante dans le processus vers une plus grande durabilité du secteur de la pêche. Il rappelle que le MEDAC représente des professionnels de la pêche qui, ensemble, remplissent le rôle dévolu au MEDAC, à savoir : rédiger et formuler des avis et des propositions à l'intention de la CE afin de faciliter la mise en œuvre de la PCP dans la région. Il rappelle également que le MEDAC dispose en son sein de groupes de travail dédiés chacun à des aspects importants de la PCP et que les attributions de ces groupes de travail sont décidées d'année en année de concert avec la CE de manière à fournir des indications et des positions utiles. Il souligne par ailleurs que le MEDAC a également reconnu la nécessité d'un changement de rythme eu égard aux préoccupations grandissantes auxquelles le secteur est confronté. C'est l'engagement des autorités italiennes qui a rendu possible la tenue de ce séminaire qui marque, insiste-t-il, le début d'un nouveau défi, celui de nous réunir tous ensemble, et pas seulement les acteurs des pays riverains européens, et d'élargir ainsi le champ de la démarche tant sur le plan géographique qu'idéologique dans une approche écosystémique. La PCP n'est juste qu'un élément d'une réalité beaucoup plus vaste à laquelle la CGPM est confrontée. Jusqu'ici, la politique élaborée par l'Europe a certes eu de nombreux effets, mais les résultats ne sont pas encore pleinement satisfaisants. Le MEDAC, avec ses partenaires, recherche des pistes concrètes pour continuer à aller de l'avant tout en œuvrant à rendre plus efficace la réforme de la PCP. Les questions sur la table de ces deux jours de séminaire doivent recevoir toute l'attention qu'elles méritent si nous voulons progresser avec une vigueur renouvelée.

M. Andrés Hermida (directeur de la Pêche au ministère espagnol de l'Agriculture, de l'Alimentation et de l'Environnement) prend la parole. Il remercie le sous-secrétaire italien, les représentants et tous les participants à la réunion. Il exprime sa gratitude au MEDAC et à la CE pour avoir permis à

ce séminaire de se dérouler au cœur même de la Méditerranée. S'adressant à l'assemblée, il indique que l'Espagne est consciente du déséquilibre des stocks comme l'épinglent les études scientifiques et anticipe que les experts qui interviendront évoqueront une diminution de la biomasse qui a de bonnes probabilités d'être reconstituée pour autant que nous puissions corriger la situation : en Espagne, des mesures sont d'ores et déjà mises en œuvre dans le cadre du plan intégré de la pêche et par le biais de plans locaux. S'agissant du plan intégré national, des points de référence biologiques ont été établis en vue d'atteindre le RMD. Parallèlement des mesures techniques axées sur la sélectivité des engins de pêche ont été prises et il a été procédé à une réduction de capacité de la flotte, à des arrêts temporaires de l'activité de pêche, à la mise en place de zones de pêche restreinte et à un renforcement de la protection des zones côtières. Toutefois, malgré ces mesures, les études scientifiques, et en particulier les plus récentes, confirment que la surpêche progresse et que la biomasse recule, raison pour laquelle il estime indispensable de recalibrer les efforts déployés. Il rappelle que le problème n'est pas seulement un espagnol : c'est la Méditerranée dans son ensemble qui se trouve confrontée à une situation de plus en plus préoccupante. Il est donc essentiel de travailler tous ensemble pour mener les pêcheries de la Méditerranée vers le RMD, comme le prévoit la PCP. M. Hermida poursuit en soulignant que, dans l'optique de l'administration espagnole, il faudrait sensibiliser davantage aux processus de gestion et améliorer la connaissance de ces processus. Une démarche à laquelle ce forum pourrait offrir l'appui nécessaire. Les principaux points à garder à l'esprit dans cette perspective sont les suivants : 1. l'application de mesures supplémentaires doit tenir compte de l'impact de ces mesures sur la stabilité socioéconomique des communautés de pêcheurs ; 2. lors de l'évaluation des ressources, nous devons prendre en compte le changement climatique et d'autres facteurs pertinents ; cet aspect n'a pas été étudié correctement ; 3. nous ne devons pas négliger le caractère unique de la Méditerranée ; 4. tous les pays doivent être associés à la démarche de manière à éviter toute discrimination aléatoire. M. Hermida remercie à nouveau les organisateurs pour avoir rendu possible cette rencontre.

M. Ante Mišura prend la parole au nom du nouveau ministre croate qui vient d'entrer en fonction. Il exprime sa totale compréhension pour ce qui est du piètre état des stocks et souligne que la pêche est une activité extrêmement importante en Croatie et que c'est la survie même des zones côtières qui est en jeu. Les fonds de l'UE sont actuellement utilisés pour les infrastructures mais la Croatie est également intéressée à la préservation de la durabilité par la mise en œuvre de mesures de gestion. Par ailleurs, il estime que les critères appliqués sont trop génériques alors qu'il serait plus indiqué de procéder à une analyse par segment de manière à prendre en compte individuellement chaque communauté côtière. Il souligne également l'importance de la petite pêche pélagique pour l'Adriatique (mais aussi, bien évidemment, pour l'ensemble de la Méditerranée) et précise que la Croatie est en attente de propositions en matière de pêche spécifique, un domaine qui pourrait s'avérer intéressant pour tester les mesures de gestion prévues dans les lignes directrices de la PCP. Il rappelle que l'Italie, la Slovénie et la Croatie collaborent efficacement depuis de nombreuses années, avant même leur adhésion à l'UE, ces pays coopéraient déjà dans le cadre de la CGPM. Les participants sont également informés sur les plans de gestion nationaux déployés pour réduire la capacité et les jours de pêche, et sur les mesures nationales de gestion des fermetures et des restrictions géographiques et temporelles pour la protection des juvéniles et de la biomasse du stock de frai ; des mesures dont les résultats ne seront visibles que dans plusieurs années. Il souligne qu'un des facteurs les plus importants est de gérer le secteur de la pêche selon des principes

adéquats : tous les aspects évoqués ne sont pas des éléments isolés, ils sont liés les uns aux autres, comme les maillons d'une chaîne. Dernièrement, indique-t-il, on a enregistré quelques résultats en lien avec les mesures qui ont été prises. Les stocks de thon rouge, par exemple, se sont reconstitués. Toutefois, puisqu'il s'agit de prédateurs, ce rétablissement a également une incidence sur les petits pélagiques qui en sont la proie. Il ne peut y avoir un plan de gestion simple pour la Méditerranée qui est en fait un ensemble complexe constitué d'une multitude de petits éléments. Nous avons besoin d'une approche multidimensionnelle et globale, rigoureuse dans le déploiement de mesures véritablement efficaces. Ce n'est que de cette manière que nous verrons la situation s'améliorer. Il remercie une nouvelle fois les organisateurs qui lui ont permis de prendre part à cette réunion qui représente le premier vers l'identification de solutions durables.

M. Roderick Galdes, secrétaire parlementaire pour l'Agriculture, la Pêche et les Droits des animaux au ministère du Développement durable, de l'Environnement et du Changement climatique de Malte, prend la parole. Après avoir remercié les organisateurs et souhaité la bienvenue aux participants, il note que ce séminaire s'inscrit dans le sillage immédiat de l'*International Conference on Economic Advice in Fisheries Management* qui s'est tenue à Malte, début février. Il insiste sur le fait que les avis biologiques et écologiques constituent une base importante pour la prise de décision : comprendre ce qui se passe véritablement dans le cadre d'une démarche conjointe est la seule façon de comprendre comment procéder dans la gestion des ressources. Les meilleurs avis nous permettent de prendre les meilleures décisions. La situation en Méditerranée est extrêmement complexe et les mesures imposées ces derniers temps ont été très pénibles pour le secteur de la pêche ; ceci dit, la situation actuelle entraînera de nouvelles obligations. Une approche conjointe, indique-t-il encore une fois, est essentielle, en matière de gestion des pêches, il s'agit de travailler en partant de la base. Selon lui, l'UE doit s'engager de manière plus constructive et axer son action sur l'aide à ses partenaires. Ensemble, nous disposons de toutes les ressources nécessaires pour réussir et nous avons confiance dans la capacité du commissaire à conduire la Méditerranée vers un futur plus durable. M. Galdes espère que le séminaire nous mènera vers un nouveau territoire où la collaboration est de mise et que les responsables présents seront en mesure d'initier, sur cette base, des changements politiques.

La secrétaire d'État du ministère slovène de l'Agriculture Mme Tanja Strniša prend la parole et remercie toutes les personnes qui ont pris part à l'organisation de ce séminaire important. L'administration slovène reconnaît que l'état des stocks et, en particulier, des ressources halieutiques, est critique et que nous devons agir ensemble pour faire face à cette responsabilité commune. Comme l'a indiqué le représentant de la Croatie, une approche fondée sur une gestion conjointe constitue assurément un exemple de bonne pratique et, par ailleurs, un plan pour les petits pélagiques est en voie de déploiement sous les auspices de la CGPM. Il y a aussi une recommandation conjointe pour l'Adriatique nord relative à l'obligation de débarquement. Elle souligne en outre que, pour assurer une gestion durable dans l'Adriatique nord, la Slovénie a adopté les mesures suivantes : en vertu de l'article 19 du règlement Méditerranée, plus aucune nouvelle licence n'est délivrée, ce qui a été profitable pour les stocks ; les cessations définitives d'activité ont permis de supprimer de la flotte des navires qui ciblaient les petits pélagiques ; la limitation des activités de pêche dès 2011 a réduit par exemple de 87% les débarquements de petits pélagiques. Dans cette perspective, la Slovénie soutient les discussions sur les mesures de gestion mais elle souligne qu'à l'avenir il sera très important de prendre en compte les efforts qui ont déjà été

consentis par le passé, le secteur de la pêche slovène ayant déjà réduit dans la plus grande mesure possible son effort de pêche et l'essentiel étant à présent d'assurer la survie des activités de pêche traditionnelle et de petite échelle dans le pays. Toute nouvelle réduction entraînerait une charge administrative et financière pour le gouvernement slovène et pour le secteur de la pêche lui-même. Si de telles mesures s'avèrent indispensables il faudra envisager des dérogations pour la Slovénie. Mme Strniša souligne également qu'il y a d'autres activités qui influent négativement sur les stocks et qu'il convient d'évaluer.

Le modérateur souhaite la bienvenue aux experts et ouvre la séance de la réunion consacrée aux exposés scientifiques.

Présentation n° 1 : Science et pêche dans l'UE : aperçu de la situation dans le bassin méditerranéen – Norman Graham, président du Comité scientifique, technique et économique de la pêche (CSTEP). Les transparents accompagnant l'exposé sont disponibles sur le site web consacré à ce séminaire de haut niveau et sont joints en annexe au présent compte rendu.

M. Graham, après avoir remercié les organisateurs pour leur invitation, présente brièvement le CSTEP, sa structure et ses activités, soulignant à cet égard l'importance de la Méditerranée, notamment au niveau de l'évaluation des principaux stocks et des performances des plans de gestion pluriannuels (PGPA).

Il décrit ensuite dans les grandes lignes l'activité scientifique du Comité en lien avec les avis d'évaluation, activité qui se fonde sur le découpage opéré par la CGPM de la Méditerranée et de la mer Noire en zones d'évaluation : les sous-régions géographiques de la CGPM-FAO (GSA). Il fait remarquer que l'évaluation des stocks en Méditerranée est complexe pour toute une série de facteurs, notamment le nombre élevé de GSA et d'espèces pour lesquelles des évaluations distinctes sont fréquemment réalisées (les mêmes espèces étant évaluées séparément dans chaque GSA), souvent d'ailleurs sur des séries chronologiques très courtes. Il confronte ensuite brièvement l'approche de la CGPM et celle du CIEM, soulignant l'importance de la CGPM dans l'ensemble de la démarche compte tenu de la dimension non strictement communautaire du secteur halieutique. S'agissant de l'évaluation des stocks, il relève que, pour chaque stock, il existe une fiche de synthèse reprenant des informations sur l'évolution du stock dans le temps, des avis, des options de capture et des points de référence, et un rapport d'évaluation présentant pour chaque stock le détail des paramètres biologiques, une description des pêches, les mesures de gestion en place, les données statistiques des prises et de l'effort de pêche ainsi que les détails concernant la méthodologie appliquée. Pour chaque stock, un avis est émis précisant le niveau de captures requis pour atteindre le niveau FRMD et l'impact en termes de captures réelles. M. Graham présente ensuite des exemples illustrant les modalités pratiques de réalisation des évaluations pour les différents groupes d'espèces : petits pélagiques, crustacés, espèces démersales et stocks commerciaux. Des exemples qui témoignent du niveau alarmant de la surexploitation. Les données présentées aux participants indiquent que sur les 64 stocks soumis à évaluation, 61 (>95%) sont exploités à un niveau supérieur au FRMD. S'agissant de l'état des stocks, M. Graham résume la situation en indiquant que la quasi-totalité des stocks est chronologiquement surexploitée et que le niveau de la biomasse est faible ; que le « recrutement » est compromis par manque de spécimens adultes ; que les ressources démersales sont moins bien loties que les petits pélagiques et les crustacés, le merlu suscitant les pires inquiétudes.

S'agissant des plans de gestion nationaux, de nombreux stocks s'avèrent incompatibles avec les orientations de la PCP compte tenu des modèles d'exploitation intensive. De plus, plusieurs stocks nécessitent d'urgence d'un plan de reconstitution. Cependant, un des principaux problèmes qui se posent, est celui des stocks transfrontaliers que plusieurs plans nationaux prennent en compte indépendamment de leur répartition réelle, ce qui suggérerait qu'une gestion à une grande échelle serait de loin plus appropriée. M. Graham indique, en synthèse, que des modifications seraient nécessaires pour se conformer aux objectifs de la PCP, ce qui impliquerait d'adapter la zone géographique à un niveau régional plus approprié, ainsi que des améliorations dans le déploiement des plans de gestion et l'adoption de règles d'exploitation, de limites et de points de référence cibles.

M. Graham conclut son exposé en énonçant quelques points importants à prendre en compte, parmi ceux-ci : la nécessité de renforcer les approches de gestion actuelles et de les aligner sur les besoins de gestion qui régissent le processus des avis scientifiques. Le point central sur lequel repose tout son exposé est que la réglementation de l'effort et de la capacité de pêche mise en œuvre jusqu'à présent n'a pas permis de réduire la mortalité des espèces démersales ; une réduction supplémentaire de l'ordre de 50-60% serait nécessaire pour atteindre le niveau FRMDd.

Présentation n°2 : Analyse des stocks halieutiques et scénarios futurs – les petits pélagiques.

Philippe Cury, directeur de recherche à l'Institut de recherche pour le développement à Marseille, France. Les transparents accompagnant l'exposé sont disponibles sur le site web consacré à ce séminaire de haut niveau et sont joints en annexe au présent compte rendu.

M. Cury fait part du privilège et de la responsabilité qu'il ressent à intervenir dans le cadre de ce séminaire de haut niveau. Il indique qu'après une longue carrière passée dans différents endroits du globe, il n'a jamais rencontré de situation aussi inquiétante que celle qui prévaut aujourd'hui en Méditerranée. Il rappelle les propos du commissaire sur la nécessité de s'engager sans délai sur une nouvelle voie afin de renverser la tendance tout en préservant la situation socioéconomique. Cet objectif est à note portée. Les histoires de succès ne manquent pas, comme celle du thon rouge. Cependant, comme le relevait M. Graham, deux tiers des stocks de la Méditerranée ne sont pas recensés et la surexploitation y est critique. Si l'évolution baissière des prises et la réduction de l'effort de pêche sont bien documentées, M. Cury note cependant que, dans certains cas, les évaluations seraient sous-estimées, jusqu'à 30%, ce qui rend le tableau encore plus affligeant.

Il présente ensuite des études réalisées en Méditerranée sur les petites espèces pélagiques, principalement la sardine et l'anchois, sur la base de séries chronologiques recueillies à partir des années 80. La situation décrite est extrêmement intéressante : nous sommes en effet interpellés par la diminution brutale des prises observée ces dernières années par rapport aux données fournies par les séries chronologiques des premières années. L'effort a fait l'objet d'études approfondies et ne semble pas être en cause ici. Le ratio capture-biomasse indique un taux d'exploitation de niveau acceptable. Le recrutement ne semble pas en difficulté dans le Golfe du Lion. La maladie est également mise hors cause ainsi que la présence de prédateurs comme le thon. La réponse semble être que les petites espèces pélagiques ne prospèrent tout simplement pas. La Méditerranée est touchée par le changement climatique qui a modifié les conditions de vie, réchauffé les eaux et réduit les quantités de zooplancton de sorte que les poissons n'ont plus assez de nourriture. Ce facteur couplé à l'état du milieu marin est de plus en plus accepté au sein de la

communauté scientifique comme une cause probable de cette évolution, dédouanant de ce fait les activités de pêche.

M. Cury présente d'autres résultats d'études, décrivant les variables influencées par l'environnement et par des facteurs liés à l'écosystème et à l'interaction entre les espèces. Les petites ressources pélagiques jouent un rôle particulièrement important au sein de l'écosystème, c'est pourquoi il importe de maintenir leurs niveaux de manière à ne pas induire d'effet négatif. En guise d'illustration, l'orateur présente, entre autres, une étude concernant les oiseaux marins qui établit un point de référence limite pour une approche écosystémique de la pêche, basé sur la disponibilité de biomasse de petits pélagiques pour les oiseaux marins. Le taux de survie des oiseaux s'avère être lié aux petits pélagiques dont ils se nourrissent, le seuil cible étant à peu près équivalent à un 1/3 de la quantité maximale de ressources pélagiques qui doit demeurer dans la mer pour permettre aux oiseaux marins et, par conséquent, à l'ensemble de l'écosystème, de survivre. Un exemple tiré d'une étude réalisée en Namibie montre comment la surexploitation des petits pélagiques a altéré l'ensemble de l'écosystème, créant un déséquilibre qui a abouti à une prolifération de la biomasse de méduses et démontrant par là même qu'un équilibre correct est indispensable pour la survie de l'écosystème. Les mammifères marins et les espèces de grands poissons doivent également survivre pour assurer la résilience de l'écosystème.

M. Cury établit une comparaison entre l'approche écosystémique conventionnelle et l'approche écosystémique conservatoire [ou de précaution] dans l'étude de la résilience de l'écosystème à travers les modèles d'exploitation du poisson fourrage. Il invite à être plus prudent lorsque l'on dispose de moins d'informations sur ces espèces et sur leurs interactions avec les prédateurs et le milieu. Il présente encore d'autres informations tirées d'études concernant le thon rouge et, ici aussi, en l'absence de certitudes scientifiques c'est l'approche conservatoire qui est préconisée.

Évoquant l'agenda pour le développement durable à l'horizon 2030, M. Cury souligne la nécessité d'une approche scientifique pluridisciplinaire et intégrée pour l'ensemble du bassin méditerranéen afin d'embrasser dans leur globalité les stocks et leurs évolutions, et notamment des études permettant de quantifier l'incidence des facteurs externes. On dispose également d'un ensemble exploitable d'expériences volontaires, notamment dans le développement de cadres intégrés d'élaboration de scénarios.

La directive-cadre européenne Stratégie pour le milieu marin s'inscrit d'ores et déjà dans une perspective plus large en se donnant pour but de parvenir à un bon état écologique à l'horizon 2020. C'est la première fois que, dans cette optique, les éléments de l'écosystème et les conséquences multiples de l'activité humaine sont pris en compte au niveau de l'UE. M. Cury conclut son exposé en récapitulant les principaux enjeux scientifiques : intégration et pluridisciplinarité des études à l'échelle du bassin ; promotion des réseaux scientifiques ; facilitation de l'accès aux bases de données ; réalisation de recherches sur les indicateurs en vue d'identifier des seuils et des points de référence limites ; encourager les recherches en matière de planification spatiale. Il identifie ainsi les matières principales en lien avec la gouvernance intégrée : mise en œuvre du GES/MFD et déploiement d'indicateurs écosystémiques ; développement d'un cadre intégré exploitant l'élaboration de scénarios avec les acteurs concernés ; promotion de la planification spatiale et de ZMP de grande taille pour la conservation ; promotion de pêcheries de petite taille, bien gérées et durables ; réalisation d'études de cas de succès.

Présentation n°3 : Analyse des stocks halieutiques et scénarios futurs – les démersaux. Eduardo Balguerías Guerra, Instituto Español de Oceanografía. Les transparents accompagnant l'exposé sont disponibles sur le site web consacré à ce séminaire de haut niveau et sont joints en annexe au présent compte rendu.

M. Balguerías remercie les organisateurs de la réunion. Il indique aux participants que son exposé s'articulera en cinq parties : les indicateurs halieutiques, les évaluations, l'état des stocks, les difficultés et les actions suggérées. Il précise par ailleurs qu'il n'entrera pas dans les détails sur les trois premiers sujets, ceux-ci ayant déjà été abordés par les orateurs qui l'ont précédé.

Il rappelle que la Méditerranée est une petite région à l'échelle mondiale mais n'en demeure pas moins une réalité complexe avec des pêches multi-espèces et multi-engins s'appuyant sur des navires de petite taille, disséminés sur un grand nombre de sites de débarquement. Les ressources démersales représentent environ 30% du total des prises déclarées dans les zones de pêche de la Méditerranée et de la mer Noire. En termes de capacité, c'est la flotte italienne qui est de loin la plus grande. Après avoir décrit quelques-uns des indicateurs halieutiques, M. Balguerías poursuit son exposé par une description du dispositif d'évaluation des ressources régi par les deux principaux organismes techniques qui réalisent des évaluations régulières des stocks en Méditerranée : la CGPM et le CSTEP. Il aborde ensuite la division des zones de pêche de la FAO en sous-régions géographiques (GSA) selon la grille de la CGPM et le problème de l'évaluation des stocks transfrontaliers et chevauchants. Il met en évidence que l'évaluation des espèces n'est pas uniforme : seules 6 ou 7 espèces environ font l'objet d'évaluations régulières en raison de leur importance commerciale, alors que d'autres ne font l'objet d'aucune évaluation comme cela a déjà été évoqué au cours des exposés précédents. De plus, le haut niveau d'attention consacrée à l'évaluation des stocks en Méditerranée occidentale s'estompe à mesure que l'on se déplace vers l'est. Tout en faisant remarquer que les méthodes d'évaluations diffèrent elles-aussi, il passe en revue l'état des stocks en se basant sur les données fournies par les deux sources.

Abordant les difficultés actuelles, M. Balguerías relève l'irrégularité qualitative et quantitative des données sur l'ensemble de la région et entre les espèces, ainsi que la non-disponibilité de séries chronologiques historiques qui existent peut-être mais ne sont pas accessibles. Comme cela a déjà été relevé, une couverture géographique et chronologique incomplète et des connaissances lacunaires au niveau des paramètres biologiques et démographiques des stocks nuisent aux résultats des études. Il rappelle que la méthodologie normalisée n'est utilisée que dans certaines zones et, plus exactement, qu'il ne semble pas y avoir de coordination directe entre les deux organismes qui procèdent à des évaluations régulières des stocks. Il demande que soient clarifiés les niveaux de gouvernance des différents organismes actifs dans la région et formule l'espoir de voir renforcer la participation des acteurs concernés.

Actions suggérées. Il envisage tout d'abord le déploiement d'un programme commun de collecte de données dans la région et la possibilité de récupérer les données existantes et de créer une base de données ouverte, et préconise le développement de synergies, le dépassement de la prudence excessive dans l'intérêt réciproque et l'harmonisation des priorités. Il insiste sur l'importance d'aborder tous les problèmes sous-jacents de manière à pouvoir aller de l'avant. La question la plus urgente semble concerner la réduction du taux F, en particulier, pour le merlu. Le potentiel de rétablissement est élevé comme l'histoire l'a montré.

Présentation n°4 : La Méditerranée : état de l'écosystème et autres effets liés au changement climatique. Simone Libralato, Istituto Nazionale di Oceanografia e Geofisica Sperimentale, Trieste, Italie. Les transparents accompagnant l'exposé sont disponibles sur le site web consacré à ce séminaire de haut niveau et sont joints en annexe au présent compte rendu.

Des études concernant les effets cumulatifs de l'activité humaine sur l'écosystème méditerranéen sont présentés sous forme synthétique aux participants : de nombreux facteurs y sont pris en compte et cartographiés selon un système de pondération. La Méditerranée y apparaît comme une mer oligotrophe présentant une différence marquée entre l'ouest et l'est en termes de productivité primaire et des variations par endroits pour d'autres propriétés biochimiques. Après une description du système de modélisation tridimensionnelle soulignant à quel point il est important de considérer la Méditerranée comme un tout, M. Libralato illustre succinctement les régimes de circulation des eaux et la connectivité écologique, et notamment les facteurs qui influencent la circulation et leurs effets sur la productivité. En étudiant en profondeur la masse d'eau au niveau local, il est possible de définir les facteurs qui influencent la biomasse des espèces de poissons. Ce qui permet à l'orateur d'aborder les effets des changements de température à la surface de l'eau et la modification de la salinité. Il souligne que les études ne se concentrent pas uniquement sur l'effet direct affectant les espèces plus sensibles, mais également sur les facteurs indirects résultant d'une variation au niveau de la température, de la stratification de l'eau et donc de la productivité, dès lors que l'on constate des variations des niveaux de nutriments et des cycles biochimiques dans les différentes régions. Ainsi, une diminution de la disponibilité des nutriments et de la chlorophylle peut entraîner des changements au niveau de la composition biologique dans certaines régions. Autre facteur abordé l'acidification des océans : de nombreuses espèces sont hautement sensibles à ce paramètre. Tous ces facteurs réunis entraînent des changements directs et indirects du milieu qui ont été cartographiés. Des projections jusque 2050 sont présentées.

Le point suivant abordé par les études concerne les effets sur des espèces spécifiques, à commencer par les plus sensibles, comme les lits de macroalgues et d'herbes marines, à partir de la situation actuelle et en appliquant les données biochimiques disponibles de manière à créer des scénarios prospectifs. La même méthode est appliquée aux affleurements coralligènes, un autre indicateur clé de la biodiversité. Les scénarios prospectifs montrent que de vastes régions de la Méditerranée deviendront inhospitalières pour les coraux et d'autres organismes marins sensibles. Cela amène les études à s'intéresser aux effets directs du changement climatique sans référence aux espèces commerciales, et à démontrer que les effets des changements climatiques sont ressentis à tous les niveaux. Aujourd'hui, il est nécessaire d'intégrer ces facteurs de pression dans la dynamique des diverses espèces pêchées. Ceci permet aux scientifiques de comparer les effets sur de nombreux niveaux dans le cadre de l'approche écosystémique, d'intégrer les processus biochimiques et les interactions des espèces dans différents scénarios d'impacts de manière à offrir une plus grande compréhension pour soutenir les processus de prise de décisions.

M. Libralato rappelle par ailleurs que les variations des paramètres environnementaux (température, salinité, acidité, etc.) favorisent la présence d'espèces envahissantes qui rencontrent en Méditerranée des conditions de plus en plus favorables et entrent donc en compétition avec les espèces indigènes entraînant une réduction de leur habitat vital, une surexploitation des proies et des changements dans la dynamique de prédation naturelle. Une situation que viennent encore exacerber les effets des variations de ces mêmes paramètres sur les espèces locales. Il indique

toutefois qu'avec le temps, certaines espèces envahissantes pourront aussi présenter une valeur commerciale.

M. Libralato présente ensuite l'outil actuellement en cours de développement pour étudier la réponse à l'approche écosystémique des pêches multi-espèces. Cet outil fait appel à un modèle développé spécialement pour évaluer l'effet de l'application du niveau FRMD sur les espèces cibles (en supposant que la sélectivité est gérée de manière parfaite, et qu'elle ne constitue donc pas une variable). Cet outil vise à optimiser les prises pour les espèces évaluées afin de permettre une gestion correcte des ressources proprement dites et de tenir compte des espèces qui interagiront avec elles, comme les prédateurs, et qui seront influencées. Bien qu'on n'en soit encore qu'au début de son application, cet outil pourrait se révéler utile pour optimiser les prises des espèces cibles dans le cadre d'une approche écosystémique : les effets qui ne peuvent être constatés qu'en utilisant ces modèles, en intégrant davantage les facteurs liés au changement climatique, permettront de mettre en perspective processus et impacts. L'approche écosystémique permet d'étudier les effets synergiques ou antagonistes du climat et des pêcheries, en tenant compte non seulement de la biomasse et des prises par espèce, mais aussi des indicateurs écosystémiques, ce qui conduirait à un changement de stratégie.

Cette approche, qui requiert beaucoup plus de données, est encore fort incertaine mais l'orateur souligne l'importance cruciale des systèmes 3D complexes intégrant des modèles spatiaux et la connectivité écologique dans les processus de gestion et de décision.

Le modérateur remercie M. Libralato pour son exposé et ouvre le débat pour une séance de questions-réponses avec les experts présents.

Q1. Fabrizio De Pascale, Uilapesca, Italie, est interpellé par l'affirmation faisant état d'une sous-estimation des quantités pêchées de l'ordre de 30 à 40%, et demande sur quelles données elle se fonde ? S'agit-il de données provenant des États membres ? Il demande également si les statistiques sont les mêmes que celles fournies par la FAO ?

M. Graham répond qu'il faudrait demander aux administrations nationales si ces données diffèrent de celles qui ont été recueillies par la FAO. En principe, elles devraient coïncider avec celles du programme de collecte des données.

M. Libralato indique que les données des évaluations sont habituellement comparées aux données provenant directement des marchés de la zone considérée, de sorte que les données officielles sont confrontées à la situation réelle au niveau local.

Mr Balguerías précise que les données utilisées devraient être identiques mais ce n'est pas toujours le cas. Le dispositif de collecte de données de l'UE est alimenté par les administrations nationales, ces données devraient également être transmises à la FAO, quoique parfois dans un format différent. En Espagne, les statistiques officielles sont comparées aux résultats scientifiques et utilisées ensemble.

M. Cury confirme l'utilisation des statistiques de la FAO et précise que le volume des prises non déclarées a été déterminé par estimation et que les résultats suggèrent que les données de la FAO étaient sous-estimées. Les données utilisées proviennent de sources scientifiques indépendantes ; et d'indiquer au passage que certains pays ne prennent même pas en compte les données recueillies par les pêcheurs.

Q2. Alessandro Buzzi, ACI Pesca Italie, s'interroge sur l'approche qui a été suivie jusqu'à présent, eu égard aux données présentées par les experts scientifiques qui indiquent que 90% des stocks sont

surexploités. Nombre de mesures mises en œuvre s'avèrent être sans aucun effet, il s'interroge dès lors sur la nécessité de continuer à réduire l'effort de pêche, et se demande si la durabilité sociale et économique de ces mesures a été dûment prise en compte, ces facteurs revêtant une importance croissante.

M. Graham répond que la durabilité sociale et économique du secteur est, bien évidemment, fondamentale. Si nous réduisons la pression de la pêche aujourd'hui, les prises qui seront réalisées dans le futur seront plus abondantes et aboutiront, par conséquent, à une amélioration socioéconomique. Tout le problème est d'y parvenir. Nous devons nous assurer que nos points de référence sont les plus appropriés de manière à mener à bien le processus.

M. Cury rappelle que le poisson que nous pêchons est la dernière ressource sauvage et que la nature peut nous surprendre. Mais si nous ne gérons pas les stocks de manière appropriée et que nous ne les reconstituons pas tant que nous pouvons encore le faire, la surprise pourrait être négative. Certains pays ont pris des dispositions pour arrêter toutes les activités de pêche en bloc de manière à reconstituer les stocks. Il s'agit d'un choix politique difficile et d'un processus de longue haleine. Des subsides doivent être mis en place pour les pêcheurs. Il note également que les stocks épuisés ne peuvent pas se reconstituer si la pêche ne s'arrête pas. Arrêter du tout au tout les activités de pêche est extrêmement difficile, tout comme amener les professionnels à changer d'activité. Ces démarches ne peuvent s'inscrire que dans une stratégie à long terme.

Q3. Javier Garat CEPESCA, Espagne, demande des éclaircissements sur la divergence évoquée de 30% entre les données réelles et les données déclarées, et fait référence à ce propos à une publication récente parue dans le numéro de janvier 2016 de Nature Communications et signée par Daniel Pauly et Dirk Zeller, article 10244, intitulée « Catch reconstructions reveal that global marine fisheries catches are higher than reported and declining ».

M. Graham répond qu'il y a désaccord sur les données mais qu'il reste clair que certaines incertitudes demeurent, et de préciser qu'il n'a pas de solution immédiate au problème des données divergentes.

M. Cury répond, pour sa part, que c'est un fait bien connu que les données disponibles sont imparfaites. Il n'y a donc pas de quoi être surpris si les données de Pauly et celles fournies par la FAO divergent. Il y a d'autres facteurs qui conduisent à la sous-estimation des données et que l'on ne peut pas quantifier avec exactitude, comme que la pêche illicite ou la perte de biomasse imputable aux prédateurs. Ceci dit, en se référant à ce dernier exemple, il a aussi été décidé que la quantité de thon rouge dans le golfe de Gascogne ne pouvait pas expliquer à elle seule la diminution de la biomasse des petits pélagiques.

M. Balguerías, en réponse à la question sur l'étude Pauly, précise que, pour l'Atlantique, il semblerait qu'il y ait surestimation de la divergence et que, selon lui, Pauly formule des hypothèses trop générales. Même si une sous-estimation importante des données des prises était établie, M. Balguerías estime que le modèle de Pauly a exagérément forcé le trait en évoquant cette divergence. Il donne l'exemple d'une méthode de collecte de données appliquée avec succès en Islande où une coopération a été possible entre la communauté scientifique et les professionnels de la pêche grâce à la confiance réciproque qu'ils se vouent. Cette méthode donne d'excellent résultats, mais elle limitée à certaines flottes.

Q4. Marta Carreras d'OCEANA demande des réponses sur la question de la préservation du milieu marin. Elle appelle à des engagements concrets en vue de l'échéance de 2020 et se demande si,

dans le contexte décrit au cours de cette réunion, il ne faut pas envisager des mesures d'urgence telles que la fermeture totale des zones de pêche ou la suspension des pêches ciblant certaines espèces.

Le modérateur répond que les mesures de conservation potentielles seront abordées au cours de la séance de l'après-midi.

Séance de l'après-midi – 9 février

Présentation n°5 : Conservation et contrôle en Méditerranée et dans la mer Noire. Xavier Vazquez, DG MARE. Les transparents accompagnant l'exposé sont disponibles sur le site web consacré à ce séminaire de haut niveau et sont joints en annexe au présent compte rendu.

M. Vazquez commence son exposé en rappelant que le diagnostic, établi et accepté par toutes les parties, conclut que les principaux stocks de poissons commerciaux sont surexploités et que nous ne pouvons attendre davantage. Par conséquent, l'objectif premier de ce séminaire doit être de confirmer un diagnostic commun et, dans un second temps, d'établir une feuille de route pour la suite en gardant à l'esprit les solutions disponibles dans le cadre de la PCP et les mesures préventives déjà en place et appliquées dans la région, quoique sans homogénéité ; des mesures qui n'ont cependant pas permis jusqu'à présent d'améliorer l'état des stocks. Il attire l'attention des participants sur les deux niveaux d'urgence, le court terme (2016/2017) et le moyen terme (2018/2019), et donne des exemples des mesures et des recommandations en vigueur. Il souligne à ce propos que même si certaines mesures pourront s'avérer pénibles et difficiles à adopter, et pourraient ne pas faire l'unanimité chez ceux qui seront appelés à les appliquer, il nous faut agir quoi qu'il en coûte. Les actions horizontales ou les initiatives nationales individuelles peuvent être mises en œuvre immédiatement.

Les différents échelons d'intervention, l'UE et l'international, sont décrits par l'orateur. Dans le premier cas, nous pouvons envisager l'adoption immédiate de mesures prévues par la PCP. Au niveau international, il y a les recommandations de la CICTA et de la CGPM, qui constituent souvent des mesures de prévention. Le détroit de Sicile est évoqué en raison des résultats récents relatifs au merlu, qui montrent que nous devons réduire immédiatement de 70% la pêche de cette espèce et de 20%, sans délai, la pêche à la crevette rose du large. Cela pourrait se faire par une réduction de l'effort de pêche en intervenant sur les jours en mer, sur les capacités, sur la fermeture des zones, ou une quelconque combinaison de mesures susceptibles d'être mises en œuvre immédiatement, car il est démontré que dans les zones où des mesures strictes sont d'ores et déjà déployées, les stocks de merlu affichent un état de santé quatre fois meilleur par rapport à ce que l'on peut observer dans d'autres zones de Méditerranée. Il insiste sur la nécessité de mener des missions d'information dans toute la région pour propager l'idée que nous devons agir maintenant pour changer les niveaux des stocks quelles que soient les critiques que l'on peut formuler à l'égard de l'étude de Pauly et des données sur lesquelles elle se fonde. Il ne fait aucun doute qu'il y a de la pêche illicite et non réglementée, qu'il y a des lacunes dans l'enregistrement des données de débarquement, que même les données provenant du journal de bord ne sont pas exactes à 100% à moins de comptabiliser chaque kilo vendu aux restaurateurs, sans parler de toutes les autres données perdues (et de l'évasion fiscale que tout cela représente).

L'application de la PCP en Méditerranée, poursuit M. Vazquez, est une tâche complexe. Néanmoins, certains objectifs se dégagent clairement : la réduction des prises accessoires et l'enregistrement de toutes les prises sont deux aspects essentiels. En prenant l'exemple du merlu et des pêches

démersales connexes, une des mesures envisageables serait tout simplement de déplacer les pêcheurs vers des zones présentant une concentration plus basse en juvéniles de manière à permettre la reconstitution du stock. Il sera également nécessaire d'améliorer la sélectivité en termes réels. Les contrôles aussi ont leur importance, ils permettent de s'assurer que les réglementations sont respectées, notamment celles sur les tailles minimales au débarquement : l'application de la législation doit être renforcée. D'autres exemples de mesures adoptées à l'échelon européen et international font apparaître que toute intervention technique requiert une intensification des activités d'observation, de surveillance et de contrôle.

M. Vazquez revient à la question essentielle au cœur du séminaire : la nécessité d'une feuille de route. Il décrit l'adaptation possible du dispositif de collecte de données en vue de répondre aux nouvelles exigences de la PCP réformée, et notamment l'amélioration de la qualité et de la quantité des données sur les stocks avec le soutien du FEAMP de manière à dresser la cartographie des besoins (les participants sont informés que la DG MARE planche déjà sur le sujet). Il note par ailleurs que certains stocks sont déjà bien documentés. Il faudra aussi s'efforcer de rationaliser le système pour faciliter la tâche des États membres dans la collecte des données. Après quoi, il faudra examiner les actions à mener et identifier qui fera quoi et quand, en travaillant en synergie pour renverser la situation. La question étant de savoir si tous les acteurs concernés parlent de la même route et ont la même destination.

Présentation n°6 : Soutien aux mesures de conservation et contrôle en Méditerranée. Fabrizia Benini, DG MARE. Les transparents accompagnant l'exposé sont disponibles sur le site web consacré à ce séminaire de haut niveau et sont joints en annexe au présent compte rendu.

Mme Benini se propose de présenter les principales caractéristiques du Fonds européen pour les affaires maritimes et la pêche (FEAMP), et notamment ce qu'il est possible de financer via le Fonds et les défis pour l'avenir. Pour bénéficier de l'intervention du Fonds, l'action en question doit relever d'une des priorités de financement identifiées par l'UE comme « priorités de financement de l'Union » (PU). PU1 et PU3 sont les priorités de l'Union les plus clairement liées aux questions débattues dans ce cadre. PU1 : Encourager une pêche durable sur le plan environnemental, efficace dans l'utilisation des ressources, innovante, compétitive et fondée sur les connaissances ; UP3 : Favoriser la mise en œuvre de la PCP.

Le FEAMP doit contribuer aux objectifs d'exploitation durable de la PCP raison pour laquelle il exclut toute opération susceptible d'accroître la capacité de pêche (ou la capacité des navires à détecter le poisson). La PU1 pourrait être réalisée par la mise en œuvre de mesures concernant les flottes de pêche, notamment par le biais des arrêts temporaires et définitifs des activités de pêches de manière à assurer un équilibre entre la capacité de pêche et les possibilités de pêche réelles. Le FEAMP prévoit un taux de cofinancement de 50%. S'agissant de la mise en œuvre de mesures visant à réduire l'impact de la pêche sur l'environnement marin, et notamment la réduction ou la suppression des prises accidentelles et la protection et le rétablissement de la biodiversité aquatique des écosystèmes, le FEAMP prévoit des possibilités de cofinancement jusqu'à 75%. Pour la PU3, l'objectif de favoriser la mise en œuvre de la PCP sera réalisé en soutenant le contrôle et l'exécution des dispositions de la PCP et le FEAMP envisage un taux de cofinancement de 90% . Pour la collecte de données en lien avec le secteur de la pêche, le taux de cofinancement est de 80%.

Les mesures concernant la flotte peuvent se rapporter à des arrêts définitifs ou temporaires des activités. L'arrêt définitif est considéré comme un changement structurel qui aboutit à la radiation

du navire du fichier d'immatriculation des navires de pêche. Le navire en question doit correspondre à un segment non équilibré et il est clair que le soutien financier reçu ne peut pas être réinvesti dans un nouveau navire de pêche. Mme Benini rappelle que ces mesures de soutien financier seront disponibles uniquement jusqu'en décembre 2017. Il est donc conseillé à candidats éventuels de ne pas tarder. L'arrêt temporaire est également possible, même si l'intervention du fonds est soumise, dans ce cas, à certaines limitations, qui se sont avérées nécessaires à la suite d'abus détectés au cours de la précédente période d'application. Le financement des situations d'urgence est également prévu dans la structure du fonds, de même que les mesures de conservation ; un régime préférentiel est envisagé pour la petite pêche.

La PCP réformée prévoit un soutien pour le contrôle et l'exécution de même que l'intervention du FEAMP pour la collecte des données. L'exposé aborde enfin l'affectation des financements du fonds aux programmes opérationnels. Mme Benini récapitule les mesures et les PU du FEAMP, décrites au cours de son exposé et destinées à soutenir les mesures préventives de conservation déjà en place et les mesures de conservation supplémentaires examinées au cours du séminaire. Elle conclut en insistant sur le fait que les États membres doivent d'ores et déjà entamer les démarches administratives en vue de la certification de leurs dépenses car les ressources financières qui ne resteront inutilisées seront perdues ; les dépenses doivent être certifiées pour décembre 2018. Les États membres sont encouragés à identifier les mesures à mettre en œuvre, sachant que les dotations financières peuvent être revues en fonction des besoins réels. La DG MARE est disposée à examiner les besoins individuels de chaque État membre.

Le modérateur remercie Mme Benini pour son exposé et ouvre le débat.

M. Frédéric Gueudar-Delahaye, le directeur français des Pêches maritimes et de l'Aquaculture, remercie la Commission, le MEDAC et les autorités. Il prie d'excuser le ministre qui n'a pas pu assister à la réunion et indique que l'administration française partage bon nombre des conclusions qui ont abouti à l'organisation de ce séminaire. Il souligne en particulier trois points importants. Le premier concerne les différents facteurs qui affectent les stocks halieutiques en Méditerranée. Les activités de pêche ne sont pas les seules variables à prendre en compte. En second lieu, il relève que le gros de l'effort a été consenti dans les dernières années et que les administrations et les professionnels ont déjà travaillé à ces objectifs, de sorte qu'il n'est pas correct de dire que rien n'a fonctionné : nous devons évaluer les actions les plus efficaces et adopter une approche équilibrée à l'égard du secteur. Enfin, son troisième et dernier point concerne les aspects socioéconomiques, la durabilité du secteur étant essentielle. L'administration française collabore étroitement avec la Commission et, s'agissant du FEAMP, les actions les plus appropriées seront sélectionnées de manière à éviter des retards dans la mise en œuvre des mesures.

Le prof. Stefano Cataudella, président de la Commission générale des pêches pour la Méditerranée (CGPM) de l'Organisation des Nations unies pour l'alimentation et l'agriculture (FAO), prend la parole et apporte les éclaircissements sur les questions de gouvernance qui ont été soulevées au cours du séminaire. Les mesures adoptées par la CGPM sont obligatoires. Mais il est vrai qu'adopter des mesures et les faire appliquer sont deux choses différentes. Le cadre juridique pour les États membres est pourtant clair. Ce sont les États membres qui ont l'initiative des propositions. Un protocole d'accord permet de convenir d'une procédure d'application. La CGPM est un organisme régional qui adopte des dispositions contraignantes. En tant qu'entité de rang juridictionnellement le plus élevé en Méditerranée, les pays membres sont tenus d'appliquer ses recommandations qui

sont élaborées conjointement et approuvées au niveau régional. Toutefois, relève M. Cataudella, l'application de ces mesures obligatoires dépend de la confiance politique entre les pays, une démarche qui va à contre-courant de la logique de contrôle et favorise plutôt la diplomatie et la confiance. En tant que président, il est au service de la CGPM et des États membres.

Le modérateur ouvre le débat et donne la parole aux participants pour qu'ils posent leurs questions.

Le président de la fédération catalane des associations de pêche fait remarquer que, si chacun est bien conscient de la gravité du problème, la situation actuelle du secteur halieutique en Méditerranée touche avant tout les pêcheurs et les armateurs qui ont continué à investir au fil des générations. Il estime que le nœud du problème pourrait être la pollution, puisqu'il semblerait que les niveaux de nutriments aient chuté brutalement allant de pair avec une diminution de la qualité et de la quantité des organismes marins. Dans ces conditions, la restructuration du secteur ne devrait pas être supportée uniquement par les professionnels de la pêche.

Le directeur général du département régional de la pêche méditerranéenne, Région Sicile, prend le relais et souligne également les difficultés spécifiques auxquelles est confrontée la petite pêche, on ne peut pas éliminer purement et simplement un secteur juste parce que les ressources se raréfient : pour chaque pêcheur en mer il y a sept personnes à terre qui exercent un travail en lien avec le secteur. Les aspects socioéconomiques sont cruciaux. Nous devons axer nos efforts sur la création d'un programme spécifique dans la mesure où la petite pêche semble faire les frais de l'activité des pêches commerciales de plus grande taille. Il souligne le défi que représente la création d'un système impliquant 27 pays alors que ces pays ne sont pas tous soumis aux mêmes règles.

M. Cury fait remarquer que s'il est vrai que les pays de l'UE ne peuvent pas assumer seuls la tâche d'améliorer la situation, il est également vrai que les États européens sont pour beaucoup responsables du problème et qu'ils doivent agir. De surcroît, il y a la CGPM dont les dispositions sont contraignantes, ce qui implique par exemple que, dans le détroit de Sicile, ses mesures s'appliquent de la même façon aux pêches tunisiennes, maltaises et italiennes. Les pays de l'UE doivent permettre la pleine application des règlements de la CGPM.

S'agissant de la pollution, M. Cury rappelle qu'en termes de poids (mesuré en tonnes), il y a plus de plastique dans la Méditerranée que de poisson, plus de débris que de ressources. La pollution est souvent causée par des molécules d'origine industrielle et constitue un problème majeur qui affecte non seulement le poisson mais également la santé humaine.

M. Libralato de Trieste répond à la question sur les niveaux de nutriments : il faut s'attendre à un déclin de la productivité en raison du manque de nutriments, mais cet aspect ne doit pas être considéré comme la seule cause du manque de ressources. Ensuite, lorsque des mesures sont appliquées à un système aussi complexe que celui qui a été décrit, les effets ne seront visibles qu'après plusieurs années, de sorte que ce que nous voyons aujourd'hui pourrait être le résultat d'actions et de mesures passées : les systèmes complexes ne bénéficient pas d'effets immédiats lorsqu'une mesure est mise en œuvre.

Fabio Fiorentino, chercheur italien actif dans l'évaluation des stocks démersaux, intervient pour exprimer son accord sur la nécessité d'une vision partagée. S'agissant des données, il indique cependant que, sur la base de sa propre expérience, la question de la biomasse réelle est moins claire. Si l'on prend les stocks permanents, on dispose d'une série chronologique de longueur significative pour 23 espèces différentes. Selon lui, hormis quelques cas, on ne peut pas à

proprement parler de véritable crise ou urgence dans la mesure où il n'y a pas assez de données pour étayer cette affirmation. Il y a certainement un problème patent de surpêche, mais le pronostic ne peut pas être l'effondrement des stocks. Pour obtenir une amélioration du niveau F, il est nécessaire d'améliorer l'exploitation par des mesures de gestion visant à réduire la capacité des flottes, comme cela a été fait pour la pêche chalutière en Sicile.

M. Graham répond que la «fenêtre d'opportunité» pour intervenir est étroite et s'il est vrai que nous ne connaissons pas le niveau critique de la biomasse, c'est un argument un peu court pour ne pas agir puisque nous savons qu'il existe une surpêche chronique à laquelle nous devons faire face. De même, nous ne savons pas avec certitude si la fenêtre d'observation actuelle nous montre l'état réel de la biomasse.

Oscar Sagué Pla, IFSUA, prend la parole et s'interroge sur l'absence de référence à la pêche récréative dans les statistiques et les collectes de données de l'UE. Ignorer ce segment du secteur c'est ne pas prendre en compte certains acteurs qui pourraient avoir une incidence importante sur l'écosystème. Il indique par ailleurs que, la plupart de ces pêches étant des pêches de petite taille, il devrait être possible d'étudier un plus grand nombre d'espèces que ce n'est actuellement le cas, les pêcheurs étant tenus de consigner toutes les données de capture. Il évoque également des études réalisées aux Canaries qui montrent que la pêche récréative locale a un impact plus important que la pêche professionnelle, une constatation qui pourrait être vraie pour certaines zones de la Méditerranée. Il y a donc là, certainement, matière à investiguer.

M. Balguerías le remercie pour ces questions et lui répond qu'il s'agit là de préoccupations bien réelles. Comme il l'a évoqué au cours de son exposé, il insiste sur le fait que les données proviennent de toutes les sources, y compris de la pêche récréative, et qu'elles sont sollicitées auprès de tous les États membres. S'agissant du nombre d'espèces, il n'appartient pas à la seule Commission de sélectionner les espèces. Dans un monde idéal, ce sont toutes les 400 espèces et plus qui devraient être évaluées.

M. Graham intervient également sur la question de la pêche récréative. Il souligne qu'il existe un cadre juridique régissant la collecte des données mais qu'il est limité à certains stocks. Les progrès dans cette voie sont lents compte tenu du nombre considérable de pêcheurs récréatifs, mais avant de pouvoir les intégrer dans le travail de la CSTEP, il s'agit de consolider la validité de ces données. Intervention de la représentante de Greenpeace. Serena Maso présente la « déclaration conjointe des ONG à l'intention du Séminaire de haut niveau sur l'état des stocks halieutiques en Méditerranée » qui est joint en annexe au présent compte rendu. Intervenant au nom des organisations signataires de la déclaration, elle exprime sa profonde inquiétude à l'égard de la situation en Méditerranée et ajoute que la durabilité économique et sociale ne peut pas être atteinte sans le préalable de la durabilité environnementale. Les activités de pêche doivent être arrêtées là où l'état des stocks est critique et, à plus long terme, un programme visant à reconstituer les stocks devrait être déployé en commençant par les zones de recrutement. Il est également essentiel que les règles en place soient appliquées avec les niveaux appropriés d'exécution et de mise en œuvre.

Antonio Pucillo, coordinateur de la pêche nationale pour le syndicat italien FlaiCgil, prend la parole pour exposer la position inverse, estimant que les problèmes socioéconomiques auxquels est confronté le secteur n'ont pas été traités suffisamment en profondeur. Exiger un nouveau sacrifice du secteur et ajouter de nouveaux coûts provoquera une fermeture massive des activités de pêches.

Nous devons rechercher des alternatives pour permettre aux pêcheurs de gagner leur vie. Il va sans dire que la protection de l'environnement est une chose importante, mais le coût humain doit passer avant.

Laura Pisano de l'European Anglers Alliance exprime son inquiétude de voir le débat se focaliser sur la gestion des stocks et les engins de pêche sans prendre en compte la différenciation des mesures de conservation qu'appelle la diversité des milieux naturels. Les pêcheurs récréatifs ont remarqué que les zones littorales ne font pas l'objet d'une gestion spécifique et pourtant elles témoignent d'une biodiversité considérable. Le type d'engin autorisé est le même que celui qui est utilisé au large, mais il pourrait être préférable d'adapter la gestion aux différentes zones. De plus, certains types d'activités de pêche se rapprochant de plus en plus des côtes, les milieux des pêcheurs côtiers doivent être préservés au niveau de leur habitat et des ressources.

Kristina Mislov, représentant les associations de pêche croates, rappelle que les mesures de gestion ont été mises en œuvre depuis des années et que l'état des stocks dont il est question dans ce séminaire date en réalité de 2013, et cela en raison des modèles utilisés. Les premiers programmes ont été mis en œuvre sous l'égide de la CGPM et, dans ce cadre, la Croatie a considérablement réduit le nombre de jours en mer. Ainsi, en 2015, les pêcheurs sont restés au port 82 jours alors qu'un seul mois a été subsidié par les fonds de l'UE. L'année précédente, il y avait eu 90 jours d'arrêt sans aucun financement de compensation. Et les résultats de ces mesures, s'il y en a, ne se verront qu'en 2018. Les pêcheurs souffrent, mais les mesures sont appliquées, c'est pourquoi elle tient à souligner que le travail dans cette voie continue.

Gilberto Ferrari, président de l'association italienne Federcoopesca, prend la parole et relève que toutes les informations communiquées au cours du séminaire sont importantes mais que le débat tourne autour d'une centaine d'espèces qui ne se portent pas bien. Il redoute que le message qui se dégage du séminaire n'aboutisse à une réduction globale de 50% des activités de pêche en Méditerranée. S'il est vrai que le FEAMP soutiendra le secteur à certains niveaux, il faut cependant souligner que certaines mesures sont déjà d'application et que, par exemple, la flotte italienne a déjà été réduite de 40% au cours des 10 dernières années : ces changements structurels ne sont pas réversibles. Selon lui, le secteur devrait prendre ses responsabilités, et cela à plusieurs niveaux. L'approche devrait être régionale certes, mais elle devrait prendre en compte les mesures qui ont déjà été mises en œuvre dans certains pays, comme en Italie qui dispose d'une réglementation de pointe en la matière.

M. Vazquez fait remarquer que le MEDAC fonctionne à l'échelle du bassin pour ce qui est de la réduction des prises accessoires, qui constitue un des principaux objectifs de la PCP. En mai de cette année, les États membres présenteront une série de propositions conjointes sur les plans de gestion des rejets à mettre en œuvre à partir de 2017 pour les espèces faisant l'objet d'une taille minimale de référence de conservation. Il faut espérer que ces propositions incluront de véritables mesures pour réduire les prises accessoires, à la différence des plans relatifs aux petites espèces pélagiques qui comportaient des exemptions *de minimis*. Il ajoute, par ailleurs, une remarque concernant l'arrêt définitif : les navires démolis sont radiés du fichier d'immatriculation, mais dans bien des cas, ces navires étaient déjà improductifs et, partant, ils n'exerçaient plus d'activité de pêche : leur démolition, dans ce cas, ne fera aucune différence.

Marc Planas, CRPMEM LR – Comité Régional des Pêches Maritimes et des Élevages Marins du Languedoc Roussillon – fait remarquer que toute mesure envisagée doit être examinée et décidée

ensemble avec les pêcheurs : il faut établir un climat de confiance si l'on veut que la PCP porte ses fruits. Les pêcheurs s'efforcent de respecter la PCP mais par le passé cela n'a rien donné, selon lui, parce qu'elle n'était pas d'application dans l'ensemble de la Méditerranée. Il aborde également le thème de la pollution qui, apparemment, aurait une incidence sur les stocks si l'on en croit les observations faites par les pêcheurs eux-mêmes et non les études scientifiques. De plus, avec 50% de la flotte qui n'exerce plus d'activités de pêche, une nouvelle réduction de capacité serait difficilement tenable pour le secteur. Il convient de la nécessité de travailler ensemble de manière transversale afin de maîtriser les connaissances à tous les niveaux et pouvoir élaborer des plans de gestion qui seront mis en œuvre graduellement avec le soutien et la participation des pêcheurs.

José Manuel González Gil de Bernabé, le secrétaire général de la Federación Nacional de Cofradías de Pescadores, précise quatre points d'attention : le premier concerne les dispositions relatives aux flottes de pêche à l'espadon qui seraient soumises à des mesures drastiques et il demande à ce propos s'il a été tenu compte de la concurrence déloyale ; le second concerne les stocks de thon rouge qui se sont rétablis mais qui, du fait des mesures de la CICTA et des difficultés bureaucratiques qui en découlent, ne peuvent pas être exploités par les navires de pêche. En troisième lieu, il note que, bien que certainement moins importante que le secteur professionnel, la pêche sportive et récréative est nettement moins touchée par le système de sanctions. Et enfin, il fait remarquer qu'avec l'obligation de collecter des données biologiques, sociales et économiques, il semble que les pêcheurs prennent davantage la mer pour compléter des documents que pour pêcher : l'énorme fatras de paperasserie doit être simplifié.

M. Vazquez répond que l'on répète fréquemment que les pêcheurs ne parviennent pas à remplir les documents. Or, il existe aujourd'hui tout un éventail de technologies disponibles, cela devrait donc être faisable. Il s'ensuit une discussion sur le niveau des sanctions appliquées aux pêcheurs récréatifs.

Le modérateur conclut la séance en soulignant que les avis scientifiques, comme cela a déjà été indiqué, doivent répondre aux besoins de la gestion. Faute de quoi, nous pourrions donner l'impression de ne pas être en phase avec les objectifs de la PCP. C'est pourquoi, toutes les parties concernées doivent agir. Et d'insister sur le fait que la surexploitation n'est qu'un des problèmes et que des travaux de recherche devraient être menés à différents niveaux. Parmi les autres thèmes importants qui ont été abordés, la durabilité qui est essentielle pour la viabilité du secteur et, pour finir, la question de l'application et du respect des règles.

Le séminaire devrait être perçu comme un point de départ dans la recherche de solutions favorisant un meilleur équilibre fondé sur le principe certain de la cogestion, sans négliger l'importance essentielle de l'action rapide. D'après les échanges, il semble qu'une nouvelle réduction des flottes de pêche soit inévitable. C'est une mesure qui devra être prise de manière synchronisée à tous les niveaux (niveau national, niveau communautaire et niveau international) en y associant les partenaires importants des pays tiers.

Deuxième journée – 10 février : Gérer les défis et notamment l'appropriation des démarches par les acteurs (*ownership*)

Le président du MEDAC M. Giampaolo Buonfiglio prend la parole sur la gestion des ressources à la lumière des exposés techniques qui ont eu lieu.

M. Buonfiglio indique qu'en Méditerranée, la politique de conservation de la CPC n'a pas eu les mêmes effets qu'ailleurs. Cela est dû à plusieurs facteurs, au nombre desquels :

- un retard dans l'acquisition des données annuelles relatives aux évaluations des stocks ;
- d'imposants régimes de capture multi-espèces, avec une variabilité à la fois saisonnière et spatiale ;
- un chevauchement des flottes au niveau des aires de répartition et des stocks partagés, entre États membres de l'UE et entre pays de l'UE et pays tiers ;
- les eaux territoriales des pays riverains ne s'étendent, hormis quelques cas spécifiques, qu'à 12 milles nautiques ;
- la migration saisonnière des stocks d'une côte à l'autre est soumise à l'action des différentes flottes de pêche ;
- l'existence de pratiques illicites diffuses et la difficulté de mener des contrôles efficaces ;
- un nombre accru de systèmes de pêche et une grande variété d'engins de capture ;
- des points de débarquement dispersés sur l'ensemble du littoral ;
- une prédominance des flottes de pêche de petite taille et des activités de pêche artisanales ;
- une segmentation des flottes différente selon les États membres ;
- l'absence d'une politique de gestion intégrée des zones côtières ;
- l'absence d'une prise en compte adéquate de la pêche récréative et de son implication dans le processus d'élaboration de la politique halieutique ;
- l'insuffisance des avis scientifiques en raison du manque de financement de la recherche par les États membres (seulement 30 espèces évaluées) ;
- une réduction limitée de l'effort de pêche.

Ces facteurs, et d'autres encore, ont fait que le système de quotas est devenu plus difficile à appliquer en Méditerranée. Actuellement, seul un régime de quotas est d'application pour une espèce (Thon rouge). Une CGPM, qui n'est devenue pleinement opérationnelle que dans les dernières années, est, pratiquement, la seule option pour une harmonisation des activités de pêche et l'application de critères de durabilité dans le bassin méditerranéen par l'ensemble des parties contractantes concernées ; pour autant que les recommandations de la CGPM soient obligatoires pour les pays de l'UE comme pour les pays tiers.

Surmonter les facteurs qui ont jusqu'à présent empêché un diagnostic approprié et en temps opportun est indispensable dans le cadre d'une nouvelle stratégie de la pêche en Méditerranée. Les enseignements de l'expérience passée (qu'ils soient négatifs ou positifs) doivent être pris en compte par la politique de conservation et de gestion, qui demeure aujourd'hui inadéquate.

Certains de ces facteurs devront être pris en compte dans les PGP mais il est clair que sans une accélération en amont de la prise de décision, le facteur temps deviendra la principale pierre d'achoppement du processus.

En bref, le MEDAC considère que les actions suivantes sont prioritaires pour réaliser, en Méditerranée également, les objectifs fixés par la PCP pour les stocks relevant de l'UE :

- A) Intensification des efforts de recherche et des évaluations des stocks, en les étendant au plus grand nombre de stocks possibles tout en s'efforçant de raccourcir les délais entre la collecte des données et l'évaluation finale. La collecte de données devrait également être étendue aux débarquements de la pêche récréative pour les stocks concernés.

- B) Dans le cadre de la Stratégie pour le milieu marin, prendre en compte et évaluer l'incidence que d'autres facteurs jouent sur le milieu et les ressources halieutiques (forage et autres activités offshore, pollution des eaux usées en provenance du littoral, installations de regazéification offshore, etc.), en menant les recherches et les études requises pour assurer le bon état écologique (BEE).
- C) Intensification des activités de contrôle, plus particulièrement à terre, au niveau des filières d'approvisionnement (marchés) en s'appuyant sur les technologies numériques et d'autres outils de manière à suivre l'évolution qualitative et quantitative des débarquements et éviter la fraude des produits de la mer. Les activités de contrôle devraient également être intensifiées en mer dans les zones où les activités de pêche sont interdites.
- D) Sous réserve des dispositions des PGP en matière de limitation ou de réduction de l'effort de pêche des activités halieutiques ayant l'impact le plus fort, envisager attentivement, au niveau de la CGPM, la possibilité d'appliquer des TAC et des quotas pour certaines espèces cibles dans les régimes de capture mono-espèce (ou dans les régimes moins multispécifiques) comme les petits pélagiques. De plus, une approche écosystémique de la gestion des pêcheries, doublée d'une forte composante de planification spatiale, doit être introduite comme élément contraignant dans tous les PPG (y compris dans le cadre de la Stratégie pour le milieu marin) tant pour la définition de «zones d'interdiction de pêche» permanente (habitats essentiels, zones de frai et partout où il y a de fortes concentrations de juvéniles) que pour limiter le rayon d'action des activités de pêche, en réalisant le zonage de la pêche et en soumettant les différentes zones à un système de rotation de fermetures totales ou partielles selon le régime de pêche concerné. Améliorer le système d'observation et de contrôle. Les outils SIG (système d'information géographique) seraient particulièrement utiles dans ce contexte, dans la mesure où les images satellite permettent de tracer et d'évaluer le champ d'action véritable des flottes, quel que soit leur port d'attache, et cela pour toutes les flottes de pêche commerciale.
- E) Un facteur stratégique qui devrait être remis à l'ordre du jour : l'autonomisation et la formation de tous les pêcheurs (commerciaux et récréatifs), que ce soit en les associant aux prises de décision ou par le biais d'actions spécifiques de diffusion des bonnes pratiques (accords interprofessionnels, arrêt volontaire des activités de pêche, partenariats avec des instituts de recherche et des ONG, formes d'autogestion et de contrôle, etc.) qui devraient également faire partie intégrante des PGP.
- F) S'attaquer à la crise de la surpêche en Méditerranée : le FEAMP offrira à cet égard des possibilités et des outils précieux que les États membres devront organiser en fonction de leurs programmes nationaux respectifs. Plusieurs mesures prévues dans le FEAMP pourraient contribuer considérablement à la rationalisation de l'effort de pêche et aux initiatives s'inscrivant dans le cadre des PGP.

- G) Intensification du dialogue avec les pays tiers par le biais de la CGPM, tant pour les stocks partagés que pour l'harmonisation de l'approche des États riverains – de l'UE et hors UE – en vue d'une politique méditerranéenne de la pêche.
- H) S'attaquer à la question complexe de la juridiction des eaux méditerranéennes. Dans un contexte émaillé de contentieux non résolus, d'innombrables déclarations unilatérales ont été faites au fil du temps, exacerbant les difficultés liées aux zones d'instabilité politique avec en toile de fond des incidents fréquents et une insécurité générale pour les flottes européennes dans de vastes zones de la Méditerranée.
- I) Les systèmes côtiers sont des habitats essentiels pour de nombreuses espèces qui concernent tant la pêche commerciale que la pêche récréative. Ce sont aussi des habitats d'alevinage importants. La gestion des mesures adoptées jusqu'à présent, axées essentiellement sur des mesures techniques et sur une réduction de l'effort, s'est avérée inefficace. Établir des plans de gestion pour l'ensemble des systèmes côtiers, concernant les secteurs commercial et récréatif, est essentiel pour le futur de la Méditerranée.

Présentation n°6 : Planification de l'espace maritime vers une nouvelle approche de la gestion de la pêche. Tommaso Russo, Université de Tor Vergata, Rome, Italie. Les transparents accompagnant l'exposé sont disponibles sur le site web consacré à ce séminaire de haut niveau et sont joints en annexe au présent compte rendu.

L'exposé propose une vue d'ensemble de la planification spatiale maritime, qui met en évidence le paradoxe de la connaissance : l'homme a accumulé une multitude d'informations sur l'environnement mais jusqu'il y a peu c'est son comportement qui était le maillon faible. Ce comportement a changé au cours des dernières décennies et de nouveaux systèmes ont été mis au point, comme le système de surveillance des navires (VMS) et le système d'identification automatique (AIS) qui permettent de suivre les navires de pêche et leurs activités, et d'analyser dans les détails leur comportement. De toute évidence, ces outils révolutionnaires jouent un rôle de plus en plus important dans la prise de conscience grandissante de l'incidence du comportement humain sur l'écosystème, prélude à une législation plus appropriée et compatible avec une gestion écosystémique. La communauté scientifique italienne s'est efforcée d'exploiter cette possibilité et de développer une approche d'un nouveau type. Cette recherche repose sur deux piliers : Itafishnet et les programmes de collecte et d'analyse de données.

La gestion spatiale des zones marines ne constitue pas une panacée pour les problèmes abordés dans le cadre de ce séminaire. Il s'agit de systèmes complexes et puis, il y a d'autres activités humaines qui influent sur l'écosystème et qui ne sont pas du tout liées à la pêche. La limitation des espaces de pêche comporte de nombreux volets et les avis divergent sur ces mesures qui, souvent, n'ont pas l'efficacité escomptée et doivent, par conséquent, être développées en parallèle avec d'autres mesures. Ce domaine de recherche est tributaire des outils numériques et de l'imagerie satellitaire mais aussi des techniques statistiques et des nouveaux modèles mathématiques qui se développent dans ce contexte. La mise au point de ces outils aidera les scientifiques à surmonter les difficultés actuelles et à faire bon usage des données disponibles dont le nombre ne cesse de

croître. L'ensemble du programme est mis gracieusement à la disposition de la communauté scientifique dans le but de permettre la combinaison, la normalisation et l'intégration des données VMS et AIS. Les données concernant les activités d'un navire ou de groupes de navires peuvent être analysées dans l'espace et dans le temps de manière à évaluer l'impact de ces activités sur une zone déterminée. Les dispositifs de repérage fournissent une grande quantité d'informations sur l'effort de pêche. Ainsi, pour faire écho aux discussions du séminaire, les données issues du système peuvent montrer la réalité opérationnelle des espaces couverts par nos flottes et nous permettre de savoir exactement où se déploie l'effort de pêche. À titre d'exemple, lorsqu'une augmentation des jours de pêche par mois est observée, cette donnée peut être intégrée dans des modèles bioéconomiques pour analyser les programmes en place.

Un exemple concret est proposé. Il est tiré d'une étude de modélisation de la stratégie des petites pêches pélagiques dans l'Adriatique. Cette étude montre que les facteurs économiques sont un des principaux déterminants, ce qui semblerait tomber sous le sens, mais lorsqu'on le compare au coût du fuel et à d'autres facteurs, on a pu observer que les activités de pêche sont plus performantes là où les gains sont plus élevés. Dans son exposé, M. Russo présente également une plateforme dénommée « SMART » : un modèle bioéconomique spatialement explicite pour l'évaluation et la gestion des pêches démersales. Ce système permet de prédire les effets à court terme de la gestion de l'effort de pêche sur les espèces exploitées et les rendements de la pêche. Il est également possible de modéliser ce qu'il arriverait dans une autre zone si l'on décide de réguler la zone adjacente, en tenant compte de l'équation coûts-bénéfices (facteurs économiques) pour les pêcheurs. Les résultats montrent aussi que lorsqu'on soutient une zone d'alevinage, la zone adjacente en tire également parti. Il a été démontré que si la planification spatiale est mise en œuvre, le changement du modèle d'exploitation permet d'améliorer considérablement non seulement l'état des stocks mais également les aspects socioéconomiques.

M. Russo conclut son exposé en abordant les nouveaux modèles par le biais d'études de cas et les actions envisageables. Il évoque ainsi l'exemple d'une étude récente réalisée sur la zone de la fosse de Pomo dans l'Adriatique, qui est considérée comme une zone très importante qui accueille de nombreuses espèces à différents stades de leur développement. Cette importance a été mise en lumière grâce à de nombreuses études réalisées au fil des années, qui ont ainsi démontré la nécessité d'une gestion spécifique de cette zone pour assurer la protection et l'amélioration des stocks. M. Russo évoque également les études réalisées dans le cadre du projet AdriaMed de la FAO qui ont scientifiquement prouvé l'importance cruciale de la zone de la fosse de Pomo pour toutes les flottes de pêche actives dans l'Adriatique, et qui ont abouti à une interdiction de la pêche au chalut dans la zone pendant une année (mesures spatio-temporelles), interdiction rendue possible grâce à la technologie développée pour la surveillance des navires et en tout point conforme à une approche de précaution.

Et M. Russo de conclure qu'une gestion spatiale conjuguée à d'autres actions pourrait constituer une approche efficace pour améliorer les modèles d'exploitation tout en offrant un soutien pour un contrôle plus efficace.

Présentation n°8 : Contrôle: Le recours à la technologie et aux innovations pour encourager le respect des normes. Pascal Savouret, Agence européenne de contrôle des pêches (AECF) Les transparents accompagnant l'exposé sont disponibles sur le site web consacré à ce séminaire de haut niveau et sont joints en annexe au présent compte rendu.

À la présentation précédente, fait suite un exposé sur le potentiel de la technologie issue de la surveillance maritime : comment adapter les modèles de comportement et rendre la technologie efficace mais pas à un coût aussi prohibitif? L'avantage de ce système pour la Méditerranée est évident car il est relativement simple de diviser le bassin méditerranéen en des zones restreintes de contrôle et la concentration des pêches est clairement établie. La situation géopolitique complexe a également des implications que l'on ne saurait ignorer.

De plus, la population riveraine de la Méditerranée a tendance à être une population de type urbain ce qui crée une interface immédiate entre les navires de pêche dans les ports et le marché et ses consommateurs, rendant mal aisé la gestion et la surveillance des produits une fois débarqués. Le tourisme et la pêche récréative, dont l'activité se superpose d'une certaine manière à celle de la pêche commerciale, ont également influé sur cette situation. Ces aspects doivent tous être pris en compte de même que les dimensions très réduites des zones où se déroulent ces activités, eu égard aux limites du plateau continental. S'agissant du respect des normes et de leur application, la Méditerranée présente des caractéristiques très spécifiques, d'où les systèmes innovants mis en place pour l'observation et la surveillance.

Les données recueillies se classent en deux catégories : les données fournies volontairement par les pêcheurs moyennant l'installation à bord d'équipements tels que les systèmes de télévision en circuit fermé (CCTV) et les systèmes de repérage des navires (route et vitesse), et les données recueillies de manière non coopérative, comme les données collectées à distance sans l'aide du navire. Ces données peuvent par la suite être intégrées avec celles de l'UE (journal de bord et système de communication électronique [ERS]) qui sont progressivement numérisées. Les systèmes VMS et AIS, qui ont fait l'objet d'une présentation détaillée au cours de l'exposé précédent, sont également évoqués.

L'innovation technologique est au cœur de la recherche car elle permet d'ajouter les données provenant des observations satellitaires, des systèmes radar transhorizon, des avions et drones de surveillance. M. Savouret présente des exemples des différents systèmes déployés en Europe, de leur mode de fonctionnement et de leur fréquence d'utilisation.

L'intégration de cette technologie a vocation à assurer une connaissance complète de la situation en mer de manière à pouvoir réagir face à des situations qui pourraient avoir un effet immédiat sur la sécurité ou l'environnement, et notamment de stopper net les infractions au moment où elles se produisent et de suivre le degré de respect des règles (comme l'activité dans des lieux de débarquement non autorisés) par les flottes des pays tiers et, avec l'interdiction de débarquement en vigueur depuis janvier 2015, de contrôler que les rejets ne s'effectuent pas en mer. Les informations issues des systèmes coopératifs et non coopératifs peuvent ainsi être croisées pour confirmer l'identité et les activités des navires, en gardant toutefois à l'esprit que les navires de pêche de l'UE d'une LHT de moins de 15 m ne sont pas équipés de VMS et que sur ceux de moins de 12 m de LHT, l'AIS n'est pas obligatoire. Pour ces cas particuliers, M. Savouret évoque la possibilité de collecter les données sans recourir à des équipements sophistiqués pour des embarcations de petite taille et d'enregistrer simplement les données en mer sur téléphone mobile ou tablette et de les transmettre ensuite une fois à proximité de la côte et des réseaux de téléphonie mobile ou via un système wifi portuaire.

Des logiciels sont en cours de développement. Ils doivent offrir une capacité de détection accrue et permettre de rassembler des données fiables grâce à l'intégration des systèmes d'information et à

la surveillance des zones protégées, avec, le cas échéant, la mise en œuvre d'algorithmes comportementaux. L'utilité de la démarche réside dans la mise en place de ces systèmes en parallèle avec la réduction de l'effort de pêche. Une surveillance performante permet d'obtenir une évaluation de l'effort (pays tiers inclus) puisque les navires sont plus performants et que leur capacité est accrue grâce aux nouvelles technologies, dans une vision holistique du secteur et des facteurs incidents.

Table ronde – Vers une nouvelle stratégie de la PCP en Méditerranée : les mesures possibles pour faire face à la crise

Le modérateur, le journaliste italien Gennaro Sangiuliano, présente les intervenants et replace l'évènement dans le contexte des origines grecques de Catane, soulignant l'ancrage antique de ses activités halieutiques. Il demande aux intervenants de veiller à être les plus concis possibles de manière à maintenir la dynamique de la table ronde.

Stefano Cataudella remercie le modérateur et revient sur son intervention de la veille à propos du rôle de la CGPM et de la chaîne de commandement. Il indique que tous les concepts évoqués dans les différents exposés ont tous été avalisés formellement à haut niveau. Il présente ensuite succinctement la CGPM, une agence des Nations unies composée de 24 membres : 23 États plus l'Union européenne, membres sans distinction entre eux, disposant chacun d'une voix. C'est la seule instance de la Méditerranée dont les membres signent des accords conjoints. La CGPM est un instrument au service des pays, elle ne prend pas de décision, elle assiste les pays en fonction de leurs demandes. Il explique brièvement que la Commission tient des séances annuelles et qu'elle opère dans l'intervalle par le biais de ses comités : le comité consultatif scientifique (CCS), le comité de l'aquaculture (CAQ) le comité d'application (CoC), le Comité de l'administration et des finances (CAF), et leurs organes subsidiaires. Il partage l'idée déjà formulée selon laquelle l'Europe devrait adopter un plan d'action pour faire face à la situation actuelle et que le reste de la Méditerranée pourra suivre, car c'est l'UE qui, la première, a pêché la plus grande part des ressources.

Ante Mišura, ministre croate de l'Agriculture, remercie le modérateur et se limite à ajouter qu'il faut disposer des informations spécifiques en temps opportun en vue des actions à adopter, soulignant qu'il serait opportun de commencer à utiliser la technologie présentée dans les exposés et pas seulement les outils conventionnels utilisés jusqu'à présent, de manière à réexaminer l'ensemble de la situation avant d'arrêter de nouvelles mesures.

Marina Petrou, directrice de la pêche [auprès du ministère grec de l'Agriculture], remercie le modérateur et confirme l'adéquation de la position grecque avec les présentations des experts. Elle précise que, chaque pays ayant ses spécificités, la Grèce a ceci de particulier qu'elle compte un très grand nombre de ports mais dispose de peu de données scientifiques. Elle signale qu'un très grand nombre d'actions ont été menées au niveau national pour s'assurer que les mesures appliquées à l'ensemble de la Méditerranée puissent également s'appliquer en Grèce et donner les meilleurs résultats. Elle souligne par ailleurs l'importance d'un contrôle s'appuyant sur des mesures simples à appliquer eu égard à la longueur de son littoral : la surveillance satellitaire de tous les navires d'une LHT de plus de 12 m et de tous les thoniers serait l'idéal. L'approche de précaution nationale inclut le recours aux journaux de bords électroniques et des mesures de fermeture temporaire pour la pêche démersale ; pour l'espadon et le thon rouge, il y a interdiction à la vente des prises accessoires. D'autres mesures sont appliquées en coordination avec d'autres États. Ces mesures

doivent s'accompagner d'une aide socioéconomique pour soutenir le secteur dans la mesure où la pêche constitue une part considérable du tissu social de la Grèce.

Riccardo Rigillo, directeur général de la pêche maritime [auprès du ministère italien de l'Agriculture], Italie. La situation qui nous a été présentée ne montre que trop clairement que nous devons agir immédiatement et s'il est vrai que la pêche est une activité ancienne, elle s'exerce aujourd'hui de manière très moderne. C'est pourquoi nous devons avoir une approche moderne de la gestion. La CGPM est un instrument extrêmement important car elle constitue un cadre conventionnel régional au sein duquel des règles peuvent être réellement appliquées. L'UE et l'Italie font partie de ce système et, même si la gestion conjointe des stocks est une mécanique complexe, elle n'en reste pas moins un outil puissant. Les plans de gestion nationaux, tels que définis dans le règlement de base de l'UE, constituent un autre outil important dont la clé réside dans la régionalisation : la possibilité pour les États membres de s'entendre sur des mesures conjointes, adoptées par la Commission européenne par voie d'actes délégués, pour autant que lesdites mesures respectent les dispositions de l'UE. Ce dispositif nous permet d'intervenir directement sur les stocks et d'assurer de la sorte la durabilité écologique et économique. Le RMD constitue un autre objectif. Un objectif qui demandera du temps pour faire partie intégrante du système. C'est pourquoi nous devons identifier les outils adéquats à mettre en œuvre, des outils qui soient simples à appliquer et à contrôler, compatibles avec l'objectif du RMD, et qui interviennent sur des espèces cibles prioritaires. La situation en Méditerranée est très spécifique. Ce qui explique qu'elle ait évolué dans une direction différente du reste de l'Europe. Des procédures doivent partant être mises en œuvre au niveau de l'UE pour l'ensemble des stocks qui font l'objet d'une gestion conjointe. Les études scientifiques doivent fournir des données appropriées pour la gestion et, à son tour, la gestion doit fournir des indications précises à la communauté scientifique.

Andreina Fenech Farrugia du gouvernement de Malte, fait remarquer que les avis scientifiques sont déjà une réalité et que les administrations doivent collaborer avec le secteur afin de mettre en œuvre les meilleures procédures possibles pour amorcer le rétablissement des stocks. Il s'agit donc de prendre ses responsabilités, d'agir avec ambition et d'entamer des discussions pour emmener les autres pays dans la bonne direction.

Marina Argyrou, du ministère chypriote de la Pêche, souligne l'importance de préserver l'état du milieu naturel et indique que des mesures doivent être envisagées de toute urgence pour y parvenir. Il nous faut combler un manque de connaissances scientifiques pour avoir une idée claire des différents niveaux de sensibilité dans les différentes zones (zones de reproduction, etc.). Les trois niveaux auxquels doit se situer l'action ont déjà été évoqués, il s'agit du national, de l'UE et de l'international. Il est également important d'assurer l'expertise et la formation nécessaires pour permettre une réponse commune et évaluer l'adéquation des plans nationaux. La participation des pays tiers par le biais de la FAO est également essentielle. Elle insiste enfin sur la nécessité de normaliser les méthodes d'évaluation et de collecte de données, et d'améliorer la qualité des données scientifiques.

Frédéric Gueudar Delahaye du ministère français de l'Agriculture et de la Pêche salue les autres intervenants. Il souligne la nécessité de passer à l'action mais rappelle que nous œuvrons également pour un développement durable tant du point de vue économique que du point de vue des pêcheries. Un autre point important, est celui de la diversité des spécificités dans le bassin méditerranéen : le contexte géographique et socioéconomique varie considérablement mais la PCP

nous permet de prendre en compte ces variations. Lorsque nous élaborons des plans spécifiques pour la Méditerranée, nous devons veiller à ce que les réglementations ne se superposent pas et garder en ligne de mire l'objectif général du RMD.

José Miguel Corvinos La Fuente, de la direction générale espagnole de la Pêche, remercie le modérateur et relève que la plupart des points importants ont été abordés. La PCP n'étant pas basée sur un système de TAC ou de quotas, toute réduction de l'effort de pêche implique nécessairement une réduction de capacité ou des mesures techniques imposées aux pêcheries (comme des prescriptions particulières en matière d'engins de pêche). Le plan de gestion espagnol prévoit une réduction de 20% de la capacité, qui est en cours de réalisation ; une sélectivité accrue des engins pourrait également être mise en œuvre, sur la base d'une évaluation de l'efficacité des maillages. Compte tenu de la spécificité des pêcheries, les nouvelles technologies permettent souvent de neutraliser la réduction de l'effort de pêche. Le caractère saisonnier doit être pris en compte par le biais de fermetures temporaires ou par la réduction de certains secteurs ou zones ; la conservation des zones côtières pourrait également être renforcée. Il insiste, par ailleurs, sur la nécessité de revoir les tailles de référence minimales de conservation ainsi que la cartographie des zones sensibles et, par voie de conséquence, leur gestion. Toutes les mesures auront des répercussions économiques. Elles doivent par conséquent être examinées attentivement car nous ne devons pas permettre que ces mesures pénalisent encore une fois le secteur. Il faut donc que des activités secondaires viennent dynamiser et grossir les revenus des professionnels et réduire les coûts de gestion des navires. Nous ne devons pas perdre de vue la taille réduite de la Méditerranée par rapport au reste du monde et le nombre élevé de nations qui en exploitent les ressources, raisons pour lesquelles les mesures de gestion doivent être prises conjointement et étendues également aux pays tiers par le biais de la CGPM.

Autres points de vue.

Marco Costantini – WWF. Ces deux journées d'exposés et de discussion ont montré que les stocks se trouvent dans un état dramatique. Le WWF estime que les outils nécessaires sont disponibles et que nous devons à présent changer de cadence. Les plans de gestion essentiels qui ont été évoqués doivent tous être mis en œuvre rapidement, à défaut de quoi l'objectif du RMD ne sera jamais atteint. Nous devons agir sur l'effort de pêche à long terme et à différents échelons : local, national et international. Nous devons amener les pays tiers à la même table et adopter ensemble une solution collégiale. Les consommateurs doivent également être sensibilisés au fait que leurs décisions peuvent également influencer les niveaux de durabilité. Manger et pêcher du poisson est une action écologique et environnementale.

Javier Garat, président d'Europêche, remercie le commissaire Vella pour son implication dans l'organisation de ce séminaire de haut niveau à l'occasion d'une réunion d'Europêche qui a suscité de vives inquiétudes. Il semblerait que les nouvelles soient positives : les scientifiques disent qu'il est encore temps si nous prenons les mesures appropriées. Les pêcheurs s'inquiètent de savoir s'il y aura encore des ressources à l'avenir. Nous devons avoir une approche pratique à l'égard du problème. Le système de gestion de l'UE doit être revu et des mesures, adoptées en faisant participer activement les pêcheurs au processus. Nous devons également prendre en compte le fait que le règlement Méditerranée n'a commencé à être mis véritablement en œuvre qu'en 2012, il nous faut donc du temps avant d'en voir les résultats. Lorsque le nouveau règlement entrera pleinement en vigueur et qu'il commencera à produire ses effets, estime M. Garat, la situation

devrait s'améliorer. Depuis juillet dernier, Europêche a préféré l'approche ascendante, rencontrant en premier lieu les pêcheurs par le biais de leurs organisations professionnelles. Des mesures concrètes, qui pourraient inverser la situation, ont ainsi été convenues. Des propositions ont été élaborées, en commençant par l'Espagne. Même si ces mesures peuvent ne pas s'appliquer à l'ensemble de la Méditerranée, la démarche pourrait fonctionner selon les financements disponibles.

Il évoque les effets des prédateurs, comme le thon rouge et le dauphin, sur les ressources de petits poissons pélagiques mais il est vrai que les pêcheurs ont leur part de responsabilité. Par ailleurs d'autres activités, humaines ou non, ont un impact sur les ressources halieutiques. Les mesures cependant ne sont appliquées que par les pêcheurs, cet équilibre doit être étudié de plus près. La pêche récréative et la pêche à la ligne, de même que les activités des pays tiers, doivent également être incluses dans la réglementation.

Kristina Mislov, du ministère croate de l'Agriculture, donne acte de l'énorme quantité d'informations communiquées au cours de ces deux journées. Elle s'est entretenue avec ses collègues et a écouté attentivement les exposés, et même si les conclusions sur le problème actuel semblent correctes elle estime que nous devons préserver la durabilité et la pérennité du secteur. La pêche est un métier qui s'exerce de génération en génération. Si nous ne préservons pas le secteur, il finira simplement par disparaître. Ce savoir doit être maintenu en vie, car les compétences qui s'y rattachent ne s'apprennent pas à l'université mais s'acquièrent par transmission sur le terrain. Ce qui implique que les pêcheurs doivent participer activement au processus. Qui plus est, les pêcheurs ont des connaissances très particulières en matière de gestion des ressources, et cette expertise est fondamentale. Si nous appliquons des mesures que les pêcheurs ne comprennent pas ou auxquelles il ne croient pas, ces mesures sont vouées à l'échec. Les pêcheurs doivent avoir confiance dans leurs administrations et avoir le sentiment que leurs enfants ont également un avenir dans le secteur.

Au cours de ces deux journées, nous avons abordé toutes les nouvelles technologies et tous les nouveaux modèles à disposition. Nous savons que nous devons protéger les écosystèmes mais nous créons des modèles qui semblent ne pas prendre en compte le caractère multi-espèces et très diversifié de nos pêches. Les modèles et les méthodes devraient être les mêmes dans toute la Méditerranée et ils doivent être appliqués de la même façon en mettant en commun l'ensemble des connaissances de manière à aller de l'avant.

Oscar Sagué Pla, IFSUA (pêche récréative) exprime l'inquiétude générale sur l'état du littoral où le poisson, comme l'ont évoqué les collègues, se fait de plus en plus rare pour la petite pêche qui partage le même espace et cible la même espèce. Ces deux secteurs, celui de la pêche récréative et celui de la pêche commerciale, semblent se rejeter la faute alors que nous tous responsables, y compris au niveau des dirigeants. La gestion de l'écosystème littoral est essentielle et elle devrait être confiée à l'ensemble du secteur et des acteurs concernés. Nous devrions également créer un système de surveillance axé sur une approche écosystémique prenant en compte l'ensemble des aspects. Les pêcheurs récréatifs et leurs confrères de la pêche commerciale représentent des années d'expérience et d'expertise qui pourraient s'avérer utiles pour la compréhension de l'évolution actuelle des écosystèmes. Les plans de gestion pluriannuels sont efficaces justement parce qu'ils prennent en compte l'ensemble des aspects. Il estime que toutes les prises, sans exception, doivent être déclarées : les débarquements de la pêche récréative, les captures de la

petite pêche, de la pêche sous-marine, des compétitions de pêche à la ligne, et ainsi suite. La formation des jeunes pêcheurs a également son importance car c'est par ce biais que l'on forme de futurs pêcheurs responsables.

Michel Sponar, Commission européenne, DG Environnement, partage l'avis général qu'il est temps d'agir. Les bioindicateurs environnementaux prennent en compte les activités de pêche. Priorité doit être donnée à un outil combiné : habitat et approche économique, dans la mesure où notre but est de préserver l'abondance et la diversité tout en réduisant l'impact négatif sur l'environnement. Il signale aux participants qu'un système d'observation et de surveillance est en place et que, d'ici mars, les États membres sont tenus de transmettre leurs programmes et de communiquer les premières données recueillies. Nous serons ainsi en mesure d'évaluer si ces directives vont produire les résultats escomptés. Il formule le souhait de pouvoir travailler plus étroitement avec la DG MARE et insiste sur le fait que l'amélioration du dialogue concerne également les États membres. Il évoque, dans ce contexte, les directives sur les eaux résiduaires urbaines, dans la mesure où celles-ci finissent leur course dans la mer. Les déchets constituent un problème majeur et tout est mis en œuvre pour s'assurer que les directives sur les déchets sont correctement appliquées. Il faut une approche intégrée qui soit comprise et correctement appliquée afin de s'assurer que les efforts accomplis dans un pays ne soient pas annihilés par les actions menées ou les activités exercées dans une autre zone.

Marco Affronte, député européen, membre de la commission de la Pêche (PECH), rappelle l'articulation du mécanisme de la codécision et précise que le Parlement européen intervient après que les propositions sont parvenues à la Commission, pour y apporter des améliorations et endosser la responsabilité devant les citoyens. Il réalise la nécessité, au stade actuel, de décisions rapides et admet que certaines décisions demandent du temps en raison de la longueur des procédures. Les plans pluriannuels sont actuellement en cours de discussion et certains de leurs aspects fondamentaux appellent des éclaircissements. Il formule l'espoir sincère que des décisions importantes pourront être prises et mises en œuvre rapidement. Il souligne la nécessité d'une vision claire de ce que l'on prévoit à un, trois et cinq ans. Le Parlement européen est dans l'attente de cette vision concrète.

João Aguiar Machado, directeur général de la DG MARE, remercie tous les participants pour ce séminaire de deux jours hautement instructif qui lui a permis de comprendre l'importance fondamentale de la Méditerranée et précise qu'il a assisté à toutes les séances pour glaner un maximum d'informations. Il semblerait que les pêcheurs sont conscients de la situation. En tant que personnes normalement inscrites dans la société, les pêcheurs ont besoin de gagner leur vie et il est de notre devoir de minimiser l'impact des mesures sur leur profession afin qu'ils puissent continuer à en vivre à moyen terme.

La collaboration avec les pays tiers doit être renforcée et nous devons rechercher des nouvelles méthodes de gestion. Jusqu'à présent, la Méditerranée a été gérée d'un point de vue technique mais aujourd'hui nous devons contrôler l'accès aux ressources et limiter les jours en mer et les prises. Nous devons aller plus avant dans cette direction tout en mettant en œuvre des mesures aux trois niveaux de compétence, qui auront besoin, par ailleurs, de collaborer. Les mesures nationales doivent être mises en œuvre sans plus attendre. Dans l'intervalle, il faut également que les États membres adoptent des mesures à l'échelon national et régional pour faire face à la situation, en dialogue avec les pays du Sud du bassin pour les emmener « à bord » et en faire des interlocuteurs

à part entière. Des mesures contraignantes doivent également être mises en place dans le cadre d'un dialogue ouvert et constructif.

Giampaolo Buonfiglio, président du MEDAC. En résumé, nous avons besoin de modèles dans un contexte régionalisé : tous les orateurs ont souligné le même concept, même si selon un point de vue différent. Tous ont évoqué la nécessité de travailler sur les mesures techniques dans une optique et une stratégie politique qui fasse la part belle aux acteurs concernés, notamment les pays tiers, et en accordant une attention accrue aux aspects socioéconomiques dans le cadre d'une nouvelle stratégie.

Débat et conclusions

Antonio Pucillo, coordinateur national pour la pêche de l'EFT, signale qu'il aurait apprécié d'être invité à participer au débat d'experts de la matinée, *en tant que représentant des travailleurs du secteur de la pêche. Il demande si des actions ont été prévues pour adoucir les répercussions socioéconomiques d'une réduction des prises ou des jours de pêche qui induiront une contraction de l'emploi dans un secteur qui connaît déjà une situation critique.*

Le modérateur M. Gambs répond que l'impact socioéconomique est analysé en traitant les informations et les données communiquées par les États membres et les organisations professionnelles comme l'EFT. Il rappelle encore une fois que la crise économique qui frappe le Sud de l'Europe est une crise généralisée qui n'affecte pas que le secteur de la pêche. Il appelle à une coopération plus étroite avec les pays tiers pour régler le problème du poisson importé et combler le manque causé par la réduction de l'offre sur les marchés européens à la suite de la diminution des activités halieutiques.

Nunzio Stoppello, Federcoopesca – Puglia, partage ce qui vient d'être dit et précise qu'en Europe la tendance est de se concentrer sur les produits pouvant assurer une continuité de l'offre, chose que la pêche n'est pas en mesure de faire. Il réaffirme que le secteur est confronté à des difficultés d'ordre commercial : difficultés à vendre ses produits et prix de vente très bas. Il insiste sur le fait que les ressources sont le facteur le plus important et appelle de ses vœux une collaboration et une synergie accrues entre les pêcheurs et la communauté scientifique.

Paolo Pignalosa d'Oceanis S.r.l revient sur les systèmes de contrôle et affirme que les gardes-côtes italiens effectuent des contrôles qui passeraient presque pour de l'acharnement. La seule façon de lutter contre l'illégalité dans la région est de s'assurer que les objectifs sont partagés et que tous les acteurs concernés coopèrent, favorisant un échange culturel qui débouche sur des pratiques améliorées donnant des résultats concrets.

Corrado Piccinetti, Université de Bologne, rappelle que le règlement Méditerranée de 2006 est entré en vigueur en 2012 et que les évaluations présentées pendant le séminaire se basent sur des données de 2013 et que, par conséquent, elles ne correspondent qu'à une année d'activité sous le régime dudit règlement. Jusqu'en 1998, on pêchait quelque 400 000 tonnes de poisson par an. En 2013, ce total n'était que de 200 000

tonnes environ. Une diminution de plus 50% ne devrait pas être sous-estimée. Il demande s'il existe des estimations sur l'ampleur de la réduction possible de la flotte.

Rafael Mas (EMPA) souligne la nécessité d'évaluer la rentabilité et de déterminer si une nouvelle réduction aurait réellement un effet positif sur les ressources et, le cas échéant, des mécanismes de compensation efficaces devraient être mis en place.

Paolo Pelusi (LEGACOOOP) revient sur le recours au FEAMP pour amortir les effets d'une nouvelle réduction, et indique que, dans la plupart des cas, les clauses de conditionnalité empêchent de pouvoir se servir de telles mesures. Toute mesure ou tout paramètre envisagés doivent faire l'objet d'un examen minutieux avec les représentants du secteur. Il suggère trois mots clés pour résumer la marche à suivre : partage, progressivité et flexibilité. Sans des actions conjointes et partagées, le niveau d'application des mesures risque de ne pas être très élevé. Il faut par ailleurs un temps d'adaptation raisonnablement long et de la flexibilité dans les mesures adoptées.

Vadis Paesanti de Federcoopesca Goro revient sur l'intervention précédente et suggère de faire de preuve de patience : la pêche est un métier qui repose largement sur le transfert d'expérience. Les instruments d'incitation à la démolition devraient être utilisés pour rénover les navires existants qui, dans le meilleur des cas, ont plus de 40 ans d'âge. Il demande enfin que des fonds soient affectés à la formation afin d'aider toutes les parties prenantes à comprendre les changements en cours.

Fabrizio De Pascale (UILA Pesca) rappelle que la demande d'une prise en compte complète des effets socioéconomiques avait déjà été formulée lors de la présentation de la PCP réformée. Le principe de proportionnalité doit également être pris en considération : si les conséquences sont insoutenables pour le secteur, alors les dispositions adoptées peuvent être déclarées illégitimes, ce fut le cas, par exemple, de l'Espagne lors de la réforme du secteur du coton en 2006.

S'agissant de la gouvernance, il insiste sur le fait que la réglementation de l'UE est applicable aux navires immatriculés dans les pays de l'UE et présents dans les eaux relevant de sa juridiction. Les dispositions de la CGPM s'appliquent à l'ensemble de bassin, raison pour laquelle l'interaction avec la CGPM devrait être renforcée de manière à pouvoir adopter des mesures de gestion conjointes.

Marco Spinadin, Federcoopesca, relaie l'inquiétude des associations de producteurs à propos de l'antagonisme ressenti entre pêcheurs et scientifiques. Il confirme la volonté des pêcheurs de discuter ensemble des solutions mais toute action doit être partagée et la durée des actions, établie à l'avance. Les études scientifiques se basent sur des données qui ont au moins deux ans, alors que les pêcheurs vivent et travaillent dans le présent. Si les pratiques visant à promouvoir la qualité, la transparence et la certification qu'on leur demande d'observer ne mènent qu'à la fermeture des zones de pêche, alors le conflit n'est pas près de s'apaiser.

Marc Planas, CRPMEM LR, souligne que la PCP repose sur les stocks halieutiques et les engins de pêche utilisés. Cependant, dans de nombreux cas, les mesures prévues sont impossibles à appliquer parce qu'elles sont techniquement inadéquates. Il faudrait choisir, par exemple un maillage et une forme de maille adaptés à la Méditerranée. En ce qui concerne les plans de gestion, il propose que l'on se concentre, pour commencer, sur les districts maritimes les plus grands.

Eusebio Esgleas Pares, président de la FNCCP, rappelle que, pour dure qu'elle soit à accepter, la réalité est ce qu'elle est. Il s'agit d'assurer à la fois la durabilité des ressources et un développement socioéconomique durable. Un système de compensation devra être mis en place pour les professionnels du secteur.

Fabio Fiorentino, IAMC CNR, ajoute que le moment est historique et rappelle les premières estimations réalisées au début des années 90 lorsque les taux de mortalité étaient très éloignés du RMD. Les dernières années ont montré une amélioration constante des conditions d'exploitation. Pour certains crustacés, des pics de plus de 10 000 tonnes par an ont été enregistrés et une réduction progressive de la mortalité par pêche a été observée. Ces résultats étaient inattendus et ils montrent qu'il n'est pas vrai de dire que les mesures de gestion de la pêche n'ont pas eu un impact considérable. Il poursuit en précisant que nous devrions nous concentrer sur la qualité plutôt que sur la quantité des produits de la pêche, et accroître leur valeur ajoutée.

Laura Pisano de l'European Anglers Alliance estime que la discussion a pris un tour négatif et que le séminaire était une occasion de travailler ensemble à une solution.

Comme l'a rappelé le représentant d'Oceana, certaines discussions ont été très utiles, mais à présent la parole doit céder le pas à l'action. De nombreuses idées intéressantes ont été formulées par la Commission, par les représentants du secteur et par les ONG : à présent, les résultats doivent suivre, avec l'engagement de tous les acteurs concernés, comme ce fut le cas par le passé avec le thon rouge.

Serena Maso de Greenpeace estime qu'un changement d'approche est nécessaire afin d'éviter de ressasser les mêmes idées à chaque réunion importante.

Alessandro Buzzi, ACI Pesca, insiste sur l'importance des nouveaux éléments introduits grâce à l'approche écosystémique, avec des scénarios d'application développés notamment grâce à la démarche de la planification spatiale. Les professionnels doivent être associés activement aux solutions, de même qu'à la gestion de la production et des marchés. Les instruments de mise en œuvre de ces mesures résident dans les plans de gestion à long terme. Il insiste sur la nécessité de réduire le délai entre la collecte des données et l'évaluation des stocks, surtout pour les espèces ayant un cycle de vie court.

Anastasia Miliou d'Archipelagos développe une réflexion sur le fait que nous disposons des outils nécessaires, mais nous ne les avons pas appliqués de manière appropriée. Dans les communautés de

pêcheurs, les mentalités changent et ils prennent de plus en plus d'initiatives, mais les formalités bureaucratiques ne cessent d'augmenter : il faut donc établir des priorités. Nous pourrions, pour commencer, protéger les habitats, les zones coralliennes et ainsi de suite, avec la participation active des professionnels du secteur.

Marta Cavallé, représentant le secteur de la petite pêche, fait remarquer que les pêcheurs acceptent les limites s'ils sont associés en tant que partenaires aux prises de décisions, mais il faut que cette participation soit réelle si l'on veut que les règles soient acceptées et respectées.

Le modérateur M. Gambs intervient pour indiquer qu'il n'a pas perçu de nette opposition entre la communauté scientifique et les pêcheurs. Il nous faut réfléchir à présent à la marche à suivre, ce séminaire a démontré que toutes les parties prenantes doivent participer au processus. Il souligne que le règlement Méditerranée est applicable à tous les produits entrant dans l'UE, la taille minimale s'applique à tous les fournisseurs. Les produits en provenance de pays tiers peuvent être bloqués, au besoin, par la surveillance et l'application de la réglementation. Il insiste également sur le fait que les dispositions de la CGPM s'appliquent à l'ensemble de la Méditerranée, mais que le consentement et l'accord des États membres sont nécessaires. Il indique par ailleurs que si le règlement Méditerranée n'est pas parfait c'est cependant le règlement qui est actuellement en vigueur entre les États membres de l'UE et nous devons veiller à ce que ses dispositions soient respectées. Tout changement futur qui interviendra doit l'être parce que des règles meilleures et plus efficaces auront été établies.

Giampaolo Buonfiglio, président du MEDAC, intervient pour récapituler les points importants suivants : 1) les mesures techniques sont insuffisantes si elles ne s'inscrivent pas dans des politiques générales et elles doivent être convenues de commun accord pour favoriser leur application ; 2) l'intensification des activités de recherches est nécessaire notamment dans le cadre de l'approche écosystémique ; 3) les délais nécessaires pour l'élaboration de nouveaux plans de gestion ne sont pas compatibles avec l'impératif d'une action immédiate, il y a donc lieu d'intervenir sur les anciens plans en y incluant de nouveaux outils (planification spatiale) et en faisant participer davantage tous les acteurs concernés ; 4) il y a lieu de développer les activités de contrôle à terre, dans les marchés ; 5) l'arrêt temporaire ou définitif des activités de pêche est à l'ordre du jour ; 6) les prises accessoires doivent être réduites ou éradiquées grâce aux plans de gestion des rejets en mer ; 7) renforcement du dialogue avec les pays tiers, harmonisation des règles et gestion à l'échelon du bassin méditerranéen.

Le modérateur remercie les participants et clôt la réunion.

Seminario di alto livello sullo stato degli stock nel Mediterraneo e sull'approccio della PCP

Catania, 9-10 febbraio 2016

Relazione del Consiglio Consultivo per il Mediterraneo

Il Seminario di alto livello sullo stato degli stock ittici nel Mediterraneo, tenutosi in Italia, a Catania, il 9 e 10 febbraio 2016, è stato organizzato congiuntamente dai servizi della Commissione Europea responsabili della conservazione e del controllo dei prodotti ittici nel Mediterraneo e nel Mar Nero (DG MARE) e dal Consiglio Consultivo per il Mediterraneo. Nel corso dell'incontro la comunità scientifica ha presentato una diagnosi dello stato delle risorse; alle presentazioni ha fatto seguito una tavola rotonda, durante la quale si è discusso delle possibili opzioni per una risoluzione della preoccupante situazione, con il coinvolgimento delle amministrazioni e dei portatori di interesse. Per l'elenco completo dei partecipanti, si veda l'allegato alla presente relazione.

Il moderatore dell'incontro è Hubert Gambs, DG MARE, che apre i lavori, porge il benvenuto ai partecipanti e, dopo alcune informazioni di natura logistica, ringrazia il MEDAC, per aver preso l'iniziativa di organizzare il seminario, ed il ministero italiano, per aver ospitato la riunione in Sicilia. Gambs ricorda che l'obiettivo principale della Commissione è quello di trovare risposte agli interrogativi posti dalla preoccupante situazione del Mediterraneo, nonché di adottare misure volte al raggiungimento di un accordo per una "road map" su obiettivi di breve e medio termine, operando a tre livelli: di Stato Membro, di Unione Europea ed internazionale, rafforzando il quadro della cooperazione e realizzando una visione comune tra i paesi per misure di gestione congiunte.

Il moderatore introduce il programma dei lavori e le presentazioni successive ai discorsi di apertura. Quindi passa la parola al rappresentante del paese ospitante, il sottosegretario di stato Giuseppe Castiglione.

Castiglione porge il benvenuto ai partecipanti ed alle autorità presenti, ringraziando il Commissario europeo Vella ed il MEDAC per aver deciso di organizzare l'incontro in Sicilia. Ricorda inoltre il significato simbolico dell'area, geograficamente al centro del Mediterraneo, esprimendo altresì il suo apprezzamento per l'attenzione che la Commissione Europea ha finora rivolto alla regione, sottolineando come il settore abbia bisogno di politiche adeguate, realizzabili solo lavorando insieme. I due giorni di incontro serviranno a farsi un'idea sui dati esistenti e sulle diverse posizioni, al fine di procedere verso valutazioni concrete, internamente ed esternamente alla CE, progredendo insieme e non semplicemente trasferendo altrove le responsabilità, sulla base di un approccio interdisciplinare, con modelli effettivamente attuabili all'interno di questo spazio condiviso. Castiglione fa anche riferimento alla complessità della regione, con un settore ittico dalle molteplici specificità, sottolineando l'importanza del coinvolgimento dei pescatori nella tutela delle risorse e della biodiversità, senza che si danneggi il valore sociale ed economico del settore.

Castiglione fa riferimento alla Politica Comune della Pesca (PCP) come strumento chiave, citando l'Articolo 18 che introduce le procedure regionalizzate di governance e sottolineando l'importanza del coinvolgimento di paesi terzi in questo processo, possibilmente attraverso la CGPM. Lo sviluppo del settore della pesca nella

regione è innegabile e si rendono necessarie misure più adeguate che assicurino un utilizzo più attento delle risorse marittime disponibili, senza sottovalutare la natura trasversale del problema. L'incontro è stato l'occasione, per la Commissione Europea ed il MEDAC, di discutere di come procedere nella tutela del settore della pesca nel Mediterraneo, con il sostegno dei Progetti Regionali FAO, della CGPM, nonché col coinvolgimento di tutti i portatori di interesse, ciascuno dei quali contribuisce a livello differente alla risoluzione del problema. Castiglione porge nuovamente il benvenuto ai partecipanti, ringraziando gli organizzatori che hanno reso possibile l'incontro.

Il Commissario Europeo Karmenu Vella ringrazia il sottosegretario Castiglione, porge il benvenuto ai partecipanti al Seminario di alto livello sullo stato degli stock nel Mediterraneo e sull'approccio della PCP, ringraziando il MEDAC per aver preso l'iniziativa di affrontare l'importante tematica e le autorità italiane per aver ospitato l'incontro a Catania. Il Commissario Vella richiama l'attenzione dei partecipanti in primo luogo sulla riunione del luglio 2015, ovvero la consultazione annuale della Commissione sullo "Stato degli stock ittici e la performance economica delle flotte da pesca", nel corso della quale l'enfasi è stata posta sul drammatico declino degli stock nel Mediterraneo, nonostante gli sforzi compiuti dal settore, come ad esempio la riduzione delle flotte. Grande preoccupazione viene espressa anche dal Presidente del MEDAC Giampaolo Buonfiglio e si decide di procedere alla definizione di strategie urgenti di intervento.

Il Commissario Vella ricorda i fatti: gli stock ittici nel Mediterraneo si stanno riducendo, alcuni rasentano l'esaurimento ed il 93% degli stock valutati sono sovra-sfruttati. Le ragioni sono molteplici: l'inquinamento ed i cambiamenti climatici hanno certamente un ruolo, ma è innegabile che il superamento delle quote sia una delle cause principali. È altrettanto vero che per troppi stock non si dispone ancora di dati sufficienti. Nel Mediterraneo orientale, ad esempio, pesanti lacune nelle serie cronologiche impediscono di trarre conclusioni di rilievo. Inoltre metà del pescato nel Mediterraneo non viene neppure registrato. Tali carenze informative non possono essere addotte come giustificazione per il ritardo delle azioni. Tra i numerosi motivi per cui è necessario agire urgentemente vi sono gli stessi pescatori, la cui sussistenza dipende dalla salute degli stock. Il Commissario Europeo sottolinea che, nonostante gli stock siano condivisi con paesi terzi, la CE dovrebbe svolgere un ruolo guida nella ricerca di soluzioni, in particolare per gli stock pescati principalmente dalle flotte dell'UE. È dunque di fondamentale importanza discutere sul da farsi a livello di Unione Europea, con un'assunzione di responsabilità da parte della politica, dei pescatori, della comunità scientifica e della società civile. Si sottolinea che già tanto è stato fatto, come nel caso della riforma della PCP, dell'adozione di piani di gestione nazionali da parte degli stati membri per i principali settori della pesca nell'ambito del Regolamento del Mediterraneo, della costituzione di aree di pesca protette e delle organizzazioni di produttori dell'UE che insieme guidano la regione verso pratiche di pesca sostenibile. La riforma adottata della PCP fornisce i mezzi politici e finanziari per agire, ivi incluse possibilità di finanziamento in seno al Fondo Europeo per gli Affari Marittimi e la Pesca. La PCP necessita di una piena attuazione per il raggiungimento dell'obiettivo MSY (Rendimento Massimo Sostenibile) al più tardi entro il 2020. Poiché ci vorrà qualche altro anno prima che i piani di gestione dell'UE inizino a far sentire i propri effetti, non è possibile rimanere ad osservare il depauperamento delle risorse. Se non si agisce ora, gli stock potrebbero scendere al di sotto della soglia di non ritorno.

Il Commissario Vella sottolinea come un'inversione di tendenza richieda un impegno eccezionale, ma gli scienziati affermano che il potenziale di recupero degli stock nel Mediterraneo rimane molto elevato. Egli sottolinea inoltre l'importanza di un pensiero creativo e dell'utilizzo nelle nuove tecnologie per la ricerca delle soluzioni. La finalità dell'incontro rimane comunque quella di definire le azioni da intraprendere

immediatamente, mettendo insieme i ministri di tutti i paesi del Mediterraneo durante il Seafood Expo Global che si terrà a Bruxelles il prossimo mese di aprile. Il Commissario informa i partecipanti della propria intenzione di recarsi in numerosi paesi partner chiave, per richiederne il coinvolgimento, valutare le soluzioni ed analizzare le opportunità offerte dalla “blue economy”, continuando a coinvolgere la CGPM, per la posizione chiave che questa ricopre. In conclusione, ringrazia nuovamente il MEDAC per aver proposto l’organizzazione del seminario ed il paese ospitante per averlo reso possibile, riconoscendo altresì l’impegno di tutti i Ministri presenti all’incontro.

Il moderatore ringrazia il Commissario Vella, passando a porgere il benvenuto ai membri del Parlamento Europeo presenti, per poi cedere la parola a Giampaolo Buonfiglio, Presidente del MEDAC.

Il Presidente Buonfiglio porge il benvenuto ai presenti, esprimendo la propria soddisfazione per l’organizzazione del seminario di alto livello, quale fase importante verso il raggiungimento di una maggiore sostenibilità del settore della pesca. Sottolinea come il MEDAC rappresenti i portatori di interesse della pesca professionale, i quali insieme svolgono il ruolo assegnato al MEDAC, ovvero quello di fornire alla CE pareri e proposte che agevolino l’applicazione della PCP nell’area. Il Presidente evidenzia inoltre come il MEDAC includa gruppi di lavoro dediti ad occuparsi di singoli aspetti chiave e come le funzioni di tali gruppi siano annualmente concordate con la CE per il raggiungimento di indicazioni e posizioni utili. Il Presidente mette in risalto come il MEDAC abbia preso atto della necessità di cambiare marcia, viste le crescenti preoccupazioni che il settore si trova ad affrontare. L’organizzazione del seminario è stata possibile grazie all’impegno dell’amministrazione italiana ma, come il Presidente sottolinea, questo è solo l’inizio di una sfida da affrontare insieme, non soltanto sulle coste europee del Mediterraneo, bensì allargando l’orizzonte geografico ed ideologico, così da includere un approccio fondato sull’ecosistema. La PCP è solo una tessera di un mosaico ben più grande che la CGPM si trova dinanzi, la politica elaborata finora dall’Europa ha avuto numerosi effetti, ma i risultati non sono ancora del tutto soddisfacenti. Il MEDAC, insieme ai suoi partner, è alla ricerca di metodi rilevanti per andare avanti, rendendo ancor più efficace la riforma della PCP. Le questioni affrontate in questi due giorni di seminario richiedono grande attenzione, se si intende procedere con rinnovato vigore.

Prende la parola Andrés Hermida (Segretario Generale per la Pesca, del Ministero spagnolo dell’Agricoltura, Alimentazione ed Ambiente). Ringrazia il Sottosegretario italiano, i rappresentanti presenti e tutti i partecipanti all’incontro. Esprime la sua gratitudine al MEDAC ed alla CE per aver organizzato il seminario in quello che è il cuore del Mediterraneo. Informa i presenti che la Spagna è consapevole della situazione di squilibrio degli stock, evidenziata dalle relazioni scientifiche, e che si aspettava che gli esperti presenti parlassero di una riduzione della biomassa, con elevate probabilità di recupero a condizione che si ponga rimedio alla situazione; in Spagna misure sono state già messe in atto con il piano integrato per la pesca e sono stati altresì varati piani a livello locale. Si comunica ai partecipanti che nel piano integrato nazionale sono stati definiti punti di riferimento biologici per il raggiungimento dell’MSY ed inoltre che vi è stata una riduzione della capacità delle flotte, sono state adottate misure tecniche mirate alla selettività degli attrezzi da pesca, fermi temporanei delle attività di pesca, creazione di aree protette ed ulteriore tutela delle fasce costiere. Tuttavia, nonostante tali misure, le relazioni scientifiche disponibili, ed in particolare quelle più recenti, confermano un aumento del sovra-sfruttamento ed una riduzione della biomassa: da qui la chiara esigenza di rivedere gli sforzi intrapresi. Egli ricorda come non si tratti di un problema soltanto spagnolo; tutto il Mediterraneo versa in una situazione sempre più preoccupante ed è essenziale lavorare insieme per guidare la pesca nel Mediterraneo verso il raggiungimento dell’MSY, come affermato nella PCP. Hermida

prosegue sottolineando come, dal punto di vista dell'amministrazione spagnola, sarebbe necessario accrescere la consapevolezza e la conoscenza dei processi di gestione nell'area e questo consesso potrebbe fornire il necessario sostegno; i principali punti da tenere a mente sono: 1. l'applicazione di misure aggiuntive deve tener conto dell'impatto sulla stabilità socio-economica delle comunità di pescatori 2. Nella valutazione delle risorse, si dovrebbe tenere conto del cambiamento climatico e di altri fattori, cosa finora non adeguatamente studiata 3. Non si può non tenere conto dell'unicità del Mediterraneo 4. Ci deve essere un coinvolgimento di tutti i paesi, in modo che non vi siano discriminazioni casuali. Ringrazia nuovamente gli organizzatori che hanno reso tutto questo possibile.

Ante Mišura si rivolge ai partecipanti a nome del Ministro croato, appena insediatosi. Esprime piena comprensione del difficile stato in cui versano gli stock, sottolineando l'estrema importanza della pesca per la Croazia e come siano in gioco la stessa sopravvivenza delle aree costiere e delle isole. I fondi della CE sono al momento impiegati per le infrastrutture, ma la Croazia è vivamente interessata a preservare la sostenibilità mediante l'attuazione di misure di gestione. Esprime inoltre la sensazione che i criteri adottati siano eccessivamente generici e che sarebbe più idoneo analizzare singoli segmenti per prendere in considerazione le singole comunità costiere; evidenzia inoltre l'importanza della pesca dei piccoli pelagici in Adriatico (ma naturalmente anche in tutto il Mediterraneo) e come la Croazia sia in attesa di proposte specifiche per questo tipo di pesca; questo potrebbe essere un buon ambito nella quale testare le misure di gestione all'interno delle linee guida della PCP. Ricorda come Italia, Slovenia e Croazia abbiano lavorato bene insieme per molti anni, ed anche prima dell'ingresso nella CE, cooperavano in seno alla CGPM. I partecipanti vengono messi al corrente dei piani di gestione nazionali adottati per ridurre capacità e giorni di pesca, nonché delle misure nazionali per la gestione delle limitazioni spazio-temporali, delle chiusure per la tutela del novellame e della biomassa fecondata; queste misure porteranno a risultati, ma ci vorranno molti anni. Sottolinea come il fattore più importante sia stata la gestione del settore nel rispetto dei principi corretti: tutti gli aspetti citati sono come le maglie di una catena e non elementi slegati. Infine afferma come vi siano già stati alcuni risultati collegati alle misure adottate, quali il recupero degli stock del tonno rosso, ma trattandosi di predatori tale ripresa ha ripercussioni sui piccoli pelagici, che sono le prede. Non vi può essere un piano di gestione semplice per il Mediterraneo, che è un insieme complesso costituito da numerose piccole unità. C'è bisogno di un approccio sfaccettato e onnicomprensivo, con un'applicazione rigorosa di misure efficaci e solo allora si vedrà un miglioramento. Ringrazia nuovamente gli organizzatori che gli hanno dato l'opportunità di partecipare a questo incontro, che rappresenta un primo passo verso la ricerca di soluzioni durature.

Prende la parola Roderick Galdes, Segretario parlamentare per l'Agricoltura, la Pesca ed i Diritti Animali, del Ministero per lo Sviluppo Sostenibile, l'Ambiente ed i Cambiamenti Climatici di Malta. Ringrazia gli organizzatori e porge il suo saluto ai partecipanti all'incontro, notando come questo seminario faccia seguito alla conferenza internazionale sulla consulenza economica alla gestione della pesca, tenutasi a Malta ad inizio febbraio. Sottolinea come il parere ecologico e biologico sia un importante fondamento per il processo decisionale; comprendere quello che accade realmente e seguire un approccio congiunto sono le uniche modalità per capire in che modo procedere nella gestione delle risorse. Solo avvalendosi dei migliori pareri è possibile prendere le decisioni migliori. La situazione nel Mediterraneo è estremamente complessa e le rigide misure recentemente imposte sono state molto pesanti per il settore della pesca; tuttavia la situazione attuale comporterà ulteriori obblighi e, lo ripete, un approccio congiunto sarebbe fondamentale, con un approccio alla gestione della pesca che parta dal basso. Esprime l'opinione secondo cui l'UE dovrebbe impegnarsi in modo più produttivo e concentrarsi sull'aiuto ai propri partner. Tutti insieme disponiamo di ciò che serve per riuscire e c'è grande fiducia nel Commissario, perché guidi il Mediterraneo verso un futuro più

sostenibile. Galdes esprime la speranza che il seminario conduca in un ambito nel quale la collaborazione sia interessata ed i decisori presenti siano in grado di intraprendere cambiamenti politici su questa base.

Il Segretario di Stato del Ministero per l'Agricoltura sloveno Tanja Strnišasi si rivolge ai partecipanti ringraziando quanti hanno curato l'organizzazione di questo importante seminario. L'amministrazione slovena riconosce la criticità degli stock ed in particolare delle risorse ittiche e che si debba operare insieme per affrontare questa comune responsabilità. Come già dichiarato dal rappresentante della Croazia, un approccio gestionale congiunto è un esempio di buona pratica ed il piano per i piccoli pelagici è in fase di implementazione in seno alla CGPM. Esiste anche una raccomandazione congiunta in Adriatico settentrionale in materia di obbligo di sbarco. Il Segretario di Stato sottolinea inoltre come la Slovenia abbia operato per assicurare una gestione sostenibile nella zona nord dell'Adriatico mediante le seguenti iniziative: in base all'Art. 19 del Regolamento Mediterraneo, non vengono rilasciate nuove licenze e questo ha aiutato gli stock; la cessazione permanente delle attività ha eliminato pescherecci dalle flotte che pescavano piccoli pelagici; la limitazione della pesca dal 2011 ha ridotto ad esempio lo sbarco dei piccoli pelagici dell'87%. Alla luce di ciò, la Slovenia sostiene il dibattito sulle misure di gestione, ma sottolinea come in futuro sarà molto importante tenere a mente gli sforzi fatti nel recente passato poiché il settore della pesca sloveno ha già ridotto quanto più possibile lo sforzo e sarà essenziale garantire la sopravvivenza della pesca tradizionale ed artigianale nel paese. Ulteriori contrazioni costituirebbero un onere finanziario ed amministrativo per il governo sloveno e per lo stesso settore ittico. Qualora tali misure si rendessero indispensabili, la Slovenia dovrebbe esserne esentata. Evidenzia inoltre come vi siano altre attività da valutare che esercitano un impatto negativo sugli stock.

Il moderatore porge il benvenuto agli esperti presenti ed apre la sessione dedicata alle presentazioni scientifiche.

Presentazione 1: Scienza e pesca nell'UE: un quadro generale sul bacino del Mediterraneo – Norman Graham, Presidente del Comitato Scientifico, Tecnico ed Economico per la Pesca (CSTEP). Le slide sono disponibili sul sito di questo seminario di alto livello ed allegate alla presente relazione.

Graham ringrazia gli organizzatori per averlo invitato ad intervenire e presenta brevemente lo CSTEP, la sua struttura e le sue attività, evidenziando in particolare l'attenzione rivolta al Mediterraneo, agli stock principali ed alla valutazione della performance dei piani pluriennali di gestione (MAP).

Riferendosi alla consulenza sulla valutazione, presenta in generale l'attività scientifica del Comitato, basata sulla divisione delle aree del Mediterraneo e del Mar Nero della CGPM in unità di valutazione: le sottoaree geografiche CGPM FAO (GSA). Evidenzia la complessità della valutazione degli stock nel Mediterraneo per una serie di fattori, in particolare l'elevato numero di GSA e di specie, che spesso richiedono valutazioni distinte (la stessa specie viene valutata in modo distinto in ogni GSA), frequentemente con serie cronologiche molto brevi. Mette rapidamente a confronto l'approccio dello CSTEP con quello dell'ICES (Consiglio Internazionale per l'esplorazione del mare), sottolineando nel contesto l'importanza della CGPM, vista la dimensione non – UE del settore ittico. Facendo riferimento alla valutazione degli stock, evidenzia come per ciascuno di essi vi sia una scheda riassuntiva contenente informazioni sull'evoluzione dello stock nel tempo, pareri, alternative di cattura e punti di riferimento, nonché un rapporto valutativo per ogni stock che illustra in modo dettagliato i parametri biologici, contiene una descrizione della pesca e delle misure di gestione in atto, presenta i dati dello studio sulle catture e sullo sforzo, nonché i dettagli sulla metodologia adottata per la valutazione. Si offre un parere sulle catture per ciascuno stock, per il raggiungimento dell'FMSY (mortalità

per pesca a livello di rendimento massimo sostenibile), e l'impatto dal punto di vista delle catture effettive. Graham presenta alcuni esempi per mostrare come si eseguano le valutazioni per specie differenti: piccoli pelagici, crostacei, demersali e stock commerciali, evidenziando un livello allarmante di sovra-sfruttamento. I dati forniti mostrano ai partecipanti come su 64 stock censiti, 61 (> 95%) siano pescati a valori superiori all'FMSY. Facendo riferimento allo stato degli stock, sintetizza come quasi tutti gli stock siano sovra-sfruttati e la biomassa sia ridotta; il reclutamento viene compromesso dalla mancanza di specie adulte; le risorse demersali versano in una condizione peggiore dei piccoli pelagici, con i crostacei ed il merluzzo che destano le maggiori preoccupazioni.

In materia di piani di gestione nazionale, si comunica ai partecipanti che molti stock si sono dimostrati essere incompatibili con la PCP a causa dell'eccessivo sfruttamento; inoltre numerosi stock necessitano di piani di ricostituzione urgenti. Uno dei problemi principali continua ad essere quello degli stock transfrontalieri, presi in considerazione in numerosi piani nazionali, indipendentemente dalla loro distribuzione reale, il che suggerirebbe l'appropriatezza di una gestione su più ampia scala. Graham afferma che le modifiche necessarie dovrebbero rispecchiare gli obiettivi della PCP; ciò presupporrebbe variazioni nel respiro geografico, per arrivare ad un più appropriato livello regionale; miglioramenti nell'attuazione dei piani di gestione ed adozione di regolamenti di controllo, limiti e riferimenti ottimali per i prelievi.

Graham conclude la propria presentazione con alcuni punti chiave da considerare, quali la necessità di rafforzare gli attuali approcci gestionali, che dovrebbero guidare il processo scientifico e consultivo. Il punto chiave a sostegno della sua presentazione è comunque il fatto che la regolamentazione dello sforzo e della capacità sinora attuata non ha ridotto la mortalità di pesca per le specie demersali; si renderebbe ora necessaria un'ulteriore riduzione tra il 50% ed il 60% per raggiungere l'FMSY.

Presentazione 2: Diagnosi degli stock di pesca e possibili scenari futuri – le risorse dei piccoli pelagici.

Philippe Cury, responsabile scientifico presso l'Institut de Recherche pour le Développement di Marsiglia, Francia. Le slide presentate sono disponibili sul sito di questo seminario di alto livello ed allegate alla presente relazione.

Cury si dichiara privilegiato ed al tempo stesso investito di responsabilità nel rivolgersi ai partecipanti al seminario di alto livello. Afferma di aver lavorato in molti paesi del mondo nella sua lunga carriera, ma di non essersi mai imbattuto in una situazione tanto preoccupante quanto quella attuale del Mediterraneo. Richiama le parole del Commissario, secondo il quale bisogna intraprendere un percorso nuovo, che abbia effetti immediati, per invertire la tendenza ed al tempo stesso preservare la situazione socioeconomica. Dovrebbe essere possibile; vi sono casi di successo come quello del tonno rosso, ma come afferma Graham, due terzi degli stock del Mediterraneo non sono registrati ed il sovra-sfruttamento è eccessivo. La tendenza ad una riduzione delle catture e la riduzione dello sforzo sono ben documentati, ma Cury evidenzia come in alcuni casi le valutazioni effettuate siano sottostimate al 30%, rendendo il quadro ancor più preoccupante.

Cury passa alla presentazione degli studi sulle specie dei piccoli pelagici, in particolare acciuga e sardina nel Mediterraneo, basati su una serie temporale a partire dagli anni Ottanta. La situazione descritta è di grande interesse: preoccupa particolarmente l'improvvisa riduzione delle catture negli ultimi anni, rispetto ai dati disponibili per gli anni precedenti nella serie temporale. Lo sforzo è stato ampiamente studiato e non sarebbe da biasimare; la definizione delle catture rispetto alla biomassa mostra un tasso di sfruttamento a livelli accettabili; il reclutamento non sembrerebbe soffrire nel Golfo del Leone; anche le malattie sono state

escluse tra le possibili cause; è stata altresì esclusa l'elevata presenza di predatori, come il tonno. La risposta sembrerebbe allora essere che le specie dei piccoli pelagici semplicemente non proliferano. Il Mediterraneo è interessato da cambiamenti climatici che hanno cambiato le condizioni, innalzato la temperatura dell'acqua e ridotto le quantità di zooplancton, pertanto i pesci non hanno nutrimento sufficiente; nella comunità scientifica questo fattore, collegato alle condizioni del mare, viene sempre più accettato come probabile causa, escludendo le attività di pesca.

Cury presenta ai partecipanti ulteriori risultati degli studi, descrivendo le variabili influenzate dall'ambiente e da fattori legati all'intero ecosistema, nonché l'interazione tra le specie. Le risorse di piccoli pelagici sono di particolare importanza per l'ecosistema ed è dunque essenziale preservarne i livelli, per prevenire impatti negativi. Tra le altre cose, ai partecipanti viene presentato uno studio sugli uccelli marini, che ha definito un punto di riferimento limite per un approccio di ecosistema alla pesca, indicando la presenza della biomassa di piccoli pelagici per gli uccelli marini. Si è visto come il tasso di sopravvivenza degli uccelli sia collegato ai piccoli pelagici di cui si nutrono; la soglia limite sarebbe pari ad 1/3 della quantità massima di risorse di piccoli pelagici che deve rimanere in mare per permettere agli uccelli marini, e quindi all'intero ecosistema, di sopravvivere. È stato presentato l'esempio di uno studio in Namibia, che ha evidenziato come l'eccessivo sfruttamento dei piccoli pelagici abbia alterato l'intero ecosistema, creando uno squilibrio che ha portato ad un enorme aumento nella biomassa di meduse, dimostrando l'importanza di mantenere un corretto equilibrio per la sopravvivenza dell'ecosistema. Anche i mammiferi marini e le specie ittiche di grossa taglia devono sopravvivere per garantire la resilienza dell'ecosistema.

Cury inoltre mette a confronto un approccio convenzionale all'ecosistema con uno precauzionale, al fine di valutare la resilienza dell'ecosistema mediante pattern di sfruttamento di pesce – foraggio, esortando ad una maggiore cautela laddove vi siano meno informazioni su queste specie e sulle loro interazioni con i predatori e l'ambiente. I partecipanti vengono anche messi al corrente di studi sul tonno rosso; anche in questo caso si consiglia un approccio cautelativo, in assenza di certezze scientifiche.

Parlando dell'Agenda 2030 per gli obiettivi di sviluppo sostenibile, si sottolinea la necessità di un approccio scientifico integrato e multidisciplinare per l'intero bacino del Mediterraneo, al fine di comprendere tutti gli stock ed il loro sviluppo, includendo studi che quantifichino l'impatto di altri fattori esterni. Ci si può inoltre avvalere dell'esperienza internazionale a disposizione per lo sviluppo di quadri integrati che costituiscano uno scenario.

La Direttiva Quadro europea sulla strategia per l'ambiente marino sta già assumendo una prospettiva ampia al fine di raggiungere, entro il 2020, il Buono Stato Ambientale (GES); all'interno di questa visione per la prima volta, a livello di UE, si tiene conto di elementi dell'ecosistema e di impatti umani molteplici. Cury chiude la sua presentazione riassumendo come segue le principali tematiche scientifiche: studi scientifici integrati e multidisciplinari a livello di bacino; promozione di reti scientifiche, promozione dell'accesso ai database; esecuzione di ricerche secondo gli indicatori; individuazione di soglie e limiti di riferimento, promozione della ricerca sulla pianificazione spaziale. A suo avviso le questioni legate alla governance integrata sono: attuazione del GES/MFD (Direttiva Quadro sulla Strategia per l'Ambiente Marino) ed indicatori dell'ecosistema; sviluppo di un quadro integrato avvalendosi di scenari realizzati con i portatori di interesse; promozione della pianificazione spaziale e di aree marine protette per la conservazione; incentivazione di una pesca artigianale ben gestita; sviluppo di casi di studio che producano risultati positivi.

Presentazione 3: Diagnosi degli stock di pesca e possibili scenari futuri – risorse demersali. Eduardo Balguerías Guerra dell’Istituto Español de Oceanografía. Le slide presentate sono disponibili sul sito di questo seminario di alto livello ed allegate alla presente relazione.

Balguerías ringrazia gli organizzatori dell’incontro. Comunica ai partecipanti che la sua presentazione verterà sui seguenti cinque ambiti: indicatori di pesca, valutazioni, stato degli stock, difficoltà, azioni suggerite. Evidenzia inoltre che i primi tre argomenti non saranno trattati in dettaglio, perché già affrontati dai precedenti relatori.

Ricorda come il Mediterraneo sia una piccola area sulla scena globale, ma complessa, con un settore ittico caratterizzato da una molteplicità di specie e di attrezzi, che coinvolge soprattutto imbarcazioni artigianali sparse in vari siti di sbarco. Le risorse demersali rappresentano circa il 30% delle catture riferite totali nel Mediterraneo e nel Mar Nero. Per quanto riguarda la capacità, la flotta italiana è certamente la più grande. Alcuni indicatori di pesca vengono illustrati ai partecipanti; quindi Balguerías passa alla descrizione della valutazione delle risorse a cura dei due principali organismi tecnici che eseguono regolarmente le valutazioni degli stock nel Mediterraneo: CGPM e CSTEP. Parla della divisione FAO in GSA e del problema della percezione degli stock, che sono transfrontalieri o transzonali, a conferma di come la valutazione delle specie non sia uniforme. Soltanto 6 o 7 specie vengono valutate di frequente, grazie alla loro importanza commerciale, mentre le altre non vengono affatto valutate, come già citato nelle precedenti presentazioni. Inoltre la zona occidentale del Mediterraneo è oggetto di grande attenzione quando si tratta di valutazione degli stock, al contrario di quella orientale, dove la valutazione è carente. Dopo aver sottolineato come anche la metodologia di valutazione vari, fornisce ai partecipanti un’idea della situazione degli stock sulla base dei dati di entrambe le fonti.

Passando alle difficoltà esistenti, Balguerías mette in evidenza la disparità dei dati tra regioni e specie, da un punto di vista qualitativo e quantitativo, nonché la mancata disponibilità di serie storiche, che potrebbero esistere, ma sono inaccessibili. Come già indicato, un’incompleta copertura geografica e temporale, insieme alla carente conoscenza di alcuni fondamentali parametri biologici/di popolazione ostacolano i risultati degli studi. Ricorda come una metodologia standardizzata sia utilizzata solo in alcune aree e, in particolare, sembra non esservi un coordinamento diretto tra i due organismi che eseguono regolarmente la valutazione degli stock. Richiede un chiarimento sui diversi livelli di governance degli organismi, esprimendo la speranza che si incoraggi un maggior coinvolgimento dei portatori di interesse.

Azioni suggerite: cita innanzitutto la possibilità di attuare nell’area un programma comune per la raccolta dei dati, nonché il possibile recupero dei dati esistenti e la creazione di un database aperto, creando sinergie e superando la diffidenza, a vantaggio reciproco e con un allineamento delle priorità. Sottolinea l’importanza di discutere dei problemi esistenti per poter andare avanti. La questione più urgente sembra essere la riduzione di F (mortalità di pesca), in particolare per il merluzzo. La storia insegna che esiste un elevato potenziale di recupero.

Presentazione 4: Il Mediterraneo: stato degli ecosistemi, altri impatti e cambiamento climatico. Simone Libralato, Istituto Nazionale di Oceanografia e Geofisica Sperimentale, Trieste, Italia. Le slide presentate sono disponibili sul sito di questo seminario di alto livello ed allegate alla presente relazione.

I partecipanti vengono messi al corrente degli studi condotti sull’impatto umano complessivo sull’ecosistema del Mediterraneo; si è tenuto conto di molteplici fattori, mappati in base ad un sistema ponderato. Si evidenzia come il Mediterraneo sia un mare oligotrofico, con una netta differenza tra la produttività primaria

orientale ed occidentale ed anche notevoli differenze nelle proprietà biochimiche del mare. Si descrive il modello tridimensionale ai partecipanti, per evidenziare come sia importante considerare il Mediterraneo come un unico insieme. Viene inoltre fornita una breve dimostrazione dei pattern di circolazione dell'acqua e di connettività: i fattori che influenzano la circolazione ed i suoi effetti sulla produttività. Si afferma che studiando gli specchi d'acqua in profondità a livello locale è possibile definire i fattori che influenzano la biomassa delle specie ittiche. Si discutono gli effetti delle variazioni di temperatura della superficie marina e l'alterazione della salinità. Si mette in evidenza che gli studi non si concentrano soltanto sull'effetto diretto sulle specie più sensibili, ma anche su fattori indiretti derivanti da un cambiamento di temperatura, della stratificazione dell'acqua e quindi della produttività, poiché i livelli di nutrienti ed i cicli biochimici sono alterati in diverse aree; una riduzione nella disponibilità di nutrienti e clorofilla può provocare cambiamenti nella composizione biologica di talune aree. Altro fattore studiato è stato quello dell'acidificazione degli oceani; numerose specie sono sensibili a questo parametro e tali fattori, insieme, determinano cambiamenti diretti ed indiretti nell'ambiente. Questi ultimi sono stati mappati e sono state presentate le proiezioni fino al 2050.

Si informano i partecipanti che la fase successiva degli studi verterà sugli effetti su specifiche specie, a partire da quelle più sensibili, come le macroalghe e le distese di alghe, tenendo conto della situazione attuale ed applicando i dati biochimici esistenti, in modo da creare scenari futuri; lo stesso metodo è stato applicato agli habitat coralliferi, altro importante indicatore di biodiversità. Gli scenari futuri ipotizzati mostrano come vaste aree del Mediterraneo diverranno inospitali per i coralli ed altri organismi marini sensibili. Ciò ha introdotto gli effetti diretti dei cambiamenti climatici, senza riferimento alcune alle specie commerciali, dimostrando che questi ultimi vengono avvertiti a tutti i livelli. È ora necessario integrare questi fattori che esercitano pressione nelle dinamiche delle diverse specie ittiche, permettendo agli scienziati di confrontare gli effetti a molti livelli dell'approccio all'ecosistema, integrando i processi biochimici e le interazioni tra le specie nei diversi scenari di impatto, così da conseguire una maggiore comprensione che agevoli il processo decisionale.

Si ricorda ai partecipanti che i cambiamenti dei parametri ambientali (temperatura, salinità, acidità, ecc.) favoriscono la presenza di specie invasive, che trovano condizioni sempre più favorevoli nel Mediterraneo, competendo con le specie residenti, così da ridurre l'habitat vitale, sfruttare eccessivamente le prede ed indurre cambiamenti nella naturale dinamica predatoria e su questa situazione vanno ad incidere gli effetti delle variazioni dei parametri delle specie residenti. Si dice anche che, col tempo, alcune specie invasive potrebbero acquisire un valore commerciale.

Ai partecipanti viene poi presentato lo strumento sviluppato per studiare la risposta di un approccio di ecosistema alla pesca multi-target, mediante un modello elaborato per valutare l'effetto dell'applicazione dell'Fmsy alle specie bersaglio (supponendo che la selettività sia perfettamente gestita e senza considerarla come una variabile). Lo strumento mira ad ottimizzare le catture per le specie valutate con l'obiettivo di una corretta gestione delle risorse stesse, considerando che le specie che con esse interagiscono, come i predatori, ne saranno influenzate. Sebbene lo strumento sia nelle fasi iniziali di applicazione, potrebbe rivelarsi utile nell'ottimizzazione delle catture per le specie target, in un approccio di ecosistema nel quale gli effetti possano essere visti soltanto usando tali modelli; l'ulteriore integrazione con i fattori del cambiamento climatico porterà a processi ed impatti. È possibile studiare gli effetti sinergici ed antagonisti del clima e della pesca nella definizione di un approccio di ecosistema, considerando non soltanto la biomassa e le catture per specie, ma anche gli indicatori dell'ecosistema, per arrivare ad un cambiamento di strategia.

Si sottolinea la necessità di avere molti più dati; c'è ancora molta incertezza in questo approccio, ma viene messa in evidenza la straordinaria importanza dei complessi sistemi tridimensionali che includono schemi spaziali e connettività nella gestione e nei processi decisionali.

Il moderatore ringrazia Libralato per la presentazione ed apre il dibattito con gli esperti presenti.

D1. Fabrizio De Pascale, Uilapesca, Italia, riferendosi all'affermazione secondo cui le quantità delle catture sarebbero sottostimate del 30%-40%, chiede su quali dati si fondi tutto questo: dati dei Paesi Membri? Chiede inoltre se le statistiche siano uguali a quelle fornite dalla FAO.

Graham risponde che sarebbe necessario chiedere alle amministrazioni nazionali se i dati siano diversi da quelli raccolti dalla FAO; in teoria dovrebbero essere gli stessi del programma di raccolta dati.

Libralato dichiara che i dati contenuti nelle valutazioni sono solitamente messi a confronto con quelli ottenuti direttamente dai mercati dell'area oggetto di considerazione; quindi i dati ufficiali vengono valutati a fronte della situazione riscontrata a livello locale.

Balguerías commenta che i dati impiegati dovrebbero essere gli stessi, ma non sempre accade. L'UE dispone di un quadro di raccolta dati all'interno del quale vengono inseriti i dati delle amministrazioni nazionali e questi stessi dati dovrebbero essere inoltrati anche alla FAO, sebbene a volte con un formato diverso. In Spagna le statistiche ufficiali vengono confrontate con i risultati scientifici ed impiegate insieme.

Cury conferma l'utilizzo delle statistiche FAO ed afferma che le catture non dichiarate sono sottostimate e che i risultati fanno ipotizzare una stima al ribasso dei dati FAO. I dati utilizzati sono indipendenti e forniti dagli scienziati; sottolinea anche che vi sono paesi che non prendono neppure in considerazione i dati raccolti dai pescatori.

D2. Alessandro Buzzi, ACI Pesca Italia, si interroga sull'approccio finora utilizzato, visto che i dati presentati dagli esperti della comunità scientifica evidenziano un sovra-sfruttamento del 90% degli stock. Le misure adottate sembrano non aver avuto alcun effetto e quindi chiede se si debba continuare a ridurre lo sforzo, se la sostenibilità sociale ed economica di queste misure sia stata adeguatamente considerata, poiché questi fattori rivestono sempre maggiore importanza.

Graham risponde che la sostenibilità sociale ed economica del settore è naturalmente fondamentale. Se riduciamo la pressione di pesca ora, in futuro le catture saranno più abbondanti, determinando un miglioramento socio-economico. Il problema è arrivare dalla situazione in cui ci troviamo ora all'altra; è necessario verificare che i nostri punti di riferimento siano i più idonei per procedere correttamente.

Cury ricorda che i pesci sfruttati sono l'ultima risorsa naturale, che la natura sa anche sorprenderci, ma se non gestiamo adeguatamente gli stock e non li ripristiniamo fino a quando sarà possibile, la sorpresa potrebbe rivelarsi negativa; alcuni paesi hanno adottato misure per fermare le attività di pesca e ricostituire gli stock. È una scelta politica complessa, ma è un processo di lungo termine e si devono prevedere sussidi a vantaggio dei pescatori. Nota anche come gli stock esauriti non possano essere recuperati a meno di un'interruzione delle attività di pesca. Ribadisce che sarebbe molto difficile bloccare totalmente la pesca e far cambiare lavoro agli operatori; dovrebbe essere una strategia di lungo periodo.

D3. Javier Garat, CEPESCA, Spagna, richiede chiarimenti in merito alla differenza dichiarata del 30% tra dati reali e dati dichiarati, citando la recente pubblicazione di Daniel Pauly e Dirk Zeller su Nature Communications

del gennaio 2016, articolo 10244, dal titolo: “Le ricostruzioni delle catture rivelano che le catture mondiali di pesca in mare sono superiori rispetto a quelle riferite ed in declino”.

Graham replica che c'è disaccordo sui dati, ma è chiaro che alcune incertezze rimangono, e che non c'è una soluzione immediata alla questione della discrepanza dei dati.

Cury risponde che è un dato di fatto che i dati disponibili siano imperfetti e che la discrepanza tra i dati di Pauly e quelli emessi dalla FAO non sorprende. Vi sono altri fattori che portano a sottostimare i dati, come ad esempio la pesca di frodo, la biomassa oggetto dei predatori, che non può essere quantificata con esattezza; tuttavia sulla base di questo esempio si era deciso che la quantità di tonno rosso nel golfo di Biscaglia non bastasse da sola a giustificare la riduzione di biomassa di piccoli pelagici.

Balguerías commenta sulla questione dello studio di Pauly, affermando che per l'Atlantico sembrerebbe che la discrepanza sia sovrastimata e che, a suo avviso, le supposizioni di Pauly siano decisamente generiche. Sebbene sembri esserci una notevole sottostima dei dati delle catture, Balguerías ritiene che il modello di Pauly abbia posto eccessiva enfasi su questa divergenza. Offre l'esempio del metodo di raccolta dati di successo applicato in Islanda, dove la cooperazione tra comunità scientifica e settore ittico è stata resa possibile dalla fiducia reciproca ed i risultati sono buoni, seppur limitati ad alcune flotte.

D4. Marta Carreras di OCEANA chiede risposte in merito alla questione della conservazione marina, richiedendo impegni concreti per la scadenza del 2020 e chiedendo se, nel contesto descritto nel corso dell'incontro, si rendano necessarie misure di emergenza, come la chiusura totale di alcune aree o la sospensione delle attività di pesca per talune specie.

Il moderatore risponde che le misure potenziali di conservazione saranno discusse nella sessione pomeridiana.

Sessione pomeridiana – 9 febbraio

Presentazione 5: Conservazione e controllo nel Mediterraneo e nel Mar Nero. Xavier Vazquez, DG MARE. Le slide presentate sono disponibili sul sito di questo seminario di alto livello ed allegate alla presente relazione.

Vazquez apre affermando che la diagnosi effettuata e concordata tra le parti era quella secondo cui la situazione dei principali stock commerciali fosse estremamente grave e che non si potesse più attendere. Il primo obiettivo di questo seminario deve pertanto essere quello di confermare una diagnosi comune, per poi elaborare una “road map” e concordare sul da farsi, tenendo a mente le soluzioni esistenti all'interno della PCP e le misure preventive già in essere ed applicate, seppure in modo disomogeneo, in tutta l'area, che fino ad ora non sono riuscite a migliorare lo stato degli stock. Richiama l'attenzione dei partecipanti su due livelli di urgenza: il breve termine (2016/2017) ed il medio termine (2018/2019), fornendo esempi di misure e raccomandazioni in atto, sottolineando che sebbene alcune misure potrebbero essere dolorose e difficili da adottare, e sebbene non vi sia il pieno accordo di quanti dovranno attuarle, bisogna comunque agire. Azioni orizzontali o iniziative a livello di singole nazioni possono essere immediatamente adottate.

Si descrivono i diversi livelli di intervento: UE ed internazionale. Nel primo caso possiamo vedere l'adozione immediata di misure previste dalla PCP; a livello internazionale vi sono le raccomandazioni ICCAT e CGPM che nella maggior parte dei casi sono misure preventive. Si cita l'esempio dello stretto di Sicilia, per il quale recenti risultati sul merluzzo mostrano come sia necessario ridurre la pesca di questa specie del 70%

immediatamente e quella del gamberetto rosa del 20%, senza indugiare ulteriormente. Ciò può essere fatto riducendo lo sforzo inteso come giorni di pesca in mare, riducendo la capacità, chiudendo aree oppure combinando misure diverse ed immediatamente attuabili, poiché è stato dimostrato che nelle aree nelle quali le misure sono seguite in modo rigoroso, lo stock di merluzzo è aumentato di quattro volte rispetto ad altre zone del Mediterraneo. Sottolinea la necessità di organizzare missioni nella regione per diffondere l'idea secondo cui sia necessario agire ora per cambiare i livelli di stock. Nonostante le critiche alla ricerca di Pauly ed ai dati su cui si fonda, non vi sono dubbi sull'esistenza di una pesca illegale e non regolamentata, sulla lacunosità dei dati sugli sbarchi; neppure i dati del diario di pesca sono sicuri al 100%, a meno che non si conti ogni kg venduto ai ristoranti e tutti gli altri dati che vanno persi (si fa anche riferimento all'evasione fiscale).

I partecipanti hanno sentito parlare della difficoltà nell'applicare la PCP nel Mediterraneo, ma alcuni obiettivi chiari emergono: riduzione delle catture accessorie e registrazione di tutte le catture sono aspetti chiave. Facendo riferimento all'esempio del merluzzo e della pesca associata di specie demersali, una misura potrebbe essere semplicemente quella di trasferire i pescatori verso aree a minore concentrazione di novellame, in modo da ricostruire gli stock. Sarebbe anche necessario migliorare realmente la selettività; il controllo è indispensabile per garantire l'applicazione dei regolamenti, ivi inclusi quelli sulle taglie minime di sbarco per la conservazione: l'applicazione va rafforzata. Vengono forniti ulteriori esempi di misure a livello internazionale e di UE, sottolineando come tutti gli interventi tecnici necessitino di un'intensificazione del monitoraggio, della sorveglianza e del controllo.

Vazquez ritorna sul tema chiave al centro di questo seminario: la necessità di individuare una "road map". Descrive il possibile adattamento della raccolta dati per soddisfare i nuovi requisiti della PCP, migliorando la qualità e la quantità dei dati sugli stock e coinvolgendo il FEAMP nella mappatura dei bisogni (i partecipanti vengono messi al corrente del fatto che la DG MARE ci stia già lavorando), notando come alcuni stock siano già ben documentati. Sarà anche fatto un tentativo per razionalizzare il sistema, così che gli stati membri siano agevolati nel compito di raccolta dati. In seguito sarà necessario discutere le attività da svolgere ed individuare chi farebbe cosa e quando, lavorando in sinergia per invertire la situazione. La questione è se tutti i player vedano la stessa strada e procedano verso la stessa destinazione.

Presentazione 6: Supporto alla conservazione ed alle misure di controllo nel Mediterraneo. Fabrizia Benini, DG MARE. Le slide presentate sono disponibili sul sito di questo seminario di alto livello ed allegate alla presente relazione.

Fabrizia Benini presenta gli aspetti chiave del FEAMP (Fondo Europeo per gli Affari Marittimi e la Pesca), includendo con esattezza anche cosa sia possibile finanziare mediante il Fondo e le sfide future. Per poter utilizzare i fondi, l'azione in questione deve ricadere all'interno di una delle priorità di finanziamento individuate dall'UE tra le "Priorità di finanziamento dell'Unione". UP1 ed UP3 sono quelle più chiaramente connesse alle questioni oggetto di discussione. UP1: Promozione di una pesca sostenibile dal punto di vista ambientale, efficiente nell'uso delle risorse, innovativa, competitiva e basata sulla conoscenza; UP3: Promozione dell'attuazione della PCP.

Ai partecipanti viene detto che il FEAMP deve contribuire agli obiettivi di sfruttamento sostenibile della PCP; da qui l'esclusione di qualunque operazione che possa incrementare la capacità di pesca (o l'abilità delle imbarcazioni di rilevare il pesce). La UP1 potrebbe essere realizzata grazie all'implementazione di misure per le flotte, in particolare utilizzando fermi temporanei e definitivi delle attività di pesca, così da assicurare un equilibrio tra la capacità di pesca e le opportunità di pesca esistenti. Il FEAMP prevede un cofinanziamento

al 50%. Attuazione di misure per la riduzione dell'impatto della pesca sull'ambiente marino, ivi inclusa la riduzione o l'eliminazione delle catture accidentali e la tutela ed il ripristino della biodiversità acquatica nell'ecosistema. In questo ambito il FEAMP assicura un cofinanziamento fino al 75%. In UP3, l'obiettivo di sostenere l'attuazione della PCP sarà perseguito supportando il controllo e l'attuazione delle regole della PCP, per cui il FEAMP prevede un cofinanziamento fino al 90% ed una raccolta dati sul settore della pesca con un cofinanziamento all' 80%.

Le misure per le flotte possono prevedere un fermo provvisorio o definitivo delle attività. Laddove vi sia un fermo definitivo, si tratta di un cambiamento strutturale che comporta l'eliminazione dell'imbarcazione dal registro; il peschereccio in questione deve corrispondere ad un segmento sbilanciato ed è chiaro che il sostegno finanziario ricevuto non possa essere reinvestito in una nuova imbarcazione da pesca. Benin ricorda che le suddette misure di sostegno finanziario saranno disponibili solo fino a dicembre 2017 e sarebbe dunque opportuno procedere tempestivamente. È possibile anche un fermo provvisorio, sebbene vi siano limitazioni all'applicazione, resesi necessarie a seguito di abusi nei finanziamenti rilevati nel precedente periodo di applicazione. Nella struttura del fondo è previsto anche un finanziamento per le situazioni di emergenza, come pure misure di conservazione ed un trattamento preferenziale per la pesca artigianale.

Nell'ambito della riforma della PCP, si descrivono il sostegno al controllo ed all'attuazione, nonché il supporto del FEAMP alla raccolta dati. Viene infine presentata l'assegnazione dei fondi ai programmi operativi. Si condivide una carrellata sulle principali misure del FEAMP e le UP descritte nella presentazione, quale sostegno alle misure di conservazione preventiva già in essere ed alle misure ulteriori discusse durante il seminario. Fabrizia Benini conclude sottolineando come gli stati membri debbano ora intraprendere tutte le misure amministrative necessarie per la certificazione delle spese, perché i fondi non utilizzati andranno persi. La certificazione delle spese deve avvenire entro dicembre 2018. Si incoraggiano gli stati membri ad individuare le misure da adottare, evidenziando come le dotazioni finanziarie potrebbero essere riviste sulla base delle esigenze reali. La DG MARE è disponibile a discutere le esigenze specifiche di ciascuno stato membro.

Il moderatore ringrazia la Sig.ra Benini per la sua presentazione ed apre il dibattito.

Frédéric Gueudar-Delahaye, Direttore francese per la pesca in mare e l'acquacoltura, ringrazia la Commissione, il MEDAC e le autorità. Chiede scusa poiché il Ministero non ha potuto essere presente all'incontro ed afferma che l'amministrazione francese condivide molte delle conclusioni che hanno condotto all'organizzazione di questo seminario. Si mettono in evidenza tre punti chiave. Il primo riguarda i diversi fattori che influenzano gli stock ittici nel Mediterraneo; le attività di pesca non sono l'unica variabile di cui tenere conto; in secondo luogo sottolinea tutti gli sforzi compiuti negli ultimi anni e come le amministrazioni ed i professionisti del settore abbiano già operato per il raggiungimento degli obiettivi; non sarebbe dunque corretto affermare che nulla ha funzionato. Bisogna valutare le azioni più efficaci ed analizzare il settore in modo bilanciato. Infine afferma che gli aspetti socio-economici, quali la sostenibilità del settore, sono di importanza fondamentale. Comunica ai partecipanti che l'amministrazione francese sta lavorando a stretto contatto con la Commissione e, in relazione al FEAMP, si devono scegliere le azioni più appropriate per evitare ritardi nell'attuazione delle misure.

Il Professor Stefano Cataudella, Presidente della Commissione Pesca del Mediterraneo della FAO (CGPM), si rivolge ai partecipanti chiarendo immediatamente la questione della governance emersa nel corso del seminario. La CGPM elabora misure obbligatorie e, sebbene vi sia una differenza tra la creazione di misure e

la loro attuazione, il quadro giuridico degli stati membri è chiaro. È lo stato membro che deve effettuare proposte e, mediante uno specifico memorandum di intesa, è possibile arrivare ad una procedura attuativa. La CGPM è un organismo regionale che elabora misure vincolanti ed essendo il massimo organo giuridico del Mediterraneo, gli stati membri devono attuare le raccomandazioni congiunte, approvate a livello regionale. Si sottolinea anche che l'attuazione delle misure obbligatorie dipende dalla fiducia politica tra i paesi, invertendo la logica del controllo e muovendosi verso la diplomazia e la fiducia. In qualità di Presidente, è al servizio della CGPM e degli stati membri.

Il moderatore chiede se vi sono domande.

Il Presidente della federazione catalana delle associazioni della pesca sottolinea che, sebbene tutti siano consapevoli della gravità del problema, l'attuale situazione della pesca del Mediterraneo interessa soprattutto pescatori ed armatori, che per generazioni hanno investito. Esprime l'idea che il fulcro della questione potrebbe essere l'inquinamento, poiché sembrerebbe che i livelli di nutrienti siano diminuiti drasticamente e, di conseguenza, anche la qualità e la quantità degli organismi marini. Pertanto la ristrutturazione del settore è un onere che non può accollarsi soltanto il settore della pesca.

Il Direttore Generale del dipartimento regionale per la pesca nel Mediterraneo della Regione Sicilia, rivolgendosi ai presenti, riprende gli interventi precedenti, sottolineando il particolare problema affrontato dalla pesca artigianale. Non è fattibile limitarsi semplicemente ad eliminare il settore solo perché le risorse sono scarse; per ogni pescatore in mare, vi sono ricadute su sette persone che lavorano a terra in questo settore. Gli aspetti socio-economici sono di importanza critica. È necessario focalizzarsi sulla creazione di un programma, poiché sembra che sia la pesca artigianale a pagare il prezzo delle azioni adottate per la più grande pesca commerciale. Mette in evidenza la complessità della creazione di un sistema per 27 stati membri, poiché non tutti sono soggetti agli stessi regolamenti.

Cury commenta che, pur essendo vero che gli stati UE non possono da soli migliorare la situazione, è altrettanto vero che gli stati europei sono responsabili di gran parte del problema e debbano agire. Inoltre esiste la CGPM, i cui regolamenti sono vincolanti e, ad esempio, misure adottate nello stretto di Sicilia si applicano allo stesso modo per la pesca tunisina, maltese ed italiana. I paesi UE devono permettere la piena attuazione dei regolamenti della CGPM.

Sulla questione dell'inquinamento, Cury ricorda che, se misurata in tonnellate, c'è più plastica che pesce nel Mediterraneo, ovvero più spazzatura che risorse; l'inquinamento è spesso provocato da molecole prodotte dall'industria e questo è un problema chiave che interessa le risorse ittiche, ma anche la salute umana.

Libralato di Trieste replica sulla questione dei livelli di nutrienti: ci si aspetta una riduzione della produttività a causa della mancanza di nutrienti, ma questa non deve essere vista come l'unica causa della carenza di risorse. In secondo luogo, se si applicano le misure ad un modello complesso come quello presentato, gli effetti saranno visibili soltanto dopo molti anni; quindi quello che vediamo oggi potrebbe essere dovuto ad azioni e misure del passato: quando si applica una misura, gli effetti su un sistema complesso non sono immediati.

Fabio Fiorentino, ricercatore italiano coinvolto nella valutazione degli stock demersali, interviene per dire di essere d'accordo con la necessità di una visione condivisa. Per quanto riguarda i dati, afferma però che, in base alla sua esperienza, la questione della biomassa reale è meno chiara. Se si esaminano gli stock attuali, esiste una serie temporale molto lunga per 23 specie differenti valutate e, a suo avviso, non è una questione

di vere emergenze, se non in alcuni casi, poiché mancano dati sufficienti a sostegno di una tale affermazione. Certamente si assiste ad una forte sovrapesca, ma la prognosi non può essere quella del collasso degli stock. Per ottenere un miglioramento di F, è necessario intervenire sullo sfruttamento con misure di gestione che riducano la capacità delle flotte, così come è stato fatto per la pesca a strascico in Sicilia.

Graham replica che la finestra per le opportunità di intervento è limitata e sebbene sia vero che si ignori il livello critico della biomassa, questo è un fondamento troppo debole per giustificare un'inerzia poiché sappiamo che esiste il problema critico dell'eccessivo sfruttamento da affrontare. Non è neppure certo che la finestra di osservazione di cui disponiamo mostri la biomassa reale.

Oscar Sagué Pla, IFSUA, si rivolge ai partecipanti affrontando la questione della mancanza di riferimenti alla pesca ricreativa nella raccolta dati e nelle statistiche della UE. Ignorare questo aspetto del settore significa non tenere conto di alcuni portatori di interesse, che potrebbero esercitare un potente effetto sull'ecosistema. Afferma inoltre che gran parte della pesca è di tipo artigianale e dovrebbe essere possibile studiare più specie di quanto si faccia attualmente, poiché i pescatori sono tenuti a registrare tutti i dati delle catture. Fa anche riferimento ad alcuni studi condotti nelle Canarie, i quali hanno evidenziato come l'impatto della pesca ricreativa sia maggiore rispetto a quella professionale; questo potrebbe essere vero anche per le aree del Mediterraneo e quindi l'argomento va certamente approfondito.

Balguerías lo ringrazia per le domande e replica dicendo che sono preoccupazioni reali. Come affermato nel corso della sua presentazione, si sottolinea come i dati raccolti provengano da fonti diverse, inclusa la pesca ricreativa, ed i dati sono richiesti da tutti gli stati membri. Per quanto riguarda il numero di specie, non può la sola CE selezionare le specie, come se si trattasse di un mondo ideale. Tutte le oltre 400 specie devono essere oggetto di valutazione.

Graham interviene anche sulla questione della pesca ricreativa sottolineando l'esistenza di un quadro normativo per la raccolta dati, ma limitato ad alcuni stock; si stanno compiendo progressi lenti in questa direzione poiché il numero di addetti alla pesca ricreativa è enorme, ma sono necessari dati più solidi prima che la si possa integrare nel lavoro della CSTEP.

La rappresentante di Greenpeace Serena Maso presenta la "dichiarazione congiunta delle ONG al seminario di alto livello sullo stato degli stock di pesca nel Mediterraneo", disponibile in allegato alla presente relazione. Parlando a nome delle organizzazioni che hanno sottoscritto la dichiarazione, esprime profonda preoccupazione per la situazione nel Mediterraneo, aggiungendo come sia impossibile raggiungere la sostenibilità economica e sociale senza aver prima ottenuto una sostenibilità ambientale. Le attività di pesca devono essere arrestate laddove gli stock versino in una condizione critica e, nel lungo termine, si dovrebbe implementare un programma per la ricostruzione degli stock, a partire dalle aree di reclutamento; è inoltre fondamentale che i regolamenti in atto siano applicati al giusto livello.

Antonio Pucillo, coordinatore nazionale della pesca per il sindacato italiano Flai Cgil, illustra la sua posizione opposta ai partecipanti, affermando come l'impressione sia quella che i problemi socio-economici critici vissuti dal settore non siano stati affrontati in modo sufficientemente approfondito. Chiedendo ulteriori sacrifici da parte del settore ed aggiungendo ulteriori costi, si arriverà ad una chiusura di massa delle attività di pesca; da qui l'esigenza di individuare alternative che consentano ai pescatori di guadagnarsi da vivere. È senza dubbio importante proteggere l'ambiente, ma il costo umano deve essere messo al primo posto.

Laura Pisano della European Anglers Alliance esprime il timore che la discussione sia incentrata sulla gestione degli stock e degli attrezzi, senza considerare misure differenti per ambienti diversi. I pescatori della pesca ricreativa hanno notato che per le acque interne non esiste una gestione specifica, ma una notevole biodiversità, il che rende queste aree particolarmente importanti. Gli attrezzi consentiti sono gli stessi rispetto alla pesca in mare, ma sarebbe auspicabile personalizzare la gestione in base alle aree. Inoltre, alcuni tipi di attività di pesca si avvicinano sempre più a terra; l'ambiente di pesca a terra va salvaguardato, dal punto di vista dell'habitat e delle risorse.

Kristina Mislov, in rappresentanza delle associazioni della pesca croata, ricorda che le misure di gestione sono state attuate per anni e che lo stato attuale degli stock, come dimostrato durante questo incontro, in realtà risale al 2013, per via del modello utilizzato. Nella CGPM sono stati implementati i primi programmi e la Croazia ha drasticamente ridotto il numero di giornate in mare. Ad esempio nel 2015 i pescatori sono rimasti in porto per 82 giorni, sebbene i fondi UE copriranno solo un mese; l'anno precedente il fermo è durato 90 giorni, senza fondi disponibili. I risultati di queste misure, se ve ne saranno, saranno visibili nel 2018. I pescatori soffrono di conseguenza, ma le misure vengono applicate; Kristina Mislov sottolinea che si sta lavorando in questa direzione.

Gilberto Ferrari, presidente dell'associazione italiana Federcoopesca, si rivolge ai partecipanti sottolineando che tutte le informazioni condivise nel corso del seminario sono importanti, ma si prendono in considerazione solo poche centinaia di specie che non vanno bene. Esprime preoccupazione perché il messaggio che emerge dal seminario è quello di una riduzione globale delle attività di pesca del 50% nel Mediterraneo, ma la verità è che il FEAMP sosterrà il settore ad alcuni livelli. Si deve sottolineare che vi sono misure già in atto e, ad esempio, la flotta italiana è stata già ridotta del 40% negli ultimi dieci anni; questi sono cambiamenti strutturali irreversibili. A suo avviso il settore dovrebbe assumersi la responsabilità a numerosi livelli, l'approccio dovrebbe essere regionale, ma tenere conto delle misure già adottate in alcuni paesi come l'Italia, che dispone di normative all'avanguardia.

Vazquez afferma che il MEDAC sta lavorando a livello di bacino sulla questione della riduzione delle catture accessorie, uno degli obiettivi principali della PCP. Nel maggio di quest'anno gli stati membri sottoporranno proposte congiunte sui piani di gestione degli scarti da implementare a partire dal 2017 per le specie con una taglia minima di riferimento per la conservazione. Si spera che includano misure reali per la riduzione delle catture accessorie, a differenza dei piani per le piccole specie pelagiche che godono delle esenzioni per il *de minimis*. Fa riferimento anche al fermo permanente: i pescherecci smantellati vengono rimossi dal registro, ma in molti casi erano pescherecci non produttivi, che non pescavano e quindi il loro smantellamento, in questo caso, non fa la differenza.

Marc Planas, CRPMEM LR - Comité Régional des Pêches Maritimes et des Elevages Marins du Languedoc Roussillon comunica ai partecipanti che tutte le misure devono essere discusse e decise insieme ai pescatori, che bisogna creare un clima di fiducia, se si vuole che la PCP sia efficace. I pescatori stanno cercando di rispettare la PCP ma a suo avviso, in passato, non ha funzionato perché non era applicata in tutto il Mediterraneo. Fa brevemente accenno anche alla questione dell'inquinamento, che sembrerebbe aver avuto un effetto sugli stock, in base alle osservazioni degli stessi pescatori e non secondo studi scientifici. Inoltre poiché il 50% della flotta non è più impegnato in attività di pesca, un'ulteriore riduzione sarebbe difficilmente sostenibile per il settore. Concorda con la necessità di lavorare insieme trasversalmente mobilizzando le conoscenze a tutti i livelli, così da mettere insieme piani di gestione da attuare progressivamente con il sostegno e la partecipazione dei pescatori.

José Manuel González Gil de Bernabé, Secretario General de la Federación Nacional de Cofradías de Pescadores, sottolinea quattro punti chiave: il primo riguarda le misure per le flotte: la flotta del pesce spada sarebbe soggetta a misure rigide e chiede se si sia tenuto conto della concorrenza sleale; il secondo punto riguarda gli stock di tonno rosso, che si erano ripresi, ma a causa delle misure ICCAT, i pescherecci non possono catturare questa risorse per ragioni burocratiche. In terzo luogo afferma che la pesca sportiva e ricreativa non sono tanto importanti quanto il settore professionale, ma il sistema sanzionatorio le ha interessate molto meno; infine dichiara che poiché si devono raccogliere dati biologici, sociali ed economici, sembra che i pescatori vadano in mare per compilare moduli, piuttosto che per pescare; è necessario semplificare tutto l'aspetto della documentazione cartacea.

Vazquez replica che spesso si dice che i pescatori non possono assolvere alla documentazione cartacea, ma la tecnologia a disposizione è tanta e dovrebbe essere possibile. Si continua a discutere sul livello sanzionatorio per la pesca ricreativa.

Il moderatore chiude la sessione sottolineando come la necessità gestionale debba guidare il parere scientifico, come già dichiarato. Sembra che si sia distanti dagli obiettivi della PCP e si richiedono quindi azioni da parte di tutti; sottolinea che il sovra-sfruttamento sia solo uno dei problemi e sono necessarie ricerche a molti livelli. Tra le altre problematiche chiave si cita la sostenibilità, che è fondamentale per la vitalità del settore ed infine la questione dell'attuazione ed applicazione dei regolamenti.

Questo seminario andrebbe visto come l'inizio della ricerca di soluzioni mirate ad un maggior equilibrio, avvalendosi del principio della cogestione, ma comunque è essenziale agire rapidamente. Dalla discussione sembrerebbe che un'ulteriore riduzione della flotta sia inevitabile. La misura dovrà essere adottata in modo sincrono a tutti i livelli (livello nazionale, CE ed internazionale), coinvolgendo anche i principali partner di paesi terzi.

Seconda giornata, 10 febbraio: Gestione delle sfide, inclusa l'ownership

Il Presidente del MEDAC Giampaolo Buonfiglio prende la parola e si rivolge ai partecipanti parlando della questione della gestione, alla luce delle presentazioni tecniche ascoltate.

Buonfiglio sottolinea come nel Mediterraneo la politica non abbia avuto gli stessi effetti e ciò è imputabile a vari fattori, tra i quali:

- un ritardo nell'acquisizione dei dati per la valutazione annuale degli stock;
- la notevole multi-specificità dei sistemi di cattura, con variabilità sia stagionali, sia spaziali;
- sovrapposizione delle flotte nei range di distribuzione e negli stock condivisi, con un coinvolgimento sia degli stati membri dell'UE, sia di paesi terzi;
- le acque territoriali dei paesi costieri si estendono solo fino a 12 nm, con poche eccezioni in casi specifici;
- migrazione stagionale degli stock da una costa all'altra, soggetta all'azione di diverse flotte;
- illegalità diffusa e difficoltà nell'eseguire controlli efficaci;
- un numero maggiore di sistemi di pesca ed una vasta gamma di strumenti di cattura;

- punti di sbarco disseminati lungo la costa;
- prevalenza delle flotte artigianali e delle attività di pesca artigianale;
- diversa segmentazione delle flotte nei diversi stati membri;
- assenza di politica gestionale per le aree costiere;
- mancanza di adeguata considerazione della pesca ricreativa nell'elaborazione delle politiche;
- insufficienti pareri scientifici, a causa della carenza di fondi destinati alla ricerca nei paesi membri (valutate solo 30 specie);
- riduzione limitata dello sforzo di pesca.

Questi ed altri fattori hanno reso più complessa l'adozione del sistema delle quote nel Mediterraneo; attualmente il sistema delle quote si applica soltanto ad una specie (tonno rosso). Una CGPM pienamente operativa, cosa ottenuta solo pochi anni fa, è ai fini pratici l'unico modo possibile per procedere verso l'armonizzazione e l'applicazione di criteri di sostenibilità alle attività di pesca condotte nel bacino da tutte le parti contraenti coinvolte, a condizione che l'adozione delle raccomandazioni della CGPM sia obbligatoria sia per i paesi membri dell'UE, che per i paesi terzi.

Il superamento dei fattori che hanno finora impedito una diagnosi corretta e tempestiva è indispensabile in una nuova strategia per la pesca nel Mediterraneo; quanto appreso dalle esperienze passate (sia in senso positivo che negativo) va preso in considerazione e si devono introdurre elementi innovativi in grado di ottimizzare gli strumenti disponibili per la politica di gestione e conservazione, che continua ad essere inadeguata.

Alcuni di questi fattori saranno presi in considerazione nei piani pluriennali ma è chiaro che, senza un'accelerazione a monte del processo decisionale, il fattore tempo diverrà il principale ostacolo del processo.

In breve, il MEDAC ritiene che le seguenti azioni siano prioritarie per il raggiungimento degli obiettivi definiti nella PCP anche nel Mediterraneo per gli stock dell'UE:

- J) Intensificazione degli sforzi di ricerca e delle valutazioni degli stock, estendendoli al maggior numero possibile di stock, cercando al contempo di accorciare i tempi tra la raccolta dei dati e la valutazione finale. La raccolta dati andrebbe allargata anche agli sbarchi della pesca ricreativa per gli stock interessati.
- K) Nel quadro della strategia marina, considerare e valutare l'impatto che altre fonti hanno sull'ambiente e sulle risorse ittiche (prospezioni ed altre attività offshore, inquinamento provocato dagli scarichi costieri, rigassificatori offshore, ecc.), con adeguate risorse ed attività di approfondimento necessarie a definire il Buon Stato Ambientale (GES).
- L) Intensificazione delle attività di controllo, in particolare a terra, lungo la filiera (i mercati) con l'aiuto della tecnologia digitale ed altri strumenti per il monitoraggio della qualità e quantità degli sbarchi e la prevenzione di frodi legate ai frutti di mare. Le attività di controllo dovrebbero essere intensificate in mare nelle aree in cui le attività di pesca sono bandite (in modo temporaneo o definitivo).

- M) Sulla base dei contenuti del piano pluriennale relativamente alla limitazione o alla riduzione dello sforzo di pesca per le attività a maggiore impatto, serve un'attenta valutazione, a livello di CGPM, della possibilità di applicare TAC e quote per alcune specie bersaglio nei sistemi di cattura monospecifici (o sistemi meno multi-specifici), come nel caso dei piccoli pelagici. Inoltre va introdotto un approccio alla gestione della pesca basato sull'ecosistema, con una forte componente di pianificazione spaziale come elemento vincolante per tutti i MAP (anche nel contesto della strategia marina), sia per la definizione delle aree di "divieto di pesca" (habitat essenziali dei pesci, aree di riproduzione e aree con un'elevata concentrazione di novellame), sia per la limitazione del range delle attività di pesca, implementando la divisione delle aree e sottoponendole alla rotazione dei fermi totali o parziali per ciascun sistema di pesca. Il miglioramento dei sistemi di controllo e monitoraggio come il GIS (sistema informativo geografico) sarebbe particolarmente importante in tal senso, perché le immagini satellitari aumenterebbero la consapevolezza e la valutazione del range effettivo delle attività delle flotte, indipendentemente dal porto in cui si trovano, per tutte le flotte dedite alla pesca commerciale.
- N) Un fattore strategico da riaffermare con grande enfasi è quello dell'empowerment e della formazione di tutti i pescatori (commerciali e dediti alla pesca ricreativa) da realizzare attraverso il loro coinvolgimento nel processo decisionale ed azioni specifiche per la diffusione delle buone pratiche (accordi interprofessionali, sospensione volontaria delle attività di pesca, partenariati con gli istituti di ricerca e le ONG, forme di autogestione e controllo, ecc.), da considerare parte integrante dei piani pluriennali.
- O) Affrontare l'emergenza del sovra-sfruttamento nel Mediterraneo: Il FEAMP fornirà strumenti preziosi ed opportunità, da organizzare nei diversi stati membri sulla base dei relativi programmi nazionali. Molte misure previste in seno al FEAMP potrebbero dare un contributo significativo alla regionalizzazione dello sforzo di pesca e ad iniziative in linea con i MAP.
- P) Intensificazione del dialogo con i paesi terzi attraverso la CGPM, sia per gli stock condivisi, sia per armonizzare l'approccio degli stati costieri, membri dell'UE e non, alla politica della pesca del Mediterraneo.
- Q) Affrontare la complessa questione della giurisdizione delle acque mediterranee. In uno scenario costellato da controversie irrisolte, le dichiarazioni e le affermazioni sono state spesso unilaterali nel tempo, intensificando le complicanze connesse alle aree di instabilità politica, con incidenti frequenti ed un clima di incertezza generale per le flotte europee in vaste aree del Mediterraneo.
- R) I sistemi costieri sono l'habitat principale per molte specie, sia per la pesca ricreativa che commerciale; sono anche habitat importanti per le zone di crescita. Le misure di gestione finora definite, centrate su misure tecniche e riduzione dello sforzo, si sono rivelate inefficaci. Definire piani di gestione per i sistemi costieri nel loro complesso, tenendo conto dei settori commerciale e ricreativo, è fondamentale per il futuro del Mar Mediterraneo.

Presentazione 7: Pianificazione spaziale: verso un nuovo approccio alla gestione della pesca. Tommaso Russo, Università di Tor Vergata, Roma, Italia. Le slide presentate sono disponibili sul sito di questo seminario di alto livello ed allegate alla presente relazione.

Viene fornita una presentazione d'assieme sulla pianificazione spaziale, evidenziando il paradosso della conoscenza: l'uomo ha accumulato moltissime informazioni sull'ambiente ma, fino a poco tempo fa, era proprio il comportamento umano l'anello debole della catena. La situazione è cambiata negli ultimi decenni e sono stati sviluppati nuovi sistemi, come ad esempio l'SCP (sistema di controllo dei pescherecci via satellite) ed il Sistema di Informazione Automatico, che tiene sotto controllo i pescherecci e le loro attività, consentendo un'analisi dettagliata dei comportamenti. Chiaramente la disponibilità di questi strumenti rivoluzionari sta acquisendo un'importanza crescente, aumentando la consapevolezza del comportamento umano all'interno dell'ecosistema al fine di adottare una legislazione più adeguata ed in linea con una gestione basata sull'ecosistema. Si comunica ai partecipanti che la comunità scientifica italiana ha provato ad avvalersi di questa opportunità per sviluppare un approccio di nuova generazione. La ricerca si fonda su due pilastri: Itafishnet ed i programmi di analisi della raccolta dati.

E' stato sottolineato come la gestione spaziale delle aree marine non sia una soluzione assoluta ai problemi discussi durante il seminario. Sono sistemi complessi e vi sono altre attività umane che incidono sull'ecosistema e che nulla hanno a che vedere con la pesca. Vi sono molti aspetti nella restrizione spaziale della pesca e le opinioni divergono a proposito delle misure, che a volte non sono efficaci come si prevedeva e vanno dunque elaborate parallelamente ad altre misure. Quest'area dipende da strumenti digitali e da immagini satellitari, nonché da tecnologie statistiche e nuovi modelli matematici, attualmente in fase di sviluppo in questo contesto. La realizzazione di questi strumenti aiuterà gli scienziati a superare le difficoltà attuali e ad utilizzare in modo corretto i dati, disponibili in numero crescente. Il pacchetto completo è gratuitamente a disposizione della comunità scientifica, consentendo l'unione, la standardizzazione ed integrazione dei dati SCP e SIA. I dati sulle attività dell'imbarcazione o di gruppi di imbarcazioni possono essere analizzati nello spazio e nel tempo, per valutare l'impatto delle attività nell'area. I dispositivi di controllo forniscono molte informazioni sullo sforzo di pesca, trattato nelle discussioni di questo seminario; ad esempio i dati di questo sistema possono mostrare la realtà operativa degli spazi coperti dalle nostre flotte, così da sapere dove lo sforzo è presente. È stato riscontrato un aumento dei giorni di pesca mensili, per fare solo un esempio. Questi dati possono essere integrati con modelli bio-economici, al fine di analizzare i programmi in essere.

Ai partecipanti è stato presentato l'esempio di uno studio di modellamento della strategia della pesca dei piccoli pelagici in Adriatico, che ha mostrato come i fattori economici siano uno degli elementi principali; ciò sembrerebbe ovvio, ma facendo un confronto con il costo del carburante ed altri fattori, si è notato che le attività di pesca sono più efficienti quando il guadagno è maggiore. Russo ha inoltre descritto la piattaforma "SMART", un modello spaziale esplicitamente bio-economico per la valutazione e la gestione della pesca demersale. Tale sistema consente la previsione degli effetti di breve termine della gestione dello sforzo di pesca per le specie sfruttate e la performance della pesca. È anche possibile modellare quello che accadrebbe in un'altra area regolando quella adiacente, tenendo a mente l'equazione dei costi e dei guadagni (fattori economici) per i pescatori. I risultati mostrano inoltre che, sostenendo un'area di crescita, anche quella adiacente ne sarà avvantaggiata. Si è visto che attuando la pianificazione spaziale, la variazione nei piani di sfruttamento porterebbe ad evidenti miglioramenti nelle condizioni dello stock e negli aspetti socio-economici.

Conclude parlando degli schemi emergenti, sulla base delle casistiche studiate e delle azioni possibili. Viene fornito l'esempio di uno studio recente sulla Fossa di Pomo di Adriatico, considerata una zona di grande importanza, con numerose specie presenti in diversi stadi della loro vita. Ciò è emerso da numerosi studi eseguiti negli anni, che hanno dimostrato la necessità di una gestione specifica dell'area per assicurare la tutela ed il miglioramento degli stock. Si citano gli studi svolti nell'ambito del progetto AdriaMed FAO, i quali hanno dimostrato la criticità dell'area della Fossa di Pomo per tutte le flotte che operano in Adriatico, determinando la messa al bando della pesca a strascico nell'area per un anno (misure spazio-temporali), grazie ad una tecnologia sviluppata per il monitoraggio delle imbarcazioni, perfettamente in linea con un approccio precauzionale.

Russo conclude che la gestione spaziale potrebbe essere un approccio efficace, congiuntamente ad altre azioni, per migliorare i pattern di sfruttamento e sostenere un controllo più efficiente.

Presentazione 8: Controllo: uso della tecnologia e delle innovazioni per incoraggiare la compliance. Pascal Savouret, Agenzia Europea di Controllo della Pesca (EFCA). Le slide presentate sono disponibili sul sito di questo seminario di alto livello ed allegate alla presente relazione.

Facendo riferimento alla presentazione precedente, si illustra il potenziale della tecnologia di controllo basata sulla sorveglianza marina: come si possono adattare i pattern comportamentali e rendere efficiente la tecnologia, in modo non eccessivamente costoso. Il vantaggio di questo sistema per il Mediterraneo è chiaro, poiché è relativamente semplice dividere il bacino in aree limitate ai fini di controllo ed anche la concentrazione della pesca è abbastanza chiara. La complessa situazione geo-politica ha anche delle conseguenze che non possono essere ignorate.

Inoltre la popolazione attorno al Mediterraneo tende ad essere urbana; esiste quindi un'interfaccia immediata tra le imbarcazioni in porto ed i consumatori/il mercato, rendendo complessi la gestione ed il monitoraggio dei prodotti una volta sbarcati. Anche il turismo ha avuto un impatto sulla situazione, come pure la pesca ricreativa, che va in un certo senso a sovrapporsi a quella commerciale. Questi aspetti devono essere tutti presi in considerazione, insieme alle aree ristrette in cui si svolgono le attività, vista anche la limitata piattaforma continentale. Dal punto di vista dell'applicazione obbligatoria, il Mediterraneo ha caratteristiche specifiche e per questo vi sono sistemi innovativi in essere per il monitoraggio e la sorveglianza.

I dati raccolti si collocano in due categorie: quelli forniti volontariamente dagli stessi pescatori, mediante l'installazione di dispositivi a bordo, come telecamere a circuito chiuso e sistemi di rilevamento a bordo dell'imbarcazione (rotta e velocità), e quelli raccolti in modo non-cooperativo, come nel caso dei dati raccolti in remoto senza l'ausilio dei pescherecci. È possibile un'ulteriore integrazione con i dati UE (giornale di porto e sistemi di reportistica elettronica) in fase di progressiva digitalizzazione. Si citano anche SCP e SIA, trattati dettagliatamente nella presentazione precedente.

Le ricerche sull'innovazione tecnologica consentono di aggiungere i dati ottenuti dalle osservazioni satellitari, da moderni sistemi radar OTH (oltre l'orizzonte), aerei e droni di sorveglianza. Vengono presentati esempi di diversi sistemi utilizzati in Europa, di come funzionino e delle frequenze utilizzate.

Con l'integrazione di questa tecnologia, l'ambizione è quella di acquisire una piena conoscenza della situazione in mare, in modo da poter reagire alle situazioni che potrebbero avere un impatto immediato sulla sicurezza o sull'ambiente, fermando le violazioni che si verificano, tenendo sotto controllo i livelli di

ottemperanza (ad esempio l'attività presso i punti di sbarco non autorizzati) e tenendo traccia della pesca non dichiarata e non regolamentata e delle attività delle flotte non-UE e, con l'attuazione del divieto di sbarco dal gennaio 2015, è possibile controllare che i rigetti non avvengano in mare. Informazione incrociata dei sistemi cooperativi e non, per confermare l'identità e le attività delle imbarcazioni, tenendo a mente che le imbarcazioni UE al di sotto di 15 m LT non sono dotate di SCP e per quelle sotto i 12 mLT il SIA a bordo non è obbligatorio. Per questi casi Savouret cita la possibilità di raccogliere i dati senza l'impiego di complicate apparecchiature su piccole imbarcazioni; i dati in mare potrebbero essere raccolti utilizzando cellulari/tablet per poi trasmetterli, una volta sufficientemente vicini alla costa da essere certi del funzionamento delle reti di telefonia mobile, oppure inviandoli mediante un sistema wifi del porto.

Si comunica ai partecipanti che al momento è in fase di sviluppo un software con maggiori capacità di rilevamento e raccolta, basato sull'integrazione incrociata delle informazioni e sull'inclusione di aree di monitoraggio protette e sulla possibile implementazione di algoritmi comportamentali. La sua utilità sta nella possibilità di definire sistemi paralleli per la riduzione dello sforzo di pesca; una sorveglianza efficace può consentire una valutazione dello sforzo (anche di paesi terzi), poiché i pescherecci sono più efficienti, la capacità aumenta con le nuove tecnologie, permettendo di avere una visione olistica del settore e dei fattori impattanti.

Tavola rotonda – Verso una nuova strategia della PCP nel Mediterraneo e misure possibili per affrontare l'emergenza.

Il moderatore, il giornalista italiano Gennaro Sangiuliano, presenta i partecipanti ed inquadra il momento, alla luce delle origini greche di Catania, evidenziando quanto antiche siano le attività di pesca. Chiede ai partecipanti brevità negli interventi, affinché si possa discutere in modo dinamico.

Stefano Cataudella ringrazia il moderatore e si riallaccia al proprio intervento del giorno precedente a proposito del ruolo della CGPM e della catena di comando. Sottolinea che i concetti esposti nella sua presentazione sono stati tutti formalizzati ad alto livello. Passa a descrivere brevemente l'idea della CGPM, un'agenzia esecutiva delle Nazioni Unite con 24 membri: i 23 paesi membri ed in più l'Unione Europea, senza divisioni, semplicemente una bandiera, un voto. Si tratta dell'unica sede del Mediterraneo nella quale i membri firmino accordi congiunti; la CGPM è uno strumento a servizio dei paesi, non adotta decisioni, sostiene i paesi sulla base delle loro richieste. Spiega brevemente che la Commissione tiene sessioni annuali ed opera nel corso delle intersessioni mediante i suoi comitati: il SAC (Comitato Consultivo Scientifico), il CAQ (Comitato acquacoltura), il Coc (Comitato di vigilanza), il CAF (Comitato amministrativo e finanziario) ed i loro organismi sussidiari. Concorda con la linea di pensiero già espressa per cui l'Europa dovrebbe intraprendere un'azione modello, tenuto conto della situazione attuale, ed il resto del Mediterraneo potrebbe seguirla, perché l'UE è stata la prima a pescare più di tutti.

Ante Mišura, del Ministero croato per l'Agricoltura, ringrazia il moderatore ed aggiunge che sono necessarie informazioni specifiche sulla tempistica delle azioni da adottare, sottolineando come sia necessario iniziare ad impiegare la tecnologia presentata, e non soltanto gli strumenti convenzionali sinora adottati, rivedendo la situazione nel suo complesso prima dell'adozione di nuove misure.

Marina Petrou, Direttore per la Pesca, Grecia, ringrazia il moderatore e conferma che la posizione della Grecia è in sintonia con molte delle presentazioni; ogni paese ha le sue caratteristiche specifiche ed in Grecia vi sono moltissimi porti, ma pochi dati scientifici. Comunica ai partecipanti che tante iniziative sono state adottate a livello nazionale, per garantire che le misure applicate in tutto il Mediterraneo siano attuabili

anche in Grecia, portando ai migliori risultati. Sottolinea anche l'importanza del controllo usando misure di facile applicazione, vista la lunghezza della costa: il monitoraggio satellitare di tutte le imbarcazioni oltre 12 m LT e di tutte le navi tonniere sarebbe ideale. L'approccio precauzionale nazionale include giornali di bordo elettronici e fermi temporanei per la pesca ai demersali; per il pesce spada ed il tonno rosso esiste il divieto di vendita nel caso in cui queste specie siano catture accessorie. Ulteriori misure vengono applicate di comune accordo con gli altri stati e queste devono essere supportate da sostegni socio-economici al settore, poiché la pesca rappresenta una parte considerevole del tessuto sociale greco.

Riccardo Rigillo, Direttore per la Pesca, Italia. La situazione presentataci evidenzia chiaramente la necessità di agire immediatamente e, pur essendo la pesca un'attività antica, oggi viene svolta in modo estremamente moderno e serve quindi un approccio moderno alla sua gestione. La CGPM è uno strumento di fondamentale importanza, perché costituisce il quadro consensuale regionale all'interno del quale le regole possono essere applicate in modo efficace. La CE e l'Italia sono parte di questo sistema e sebbene la gestione congiunta degli stock sia una procedura complessa, essa è al contempo potente. I piani di gestione nazionale indicati nel Regolamento Base della CE sono un altro importante strumento, ma la chiave va ricercata nella regionalizzazione: la possibilità per gli stati membri di concordare misure condivise, previo il consenso della CE, mediante un atto delegato. Ciò ci permette di lavorare direttamente sugli stock, assicurando la sostenibilità sia ecologica, sia economica. Un ulteriore obiettivo è l'MSY, anche se ci vorrà del tempo per introdurlo completamente nel sistema; si dovranno identificare strumenti adeguati di implementazione, che siano semplici da applicare e controllare e compatibili con l'obiettivo MSY, lavorando sulle specie target prioritarie. La situazione nel Mediterraneo è estremamente specifica e per questo motivo ha seguito una direzione diversa rispetto al resto dell'Europa; sono indispensabili misure chiare per tutti gli stock gestiti congiuntamente nella CE. La ricerca deve fornire dati adeguati per la gestione e quest'ultima, a sua volta, deve fornire indicazioni chiare alla comunità scientifica.

Andreina Fenech Farrugia del Governo di Malta afferma che la consulenza scientifica esiste. Oggi ricercatori ed amministratori devono lavorare insieme al settore, per mettere in atto le migliori procedure possibili, al fine di avviare il recupero degli stock. Si consiglia di assumersi la responsabilità, agire in modo ambizioso ed avviare le discussioni, per guidare anche gli altri paesi nella giusta direzione.

Marina Argyrou, Dipartimento per la Pesca, Cipro, sottolinea l'importanza di preservare lo stato dell'ambiente e, per raggiungere questo obiettivo, si richiedono misure urgenti. È necessario colmare le lacune nella conoscenza scientifica, facendosi un'idea chiara dei diversi livelli di sensibilità nelle diverse aree (aree di riproduzione, ecc.). Come già citato, i tre livelli di azione sono: nazionale, CE ed internazionale, È anche importante offrire capacità e formazione, per il raggiungimento di una risposta comune, e valutare l'adeguatezza dei piani nazionali. La partecipazione di paesi terzi attraverso la FAO è anch'essa cruciale. Sottolinea l'esigenza di standardizzare i metodi di valutazione e raccolta dati e di migliorare i dati scientifici.

Frédéric Gueudar Delahaye del Ministero francese per l'Agricoltura e la Pesca, saluta i partecipanti. Sottolinea come sia necessario agire, ma anche lavorare a favore della sostenibilità dal punto di vista economico e per la pesca. Altra questione importante è la variabilità delle caratteristiche specifiche attorno al Mediterraneo; il contesto geografico e socio-economico varia enormemente, ma la PCP ci consente di tenerne conto. Nell'elaborare piani specifici per il Mediterraneo, è indispensabile prevenire sovrapposizioni normative, tenendo a mente l'obiettivo dell'MSY.

José Miguel Corvinos La Fuente, del directorato spagnolo per la pesca, ringrazia il moderatore, notando come gran parte dei punti chiave siano emersi. Poiché la PCP non si basa sul sistema TAC e quote, qualunque riduzione dello sforzo implica una riduzione della capacità o delle misure tecniche da applicare alla pesca (come nel caso delle specifiche degli attrezzi). Il piano di gestione spagnolo prevede una riduzione di capacità del 20%, che è stata messa in atto, ed una maggiore selettività degli attrezzi che potrebbe essere implementata mettendo alla prova l'efficacia di diverse dimensioni delle maglie. La natura specifica della pesca fa sì che le nuove tecnologie possano spesso contrastare la riduzione dello sforzo. Si deve tenere conto della stagionalità nell'applicazione dei fermi provvisori o nella riduzione di alcuni settori ed aree; anche la tutela delle aree costiere andrebbe rafforzata. Sottolinea inoltre la necessità di rivedere le taglie minime di riferimento per la conservazione, di mappare le aree sensibili e di gestirle di conseguenza. Tutte le misure avranno ripercussioni economiche e per questo devono essere studiate, perché non si può consentire alle misure di incidere anche sul settore; si richiedono attività secondarie per rafforzare la redditività e ridurre i costi di gestione delle imbarcazioni. Non bisogna dimenticare quanto piccolo sia il Mediterraneo rispetto al resto del mondo e quante nazioni utilizzino queste risorse. Pertanto le misure di gestione devono essere congiunte e coinvolgere le flotte dei paesi terzi tramite la CGPM.

Altri punti di vista:

Marco Costantini – WWF. Questi due giorni di presentazioni e dibattiti hanno dimostrato la tragicità della situazione degli stock. Il WWF ritiene che vi siano strumenti a disposizione e che sia arrivato il momento di cambiare ritmo. Tutti i piani di gestione essenziali citati devono essere attuati rapidamente, altrimenti l'obiettivo dell'MSY non sarà centrato. È necessario agire sullo sforzo di pesca a lungo termine ed a vari livelli: locale, nazionale ed internazionale. È indispensabile coinvolgere i paesi terzi attorno allo stesso tavolo ed adottare una soluzione comune. I consumatori devono essere sensibilizzati e capire che anche le loro decisioni potrebbero influenzare i livelli di sostenibilità. Mangiare e pescare sono azioni ecologiche ed ambientali.

Javier Garat, Presidente di Europêche, ringrazia il Commissario Vella per l'impegno nell'organizzazione di questo Seminario di alto livello durante il quale sono emerse grandi preoccupazioni. Sembra vi siano notizie confortanti: gli scienziati dicono che siamo in tempo, se si adottano subito misure idonee. I pescatori sono preoccupati per la presenza futura delle risorse e bisogna essere concreti. Si deve valutare il sistema di gestione UE e si devono adottare misure con l'attiva partecipazione dei pescatori. Si deve anche tenere conto del fatto che il Regolamento Mediterraneo è stato implementato adeguatamente nel 2012 e serve del tempo per poter vedere i risultati; in attesa di sentire gli effetti del nuovo regolamento, ritiene che la situazione possa migliorare. A partire dallo scorso mese di luglio Europêche ha privilegiato un approccio dal basso, incontrando i pescatori attraverso le loro organizzazioni di categoria. Sono state concordate misure pratiche in grado di invertire la situazione. A partire dalla Spagna si è lavorato su proposte che, sebbene potenzialmente inapplicabili per tutto il Mediterraneo, hanno un approccio che, in base ai fondi disponibili, potrebbe funzionare.

Cita predatori come il tonno rosso ed i delfini ed i loro effetti sui piccoli pelagici; nonostante le responsabilità dei pescatori, anche altre attività, antropiche e non, hanno un impatto sulle risorse. Le misure vengono però adottate solo dai pescatori e lo squilibrio va studiato. Le attività di pesca alla lenza e pesca ricreativa, come pure quelle dei paesi terzi, vanno inserite in qualunque regolamento.

Kristina Mislov, del Ministero croato per l'Agricoltura, prende atto dell'enorme mole di dati degli ultimi due giorni. Comunica ai partecipanti di aver parlato coi propri colleghi della pesca, di aver ascoltato le presentazioni e, sebbene le conclusioni sul problema sembrano corrette, è indispensabile preservare la sostenibilità del settore nel tempo; quella della pesca è un'attività tramandata di padre in figlio e se il settore non viene preservato, scomparirà. Bisogna tener viva la conoscenza, poiché si tratta di abilità che non vengono insegnate nelle università, bensì trasmesse. Ciò significa che anche i pescatori devono prendere parte al processo. Essi dispongono inoltre di conoscenze specifiche sulla gestione delle risorse e tale abilità è essenziale. Se applichiamo misure che i pescatori non comprendono o nelle quali non credono, le stesse falliranno. I pescatori devono avere fiducia nelle amministrazioni e sentire che anche i loro figli potranno vivere di questo settore.

Nel corso di questi due giorni abbiamo visto tante nuove tecnologie e modelli disponibili. Sappiamo di dover proteggere gli ecosistemi, ma stiamo creando modelli scientifici che sembrerebbero non tenere conto della molteplicità delle specie e della natura multi-specifica della pesca. I modelli ed i metodi utilizzati dovrebbero essere gli stessi ovunque nel Mediterraneo ed essere applicati nello stesso modo, avvalendosi di tutta la conoscenza esistente, per poter progredire.

Oscar Sagué Pla, IFSUA (pesca ricreativa) esprime il comune timore sullo stato della costa, dove il pesce scarseggia sempre più, come sostenuto anche dai colleghi della pesca artigianale, i quali condividono lo stesso spazio e pescano le stesse specie. Questi due settori, pesca commerciale e pesca ricreativa, sembrano incolparsi a vicenda, ma siamo tutti responsabili, inclusi gli amministratori. La gestione dell'ecosistema costiero è fondamentale e tutto il settore ed i portatori di interesse dovrebbero occuparsi insieme della sua gestione. Si dovrebbe anche creare un sistema di monitoraggio basato su un approccio di ecosistema, tenendo conto di tutti gli attori e di tutti gli aspetti. I pescatori della pesca ricreativa, come quelli della pesca commerciale, hanno anni di esperienza e competenza, che potrebbero essere utili per comprendere cosa sta accadendo negli ecosistemi stessi. I piani di gestione pluriennali sono validi perché prendono in considerazione tutti gli aspetti. Sottolinea come sia indispensabile registrare tutte le catture: gli sbarchi della pesca ricreativa, artigianale, subacquea, alla lenza da gara e così via. L'educazione dei giovani pescatori è altrettanto importante, perché è così che si forma un pescatore responsabile del futuro.

Michel Sponar, DG Ambiente CE, concorda con la visione collettiva che cioè sia arrivato il momento di agire. Gli indicatori descrittivi ambientali comprendono la pesca. La priorità è uno strumento congiunto: l'habitat insieme all'approccio economico, per tutelare l'abbondanza e la diversità, riducendo l'impatto negativo sull'ambiente. Comunica ai partecipanti l'esistenza di uno strumento di monitoraggio e sorveglianza e, entro marzo, gli stati membri dovranno inviare i propri programmi ed i primi dati, in modo da valutare se le direttive produrranno gli effetti attesi. Esprime la volontà di lavorare più direttamente con la DG MARE e sottolinea come anche gli stati membri debbano migliorare il proprio dialogo. Cita le direttive sulle acque reflue urbane che finiscono in mare; i rifiuti sono un grande problema e si sta provando di tutto per fare in modo che le direttive sui rifiuti siano applicate con effetto immediato. E' necessario un approccio integrato che sia compreso e correttamente applicato, per far sì che gli sforzi fatti in un paese non siano vanificati dalle azioni in un'altra area.

Marco Affronte, parlamentare europeo, Commissione per la Pesca (PECH), conferma la struttura della codecisione, ricordando che il Parlamento Europeo è coinvolto dopo che le proposte sono pervenute alla CE, lavorando sulle migliorie ed accettando le responsabilità nei confronti dei cittadini. Si rende conto della necessità di decisioni rapide in questa fase e riconosce che alcune decisioni richiedono tempo a causa della

lunghezza delle procedure in essere. I piani pluriennali sono al momento in fase di discussione e vi sono alcune questioni fondamentali da chiarire; esprime la sincera speranza che si arrivi a decisioni chiave e che le si implementi in tempi rapidi. Sottolinea l'importanza di una visione chiara di quello che si prevede a uno, tre o cinque anni. Il Parlamento Europeo è in attesa di questa visione concreta.

João Aguiar Machado, Direttore Generale della DG MARE, ringrazia tutti i partecipanti per l'elevato contenuto formativo delle due giornate di seminario, che gli hanno permesso di comprendere come il Mediterraneo sia un'area fondamentale, ed ha partecipato a tutte le sessioni per acquisire conoscenza. Sembra che i pescatori siano consapevoli della situazione; sono soggetti sociali che devono guadagnarsi da vivere e dunque si deve minimizzare l'impatto delle misure su questa professione, così che possa continuare a sopravvivere nel medio periodo.

Va rafforzata la collaborazione coi paesi terzi e dobbiamo guardare a nuovi metodi di gestione. Ad oggi il Mediterraneo è stato gestito da un punto di vista tecnico, ma ora si rende necessario un controllo sull'accesso alle risorse, limitando i giorni in mare e le catture. Bisogna proseguire in questa direzione, implementando misure a tutti i tre livelli, che dovranno anche lavorare insieme. Le misure nazionali devono essere immediatamente attuate e, nel frattempo, gli stati membri devono adottare misure a livello nazionale e regionale per affrontare la situazione, coinvolgendo il sud del Mediterraneo, con una piena ed effettiva partecipazione di questi paesi. Si rendono necessarie misure vincolanti, basate su una discussione aperta e costruttiva.

Giampaolo Buonfiglio, Presidente del MEDAC. In sintesi, sono necessari modelli in un contesto regionalizzato; tutti i relatori hanno sottolineato lo stesso concetto, anche se da punti di vista differenti. Tutti hanno parlato nella necessità di lavorare su misure tecniche, all'interno di una visione politica e di una strategia con un forte coinvolgimento dei portatori di interesse, inclusi i paesi terzi, ed una maggiore considerazione di tutti gli aspetti socioeconomici nell'ambito di una nuova strategia.

Dibattito e conclusioni

Antonio Pucillo, coordinatore nazionale per la pesca del sindacato ETF, comunica che avrebbe apprezzato essere stato invitato a partecipare al dibattito del mattino in qualità di rappresentante dei lavoratori del settore della pesca. Chiede se siano state pianificate azioni per mitigare le ripercussioni socioeconomiche di una riduzione delle catture e dei giorni di pesca, che comporterebbe una contrazione dell'occupazione in un settore che versa già in una situazione critica.

Il moderatore Gambis risponde affermando che l'impatto socioeconomico viene esaminato elaborando le informazioni provenienti dagli stati membri e da associazioni quali l'ETF. Ribadisce che la crisi economica a sud dell'Europa è diffusa e non interessa solo il settore della pesca. Esorta ad una più stretta cooperazione con i paesi terzi per affrontare la questione dell'importazione di prodotti ittici dall'estero, per colmare il vuoto provocato dalla contrazione dell'offerta del mercato europeo, dovuta alla riduzione delle attività di pesca.

Nunzio Stoppiello, Federcoopescas – Puglia, esprime il suo consenso, dicendo che in Europa la tendenza è quella di focalizzarsi sui prodotti per i quali sia possibile assicurare una continuità dell'offerta e la pesca non è in grado di farlo. Ribadisce che, da un punto di vista commerciale, il settore vive un momento di difficoltà

nella vendita dei prodotti ittici ed i prezzi di vendita sono molto bassi. Sottolinea che le risorse stesse sono un fattore importantissimo e si auspicano collaborazione e sinergia tra pescatori e comunità scientifica.

Paolo Pignalosa di Oceanis S.r.l commenta il sistema di controllo, affermando che la Guardia Costiera in Italia svolge controlli che potrebbero essere visti come oppressivi, ma l'unico modo per combattere l'illegalità nella zona è quello di fare in modo che vi siano obiettivi condivisi e che tutti i diversi attori collaborino reciprocamente, incoraggiando un cambiamento culturale che porti a migliori pratiche e risultati efficaci.

Corrado Piccinetti, Università di Bologna, ricorda che il Regolamento Mediterraneo 2006 è entrato in vigore nel 2012 e le valutazioni presentate nel corso di questo seminario si basano su dati del 2013 e dunque riflettono un solo anno di attività dal momento dell'entrata in vigore del regolamento. Fino al 1998, sono state pescate 400.000 tonnellate di pesce, mentre nel 2013 il totale è stato di solo 200.000 tonnellate circa; una riduzione superiore al 50%, che non dovrebbe essere sottovalutata. Chiede se vi siano stime disponibili su quanto ancora la flotta dovrebbe essere ridotta.

Rafael Mas (EMPA) sottolinea che è necessario valutare la redditività e determinare se un'ulteriore riduzione vada effettivamente a vantaggio delle risorse, e, in tal caso, sarebbe necessario prevedere efficaci mezzi di compensazione.

Paolo Pelusi (LEGACOOOP) commenta sull'uso dei fondi FEAMP per attutire gli effetti di un'ulteriore riduzione affermando che, nella maggior parte dei casi, le clausole di condizionalità significano che queste misure non possono essere sfruttate. Qualunque parametro o misura pianificata necessita di una discussione approfondita con i rappresentanti del settore; suggerisce quindi tre parole chiave per riassumere le misure da adottare: condivisione, gradualità e flessibilità. Senza azioni congiunte e condivise, le misure non raggiungerebbero un livello applicativo elevato; è necessario un periodo di adattamento sufficientemente lungo e serve flessibilità all'interno delle misure.

Vadis Paesanti di Federcoopescpa Goro fa riferimento all'intervento precedente e suggerisce che si dovrebbe essere pazienti. La pesca è una professione che si fonda principalmente sul trasferimento delle esperienze. Gli incentivi a disposizione per la demolizione andrebbero impiegati per rinnovare le imbarcazioni esistenti, che nel migliore dei casi hanno almeno 40 anni. Infine richiede un'assegnazione di fondi alla formazione, per consentire a tutte le parti di comprendere i cambiamenti in atto.

Fabrizio De Pascale (UILA Pesca) ricorda come una piena considerazione degli effetti socio-economici sia stata richiesta sin dalla presentazione della riforma della PCP. Si deve tenere conto anche del principio di proporzionalità; se le conseguenze per il settore sono insopportabili, allora i regolamenti introdotti potrebbero essere dichiarati illegittimi; si fornisce l'esempio della Spagna e della riforma del settore cotoniero nel 2006.

A proposito di governance, sottolinea che i regolamenti UE sono applicabili alle imbarcazioni registrate nei paesi UE e nelle acque che ricadono nella giurisdizione UE. I regolamenti della CGPM coprono l'intero bacino

e quindi andrebbe rafforzata l'interazione con la CGPM per essere nella posizione di adottare misure di gestione congiunte.

Marco Spinadin, Federcoopescas, esprime la preoccupazione delle organizzazioni dei produttori, per il conflitto percepito tra pescatori e ricerca. Conferma la volontà di discutere sulle soluzioni, ma qualunque azione deve essere condivisa e la relativa durata concordata a priori. La ricerca si basa su dati che hanno almeno due anni, mentre i pescatori vivono ed operano nel presente. Se si chiede loro di seguire pratiche che promuovano la qualità, la trasparenza e la certificazione solo per rimuovere aree di pesca, allora il conflitto non sarà superato.

Marc Planas, CRPMEM LR sottolinea che la PCP si basa sugli stock di pesca e gli attrezzi utilizzati sono integrati, ma in molti casi le misure sono di impossibile applicazione perché tecnicamente inadeguate; sarebbe ad esempio necessario scegliere una dimensione ed una forma delle maglie che siano adatte al Mediterraneo. Per quanto riguarda i piani di gestione, suggerisce che sarebbe adeguato concentrarsi, per iniziare, sui distretti marittimi più vasti.

Eusebio Esgles Pares, Presidente di FNCCP, ricorda che, anche se dura da accettare, la situazione è reale e la sostenibilità delle risorse deve essere garantita, insieme a quella socio-economica: si dovrà mettere in atto un sistema compensatorio per il settore.

Fabio Fiorentino, IAMC CNR, aggiunge che questo è un momento storico; ricorda le prime stime eseguite negli anni '90, quando le percentuali di mortalità erano ben lontane dall'MSY. Negli ultimi anni si è assistito ad un costante miglioramento nelle condizioni di sfruttamento. La pesca di alcuni crostacei arriva a 10.000 tonnellate/anno e c'è stata una graduale riduzione nella mortalità di pesca. Sono risultati inaspettati che dimostrano come non sia vero che le misure di gestione della pesca non abbiano dato un contributo significativo. Continua dicendo che dovremmo concentrarci sulla qualità, piuttosto che sulla quantità dei prodotti ittici, aumentandone il valore aggiunto.

Laura Pisano della European Anglers Alliance afferma che la discussione aveva preso una brutta piega e che il seminario è stato l'occasione per lavorare insieme verso una soluzione.

Il rappresentante di Oceana ricorda come vi siano state discussioni proficue e che ora si dovrebbe proseguire con le azioni. La Commissione, i rappresentanti di settore e le ONG hanno avanzato molte idee interessanti ed ora all'impegno dei portatori di interesse devono fare seguito le azioni, così come si è visto in passato per il tonno rosso.

Serena Maso di Greenpeace esprime l'idea che sia necessario un cambiamento nell'approccio per evitare di ripetere le stesse idee ogni volta che c'è un importante incontro.

Alessandro Buzzi, ACI Pesca sottolinea l'importanza di aver introdotto nuovi elementi attraverso l'approccio dell'ecosistema, con scenari di applicazione concreti, in particolare attraverso l'approccio fondato sulla pianificazione spaziale. Le soluzioni dovrebbero coinvolgere gli operatori, ad esempio nella gestione della produzione e dei mercati. Gli strumenti per implementare queste misure sono contenuti nei piani di gestione a lungo termine. Sottolinea l'esigenza di ridurre il tempo che intercorre tra la raccolta dei dati e la valutazione degli stock, in particolare per le specie con un ciclo di vita breve.

Anastasia Miliou di Archipelagos riflette sul fatto che si disponga degli strumenti, ma che questi non siano stati applicati adeguatamente. La mentalità tra le comunità di pescatori sta cambiando, si prendono sempre più iniziative, ma aumenta anche la burocrazia e per questo motivo si devono definire le priorità. Come punto di partenza, si possono tutelare gli habitat, le aree corallifere e così via, col coinvolgimento di tutti i settori.

Marta Cavallé, in rappresentanza del settore della pesca artigianale, afferma che i pescatori accetteranno i limiti se saranno coinvolti nel processo decisionale, ma il coinvolgimento deve essere reale, se si vuole che le regole siano accettate e rispettate.

Il moderatore Gambis interviene affermando di non aver percepito una grande contraddizione tra la comunità scientifica ed i pescatori; si deve ora riflettere sulle misure da adottare. Questo seminario ha dimostrato come sia necessario coinvolgere tutti i portatori di interesse. Sottolinea che il Regolamento Mediterraneo si applica a tutti i prodotti che entrano nell'UE; la taglia minima si applica a tutti i fornitori; qualora i prodotti arrivino da paesi non UE, è possibile bloccarli mediante il monitoraggio e l'applicazione dei regolamenti. Sottolinea inoltre che i regolamenti della CGPM si applicano in tutto il Mediterraneo, ma sono indispensabili il consenso e l'accordo di tutti gli stati membri. Evidenzia come il Regolamento Mediterraneo non sia perfetto, ma è quello al momento in essere tra gli stati membri e si deve garantire il rispetto delle regole. Eventuali sostituzioni future presuppongono l'esistenza di regolamenti più efficaci.

Giampaolo Buonfiglio, Presidente del Medac interviene per evidenziare quanto segue: 1) le misure tecniche non sono sufficienti, se non inserite in politiche generali, e devono essere ampiamente concordate per incoraggiarne l'applicazione; 2) è necessaria un'intensificazione delle attività di ricerca, con particolare riferimento all'approccio di ecosistema; 3) il tempo che sarebbe necessario per redigere i nuovi piani di gestione è incompatibile con l'esigenza di agire rapidamente; è quindi necessario agire sulla base dei piani vecchi, inserendovi nuovi strumenti (ad esempio la pianificazione spaziale) e coinvolgendo maggiormente tutti i portatori di interesse; 4) lo sviluppo delle attività di controllo a terra, sui mercati; 5) fermo temporaneo e definitivo delle attività di pesca con il supporto del FEAMP; 6) riduzione ed eliminazione delle catture accessorie mediante piani di gestione dei rigetti; 7) rafforzamento del dialogo con i paesi terzi, armonizzazione dei regolamenti e gestione a livello di bacino.

Il moderatore ringrazia e chiude l'incontro.

Seminario de alto nivel sobre el estado de las poblaciones de peces en el Mediterráneo y sobre el enfoque de la PPC

Catania, Italia, 9 y 10 de febrero de 2016

Informe del Consejo Consultivo del Mediterráneo

El seminario de alto nivel sobre el estado de las poblaciones de peces en el Mediterráneo, organizado conjuntamente por los servicios de la Comisión Europea encargados de la conservación y el control de la pesca en el Mediterráneo y el Mar Negro (DG MARE) y el Consejo Consultivo del Mediterráneo (MEDAC), se desarrolló en Catania, Italia, en los días 9 y 10 de febrero de 2016. Durante la reunión, se sucedieron ponencias en las que varios científicos ofrecieron un diagnóstico del estado de los recursos, seguidas de una mesa redonda en la que se debatieron posibles medidas para abordar la alarmante situación, con la participación de gobiernos y partes interesadas. La lista completa de participantes se adjunta al presente informe.

El moderador fue Hubert Gambs, DG MARE, que inauguró el seminario y dio la bienvenida a los participantes. Después de transmitir información de índole logística a los asistentes, dio las gracias al MEDAC por haber tenido la iniciativa de organizar el seminario y al Ministerio italiano por haber sido anfitrión del encuentro en la isla de Sicilia. Recordó que, para la Comisión, el objetivo principal era encontrar respuestas para los retos que plantea la preocupante situación del Mediterráneo y avanzar hacia el acuerdo de una hoja de ruta que permita conseguir objetivos a corto y medio plazo mediante un enfoque a tres niveles: Estado Miembro, Unión Europea y acción internacional; fortalecer el marco cooperativo y forjar una visión común entre los países en aras de unas medidas de gestión conjuntas.

El moderador presentó el programa y las ponencias que sucederían a los discursos de apertura, para luego dar la palabra al representante del país anfitrión, el subsecretario de Estado italiano, Giuseppe Castiglione.

El Sr. Castiglione dio la bienvenida a los participantes y a las autoridades presentes, extendiendo su agradecimiento al comisario europeo Karmenu Vella y al MEDAC por haber escogido Sicilia para la celebración del seminario. Hizo mención del carácter simbólico de la localización geográfica de la isla, en el centro del Mediterráneo, y, en ese sentido, expresó su gratitud a la Comisión Europea por la atención que había prestado a la región, haciendo hincapié en que el sector necesitaba de políticas adecuadas que solo podían conseguirse mediante esfuerzos conjuntos. El objetivo de los dos días de encuentro sería hacerse una idea de los datos de que se dispone y de las diferentes posturas para ver cómo se puede avanzar con evaluaciones concretas, tanto en el seno de la Comisión Europea como fuera de ella, progresando juntos en lugar de simplemente desplazar a otra parte las responsabilidades, adoptando un enfoque interdisciplinario con modelos que puedan aplicarse realmente en este espacio compartido. Habló sobre la complejidad que entraña la región, con pesquerías de múltiples especies, y recaló la importancia que reviste la participación de los pescadores en el proceso, en aras de la conservación de los recursos y de la biodiversidad sin que haya impactos negativos en el valor socioeconómico del sector.

El Sr. Castiglione habló de la Política Pesquera Común (PPC) como de una herramienta clave, refiriéndose al artículo 18, que introduce procedimientos regionalizados de gobernanza, y haciendo hincapié en la importancia de hacer que países terceros participen en este proceso, potencialmente por medio de la Comisión General de Pesca del Mediterráneo (CGPM). El crecimiento del sector pesquero a lo largo y ancho de la región era evidente y se hizo necesario adoptar las medidas adecuadas para garantizar una utilización más prudente de los recursos marinos disponibles sin subestimar el cariz transversal de la cuestión. Este encuentro constituyó una oportunidad para que la Comisión Europea y el MEDAC debatiesen cómo proceder en su objetivo de conservar el sector pesquero en el Mediterráneo, con el apoyo de la CGPM y de la FAO, por medio de sus proyectos regionales, así como con la participación de todos los interesados, que contribuirían a atajar el problema cada uno en un nivel diferente. Volvió a dar la bienvenida a los asistentes del encuentro y extendió su agradecimiento a los organizadores que lo hicieron posible.

El comisario europeo Karmenu Vella dio las gracias al Sr. Castiglione. Extendió la bienvenida a los asistentes del seminario de alto nivel sobre el estado de las poblaciones de peces en el Mediterráneo y sobre el enfoque de la PPC y dio las gracias al MEDAC por haber tenido la iniciativa de abordar esta cuestión tan importante. También expresó su gratitud hacia las autoridades italianas por haber albergado el encuentro en la ciudad de Catania. En primer lugar, el Sr. Vella señaló a los participantes la celebración de la reunión de julio de 2015, la consulta anual de la Comisión sobre el «Estado de las Poblaciones de Peces y el Rendimiento Económico de las Flotas Pesqueras», durante la que se reiteró la notable disminución de las poblaciones de peces mediterráneas a pesar de los esfuerzos invertidos por el sector, entre los que destaca la reducción de la flota. El presidente del MEDAC, Giampaolo Buonfiglio, refrendó firmemente la observación y se decidió que había que determinar estrategias de intervención urgente.

El Sr. Vella se remitió a los hechos: las poblaciones de peces en el Mediterráneo se están reduciendo, algunas están incluso a punto de agotarse y el 93% de las poblaciones evaluadas son objeto de sobreexplotación. Existen numerosas razones: la contaminación y el cambio climático desempeñan sin duda un papel en este contexto, y cabe tener claro que la sobrepesca extensiva es una de las principales causas. Por otra parte, también es cierto que, en el caso de demasiadas poblaciones, todavía no hay datos suficientes disponibles. En la zona oriental del Mediterráneo, por ejemplo, existen grandes lagunas en series temporales que impiden la extracción de conclusiones significativas. Además, la mitad de los peces capturados en el Mediterráneo ni siquiera se declara. Pero esa falta de información no puede servir de excusa para postergar la acción. Entre las muchas razones que exigen una actuación rápida se encuentran los propios pescadores, cuyo sustento depende de que haya poblaciones de peces sanas. El comisario europeo recalcó que, aunque las poblaciones son compartidas con países terceros, a su entender la Comisión Europea debería liderar la búsqueda de soluciones, especialmente en lo que se refiere a especies capturadas principalmente por flotas de la Unión Europea. Por lo tanto, es primordial que haya un debate sobre lo que puede hacerse a nivel comunitario en el que asumamos nuestras responsabilidades como formuladores de políticas, pescadores, científicos y miembros de la sociedad civil. Se subrayó el hecho de que se han registrado grandes avances, sobre todo gracias a la reforma de la Política Pesquera Común, a la adopción por parte de los Estados Miembros de planes nacionales de gestión centrados en las principales pesquerías en el marco del Reglamento sobre el Mediterráneo, así como al establecimiento de zonas protegidas de pesca y a la labor conjunta de las organizaciones de productores de la Unión Europea para colocar la región en la senda de las prácticas de pesca sostenibles. La reforma aprobada de la PPC pone a nuestra disposición los medios políticos y financieros para actuar, entre los que se encuentran posibilidades de financiación en el marco del Fondo Europeo Marítimo y de Pesca (FEMP). La PPC debe ejecutarse plenamente si se quiere conseguir el objetivo

del rendimiento máximo sostenible (RMS) para 2020 como fecha límite. Sin embargo, dado que tendrán que pasar algunos años hasta que los planes de gestión de la Unión Europea comiencen a tener efecto, no es viable que nos quedemos de brazos cruzados viendo cómo menguan los recursos. Si no actuamos ya, nos enfrentamos al gran riesgo de que las poblaciones se reduzcan hasta un punto de no retorno.

El Sr. Vella insistió en que revertir la tendencia exigiría enormes esfuerzos, pero que los científicos aseguran que el potencial de recuperación de las poblaciones del mar Mediterráneo todavía era muy alto. Recalcó también la importancia de la creatividad y del uso de las nuevas tecnologías a la hora de pensar en soluciones. Dicho esto, el cometido de la reunión era determinar dónde podrían concentrarse la acción inmediata y las medidas adicionales reuniendo a ministros de todos los países del Mediterráneo durante la feria Seafood Expo Global de Bruselas, en el mes de abril. Además, informó a los asistentes de que viajaría a varios países asociados clave para conseguir su compromiso, estudiar soluciones y evaluar las numerosas oportunidades que puede ofrecer la economía azul, así como de que continuaría trabajando con la CGPM por la posición clave que ocupa. Terminó renovando su agradecimiento al MEDAC por haber tenido la iniciativa de organizar este seminario y a los anfitriones italianos por haberlo hecho posible, y encomió el compromiso demostrado por los ministros presentes en el encuentro.

El moderador dio las gracias al Sr. Vella y pasó a dar la bienvenida a los miembros del Parlamento Europeo que habían asistido a la reunión, para luego dar el uso de la palabra a Giampaolo Buonfiglio, presidente del MEDAC.

El Sr. Buonfiglio dio la bienvenida a los asistentes y expresó su satisfacción por la organización de este seminario de alto nivel, que supone una importante fase del proceso en favor de una mayor sostenibilidad en el sector pesquero. Recalcó que el MEDAC representaba a partes interesadas profesionales del sector pesquero que, de consuno, desempeñan el papel que tiene el MEDAC de presentar dictámenes y propuestas a la Comisión Europea con el objetivo de agilizar la aplicación de la PPC en la región. Asimismo, señaló que el MEDAC también lo componen grupos de trabajo que con gran entrega se esfuerzan para dar cobertura a todos y cada uno de los aspectos clave, y que las funciones de dichos grupos se deciden cada año junto con la Comisión Europea con el objetivo de conseguir indicaciones y posturas de utilidad. Recalcó que el MEDAC también reconocía la necesidad de un cambio de ritmo, vistos los retos crecientes a los que se enfrenta el sector. Afirmó que celebrar este seminario ha sido posible gracias al compromiso del gobierno italiano, pero que nos encontramos ante el comienzo de un nuevo reto que debemos afrontar conjuntamente y al que no debe hacer frente únicamente la parte europea del Mediterráneo. Es necesario, pues, ampliar la visión geográfica e ideológica y adoptar un enfoque ecosistémico. La PPC es solo una de las piezas de un mosaico mucho más grande que tiene ante sí la CGPM. La política que ha elaborado Europa hasta el día de hoy tiene varios efectos, pero los resultados todavía no llegan a ser del todo satisfactorios. El MEDAC, junto con sus asociados, se esfuerza por encontrar el modo más apropiado de avanzar haciendo, al mismo tiempo, que la PPC sea más efectiva. Las cuestiones que nos ocupan en estos dos días de seminario deben abordarse minuciosamente si se quiere progresar con un impulso renovado.

Andrés Hermida (Director de Pesca del Ministerio de Agricultura, Alimentación y Medio Ambiente de España) tomó el uso de la palabra. Dio las gracias al subsecretario italiano, a los representantes presentes y a todos los asistentes. Expresó su gratitud al MEDAC y a la Comisión Europea por haber organizado conjuntamente este seminario en el corazón del Mediterráneo. Informó a los asistentes de que España es concedora del desequilibrio en las poblaciones de peces que constatan los informes científicos, y adelantó que los expertos presentes hablarían de un descenso en la biomasa con grandes posibilidades de recuperación siempre y

cuando podamos corregir la situación: en España ya se estaban aplicando medidas mediante el plan integral para la pesca y planes locales que se han aprobado. Se informó a los asistentes de que para el plan integral nacional se habían establecido puntos de referencia biológica con miras a conseguir el RMS. Además se ha llevado a cabo una reducción de la capacidad de la flota, se han aplicado medidas centradas en la selectividad de las artes de pesca, se han realizado suspensiones temporales de las actividades pesqueras, se han creado zonas restringidas y se ha reforzado la protección de las zonas costeras. Sin embargo, a pesar de estas medidas, los informes científicos disponibles, y especialmente los más recientes, confirman que la sobrepesca va en aumento y que la biomasa decrece. Por lo tanto, el Sr. Hermida cree que es muy necesario revisar los esfuerzos que se están haciendo. Señaló que este no es un problema que afecte solo a España, sino que el Mediterráneo en su conjunto se encuentra en una situación preocupante y que es primordial que se trabaje de consuno para encaminar la pesca en el Mediterráneo hacia la consecución del RMS, de conformidad con la PPC. El Sr. Hermida continuó indicando que, desde el punto de vista de las autoridades españolas, serían necesarios una mayor sensibilización y un mayor conocimiento de los procesos de gestión a lo largo y ancho de la región, y que este foro podría prestar el apoyo necesario. Los principales puntos que hay que considerar son: 1) En la aplicación de medidas adicionales deben tenerse en cuenta los efectos de dichas medidas en la estabilidad socioeconómica de la comunidad pesquera. 2) Al evaluar los recursos deberíamos tener en cuenta el cambio climático y otros factores, lo cual no se ha estudiado debidamente. 3) No debemos desatender la naturaleza única del Mediterráneo. 4) Todos los países deben participar para que no se dé una discriminación aleatoria. El Sr. Hermida renovó su agradecimiento a los organizadores por haber hecho posible el seminario.

Ante Mišura se dirigió a los asistentes en nombre del nuevo ministro croata, que acababa de asumir su cargo. Afirmó tener pleno conocimiento de la pésima situación de las poblaciones de peces y recaló que en Croacia la pesca es una actividad que reviste extrema importancia, y que estaba en juego el sustento mismo de las zonas costeras e insulares. Los fondos de la Comisión Europea se estaban invirtiendo en infraestructuras en ese momento, pero Croacia también tenía intereses reales en preservar la sostenibilidad por medio de la aplicación de medidas de gestión. Desde su punto de vista, los criterios aplicados eran demasiado generales, y sería más interesante analizar segmentos individuales para considerar las diferentes comunidades costeras de manera independiente. También señaló la importancia que tiene la pesca de pequeños pelágicos para el Adriático (y, claro está, para todo el Mediterráneo), y dijo que Croacia estaba a la espera de propuestas en lo referente a este tipo específico de pesca. Podría ser un buen contexto para probar las medidas de gestión de las directrices de la PPC. Recordó que Italia, Eslovenia y Croacia habían estado trabajando muy bien juntas durante muchos años, y que incluso antes de adherirse a la Unión Europea ya cooperaban en el marco de la CGPM. Informó a los asistentes sobre los planes nacionales de gestión que se estaban aplicando para reducir la capacidad de la flota y las jornadas de pesca, así como sobre las medidas nacionales con vistas a gestionar las restricciones y vedas espaciales y temporales para proteger a los juveniles y a la biomasa frezante. Dichas medidas darían frutos pero solo en el plazo de varios años. Hizo hincapié en que lo más importante era gestionar el sector basándose en principios apropiados: todos los aspectos mencionados son eslabones de una cadena y no elementos aislados. Para acabar, indicó que ya se habían registrado resultados relacionados con las medidas aplicadas, como, por ejemplo, la recuperación de las poblaciones de atún rojo. Sin embargo, dado que se trata de una especie depredadora, su recuperación conlleva efectos en los pequeños pelágicos de los que se alimentan. No puede concebirse un plan de gestión sencillo para el Mediterráneo, que es un complejo conglomerado de numerosas pequeñas piezas. Necesitamos un enfoque global, de múltiples facetas y riguroso a la hora de aplicar medidas efectivas. Solo cuando consigamos un enfoque de esas

características podremos ver mejoras. Dio las gracias de nuevo a los organizadores por la oportunidad de participar en este encuentro que supone un primer paso en la búsqueda de soluciones duraderas.

Roderick Galdes, secretario parlamentario de Agricultura, Pesca y Derechos de los Animales en el Ministerio de Desarrollo Sostenible, Medio Ambiente y Cambio Climático de Malta, tomó el uso de la palabra. Mostró su agradecimiento a los organizadores y saludó a los participantes del encuentro, señalando que este seminario se concatenaba directamente con la conferencia internacional sobre Asesoramiento Económico en la Gestión de la Pesca, celebrada en Malta a principios de febrero. Insistió en que el asesoramiento ecológico y biológico constituirían una base importante para la toma de decisiones. Entender lo que ocurre realmente y ceñirse a un enfoque común es el único modo de saber cómo proceder a la hora de gestionar recursos. Con el mejor asesoramiento se pueden tomar las mejores decisiones. La situación del Mediterráneo es muy compleja y las estrictas medidas que se han impuesto últimamente han supuesto un mazazo para el sector pesquero. Sin embargo, la situación actual comportará mayores obligaciones. Subrayó que sería fundamental contar con un enfoque común que permitiese trabajar desde la base hacia arriba en la gestión de la pesca. Opinó que la Unión Europea tiene que funcionar de manera más productiva y centrarse en ayudar a sus asociados. Juntos contamos con lo que necesitamos para salir airosos de esta situación, y confiamos plenamente en el comisario para que guíe al Mediterráneo hacia un futuro más sostenible. El Sr. Galdes dijo que esperaba que el seminario nos hiciese entrar en una nueva fase en lo que concierne la colaboración y que los decisores presentes pudiesen operar cambios en las políticas basándose en ese nuevo espíritu colaborativo.

Tanja Strniša, secretaria de estado del Ministerio de Agricultura esloveno, se dirigió a los asistentes y dio las gracias a todos los miembros de la organización de este seminario tan importante. Las autoridades eslovenas mostraron su acuerdo con que el estado de las poblaciones de peces y, más exactamente, de los recursos pesqueros era crítico, y con el hecho de que debemos actuar conjuntamente para hacer frente a esta responsabilidad común. Como ya había dicho el representante croata, un enfoque común de gestión es un ejemplo de buenas prácticas y el plan de pequeños pelágicos se está aplicando en el marco de la CGPM. También existe una recomendación conjunta en el norte del Adriático relativa a la obligación de desembarque. Hizo hincapié en que Eslovenia había actuado para garantizar la gestión sostenible en el norte del Adriático por medio de las siguientes medidas: de conformidad con el artículo 19 del Reglamento sobre el Mediterráneo, no se extienden nuevas licencias y esto ha ayudado a las poblaciones de peces; el cese permanente de las actividades ha restado embarcaciones a la flota que capturaba pequeños pelágicos; las limitaciones a la pesca aplicadas desde 2011 han reducido el desembarque de pequeños pelágicos en un 87%, por ejemplo. Teniendo en cuenta lo anteriormente dicho, Eslovenia apoya el debate sobre las medidas de gestión pero recalca que en el futuro será importante recordar los esfuerzos que ya se han realizado en el pasado, porque el sector pesquero esloveno ya ha reducido los esfuerzos al máximo posible y lo fundamental ahora es garantizar la supervivencia de la pesca tradicional y a pequeña escala en el país. Una reducción mayor de los esfuerzos traería consigo una carga financiera y administrativa que recaería sobre los hombros del gobierno esloveno y los del propio sector pesquero. Si las mencionadas medidas se consideran indispensables, entonces tendrá que haber exenciones para Eslovenia. Asimismo señaló que también hay otras actividades que repercuten negativamente en las poblaciones de peces y que deben abordarse.

El moderador extendió la bienvenida a los expertos invitados y dio comienzo a la sesión dedicada a las presentaciones científicas.

Presentación 1: Ciencias y Pesca en la Unión Europea: panorama de la cuenca mediterránea. Norman Graham, presidente del Comité Científico, Técnico y Económico de Pesca de la Comisión Europea (CCTEP). Las diapositivas de la presentación están disponibles en la página web del seminario de alto nivel y figuran como anexo del presente informe.

El Sr. Graham dio las gracias a los organizadores por la invitación y describió brevemente el CCTEP, su estructura y sus actividades, haciendo hincapié en la gran atención que presta al Mediterráneo, por ejemplo, por medio de la evaluación de poblaciones clave y del examen del funcionamiento de los planes plurianuales de los países.

En cuanto al asesoramiento en materia de evaluación, ofreció una visión general de la actividad científica del Comité, basada en la división que hace la CGPM de las áreas del Mediterráneo y del Mar Negro en unidades de evaluación: las subáreas geográficas FAO-CGPM (SAG). Explicó que la evaluación de las poblaciones de peces en el Mediterráneo es una tarea compleja debido a una serie de factores, especialmente la gran cantidad de especies y SAG en las que a menudo se llevan a cabo evaluaciones separadas (se somete a evaluación una misma especie en cada una de las SAG de manera independiente) y con series temporales muy cortas. Comparó brevemente el enfoque del CCTEP con el del Consejo Internacional para la Exploración del Mar (CIEM) e hizo hincapié en la importancia que reviste la CGPM en el panorama general dada la dimensión no comunitaria del sector pesquero. En lo referente a la evaluación de poblaciones de peces, señaló que para cada población existe una ficha de asesoramiento que contiene información sobre su evolución en el tiempo, orientaciones, opciones de captura y puntos de referencia, así como un informe de evaluación que contiene detalles sobre parámetros biológicos, una descripción de la pesquería, las medidas de gestión que existen, datos de encuestas sobre capturas y esfuerzos y detalles sobre la metodología de evaluación aplicada. Para cada población se presta asesoramiento en materia de capturas en torno al logro del índice de mortalidad por pesca que produce el rendimiento máximo sostenible (FRMS) y sobre los efectos en términos de capturas reales. El Sr. Graham dio algunos ejemplos que ilustran cómo se llevan a cabo las evaluaciones para los diferentes grupos de especies: pequeños pelágicos, crustáceos, demersales y poblaciones comerciales, y demostró la existencia de un nivel alarmante de sobreexplotación. Los datos aportados mostraron a los participantes que, de las 64 poblaciones evaluadas, 61 (> 95%) se capturan por encima del FRMS. En cuanto a la situación de las poblaciones, básicamente casi todas las poblaciones sufren sobreexplotación y la biomasa es baja; el reclutamiento se ve obstaculizado por la falta de ejemplares adultos; los recursos demersales están en peor situación que los pequeños pelágicos y los crustáceos, y el caso de la merluza despierta una especial preocupación.

Por lo que se refiere a los planes nacionales de gestión, informó a los asistentes de que numerosas poblaciones de peces resultan incompatibles con la PPC debido a los patrones de alta explotación y, además, muchas de ellas necesitan urgentemente planes de recuperación. Pero una de las principales problemáticas es la que representan las poblaciones transfronterizas, que se incluyen en varios planes nacionales independientemente de su distribución real, lo cual significa que una gestión a mayor escala sería mucho más adecuada. El Sr. Graham explicó que sería necesario hacer modificaciones para atender a los objetivos de la PPC, lo que implicaría cambios en el alcance geográfico, encaminándolo hacia un nivel regional más adecuado; mejoras en la ejecución de los planes de gestión y la aprobación de normas de control de las capturas y puntos de referencia límite y objetivo.

El Sr. Graham llegó a la conclusión de su presentación proponiendo a los asistentes algunos puntos clave para su examen, entre los que se encontraba la necesidad de reforzar los enfoques de gestión actuales guiándose por las necesidades de gestión a lo largo del proceso científico y de asesoramiento.

Dicho esto, el punto clave que apuntaló su presentación fue el hecho de que la legislación en materia de capacidad y esfuerzo aplicada hasta el momento no haya reducido la mortalidad por pesca en el caso de las especies demersales. Sería necesaria una reducción ulterior de entre el 50 y el 60% para alcanzar el FRMS.

Presentación 2: Diagnóstico de las poblaciones de peces y posibles escenarios futuros: pequeños pelágicos. Philippe Cury, científico experimentado del Instituto de Investigación para el Desarrollo de Marsella (Francia). Las diapositivas de la presentación están disponibles en la página web del seminario de alto nivel y figuran como anexo del presente informe.

El Sr. Cury dijo que para él era un honor y una responsabilidad el poder dirigirse a la audiencia de este seminario de alto nivel. Explicó a los asistentes que a pesar de contar con una dilatada carrera que le había llevado por todo el mundo, nunca se había encontrado con una situación tan preocupante como lo es la situación en que se encuentra el Mediterráneo en la actualidad. Retomó las palabras del comisario para decir que debemos emprender una nueva senda de manera inmediata y así revertir la tendencia, al tiempo que velamos por el equilibrio de la situación socioeconómica. No es algo imposible: hay casos de éxito, como el del atún rojo. Sin embargo, como apuntaba el Sr. Graham, dos tercios de las poblaciones de peces del Mediterráneo no constan en ningún registro y la sobrepesca es muy intensa. La disminución de las capturas y la reducción de esfuerzos están bien documentados, pero el Sr. Cury señaló que en algunos casos hay constancia de que en las evaluaciones realizadas existen subestimaciones de hasta un 30%, lo cual hace que el panorama sea más desolador.

Luego pasó a presentar estudios sobre especies de pequeños pelágicos, principalmente sardinas y anchoas del Mediterráneo, basándose en series temporales desde los años 1980 en adelante. La situación que describió era muy interesante: en efecto, nos preocupa la disminución repentina de las capturas observada en los últimos años en comparación con los datos disponibles de años anteriores en las series temporales. Los esfuerzos pesqueros han sido ampliamente estudiados y parece ser que no pueden considerarse una causa; al contrastar las capturas con la biomasa, puede verse que el índice de explotación está a un nivel aceptable; parece que el reclutamiento no se ha visto afectado en el golfo de León; se ha desestimado la posibilidad de que las enfermedades sean una causa; y también se ha descartado la teoría de la alta presencia de depredadores como el atún. Parecería acertado pensar, pues, que las especies de pequeños pelágicos simplemente no están prosperando. El Mediterráneo se ve afectado por el cambio climático, que ha alterado las condiciones, calentado las aguas y reducido las cantidades de zooplancton, haciendo que los peces no encuentren suficiente alimento. Este factor, relacionado con las condiciones marinas, ha ido ganando cada vez más aceptación en la comunidad científica como una causa probable, y exonera por lo tanto a la actividad pesquera.

El Sr. Cury presentó más resultados de estudios a los participantes, y describió las variables que se ven afectadas por el entorno y por factores relacionados con el conjunto del ecosistema y la interacción entre especies. Los recursos de pequeños pelágicos son especialmente importantes en el seno del ecosistema y, por lo tanto, es fundamental mantener sus niveles para que no haya efectos negativos. Entre los varios estudios presentados, había uno relacionado con las aves marinas que había establecido un punto de referencia límite, en el marco de un enfoque ecosistémico para la pesca, en términos de disponibilidad de biomasa de pequeños pelágicos para las aves marinas. Demostraba que el índice de supervivencia de las aves

dependía de los pequeños pelágicos de los que se alimentaban, y el umbral objetivo era de alrededor de 1/3 de la cantidad máxima de recursos de pequeños pelágicos, que deberían permanecer en el mar para hacer posible la supervivencia de las aves marinas y, por ende, del ecosistema en su conjunto. Se presentó un ejemplo extraído de un estudio realizado en Namibia que probaba que la sobreexplotación de los pequeños pelágicos había alterado todo el ecosistema y había generado un desequilibrio que se tradujo en una gran proliferación de la biomasa de medusas, lo que a su vez demuestra que debe haber un equilibrio adecuado para la supervivencia del ecosistema. Los mamíferos marinos y las especies de peces de gran tamaño también deben sobrevivir para garantizar la resiliencia del ecosistema.

El Sr. Cury también comparó el enfoque ecosistémico tradicional con el enfoque ecosistémico precautorio a la hora de estudiar la resiliencia del ecosistema por medio de patrones de explotación de peces forrajeros, e instó a la cautela cuando no se disponga de mucha información sobre estas especies y sus interacciones con los depredadores y el entorno. A continuación se presentaron estudios sobre el atún rojo y se recomendó de nuevo el enfoque precautorio a falta de certeza científica.

En cuanto a la Agenda 2030 para los Objetivos de Desarrollo Sostenible, recalcó la necesidad de un enfoque científico integral y multidisciplinario para toda la cuenta mediterránea con el objetivo de comprender plenamente las poblaciones y su desarrollo, por ejemplo, con estudios que cuantifiquen los efectos de factores externos. También hay disponible un acervo de experiencia internacional que cabe aprovechar, especialmente en lo referente al desarrollo de marcos integrales generadores de hipótesis.

La Directiva Marco sobre la Estrategia Marina de la Unión Europea está ya adoptando una perspectiva más amplia con el objetivo de conseguir un buen estado ecológico para 2020 y, en ese contexto, por primera vez se tienen en cuenta los elementos ecosistémicos y los efectos antrópicos a nivel comunitario. El Sr. Cury terminó la presentación haciendo un resumen de las principales cuestiones científicas: llevar a cabo estudios científicos integrados y multidisciplinarios que abarquen toda la cuenca; promover redes científicas; fomentar el acceso a bases de datos; realizar investigación sobre indicadores y determinar umbrales y puntos de referencia límite, impulsando la investigación sobre planificación espacial. Señaló también las cuestiones clave relacionadas con la gobernanza integrada: aplicación de los indicadores del buen estado ecológico de la Directiva Marco e indicadores ecosistémicos; elaboración de un marco integral por medio de la creación de hipótesis de la mano de las partes interesadas; fomentar la planificación espacial y el establecimiento de extensas áreas marinas protegidas (AMP) para su conservación; impulsar la pesca a pequeña escala sostenible y bien gestionada; y elaborar casos de estudio que generen resultados positivos.

Presentación 3: Diagnóstico de las poblaciones de peces y posibles escenarios futuros: recursos demersales.

Eduardo Balguerías Guerra, del Instituto Español de Oceanografía. Las diapositivas de la presentación están disponibles en la página web del seminario de alto nivel y figuran como anexo del presente informe.

El Sr. Balguerías dio las gracias a los organizadores del encuentro. Informó a los participantes de que su presentación se dividiría en estas cinco partes: indicadores de pesca; evaluaciones; estado de las poblaciones; dificultades; y medidas propuestas. Señaló también que no entraría en detalle sobre las tres primeras cuestiones porque los ponentes anteriores ya las habían cubierto suficientemente.

Comenzó explicando que el Mediterráneo es solo la pequeña pieza de un puzzle mayor, pero que aun así es entraña complejidades, con pesquerías en que se capturan múltiples especies con diferentes artes, principalmente por medio de buques de pesca artesanal esparcidos en un gran número de lugares de desembarque. Los recursos demersales representan alrededor de un 30% de las capturas totales registradas en las áreas del Mediterráneo y del Mar Negro. En términos de capacidad, la flota italiana es la más grande con diferencia. El ponente describió ante los asistentes algunos indicadores de pesca para después pasar a explicar cómo se lleva a cabo la evaluación de recursos en los dos principales organismos técnicos que analizan con regularidad las poblaciones de peces del Mediterráneo: la CGPM y el CCTEP. Comentó la división que hace la FAO en subáreas geográficas y el problema que plantea la consideración de poblaciones que son transfronterizas o transzonales. Demostró también que la evaluación de especies no es uniforme, sino que solo seis o siete son las que se evalúan con mayor frecuencia debido a su importancia comercial, mientras que el resto no se someten a evaluación en absoluto, como habían dicho otros ponentes. Por otra parte, el Mediterráneo occidental recibe una mayor atención en lo que se refiere a la evaluación de las poblaciones, una tendencia que se va diluyendo conforme se avanza hacia la parte oriental. Luego pasó a dar una visión general del estado de las poblaciones según datos de ambas fuentes, anotando que la metodología de evaluación aplicada varía de una fuente a otra.

Ya en el tema de las dificultades, el Sr. Balguerías hizo notar el desequilibrio cuantitativo y cualitativo en términos de datos que existe a lo largo y ancho de la región y entre las diferentes especies, así como la indisponibilidad de series temporales históricas que a lo mejor existen pero a las que no se puede acceder. Como ya se ha dicho, los resultados de los estudios se ven obstaculizados por una cobertura geográfica y temporal incompleta y por la falta de conocimientos sobre algunos parámetros básicos de carácter biológico y/o poblacional. Añadió que la metodología normalizada se utiliza solo en algunas zonas y, lo que es peor, parece ser que no existe una coordinación directa entre los dos organismos que con regularidad realizan evaluaciones de las poblaciones. Solicitó aclaraciones en lo referente a los diferentes niveles de gobernanza de los varios organismos de la zona y expresó su deseo de que se fomente una mayor participación de las partes interesadas.

Medidas propuestas: en primer lugar mencionó la idea de ejecutar un programa conjunto de recopilación de datos en la zona, así como la posibilidad de recuperar datos existentes y crear una base de datos abierta, creando sinergias, buscando el beneficio mutuo y alineando prioridades. Hizo hincapié en la importancia de debatir todos los problemas subyacentes para poder progresar. La cuestión más acuciante pareció ser la reducción de la mortalidad por pesca (F) para el caso particular de la merluza. El potencial de recuperación es elevado según los datos históricos.

Presentación 4: El Mediterráneo: Estado del ecosistema y otros efectos del cambio climático. Simone Libralato, del Instituto Nacional de Oceanografía y Geofísica Experimental de Trieste (Italia). Las diapositivas de la presentación están disponibles en la página web del seminario de alto nivel y figuran como anexo del presente informe.

Se informó a los participantes sobre estudios realizados en el campo de los efectos antrópicos acumulativos sobre el ecosistema mediterráneo. Se tuvieron en cuenta diferentes factores que se consideraron atendiendo a un sistema de ponderación. El Sr. Libralato señaló que el Mediterráneo es un mar oligotrófico que presenta una marcada diferencia en términos de productividad primaria entre su parte occidental y su parte oriental, así como variaciones en otras propiedades bioquímicas a lo largo y ancho del área. Describió el sistema de modelos tridimensional para recalcar la importancia de considerar el Mediterráneo como un todo. También

realizó una breve demostración de los patrones de circulación del agua y de la conectividad: los factores que influyen en la circulación y sus efectos en la productividad. Informó a los asistentes de que estudiando las masas de agua en profundidad a nivel local sería posible determinar los factores que influyen en la biomasa de especies de peces. Habló de los efectos de las alteraciones en las temperaturas de la superficie marina y en la salinidad. Señaló que los estudios no se centran solo en los efectos directos sobre especies más sensibles, sino que también consideran factores indirectos derivados de cambios de temperatura o estratificación de las aguas que afectan a la productividad, ya que los niveles de nutrientes y los ciclos bioquímicos se ven alterados en diferentes áreas. Una mengua de la clorofila y de la disponibilidad de nutrientes puede causar cambios en la composición biológica de algunas zonas. Otro factor que se estudia es la acidificación de los océanos. Muchas especies son especialmente sensibles a este parámetro y estos factores, sumados, redundan en cambios directos e indirectos en el entorno que han sido objeto de estudio. Se presentaron las previsiones hasta el año 2050.

El ponente informó a los participantes de que la siguiente fase de los estudios versaba sobre los efectos sobre especies específicas, comenzando por las más sensibles, como las macroalgas y los lechos de vegetación marina, considerando la situación actual y utilizando los datos bioquímicos disponibles para proyectar posibles escenarios futuros. El mismo método se aplicó en el caso de los afloramientos coralígenos, que constituyen otro indicador clave de biodiversidad. Las previsiones muestran que grandes zonas del Mediterráneo serán desfavorables para los corales y otros organismos marinos sensibles. Y aquí es donde se habló de los efectos directos del cambio climático sin que hubiese referencia alguna a las especies comerciales, lo que demuestra que los efectos del cambio climático inciden a todos los niveles. Lo que hay que hacer ahora es integrar estos factores de presión en las dinámicas de las diferentes especies de peces, para permitir a los científicos comparar los efectos que se dan a numerosos niveles en el marco del enfoque ecosistémico, incorporando los procesos bioquímicos y la interacción entre especies a los diferentes escenarios de efectos posibles en aras de un mejor entendimiento y, por ende, una mejor fundamentación de los procesos de toma de decisiones.

El Sr. Libralato recordó a los asistentes que los cambios en los parámetros medioambientales (temperatura, salinidad, acidez, etc.) favorecen la presencia de especies invasoras que encuentran en el Mediterráneo un entorno cada vez más favorable y que compiten con las especies autóctonas acaparando su hábitat, devorando su alimento y alterando las dinámicas de depredación; una situación que empeora con los efectos que tienen los cambios en esos parámetros sobre las especies autóctonas. Dicho esto, comentó también que con el paso del tiempo algunas de esas especies invasivas podrían adquirir valor comercial.

Luego pasó a presentar una herramienta que se está elaborando con el objetivo de estudiar la respuesta de un enfoque ecosistémico ante la pesca con múltiples especies objetivo por medio de un modelo desarrollado para evaluar el efecto de la aplicación del FRMS en las especies objetivo (partiendo de la base de que la selectividad se gestiona a la perfección y no considerándola como una variable). Esta herramienta tiene por objetivo optimizar las capturas de las especies evaluadas en aras de una correcta gestión de los propios recursos, teniendo en cuenta las especies con las que interactúan, como los depredadores, que se verán afectadas. Aunque dicha herramienta se encuentra en las primeras fases de aplicación, podría ser útil a la hora de optimizar las capturas de especies objetivo en el marco de un enfoque ecosistémico allá donde los efectos son visibles únicamente por medio de la utilización de este tipo de modelos. La integración de los factores del cambio climático resultará en procesos y efectos. Es posible estudiar los efectos sinérgicos y antagónicos del clima y la pesca en el marco de un enfoque ecosistémico considerando no solo la biomasa y

las capturas por especie sino también los indicadores ecosistémicos, lo que puede llevar a un cambio en la estrategia.

Recalcó que son necesarios muchos más datos. Todavía existe mucha incertidumbre en torno a este enfoque. Sin embargo, hizo hincapié en el carácter fundamental de los sistemas tridimensionales complejos, pues integran los patrones espaciales y la conectividad en los procesos de gestión y toma de decisiones.

El moderador dio las gracias al Sr. Libralato por su presentación y abrió el turno de preguntas y repuestas en presencia de los expertos.

P1. Fabrizio De Pascale, UILA Pesca (Italia), cuestionó la afirmación de que las cantidades de capturas se habían subestimado entre un 30% y un 40%, preguntando que en qué datos estaba basada la misma: ¿datos de los Estados Miembros? También preguntó si las estadísticas eran las mismas que las de la FAO.

El Sr. Graham respondió que habría que preguntar a los gobiernos nacionales si los datos eran diferentes de los recopilados por la FAO. En principio deberían ser los mismos que los del programa de recopilación de datos.

El Sr. Libralato dijo que los datos que constaban en las evaluaciones se comparan normalmente con los que se obtienen directamente de los mercados en el área de que se trate, así que los datos oficiales se basan en la situación que existe a nivel local.

El Sr. Balguerías explicó que los datos utilizados deberían ser los mismos, pero que no siempre es así. La Unión Europea cuenta con un marco de recopilación de datos que bebe de las administraciones nacionales y esos mismos datos son los que deberían enviarse a la FAO, aunque a veces se hace en un formato diferente. En España, las estadísticas oficiales se cotejan con los resultados científicos y se utilizan conjuntamente.

El Sr. Cury confirmó el uso de estadísticas de la FAO y explicó que se había calculado la cantidad de capturas no declaradas y que los resultados apuntaban a que los datos de la FAO contenían subestimaciones. Los datos utilizados eran independientes y provenían de científicos. Apuntó también que hay países que ni siquiera consideran los datos recopilados por los pescadores.

P2. Alessandro Buzzi, ACI Pesca (Italia), puso en tela de juicio el enfoque que se ha venido aplicando hasta ahora, teniendo en cuenta los datos presentados por los expertos científicos que muestran que se sobreexplota un 90% de las poblaciones de peces. Se han aplicado medidas que al parecer no han surtido efecto, y por eso cuestionó la necesidad de continuar reduciendo el esfuerzo, preguntándose si la sostenibilidad socioeconómica de dichas medidas se había tomado en debida consideración, ya que es este un factor cada vez más importante.

El Sr. Graham contestó que la sostenibilidad socioeconómica del sector era, claro está, algo fundamental. Si reducimos ahora la presión que ejerce la pesca, en el futuro las capturas serán más abundantes y habrá una mejora a nivel socioeconómico. El problema es dar ese paso: tenemos que asegurarnos de que nuestros puntos de referencia son los más adecuados para proceder correctamente.

El Sr. Cury explicó que los peces que están siendo objeto de explotación son los últimos recursos salvajes y la naturaleza podría sorprendernos, pero si no gestionamos las poblaciones de peces como es debido y las reconstituimos cuando aún podemos, la sorpresa que nos dé la naturaleza podría ser negativa. Algunos países han tomado la medida de cesar la actividad pesquera directamente para poder reconstituir las poblaciones. Se trata de una elección política difícil, pero es un proceso a largo plazo y debe haber subsidios para los

pescadores. También apuntó que las poblaciones afectadas no pueden recuperarse si no se frena la pesca. Reiteró que sería muy difícil poner fin a la pesca por completo y hacer que los operadores cambien de actividad. Tendría que hacerse en el marco de una estrategia a largo plazo.

P3. Javier Garat, CEPESCA (España), pidió una aclaración con respecto a la diferencia del 30% entre los datos reales y los datos declarados, haciendo mención de una publicación reciente de Daniel Pauly y Dirk Zeller, de enero de 2016, en la revista *Nature Communications*, artículo 10244 con título *Catch reconstructions reveal that global marine fisheries catches are higher than reported and declining* ('Un ejercicio de reconstrucción de capturas revela que la cantidad real de capturas de la pesca marina mundial es mayor que la cantidad declarada, y que está disminuyendo').

El Sr. Graham contestó que había discrepancias en cuanto a esos datos, pero que estaba claro que había incertidumbre, añadiendo que no tenía ninguna solución inmediata para el problema de los datos divergentes.

El Sr. Cury respondió que es bien sabido por todos que los datos disponibles no son perfectos, y que la divergencia existente entre los datos de Pauly y los que publica la FAO no son ninguna sorpresa. Hay varios factores que generan subestimaciones en los datos, como la pesca ilegal y la pérdida de biomasa como consecuencia de la acción de los depredadores, que no pueden cuantificarse de manera exacta. Sin embargo, y tomando este último ejemplo, se ha determinado que la cantidad de atunes rojos en el golfo de Vizcaya no puede explicar por sí sola la reducción de la biomasa de pequeños pelágicos.

El Sr. Balguerías contestó en lo referente al estudio de Pauly diciendo que, en el caso del Atlántico, parece que habría una sobreestimación de la divergencia, y que, en su opinión, Pauly hace presunciones demasiado generales. El Sr. Balguerías apuntó que, a pesar de que es probable que haya subestimaciones considerables en los datos sobre capturas, el modelo de Pauly había hecho demasiado hincapié en la divergencia. Dio el ejemplo de un método exitoso de recopilación de datos utilizado en Islandia, donde ha sido posible la cooperación entre la comunidad científica y los pescadores gracias a la confianza mutua. Los resultados fueron buenos, aunque limitados a solo ciertas flotas.

P4. Marta Carreras, OCEANA, solicitó respuestas en lo referente a la cuestión de la conservación marina, haciendo un llamamiento a compromisos concretos con vistas al plazo de 2020 y preguntando si, en el contexto descrito durante este encuentro, son o no necesarias medidas de emergencia, como el cierre total de áreas o el cese de las capturas de determinadas especies.

El moderador respondió que las posibles medidas de conservación serían abordadas en la sesión de tarde.

Sesión de tarde, 9 de febrero

Presentación 5: Conservación y control en el Mediterráneo y el Mar Negro. Xavier Vázquez, DG MARE. Las diapositivas de la presentación están disponibles en la página web del seminario de alto nivel y figuran como anexo del presente informe.

El Sr. Vázquez comenzó explicando que el diagnóstico establecido y aceptado por todas las partes es que el estado de las principales poblaciones comerciales es extremadamente preocupante y no hay tiempo para quedarnos de brazos cruzados. El objetivo primero de este seminario debe ser, por lo tanto, confirmar el diagnóstico común para después articular una hoja de ruta que nos permita acordar cómo proceder,

teniendo en cuenta las soluciones que ofrece la PPC y las medidas preventivas existentes, que ya se están aplicando a lo largo y ancho del área, aunque de manera poco homogénea, y que hasta ahora no han logrado mejorar la situación de las poblaciones de peces. Señaló a los asistentes la existencia de dos niveles de urgencia: uno a corto plazo (2016/2017) y otro a medio plazo (2018/2019), dando ejemplos de medidas y recomendaciones que ya existen y recalando que, aunque algunas medidas puedan ser dolorosas y cueste adoptarlas, o aunque sean difíciles de aceptar para aquellos que tendrán que aplicarlas, es necesario actuar de todas maneras. Pueden ejecutarse de manera inmediata actividades horizontales o iniciativas nacionales independientes.

Se describieron los diferentes niveles de intervención: el comunitario y el internacional. En el primer caso podemos considerar la adopción inmediata de medidas recogidas en la PPC; a nivel internacional, tenemos las recomendaciones de la Comisión Internacional para la Conservación del Atún Atlántico (CICAA) y de la CGPM, que en su mayor parte constituyen medidas preventivas. Se mencionó el canal de Sicilia, para el que se han obtenido resultados recientes que demuestran que debemos reducir las capturas de merluza en un 70% de manera inmediata y las capturas de camarón de altura en un 20% sin mayor dilación. Estos objetivos podrían conseguirse por medio de una reducción del esfuerzo en términos de días de mar, una reducción de la capacidad, el cierre de áreas o cualquier otra combinación de medidas de inmediata aplicación, pues existen pruebas de que en las zonas donde ya se aplican medidas estrictas el estado de las poblaciones de merluza es hasta cuatro veces mejor que en otras zonas del Mediterráneo. Hizo hincapié en la necesidad de inculcar en la región la idea de que necesitamos actuar ya para cambiar los niveles de poblaciones de peces. A pesar de las críticas que pueda recibir la investigación de Pauly o los datos en los que se haya basado, no puede cabernos duda de que existe pesca ilegal y no reglamentada y de que hay lagunas en los registros de datos de desembarques. Ni siquiera los datos de los diarios de navegación son completamente precisos a ciencia cierta a no ser que se cuente kilo por kilo todo lo que se vende a los restaurantes. Por no hablar de todos los datos que se pierden (lo que además puede constituir evasión fiscal).

El ponente explicó que aplicar la PPC en el Mediterráneo era complicado pero que existen algunos objetivos claros: reducir las capturas accesorias y registrar todas las capturas son aspectos clave. Tomando el ejemplo de la merluza y las especies demersales asociadas, una medida podría ser, simplemente, desplazar a los pescadores hacia zonas con una menor concentración de juveniles para permitir que las poblaciones se reconstituyan. También será necesario mejorar la selectividad en términos reales. El control es asimismo importante para garantizar que se respetan los reglamentos, incluyendo los relativos a los tamaños mínimos de desembarque para la conservación. Es necesario reforzar la aplicación de la legislación. El ponente dio algunos ejemplos más sobre medidas comunitarias e internacionales, recalando que toda intervención técnica exige una intensificación de las tareas de seguimiento, vigilancia y control.

El Sr. Vázquez volvió al tema clave que vertebra este seminario: la necesidad de llegar a una hoja de ruta. Habló de la posibilidad de adaptar el proceso de recopilación de datos para que satisfaga los nuevos requisitos derivados de la reforma de la PPC, mejorando la calidad y la cantidad de los datos sobre poblaciones y colaborando con el FEMP para identificar las necesidades (explicó a los asistentes que la DG MARE ya está trabajando en ello). Apuntó que algunas poblaciones ya están bien documentadas. También se intentará racionalizar el sistema para que los Estados Miembros tengan más fácil la tarea de la recopilación de datos. Luego habrá que hablar sobre las actividades que haya que desarrollar y decidir quién hará qué y

cuándo, trabajando de consuno para revertir la situación. La cuestión es si todas las partes interesadas caminan en la misma dirección y tienen el mismo destino.

Presentación 6: Apoyo a las medidas de conservación y control en el Mediterráneo. Fabrizia Benini, DG MARE. Las diapositivas de la presentación están disponibles en la página web del seminario de alto nivel y figuran como anexo del presente informe.

La Sra. Benini presentó los aspectos clave del Fondo Europeo Marítimo y de Pesca (FEMP) y, más exactamente, qué es lo que se puede financiar por medio del Fondo y cuáles son los retos que plantea el futuro. Para poder utilizar los fondos, la iniciativa de que se trate debe enmarcarse en una de las prioridades que la Unión Europea haya identificado como prioridades de financiación de la Unión (PU). Las PU1 y PU3 son las que más relación guardan con las cuestiones que nos ocupan. PU1: El fomento de una pesca que sea sostenible desde el punto de vista medioambiental, eficiente en el uso de los recursos, competitiva y basada en los conocimientos. PU3: El fomento de la aplicación de la PPC.

Explicó a los asistentes de que el FEMP debe contribuir a la consecución de los objetivos de explotación sostenible que establece la PPC, y por eso queda excluida cualquier operación que pueda aumentar la capacidad de pesca (o que ayude a las embarcaciones a detectar la presencia de peces). La PU1 podría conseguirse por medio de la aplicación de medidas relacionadas con la flota y, más exactamente, recurriendo a ceses permanentes y temporales de la actividad pesquera para garantizar el equilibrio entre la capacidad pesquera y las oportunidades de pesca disponibles. Para ello, el FEMP prevé una tasa de cofinanciación del 50%. En el caso de la aplicación de medidas que garanticen la reducción de los efectos de la pesca en el medio marino, incluyendo la reducción o la evitación de capturas accesorias y la protección y la restauración de la biodiversidad acuática de los ecosistemas, el FEMP prevé una tasa de cofinanciación de hasta el 75%. En el marco de la PU3, el objetivo de fomentar la ejecución de la PPC se conseguirá apoyando las reglas de control y aplicación de la misma, para lo que el FEMP prevé una tasa de cofinanciación del 90%, y por medio de la recopilación de datos relacionados con el sector pesquero, para lo que se prevé una tasa de cofinanciación del 80%.

Las medidas relativas a las flotas pesqueras pueden traducirse en el cese permanente o temporal de la actividad pesquera. En cuanto a los ceses permanentes, constituyen un cambio estructural que resulta en la retirada de una embarcación del registro. La embarcación de que se trate deberá provenir de un segmento desequilibrado y ha de quedar claro que la ayuda económica recibida no puede utilizarse para reinvertir en una embarcación nueva con fines en el sector pesquero. La Sra. Benini recordó que estas ayudas financieras estarían disponibles solo hasta diciembre de 2017, por lo que sería apropiado actuar a la mayor brevedad posible. El cese temporal también es una posibilidad, aunque existen límites para su solicitud que se hicieron necesarios cuando se detectaron usos indebidos de la financiación en el período de convocatoria anterior. El Fondo también prevé financiación para situaciones de emergencia y medidas de conservación, contemplando un trato preferente para el caso de la pesca a pequeña escala.

En el marco de la PPC reformada, habló del apoyo al control y a la aplicación y del apoyo que el FEMP presta en el ámbito de la recopilación de datos. Y, por último, presentó la asignación de fondos a programas operativos. Dio una visión general de las principales medidas del FEMP y las principales PU descritas durante la presentación y que vienen a reforzar las medidas preventivas de conservación que ya existen y las medidas adicionales de conservación de las que se ha hablado durante el seminario. Concluyó haciendo hincapié en que los Estados Miembros deben tomar las medidas administrativas necesarias desde ya para comenzar a justificar los gastos, porque los fondos que no se utilicen serán fondos perdidos. Los gatos tienen que

justificarse antes de diciembre de 2018. Animó a los Estados Miembros a determinar medidas para su aplicación, recordando que las asignaciones de financiación podrían modificarse en función de las necesidades reales. DG MARE tiene las puertas abiertas para mantener conversaciones con los Estados Miembros sobre sus respectivas necesidades individuales.

El moderador dio las gracias a la Sra. Benini por su presentación y abrió el debate.

El Sr. Frédéric Gueudar-Delahaye, el director francés de Pesca Marítima y Acuicultura, dio las gracias a la Comisión, al MEDAC y a las autoridades presentes. Pidió disculpas en nombre del ministro por no haber podido acudir al encuentro y aseguró que el gobierno francés estaba de acuerdo con muchas de las conclusiones que llevaron a la organización de este seminario. Subrayó tres puntos clave. El primero tenía que ver con los diferentes factores que afectan a las poblaciones de peces en el Mediterráneo: la actividad pesquera no es la única variable que hay que tener en cuenta. En segundo lugar, apuntó que se han hecho grandes esfuerzos en los últimos años y que los gobiernos y los profesionales ya han estado trabajando para conseguir estos objetivos, así que estaría fuera de lugar decir que no se ha trabajado en ello todavía. Hay que sopesar las medidas más efectivas y tener una visión más equilibrada del sector. El tercer y último punto tenía que ver con el aspecto socioeconómico, porque la sostenibilidad del sector es algo vital. Informó a los asistentes de que el gobierno francés estaba trabajando en estrecha colaboración con la Comisión y, en lo referente al FEMP, que se seleccionarían las medidas más adecuadas para evitar retrasos en términos de aplicación.

El profesor Stefano Cataudella, presidente de la Comisión General de Pesca del Mediterráneo de la FAO (CGPM), tomó la palabra e inmediatamente aclaró las cuestiones sobre gobernanza que habían surgido durante el seminario. La CGPM elabora medidas de carácter obligatorio, aunque existe una diferencia entre elaborar medidas y aplicarlas. El marco jurídico está claro para los Estados Miembros. Son los Estados Miembros los que deben presentar las propuestas y, por medio de un memorando de entendimiento específico, es posible conseguir un procedimiento para la aplicación. La CGPM es un órgano regional que elabora medidas vinculantes y dado que es el máximo órgano judicial del Mediterráneo, los Estados Miembros deben aplicar las recomendaciones a las que se ha llegado de manera conjunta y que han sido aprobadas a nivel regional. También explicó, sin embargo, que la aplicación de esas medidas obligatorias depende de la confianza política que exista entre países, abandonando la lógica del control y tendiendo más a la diplomacia y la confianza. Como presidente, está a la disposición de la CGPM y de los Estados Miembros.

El moderador abrió el turno de preguntas.

El presidente de la Federación Catalana de Asociaciones de Pesca recaló que, aunque es bien sabido que estamos ante un grave problema, cabe recordar que la situación actual del sector pesquero en el Mediterráneo afecta por encima de todo a los pescadores y a los armadores, que han invertido en su negocio generación tras generación. Dijo que la contaminación podría ser un factor importante, porque parece ser que los niveles de nutrientes han disminuido considerablemente y con ellos la calidad y la cantidad de organismos marinos. La reestructuración del sector es, por lo tanto, un peso con el que no deben cargar únicamente los trabajadores de la pesca.

El director general del Departamento Regional de Pesca en el Mediterráneo de Sicilia tomó el uso de la palabra y, en la línea de las intervenciones anteriores, hizo hincapié en el problema al que se enfrenta la pesca tradicional. No es viable eliminar un sector únicamente porque los recursos sean escasos. Por cada pescador que hay en el mar hay otras siete personas en tierra con un empleo relacionado directamente con

el sector pesquero. El aspecto socioeconómico es ineludible. Tenemos que concentrarnos en la creación de un programa, porque parece ser que la pesca tradicional está pagando el pato de los desastrosos de la pesca comercial. Hizo hincapié en el reto que supone crear un sistema común a 27 países diferentes cuando no todos ellos están sujetos a las mismas reglas.

El Sr. Cury dijo que es cierto que los países de la Unión Europea no pueden hacer frente solos a la tarea de mejorar la situación, pero que también es verdad que los Estados europeos son los causantes de buena parte del problema y por lo tanto deben actuar. Además, está CGPM, cuyas reglas son vinculantes, lo que significa, por ejemplo, que para el caso del canal de Sicilia, las medidas son aplicables a la pesca tunecina, maltesa e italiana en los mismos términos. Los países de la UE deben permitir la plena aplicación de los reglamentos de la CGPM.

Sobre la contaminación, el Sr. Curry recordó que, en toneladas, hay más plástico que peces en el mediterráneo; más basura que recursos. La contaminación la causan a menudo moléculas resultantes de la industria. Constituye un problema para los peces y un peligro para la salud humana.

El Sr. Libralato, de Trieste, respondió en referencia a la cuestión de los niveles nutricionales. Se espera que haya una mengua de la productividad debido a la falta de nutrientes, pero esta no puede considerarse como la causa única de la falta de recursos. Además, si las medidas se aplican a un modelo complejo como el que presentó, los efectos solo serán visibles después de muchos años, así que lo que estamos viendo ahora podría deberse a actuaciones y medidas de tiempo atrás: los sistemas complejos no gozan de efectos inmediatos cuando se aplica una medida.

Fabio Fiorentino, investigador italiano que ha participado en la evaluación de poblaciones demersales, intervino para expresar su acuerdo con la necesidad de que exista una perspectiva común. En cuanto a los datos, sin embargo, explicó que según su experiencia la cuestión de la biomasa real está algo menos clara. Si se analiza la biomasa total se ve que hay series temporales considerablemente largas para 23 especies diferentes que se han evaluado y, en su opinión, no se trata de emergencias reales, excepto en algunos pocos casos, ya que no existen datos suficientes que sostengan dicha afirmación. Está claro que hay sobrepesca, pero la prognosis no puede ser la del agotamiento de las poblaciones. Para obtener una mejora en términos de F, hay que mejorar la explotación por medio de medidas de gestión que reduzcan la capacidad de la flota, como se ha hecho en el caso de la pesca de arrastre en Sicilia.

El Sr. Graham contestó que la ventana de oportunidades para la intervención es reducida y que aunque es cierto que no conocemos el nivel crítico de biomasa, este no es motivo suficiente para quedarse de brazos cruzados cuando lo que sí sabemos es que nos enfrentamos a una situación de sobrepesca crónica. Y tampoco está claro si la ventana de observación con que contamos nos está mostrando la biomasa real.

Oscar Sagué Pla, IFSUA, tomó la palabra y cuestionó la falta de referencias a la pesca recreativa en la recopilación de datos y las estadísticas de la Comisión Europea. Ignorar este aspecto del sector significa no tener en debida consideración a algunas partes interesadas que podrían tener efectos considerables en el ecosistema. Dijo también que dado que la mayor parte de la pesca es pesca a pequeña escala, deberíamos ser capaces de estudiar más especies de las que se están estudiando actualmente, ya que se exige a los pescadores registrar todos los datos referentes a las capturas. También hizo mención de estudios que se han realizado en las Islas Canarias y que demuestran que la pesca recreativa causa un impacto mayor que la pesca profesional. Este podría ser el caso también en algunas zonas del Mediterráneo, así que no estaría de más investigar en ese sentido.

El Sr. Balguerías agradeció las preguntas y contestó que se trata de problemas muy reales. Como dijo durante su presentación, los datos se recopilan a partir de todas las fuentes, entre las que se encuentra la pesca recreativa, y de todos los Estados Miembros. En cuanto al número de especies, no es la Comisión Europea únicamente quien las selecciona. En un mundo ideal, las más de 400 especies serían objeto de evaluación.

El Sr. Graham también intervino sobre la cuestión de la pesca recreativa para recalcar que existe un marco jurídico para la recopilación de datos, pero que se limita a determinadas poblaciones de peces. Se está progresando lentamente en esa dirección, porque hay una gran cantidad de pescadores que practican la pesca recreativa, pero son necesarios datos más robustos antes de que esta faceta pueda incorporarse a la labor del CCTEP.

La representante de Greenpeace, Serena Maso, presentó la Declaración conjunta de las ONG ante el seminario de alto nivel sobre el estado de las poblaciones de peces en el Mediterráneo, que figura como anexo en el presente informe. En nombre de las organizaciones firmantes de la declaración, expresó una gran preocupación por la situación del Mediterráneo y señaló que no podía lograrse la sostenibilidad económica y social si no se conseguía antes una sostenibilidad medioambiental. La actividad pesquera debe frenarse en el caso de las poblaciones que estén en estado crítico y, más a largo plazo, debería ejecutarse un programa de reconstitución de las poblaciones que comience en las zonas de reclutamiento. También es fundamental que las reglas existentes se apliquen con los niveles adecuados de cumplimiento.

Antonio Pucillo, coordinador nacional de pesca del sindicato italiano FLAI CGIL, tomó la palabra para expresar una postura opuesta, diciendo que a su parecer los graves problemas socioeconómicos a los que se enfrenta el sector no se han abordado en suficiente profundidad. Exigir mayores sacrificios al sector y añadir más costos revertirá en ceses masivos de la actividad pesquera. Debemos buscar alternativas que permitan a los pescadores ganarse la vida. Proteger el entorno es importante, pero el coste humano debe ser la prioridad.

Laura Pisano, de la Alianza Europea de Pescadores de caña, expresó preocupación por el hecho de que el debate se centrara en la gestión de poblaciones de peces y los artes de pesca sin considerar las diferentes medidas que necesitan los diferentes entornos. Aquellos que practican la pesca recreativa se han dado cuenta de que en las aguas interiores no existe una gestión específica pero sí espectaculares niveles de biodiversidad, lo que hace que estas zonas revistan una gran importancia. Lo que ocurre es que los artes permitidos en esas zonas son los mismos que se utilizan mar adentro, y lo mejor sería adaptar la gestión a las características de las diferentes áreas. Además, algunos tipos de actividad pesquera se están acercando cada vez más a tierra, y es necesario proteger los entornos de pesca de esas zonas en términos de hábitat y recursos.

Kristina Mislov, en representación de las asociaciones de pescadores croatas, recordó que las medidas de gestión se han venido aplicando durante años y que el estado actual de las poblaciones, como de hecho ha quedado demostrado durante el seminario, deriva de los modelos utilizados en el año 2013. En el marco de la CGPM, con la aplicación de los primeros programas, Croacia ha reducido en gran medida los días de mar. Por ejemplo, en el año 2015, los pescadores se quedaron en puerto 82 días a pesar de que los fondos de la Unión Europea solo subvencionarán un mes. El año anterior, hubo un cese de 90 días para los que no hubo subvenciones disponibles. Los resultados de estas medidas, si es que los hay, serán visibles en el año 2018. Los pescadores lo están pasando mal, pero las medidas se están aplicando. Hizo por lo tanto hincapié en que la labor en ese sentido está en curso.

Gilberto Ferrari, presidente de la asociación italiana Federcoopesca, hizo uso de la palabra para subrayar que toda la información aportada durante el seminario era importante, pero que se ha concentrado únicamente en unas pocas de las cientos de especies afectadas. Dijo que le preocupaba que el mensaje que destilase el seminario fuese el de una reducción general del 50% en la actividad pesquera en el Mediterráneo. Es cierto que el FEMP apoyará al sector a determinados niveles, pero cabe recordar que ya se han aplicado medidas y que, por ejemplo, la flota italiana ya se ha reducido en un 40% en los últimos diez años. Se trata de cambios estructurales irreversibles. Expresó su opinión de que el sector debería asumir responsabilidades a varios niveles. El enfoque debería ser regional pero tendría que tener en cuenta las medidas que ya se han aplicado en algunos países, como Italia, que ya cuentan con una elaborada normativa en el campo.

El Sr. Vázquez señaló que el MEDAC se está empeñando a nivel de la cuenca por la reducción de las capturas accesorias, uno de los principales objetivos de la PPC. En mayo de este año los Estados Miembros presentarán propuestas conjuntas de planes de gestión de descartes con vistas a su aplicación a partir de 2017, centrados en aquellas especies con un tamaño mínimo de referencia para su conservación. Idealmente, incluirán medidas reales para reducir las capturas accesorias, no como los planes para especies de pequeños pelágicos, que contenían exenciones *de minimis*.

Marc Planas, del Comité Regional de Pesca Marítima y Cultivos Marinos (CRPMEM) de Languedoc-Rosellón, tomó la palabra y apuntó que cualquier medida debe debatirse y decidirse junto con los pescadores, y que debe fomentarse la confianza si se quiere que la PPC sea efectiva. Los pescadores están intentando respetar la PPC, pero en el pasado no funcionó, en su opinión, porque no era de aplicación en todo el Mediterráneo. También sacó a colación el tema de la contaminación, que al parecer podría haber tenido efectos en las poblaciones de peces según las observaciones que han hecho los propios pescadores y no según estudios científicos. Además, un 50% de la flota ha no se dedica a la actividad pesquera y, por lo tanto, una mayor reducción sería algo difícil de soportar para el sector. Mostró su acuerdo con la necesidad de unir esfuerzos de manera transversal, explotando el conocimiento a todos los niveles, con el objetivo de diseñar planes de gestión que se apliquen progresivamente con el apoyo y la participación de los pescadores.

José Manuel González Gil de Bernabé, secretario general de la Federación Nacional de Cofradías de Pescadores, presentó cuatro puntos clave. El primero tenía que ver con las medidas relativas a la flota. Habló de la flota de pez espada, que quedaría sujeta a estrictas medidas, y preguntó si la competencia desleal se había tenido en cuenta. El segundo punto tenía que ver con las poblaciones de atún rojo, que se han recuperado pero, aun así, como consecuencia de las medidas de la CCAA, las embarcaciones no pueden capturar esta especie por cuestiones burocráticas. En tercer lugar, apuntó que la pesca recreativa y deportiva no revestían la misma importancia que el sector profesional, pero que el sistema de sanciones les afectaba mucho menos. Y, por último, dijo que con tantos datos biológicos, sociales y económicos que recopilar, va a parecer que los pescadores salen al mar a rellenar formularios en lugar de a faenar. Es necesario reducir la burocracia.

El Sr. Vázquez contestó que a menudo se dice que los pescadores no son capaces de hacer frente al papeleo, pero que hay un amplio abanico de tecnologías a disposición que deberían hacerlo posible. El debate prosiguió con el nivel de las sanciones que se aplican a los pescadores de recreo.

El moderador cerró la sesión recalando que el asesoramiento científico debe guiarse por las necesidades de gestión, como ya se había dicho. Parece que estamos lejos de cumplir los objetivos de la PPC y por lo tanto es necesario que todos tomemos cartas en el asunto. Hizo hincapié en que la sobreexplotación es solo uno de los problemas y que es necesario que haya investigación a varios niveles. Otras cuestiones clave son la

sostenibilidad, que es fundamental para la viabilidad del sector, y la aplicación de las normas y su cumplimiento.

Este seminario debería entenderse como un primer paso en el marco de los esfuerzos para encontrar soluciones que favorezcan un mejor equilibrio, sobre la base del principio de cogestión. Dicho esto, una actuación rápida es fundamental. De los debates se destila la idea de que una ulterior reducción de las flotas será inevitable. Se trata de una medida que deberá adoptarse a todos los niveles de manera sincrónica (nacional, comunitario e internacional) y contando con todos los asociados clave de países terceros.

Día 2, 10 de febrero: La gestión de retos, como el de las responsabilidades

El presidente del MEDAC, Giampaolo Buonfiglio, tomó la palabra y habló a los participantes sobre el tema de la gestión, al hilo de las presentaciones técnicas que se habían realizado.

Buonfiglio subrayó que, en el Mediterráneo, las políticas de conservación de la PPC no habían tenido los mismos efectos debido a varios factores, entre los que se encuentran:

- el retraso en la adquisición de datos para las evaluaciones de poblaciones de cada año;
- el marcado carácter multiespecies de los sistemas de capturas, con variabilidad estacional y espacial;
- el solapamiento entre flotas en áreas de distribución y las poblaciones compartidas (entre los propios Estados Miembros de la Unión Europea y entre estos últimos y países terceros);
- las aguas territoriales de los países costeros solo se extienden hasta 12 millas náuticas, a excepción de algunos casos específicos;
- las migraciones estacionales de las poblaciones desde una costa sujeta a las actividades de una determinada flota hacia otra costa sujeta a las actividades de otra flota diferente;
- una ilegalidad generalizada y la dificultad de ejercer un control efectivo;
- un mayor número de sistemas pesqueros y una amplia gama de artes de pesca;
- los puntos de desembarque esparcidos a lo largo de la costa;
- una prevalencia de flotas de pesca a pequeña escala y de actividades de pesca artesanal;
- la diferente segmentación de las respectivas flotas de los Estados Miembros;
- la falta de políticas de gestión de las áreas costeras;
- el no considerar debidamente la pesca y las pesquerías recreativas a la hora de formular políticas;
- la insuficiencia de asesoramiento científico debida a la falta de financiación de la investigación por parte de los Estados Miembros (solo hay 30 especies evaluadas); y
- la reducción limitada del esfuerzo de pesca.

Estos y otros factores han hecho que el sistema de cuotas sea más difícil de adoptar en el Mediterráneo. En este momento hay un sistema de cuotas que se aplica a una especie (el atún rojo). Una CGPM plenamente operativa, algo que se ha conseguido en los últimos años, es, a efectos prácticos, el único modo posible de avanzar hacia la armonización y la aplicación de criterios de sostenibilidad para las actividades de pesca que

desarrollen en la cuenca todas las Partes Contratantes implicadas, siempre que la adopción de las recomendaciones de la CGPM tengan carácter obligatorio para los países comunitarios y los no comunitarios.

La superación de los retos que hasta ahora han impedido llevar a cabo diagnosis adecuadas y oportunas es fundamental en el marco de una nueva estrategia para la pesca en el Mediterráneo. Deben tenerse en cuenta las enseñanzas extraídas de experiencias pasadas (buenas y malas) y hay que introducir elementos innovadores que permitan mejorar las herramientas con que ya contamos para la política de conservación y gestión, que todavía es inadecuada.

Se tendrán en cuenta algunos de estos factores en los planes plurianuales, pero está claro que, si no se aceleran las primeras fases del proceso de toma de decisiones, el factor tiempo se convertirá en el principal obstáculo de todo el proceso.

En resumidas cuentas, el MEDAC considera las medidas que se presentan a continuación como prioritarias para conseguir los objetivos establecidos en la PPC, en el Mediterráneo, para las poblaciones de peces de la UE.

- A) Doblar los esfuerzos de investigación y de evaluación de poblaciones, haciendo que cubran el mayor número de poblaciones posibles e intentando acortar el tiempo que transcurre entre la recopilación de datos y la evaluación final. La recopilación de datos debería abarcar también los desembarques de pesca recreativa para las poblaciones pertinentes.
- B) En el marco de la Estrategia Marina, considerar y evaluar los efectos que tienen otras actividades en el entorno y en los recursos pesqueros (perforaciones y otras actividades costeras, contaminación por aguas residuales de la costa, unidades marítimas de regasificación, etc.), desarrollando las actividades de pesquisa e investigación necesarias para definir el Buen Estado Ecológico.
- C) Intensificar las actividades de control, especialmente en tierra, a lo largo de la cadena de suministro (mercados), con la ayuda de la tecnología digital y otras herramientas que permitan hacer un seguimiento de la calidad y la cantidad de desembarques para evitar actividades fraudulentas. Habría que intensificar también las labores de control en el mar en aquellas áreas donde la actividad pesquera esté prohibida (de manera temporal o permanente).
- D) En función de lo dispuesto en los planes plurianuales en lo referente a la limitación o la reducción de los esfuerzos de pesca que mayor impacto causen, considerar con la debida cautela, a nivel de la CGPM, la posibilidad de aplicar totales admisibles de capturas (TAC) y cuotas para algunas especies objetivo en sistemas de capturas monoespecie (o sistemas menos multiespecie), como en el caso de los pequeños pelágicos. Además, es necesario introducir en todos los planes plurianuales (también en el marco de la Estrategia Marina) un enfoque ecosistémico para la gestión de las pesquerías con un fuerte componente de planificación espacial como elemento vinculante, para determinar «áreas de no pesca» (hábitats esenciales de peces, áreas donde haya una alta concentración de juveniles, etc.), y para limitar la variedad de actividades de pesca, implantando una división de áreas y someténdolas a rotaciones de ceses totales o parciales en función del sistema de pesca. Mejorar las herramientas de sistemas de control y seguimiento como las del Sistema de Información Geográfica (SIG) sería especialmente interesante en este contexto, porque las imágenes satelitales ofrecen la posibilidad de ver y evaluar las diferentes operaciones de flota reales, sea cual sea el puerto en que estén basadas las flotas de pesca comercial de que se trate.
- E) Un factor estratégico en el que debe hacerse gran hincapié es el empoderamiento y la formación de todos los pescadores (de la pesca comercial y recreativa), por medio de su participación en la toma

de decisiones y también mediante iniciativas específicas con vistas a la difusión de buenas prácticas (acuerdos interprofesionales, suspensión voluntaria de la actividad pesquera, asociaciones con institutos de investigación y ONG, métodos de autogestión y autocontrol, etc.). Este factor debería considerarse también parte integrante de los planes plurianuales.

- F) Abordar la emergencia de la sobrepesca en el Mediterráneo: el FEMP aportará herramientas y oportunidades que se gestionarán en los diferentes Estados Miembros en función de sus respectivos programas nacionales. Varias medidas contempladas en el FEMP podrían contribuir de manera significativa a la racionalización del esfuerzo pesquero y al impulso de iniciativas que vayan en la línea de los planes plurianuales.
- G) Reforzar el diálogo con países terceros por medio de la CGPM en lo referente a las poblaciones compartidas y con el objetivo de armonizar el enfoque de los Estados costeros, comunitarios o no, con vistas a una política pesquera mediterránea.
- H) Abordar la compleja cuestión de la jurisdicción de las aguas del Mediterráneo. En un contexto de tensiones y disputas no resueltas, a lo largo del tiempo han sido innumerables las declaraciones unilaterales y de otros tipos que se han realizado y que han exacerbado las problemáticas que afectan a las zonas de inestabilidad política, provocando incidentes frecuentes e incertidumbre generalizada entre las flotas europeas en amplias zonas del Mediterráneo.
- I) Los sistemas costeros son un hábitat esencial para muchas especies, tanto de pesca comercial como de pesca recreativa. También constituyen importantes hábitats de cría. Las medidas de gestión que se han adoptado hasta ahora, que se han centrado en aspectos técnicos y en la reducción del esfuerzo, no han sido fructuosas. Es fundamental para el futuro del mar Mediterráneo que se pongan en marcha planes de gestión que abarquen todo el conjunto del sistema costero de que se trate, y que tengan en cuenta tanto el sector de la pesca comercial como el sector de la pesca recreativa.

Presentación 7: Planificación espacial: hacia un nuevo enfoque para la gestión de la pesca. Tommaso Russo, Universidad Tor Vergata (Roma, Italia). Las diapositivas de la presentación están disponibles en la página web del seminario de alto nivel y figuran como anexo del presente informe.

El ponente dio una visión general de la planificación espacial como herramienta, presentando la paradoja del conocimiento: el hombre ha acumulado una gran cantidad de información sobre el entorno, pero hasta hace poco era el propio comportamiento del hombre el eslabón más débil. Pero la situación ha cambiado en las últimas décadas y se han elaborado nuevos sistemas, como el sistema de localización de buques y el sistema de información automatizado, que hacen un seguimiento de los barcos de pesca y sus actividades y permiten así realizar un análisis detallado de sus movimientos. Obviamente, la disponibilidad de estas herramientas revolucionarias se está tornando cada vez más útil a la hora de recopilar información sobre el comportamiento humano en el seno del ecosistema con el objetivo de adoptar una legislación más adecuada y conforme con una gestión de alcance ecosistemático. Informó de que la comunidad científica italiana había intentado aprovechar esta oportunidad para elaborar un enfoque de nueva generación. Esta investigación se basa en dos pilares: en Itafishnet y en los programas de análisis y recopilación de datos.

El ponente señaló que la gestión espacial de las áreas marinas no es una fórmula mágica que solucione los problemas abordados durante el seminario. Se trata de sistemas complejos y existen otras actividades humanas que tienen efectos en los ecosistemas y que no tienen nada que ver con la pesca. Son muchos los factores que influyen en las restricciones espaciales a la pesca y muchas las opiniones al respecto de estas medidas, que a veces no son tan efectivas como se esperaba y que, por lo tanto, tienen que aplicarse junto con otras. Este campo depende de herramientas digitalizadas e imaginaria satelital, y se están desarrollando

también tecnologías estadísticas y modelos matemáticos. La creación de estas herramientas ayudará a los científicos a superar los obstáculos a los que se enfrentan actualmente y a utilizar de manera adecuada los datos disponibles y cada vez más numerosos. El paquete completo está a la entera disposición de la comunidad científica, lo que permite combinar, normalizar e integrar los datos aportados por el sistema de localización de buques y el sistema de información automatizado. Los datos sobre las actividades de buques o grupos de buques pueden analizarse de modo espaciotemporal para poder observar sus efectos en la zona. Los dispositivos de seguimiento captan una gran cantidad de información sobre el esfuerzo de pesca. Por ejemplo, en el contexto de los debates de este seminario, los datos de este sistema pueden mostrarnos la realidad operativa de los espacios que cubren nuestras flotas para saber exactamente dónde se está empleando ese esfuerzo. Para citar un ejemplo, se ha registrado un aumento del número de días de pesca por mes. Estos datos pueden incorporarse a modelos bioeconómicos con el objetivo de analizar los programas existentes.

El ponente puso como ejemplo un estudio que modelaba la estrategia de la pesca de pequeños pelágicos en el Adriático y que mostraba que el aspecto económico era uno de los principales factores determinantes, lo que puede parecer obvio, pero es que además, al compararlo con el coste del combustible y otros factores, se ha podido observar que la actividad pesquera es más eficiente cuando los beneficios son mayores. El Sr. Russo también describió una plataforma llamada *SMART: spatially explicit bio economic model for assessing and managing demersal fisheries* (SMART, por sus siglas en inglés: modelo bioeconómico espacialmente explícito para la evaluación y la gestión de la pesca demersal). Este sistema permite predecir los efectos a corto plazo que tiene la gestión de los esfuerzos de pesca sobre las especies explotadas y sobre el rendimiento de las pesquerías. También hace posible realizar un modelo de lo que ocurriría en una determinada zona si se interviniese en la zona adyacente, teniendo en cuenta la ecuación de costes y beneficios (factores económicos) que afecta a los pescadores. Los resultados muestran también que si se refuerza la protección de una zona de cría, la zona adyacente también se ve beneficiada. Se ha probado que si se aplica la planificación espacial, los cambios en los patrones de explotación conducirían a mejoras considerables en el estado de las poblaciones y también en el aspecto socioeconómico.

Terminó hablando sobre los nuevos patrones basándose en estudios de casos y sobre posibles medidas. Dio el ejemplo de un estudio reciente realizado en el área de Pomo Pit, en el Adriático, considerada una zona muy importante por la presencia de numerosas especies en diferentes fases de su ciclo vital. Han sido muchos los estudios que se han realizado a lo largo de los años y que han recalcado este hecho, demostrando la necesidad de una gestión específica de esta zona para garantizar la protección y la mejora de las poblaciones. Mencionó estudios realizados en el marco del proyecto AdriaMed de la FAO, que han demostrado científicamente el carácter crítico del área de Pomo Pit. Como resultado, se prohibió la pesca de arrastre a todas las flotas que operaban en el Adriático por el tiempo de un año (medidas espaciotemporales), lo cual fue posible gracias a la tecnología elaborada para la localización de los buques y a la adopción de un enfoque precautorio.

El Sr. Russo concluyó apuntando que la gestión espacial, conjugada con otras medidas, podría constituir un enfoque eficaz para mejorar los patrones de explotación y contar con una mayor eficacia en el control.

Presentación 8: Control: el uso de las tecnologías y la innovación para fomentar el cumplimiento. Pascal Savouret, Agencia Europea de Control de la Pesca (AECF). Las diapositivas de la presentación están disponibles en la página web del seminario de alto nivel y figuran como anexo del presente informe.

Al hilo de la presentación anterior, el ponente informó a los asistentes sobre el potencial de las tecnologías de control basadas en la vigilancia marítima: cómo adaptar los patrones de comportamiento y hacer que las tecnologías sean más eficaces sin ser demasiado costosas. La ventaja que tiene este sistema en el Mediterráneo es evidente, porque es relativamente sencillo dividir la cuenca en áreas delimitadas de control y porque los puntos de concentración de las pesquerías son bastante claros. Por otra parte, no podemos olvidar la compleja situación geopolítica de la región, que también tiene consecuencias.

Además, las comunidades que circundan el Mediterráneo suelen ser urbanas, por lo que existe una interfaz inmediata entre los buques que llegan al puerto y los consumidores (el mercado) que hace que sea difícil gestionar y controlar los productos una vez desembarcados. El turismo también ha influido en la situación actual, así como la pesca recreativa, que en cierto modo genera solapamientos con la pesca comercial. Todos estos aspectos deben tenerse en cuenta, junto con el hecho de que las áreas en que se desarrollan estas actividades son muy reducidas debido a la limitada plataforma continental. Desde el punto de vista del cumplimiento, el Mediterráneo tiene unas características muy propias y, por lo tanto, existen sistemas innovadores en el campo del control y la vigilancia.

Los datos recopilados son de dos tipos: los que aportan de manera voluntaria los propios pescadores, por medio de la instalación de dispositivos de a bordo, como cámaras de televigilancia (CCTV) y sistemas de a bordo de detección de buques (ruta y velocidad); y los que se recopilan de manera no cooperativa, como los datos que se recaban a distancia sin contar con la colaboración del buque de que se trate. Posteriormente, estos datos pueden integrarse con datos de la Unión Europea (diarios de navegación y sistemas electrónicos de presentación de informes) que se están digitalizando gradualmente. El ponente también mencionó de pasada los sistemas de localización de buques y los sistemas de información automatizados, ya que se había hablado de ellos en mayor profundidad durante la presentación anterior.

Se está trabajando en la innovación tecnológica, haciendo posible la obtención de datos provenientes de satélites, modernos sistemas de radares transhorizonte, drones y aeronaves de vigilancia. El ponente dio ejemplos de diferentes sistemas existentes en Europa, explicando su funcionamiento y las frecuencias que utilizan.

El objetivo de la combinación de estas tecnologías es conseguir un conocimiento pleno de lo que ocurre en el mar para poder reaccionar ante situaciones que pudieran tener efectos inmediatos en la seguridad o el entorno, impedir infracciones en tiempo real (por ejemplo, cuando se registre actividad en un punto de desembarque no autorizado), hacer un seguimiento de los niveles de cumplimiento, controlar la pesca no declarada y no reglamentada y vigilar la actividad de las flotas no comunitarias. Con la aplicación de la prohibición de desembarques de enero de 2015, es posible comprobar que no se estén haciendo descartes en el mar. Se coteja la información proveniente de los sistemas cooperativos y no cooperativos para confirmar la identidad y las actividades que desarrollan los buques, teniendo en cuenta que los buques de la UE con una longitud total de menos de 15 m no llevan incorporado el sistema de localización de buques y que los de longitud total inferior a 12 m no están obligados a instalar a bordo el sistema de información automatizado. Para esos casos, el Sr. Savouret habló de la posibilidad de recopilar datos sin necesidad de instalar equipos aparatosos en pequeñas embarcaciones: simplemente registrando los datos en el mar, con ayuda de un teléfono móvil o tableta, y enviándolos una vez cerca de la costa cuando haya cobertura o mediante un sistema de conexión inalámbrica.

El ponente informó a los participantes de que se están desarrollando programas informáticos con capacidades mejoradas de detección y recopilación de datos por medio de la combinación de información

proveniente de diferentes sistemas, que incluyen la vigilancia de zonas protegidas y la posible aplicación de algoritmos de comportamiento. Servirán para establecer sistemas paralelos a la reducción de los esfuerzos de pesca. Unas labores de vigilancia eficaces pueden facilitar la evaluación del esfuerzo (también el de países terceros), dado que las embarcaciones son más eficientes y la capacidad aumenta con las nuevas tecnologías, con vistas a una perspectiva holística del sector y de los factores que en él influyen.

Mesa redonda – Hacia una nueva estrategia de la PPC en el Mediterráneo y posibles medidas para hacer frente a la emergencia.

El moderador, el periodista italiano Gennaro Sangiuliano, presentó el tema de la mesa y recordó los orígenes griegos de la ciudad de Catania, haciendo alusión a los remotos orígenes de la actividad pesquera. Rogó a los participantes que fuesen concisos en sus intervenciones para dar dinamismo a la mesa redonda.

Stefano Cataudella dio las gracias al moderador y comentó su presentación del día anterior sobre el papel de la CGPM y la cadena jerárquica. Recalcó que todos los conceptos recogidos en las presentaciones se habían formalizado a un alto nivel. Luego pasó a dar una descripción general de la CGPM: es un órgano del sistema de las Naciones Unidas con 24 miembros (23 Estados Miembros y la Unión Europea) entre los que no existe división alguna. Cada uno de ellos tiene un voto de igual valor. Es el único foro del Mediterráneo cuyos miembros firman acuerdos conjuntos. La CGPM es una herramienta puesta al servicio de los Estados. No toma decisiones. Apoya a los países en función de sus peticiones. Explicó brevemente que la Comisión celebra períodos de sesiones anuales y desempeña su labor en el tiempo que transcurre entre dichos períodos de sesiones por medio de sus comités: el Comité Científico Consultivo, el Comité de Acuicultura, el Comité de Cumplimiento, el Comité de Administración y Finanzas y sus órganos auxiliares. Concluyó con la idea ya mencionada de que la Unión Europea, habiendo sido la mayor explotadora de los recursos, debería actuar ante la situación actual y servir después de modelo al resto del Mediterráneo.

Ante Mišura, del Ministerio de Agricultura croata, dio las gracias al moderador, añadiendo únicamente que son necesarios detalles específicos relativos a los plazos para la adopción de medidas y recalando que habría que empezar a utilizar las tecnologías presentadas durante el seminario y no solo las herramientas convencionales que se han venido usando hasta ahora para hacer una revisión de la situación general antes de adoptar nuevas medidas.

Marina Petrou, directora de Pesca, de Grecia, dio las gracias al moderador y reiteró que la postura griega coincidía con las ideas expresadas en las presentaciones. Cada país tiene sus propias características. En Grecia hay muchos puertos pero pocos datos científicos. Informó a los participantes de la mesa de que se habían hecho muchos esfuerzos a nivel nacional para garantizar que las medidas aplicadas a todo el Mediterráneo pudiesen aplicarse también a Grecia y obtener los mejores resultados. También subrayó la importancia del control por medio de medidas que sean fáciles de aplicar, teniendo en cuenta la longitud de la línea de costa: el control por satélite de todos los barcos de longitud total superior a 12 m y de todos los buques atuneros sería algo ideal. El enfoque precautorio nacional incluye cuadernos de navegación electrónicos y medidas de cese temporal de la pesca demersal. La venta de pez espada y atún rojo queda prohibida cuando las capturas de estas especies sean accesorias. También se aplican otras medidas en coordinación con otros Estados que tienen que complementarse con un apoyo socioeconómico al sector, pues la pesca constituye una gran parte del tejido social heleno.

Riccardo Rigillo, director de Pesca, de Italia. La situación que se nos ha presentado deja claro que tenemos que actuar de inmediato y que, si bien la pesca es una actividad antigua, hoy en día se practica de un modo

muy moderno y necesitamos un enfoque también moderno para poder gestionarla. La CGPM es una herramienta esencial y constituye un marco de acuerdo regional en el que se pueden aplicar reglas de manera eficaz. La Comisión Europea e Italia forman parte de este sistema, y puede que la gestión conjunta de poblaciones de peces sea un procedimiento complicado, pero también es significativo. Los planes de gestión nacionales, como consta en Reglamento de base de la Comisión Europea, también son una herramienta importante, pero la clave es la regionalización: la posibilidad de que los Estados Miembros acuerden medidas conjuntas, siempre que haya consentimiento por parte de la Comisión Europea, por medio de un acto delegado. Esto nos permite centrar nuestra labor de manera directa en las poblaciones de peces, garantizando la sostenibilidad tanto ecológica como económica. Otro objetivo es el RMS, aunque llevará tiempo introducirlo por completo en el sistema. Tenemos que identificar las herramientas adecuadas, que sean sencillas de aplicar y controlar y que sean compatibles con el objetivo del RMS, centrándonos en las especies objetivo prioritarias. La situación del Mediterráneo es muy específica y esto ha hecho que se desarrolle de manera diferente al resto de Europa. Es necesario aplicar procedimientos claros para todas las poblaciones de la Unión Europea que se gestionan de manera conjunta. La investigación debe aportar los datos adecuados para la gestión y, a su vez, la gestión debe dar indicaciones claras a la comunidad científica.

Andreina Fenech Farrugia, del gobierno de Malta, apuntó que el asesoramiento científico ya existe. Ahora, los investigadores y los gobiernos deben unir esfuerzos con el sector para aplicar las mejores medidas posibles en aras de la recuperación de las poblaciones. Aconsejó asumir responsabilidades, aplicar medidas ambiciosas e iniciar debates para colocar al resto de países en la senda correcta.

Marina Argyrou, Departamento de Pesa de Chipre, señaló la importancia de mantener el buen estado ecológico y dijo que debían considerarse medidas urgentes para este fin. Tenemos que colmar la brecha del conocimiento científico y tener una idea clara de los varios grados de sensibilidad que hay en las diferentes zonas (áreas de cría, etc.). Los tres niveles de actuación son, como ya se ha dicho: nacional, comunitario e internacional. También es importante proporcionar asesoramiento y formación para obtener una respuesta común y evaluar la pertinencia de los planes nacionales. La participación de los Estados por medio de la FAO también es esencial. Hizo hincapié en la necesidad de normalizar los métodos de asesoramiento y recopilación de datos, así como de mejorar los datos científicos.

Frédéric Gueudar Delahaye, del Ministerio de Agricultura y Pesca francés, saludó a los asistentes. Insistió en que hay que pasar a la acción, pero que cabe volver a decir que también estamos esforzándonos porque haya sostenibilidad desde el punto de vista económico y pesquero. Otra cuestión importante es la variación en algunas características específicas del Mediterráneo. El contexto geográfico y socioeconómico varía ampliamente, pero la PPC nos permite tener estos factores en cuenta. Al diseñar planes específicos para el Mediterráneo, tenemos que asegurarnos de que las normativas no se solapen, teniendo en cuenta el objetivo general del RMS.

José Miguel Corvinos La Fuente, de la Dirección General de Recursos Pesqueros y Acuicultura de España, dio las gracias al moderador y apuntó que ya se habían dicho casi todas las cosas importantes. Dado que la PPC no se basa en un sistema de TAC o de cuotas, cualquier reducción del esfuerzo significa o la reducción de la capacidad o la aplicación medidas técnicas (como las especificaciones relativas a las artes de pesca). El plan de gestión español prevé una reducción del 20% de la capacidad, ya en curso, y un posible aumento de la selectividad de artes de pesca tras estudiar la eficacia de las mallas en función de su tamaño. La naturaleza específica de la pesca hace que las nuevas tecnologías, a menudo, puedan contrarrestar la reducción del esfuerzo. Hay que tener en cuenta la estacionalidad, por medio de la aplicación de ceses temporales o la

reducción de algunos sectores o áreas. También podría reforzarse la labor de conservación de las zonas costeras. Además, el orador hizo hincapié en la necesidad de revisar los tamaños mínimos de referencia para la conservación y de identificar las zonas sensibles para gestionarlas en consecuencia. Cualquier medida que se adopte tendrá repercusiones económicas, así que habrá que estudiarlas bien porque no podemos permitir que las medidas afecten al sector de manera que haya que recurrir a actividades secundarias con el objetivo de mejorar los ingresos y reducir los costes derivados del mantenimiento de los buques.

No debemos olvidar cuán pequeño es el Mediterráneo en comparación con el resto del mundo y cuán grande es el número de países que están explotando sus recursos. Por ello, las medidas de gestión deben ser conjuntas y deben también ser respetadas por las flotas de países terceros, por medio de la CGPM.

Otros puntos de vista:

Marco Costantini, del Fondo Mundial para la Naturaleza (WWF). Estos dos días de ponencias y debate han demostrado que la situación en la que se encuentran las poblaciones es desoladora. El WWF cree que ya contamos con las herramientas que necesitamos y lo que tenemos que hacer ahora es acelerar nuestra actuación. Los planes de gestión mencionados, de vital importancia, tienen que implantarse rápidamente o no conseguiremos el objetivo del RMS. Tenemos que tomar medidas en lo que concierne los esfuerzos de pesca, a largo plazo y a varios niveles: local, nacional e internacional. Tenemos que sentar a la mesa a los países terceros y llegar a una solución de manera colectiva. También habría que hacer saber a los consumidores que sus decisiones podrían tener impacto en los niveles de sostenibilidad. Consumir y capturar peces es una acción ecológica y medioambiental.

Javier Garat, presidente de Europêche, dio las gracias al comisario Vella por su compromiso en la organización de este seminario de alto nivel durante un Europêche bastante preocupante. Parece ser que hay buenas noticias: los científicos dicen que todavía estamos a tiempo si adoptamos las medidas adecuadas ya. A los pescadores les preocupa que no vaya a haber recursos en el futuro y nosotros tenemos que ser realistas. Hay que examinar el sistema de gestión de la Unión Europea y hay que adoptar medidas, fomentando la participación activa de los pescadores. También debemos tener en cuenta que el Reglamento del Mediterráneo comenzó a debidamente plenamente solo a partir de 2012, así que habrá que esperar para ver los resultados. Cuando comiencen a ser visibles los efectos del Reglamento, la situación mejorará. Desde el pasado mes de julio, Europêche ha preferido adoptar un enfoque de abajo a arriba, y se ha reunido en primer lugar con los pescadores por medio de sus organizaciones. Se acordaron medidas prácticas que pueden revertir la situación, y se estudiaron las propuestas españolas, cuyo enfoque podría funcionar en función de la financiación disponible a pesar de que su naturaleza reduce las posibilidades de una aplicación en todo el conjunto del Mediterráneo.

Habló de los depredadores, como el atún rojo y los delfines, y de su impacto en los recursos de pequeños pelágicos. Aunque es cierto que los pescadores tienen un cierto grado de responsabilidad, también hay otros factores, de origen antrópico o no, que influyen en el estado de los recursos. Aun así, son los pescadores los que tienen que adoptar las medidas. Es necesario examinar ese desequilibrio e incluir en las normativas la pesca con caña y otros tipos de pesca recreativa, así como las actividades de países terceros.

Kristina Mislov, del Ministerio de Agricultura croata, agradeció la gran cantidad de datos aportados durante los dos días de seminario. Dijo a los asistentes de que había hablado con colegas del mundo de la pesca, que había escuchado las presentaciones y, aunque las conclusiones parecen ser correctas en lo que respecta a la problemática actual, debemos velar por la sostenibilidad del sector en todo momento. La pesca es un oficio

que se transmite de generación a generación, y si no velamos por su sostenibilidad, simplemente acabará desapareciendo. Es necesario proteger los conocimientos, porque las habilidades no se enseñan en la universidad sino que se transmiten de padres a hijos. Y los pescadores tienen, por lo tanto, que participar en el proceso. Además, cuentan con un conocimiento muy especial en lo que concierne la gestión de los recursos, y su pericia es fundamental. Si aplicamos medidas que los pescadores no entienden o medidas en las que ellos no creen, entonces no funcionarán. Los pescadores tienen que poder confiar en los gobiernos, y tienen que estar seguros de que sus hijos también podrán ganarse la vida en el sector.

En estos dos días hemos podido examinar todas las tecnologías y modelos que tenemos a nuestro alcance. Sabemos que tenemos que proteger los ecosistemas, pero estamos creando modelos científicos que, al parecer, no tienen en cuenta la naturaleza multiespecie de las pesquerías. Los modelos y métodos deberían ser los mismos a lo largo y ancho del Mediterráneo, y tienen que aplicarse de igual manera, concentrando todo el conocimiento en el mismo lugar para poder avanzar.

Oscar Sagué Pla, de IFSUA (pesca recreativa), expresó la preocupación compartida relativa al estado de las zonas costeras, donde cada vez hay menos peces, tal y como explican algunos colegas de la pesca a pequeña escala que comparten el mismo espacio y las mismas especies objetivo. Parece que los sectores de la pesca recreativa y la pesca comercial se echan la culpa el uno al otro, pero todos tenemos parte de culpa, incluyendo a las administraciones.

La gestión de los ecosistemas costeros es esencial y debería llevarse a cabo conjuntamente por parte de todos los sectores y partes interesadas. También deberíamos crear un sistema de vigilancia basado en un enfoque ecosistémico que tenga en cuenta todos los aspectos y a todos los interesados. Los pescadores de la pesca recreativa, como los de la pesca comercial, cuentan con años de experiencia y conocimientos que podrían resultar útiles para entender qué es lo que está ocurriendo con los ecosistemas. Los planes de gestión plurianuales funcionan bien porque tienen todos los aspectos necesarios en cuenta. Recalcó que es necesario que se declaren todas las capturas: los desembarcos de la pesca recreativa, de la pesca a pequeña escala, de la pesca submarina, de la pesca con caña, etc. La capacitación de jóvenes pescadores también reviste importancia con vistas a la formación de futuras generaciones de pescadores responsables.

Michel Sponar, de la DG Medio Ambiente de la Comisión Europea, mostró su acuerdo con la impresión general de que ha llegado el momento de pasar a la acción. Las pesquerías figuran entre los indicadores descriptivos vivos del medio ambiente. La prioridad es una herramienta combinada: un enfoque de hábitat junto con uno económico, preservando la abundancia y la diversidad y reduciendo a la vez los efectos negativos sobre el entorno. Informó a los participantes de la existencia de un sistema de control y vigilancia y de que, a partir de marzo, los Estados Miembros deben enviar sus programas con los primeros datos para que podamos evaluar si estas directivas van a lograr que obtengamos los resultados esperados. Expresó su deseo de trabajar en colaboración más estrecha con DG MARE y recalcó que el fortalecimiento del diálogo es algo que también atañe a los Estados Miembros. Habló de directivas sobre residuos urbanos, porque este tipo de residuos acaba en el mar. Los desechos constituyen una gran problemática y se está haciendo todo lo posible para garantizar que las directivas sobre residuos se aplican debidamente y con efecto inmediato. Es necesario adoptar un enfoque integral, que se entienda y se aplique de la manera debida, para asegurarnos de que los esfuerzos que se hacen en un determinado país no caen en saco roto como consecuencia de las actividades que se desarrollan en otra zona.

Marco Affronte, miembro del Parlamento Europeo, Comisión de Pesca (PECH), recordó el proceso de codecisión explicando que el Parlamento Europeo entra en juego una vez que las propuestas han llegado a

la Comisión Europea, para aplicar mejoras y aceptar responsabilidades para con los ciudadanos. Reconoció la necesidad de decisiones rápidas en este momento y admitió que algunas de las decisiones llevan más tiempo como consecuencia de la lentitud de los procedimientos existentes. Los planes plurianuales se están debatiendo en este momento y hay algunas cuestiones de base que necesitan ser aclaradas. Dijo que de verdad le gustaría que las decisiones pudiesen tomarse y aplicarse rápidamente. Señaló la necesidad de que haya una perspectiva clara de lo que se prevé hacer en el plazo de uno, tres o cinco años. El Parlamento Europeo está a la espera de esa perspectiva concreta.

João Aguiar Machado, director general de la DG MARE, dio las gracias a los participantes por estos dos días de seminario tan instructivos que le habían permitido entender que el Mediterráneo es un espacio fundamental. Asistió a todas las sesiones para hacer acopio de conocimientos. Parece ser que los pescadores son conocedores de la situación y constituyen entidades sociales que tienen que ganarse la vida, por lo que debemos reducir al máximo los efectos que las medidas que tomemos puedan tener en esta profesión, para que pueda continuar sobreviviendo a medio plazo.

Es necesario el fortalecimiento de la colaboración con países terceros, y tenemos que explorar nuevos métodos de gestión. Hasta el día de hoy, el Mediterráneo se ha gestionado desde un punto de vista técnico, pero ahora es preciso que haya un control del acceso a los recursos por medio del establecimiento de límites en términos de días de mar y de capturas. Habrá que avanzar en esta dirección cuando se apliquen medidas a los tres niveles, que tendrán que coordinarse. Las medidas nacionales deben aplicarse inmediatamente y, al mismo tiempo, los Estados Miembros tienen que adoptar medidas a nivel nacional y regional para abordar la situación, en colaboración plena y eficaz con los países de la costa sur del Mediterráneo. Hay que llegar a medidas vinculantes que sean fruto de un debate abierto y constructivo.

Giampaolo Buonfiglio, presidente del MEDAC. En resumidas cuentas, necesitamos modelos en un contexto regionalizado. Todos los ponentes han hecho hincapié en el mismo concepto aunque desde puntos de vista diferentes. Todos han hablado de la necesidad de concentrarse en medidas técnicas en el marco de una perspectiva y una estrategia políticas con amplia participación de las partes interesadas, y entre ellas los países terceros, prestando mayor atención a los aspectos socioeconómicos en el marco de una nueva estrategia.

Debate y conclusiones

Antonio Pucillo, coordinador nacional de pesca en la Federación Europea de Trabajadores del Transporte (ETF), dijo que le habría gustado que le hubiesen invitado a participar en la sesión matutina en calidad de representante de los trabajadores del sector pesquero. Preguntó si se preveían medidas para suavizar las repercusiones socioeconómicas derivadas de una reducción de las capturas y de los días de mar, lo cual significaría una disminución de los puestos de trabajo en un sector que ya se encuentra en una situación crítica.

Contestó el moderador, el Sr. Gambis, explicando que los efectos socioeconómicos se estudian procesando la información que llega de los Estados Miembros y de las asociaciones como la propia ETF. Reiteró que la crisis económica del sur de Europa tiene un carácter generalizado y que por lo tanto no afecta únicamente al sector pesquero. Defendió la idea de una cooperación más estrecha con los países terceros a fin de abordar la cuestión de los productos pesqueros que se importan para colmar la falta de oferta que provoca la reducción del suministro en los mercados europeos como resultado del descenso en la actividad pesquera.

Nunzio Stoppiello, de Federcoopesca región Apulia, dijo estar de acuerdo con la idea de que, en Europa, la tendencia es centrarse en productos para los que es posible garantizar un suministro continuo, y la pesca no se encuentra en una situación en la que eso sea posible. Insistió en que, desde el punto de vista comercial, el sector está encontrando obstáculos a la hora de vender productos pesqueros a precios de venta muy bajos. Recalcó que los propios recursos son el factor más importante y dijo que esperaba que hubiese colaboración y sinergias entre las comunidades de pescadores y de científicos.

Paolo Pignalosa, de Oceanis S.R.L., se refirió al sistema de control, apuntando que la guarda costera italiana lleva a cabo controles que casi podrían calificarse de opresivos. Sin embargo, la única manera de luchar contra las actividades ilegales en la región es garantizar que contamos con objetivos compartidos y con una buena cooperación entre las partes interesadas, fomentando un cambio de mentalidad que conduzca a mejores prácticas y a resultados concretos.

Corrado Piccinetti, de la Universidad de Bolonia, recordó que el Reglamento del Mediterráneo de 2006 entró en vigor en 2012 y que las evaluaciones presentadas durante el seminario se basaban en datos de 2013, por lo que hacen referencia a un solo año de actividad desde que se introdujese el Reglamento. Hasta el año 1998 se capturaban 400.000 toneladas de pescado, mientras que en 2013 la cantidad ascendía solamente a alrededor de 200.000 toneladas: un descenso de más del 50% no debería pasar desapercibido. Preguntó si había estimaciones disponibles sobre cuánto más se reducirían las flotas.

Rafael Mas (EMPA) hizo hincapié en la necesidad de evaluar la rentabilidad y determinar si esa reducción ulterior beneficiaría realmente a los recursos. Si es así, habría que establecer algún medio eficaz de compensación.

Paolo Pelusi (LEGACOOOP) habló sobre la idea de utilizar la financiación del FEMP para amortiguar los efectos de una ulterior reducción, señalando que, en la mayoría de los casos, las cláusulas de condicionalidad impiden que se recurra a este tipo de medidas. Cualquier medida o parámetro previsto tiene que someterse a un debate en profundidad con los representantes del sector. Luego propuso tres palabras clave para resumir la línea de las medidas que han de tomarse: unión, gradualidad y flexibilidad. Sin una acción conjunta y de consuno, las medidas no tendrían una tasa alta de aplicación; se necesita bastante tiempo en aras de la adaptación; y tiene que haber un cierto grado de flexibilidad en las medidas.

Vadis Paesanti, de Federcoopesca Goro, hizo referencia a la intervención anterior y dijo que teníamos que ser pacientes. La pesca es un oficio que depende en gran medida de la transferencia de experiencia. Los incentivos que se destinan actualmente a la demolición de buques deberían utilizarse para renovar las embarcaciones existentes que, en el caso de las más nuevas, tienen más de 40 años. Para terminar, pidió que se asignasen fondos a la formación con el objetivo de contribuir a que todas las partes entiendan los cambios que se están produciendo.

Fabrizio De Pascuale (UILA Pesca) recordó que la plena consideración de los efectos socioeconómicos es algo que se ha venido pidiendo desde que se presentase la reforma de la PPC. También hay que tener en cuenta el principio de proporcionalidad: si las repercusiones para la industria se tornan insoportables, habrá que declarar ilegítimas las normativas adoptadas. Puso el ejemplo de la reforma del sector algodonero en España, en 2006.

En cuanto a la gobernanza, insistió en que los reglamentos europeos se aplican a embarcaciones registradas en Estados Miembros de la Unión Europea y en aguas jurisdiccionales comunitarias. Las normativas de la

CGPM cubren la cuenca en su totalidad y, por lo tanto, debería reforzarse la interacción con dicha Comisión con el objetivo de adoptar medidas de gestión conjuntas.

Marco Spinadin, de Federcoopescas, expresó la preocupación de las organizaciones de productores por el conflicto percibido entre pescadores e investigadores. Confirmó que están dispuestos a debatir soluciones, pero las medidas deben ser conjuntas y deben tener una duración establecida de antemano. La investigación depende de datos que tienen por lo menos dos años de antigüedad, y los pescadores viven y trabajan en el presente. Si se les pide que se ajusten a una serie de prácticas que fomentan la calidad, la transparencia y la certificación para luego quitarles las áreas de pesca, el conflicto nunca terminará.

Marc Planas, del CRPMEM LR, señaló que la PPC se articula en base a poblaciones de peces y luego se integran las artes de pesca utilizadas, pero, en muchos casos, es imposible aplicar las medidas porque son inadecuadas desde el punto de vista técnico. Por ejemplo, sería necesario escoger un tamaño y una forma de malla que sean apropiados para el Mediterráneo. En cuanto a los planes de gestión, explicó que sería apropiado concentrarse, para empezar, en las circunscripciones marítimas más grandes.

Eusebio Esgleas Pares, presidente de la Federación Nacional Catalana de Cofradías de Pescadores (FNCCP), dijo que, aunque sea difícil aceparlo, la situación ante la que nos encontramos es la realidad. Hay que garantizar tanto la sostenibilidad de los recursos como la sostenibilidad socioeconómica, y habrá que poner en marcha un sistema de compensaciones para el sector.

Fabio Fiorentino, de IAMC CNR, añadió que nos encontramos en un momento histórico. Recordó las primeras estimaciones que se hicieron a principios de los 90, cuando los índices de mortalidad estaban muy lejos del RMS. En los últimos años hemos sido testigos de una mejora en las condiciones de explotación. Se han registrado picos en la pesca de ciertos crustáceos, de más de 10 000 toneladas anuales, y se ha dado una reducción gradual de la mortalidad por pesca. Son resultados inesperados que demuestran que no es cierto que las medidas de gestión de las pesquerías no hayan contribuido de manera significativa. Dijo también que deberíamos centrarnos en la calidad y no tanto en la cantidad de los productos pesqueros, aumentando el valor añadido.

Laura Pisano, de la Alianza Europea de Pescadores de caña, apuntó que el debate había adoptado un cariz negativo y que había que entender el seminario como una oportunidad para unir esfuerzos en aras de una solución.

El representante de Oceana dijo que había habido algunos debates muy útiles y que ahora había que pasar de las palabras a la acción. La Comisión, los representantes del sector y las ONG han presentado ideas muy interesantes, y ahora hay que obtener los resultados con el compromiso de las partes interesadas, como se hizo en el pasado en el caso del atún rojo.

Serena Maso, de Greenpeace, expresó la opinión de que es necesario cambiar el enfoque para evitar repetir las mismas ideas cada vez que se celebre un encuentro importante.

Alessandro Buzzi, de ACI Pesca, insistió en la importancia de haber introducido nuevos componentes por medio del enfoque ecosistémico, con escenarios de aplicación concretos, en particular mediante el enfoque de planificación espacial. Las soluciones deben incluir a los operadores, en el campo de la gestión de la producción y de los mercados. Las herramientas para aplicar estas medidas se encuentran en los planes de gestión a largo plazo. Subrayó la necesidad de reducir el lapso de tiempo que transcurre entre la recopilación

de los datos y la evaluación de las poblaciones, especialmente en el caso de las poblaciones con un ciclo vital corto.

Anastasia Miliou, de Archipelagos, lanzó la reflexión de que contamos con las herramientas necesarias, pero que no las hemos utilizado como es debido. La mentalidad de las comunidades de pescadores está cambiando y son ellos los que toman, cada vez más, la iniciativa. Sin embargo, existe una interminable retahíla de procedimientos burocráticos, por lo que es necesario establecer prioridades. Para empezar, podemos proteger los hábitats, las áreas coralígenas, etc., con la colaboración de todos los sectores.

Marta Cavallé, en representación del sector de la pesca a pequeña escala, dijo que los pescadores aceptarían los límites si participaban en calidad de asociados en el proceso de toma de decisiones, pero que es necesario que haya una participación real si queremos que las normas se acepten y se respeten.

El moderador, el Sr. Gambis, intervino para apuntar que él no había percibido esa gran contradicción entre la comunidad de científicos y la comunidad de pescadores. Ahora tenemos que pensar en las medidas que debemos tomar. Este seminario ha demostrado que todas las partes interesadas deben implicarse. Subrayó que el Reglamento del Mediterráneo se aplica a todos los productos que entren en la Unión Europea y el tamaño mínimo se aplica a todos los proveedores. Los productos que llegan de fuera de la Unión Europea pueden bloquearse por medio del control y de la aplicación de las normativas pertinentes. Explicó también que las normas de la CGPM son de aplicación para todo el Mediterráneo, pero que es necesario el consenso y el acuerdo de todos los Estados Miembros. Dijo que el Reglamento del Mediterráneo no es perfecto, pero es el reglamento que hay a disposición de los Estados Miembros actualmente y hay que garantizar su cumplimiento. Si se reemplaza en el futuro tendrá que ser porque se hayan establecido reglas mejores y más eficaces.

Giampaolo Buonfiglio, presidente del MEDAC, intervino para señalar los siguientes puntos: 1) las medidas técnicas no son suficientes si no se enmarcan en políticas generales, y deberán ser objeto de pleno acuerdo si se quiere fomentar su aplicación; 2) la intensificación de las tareas de investigación es algo necesario, especialmente en lo referente al enfoque ecosistémico; 3) el tiempo que se tardaría en elaborar los nuevos planes de gestión no es compatible con la necesidad de actuar con premura, por lo que habrá que incorporar nuevas herramientas a los planes antiguos (por ejemplo, la planificación espacial) y dar aún mayor cabida a la participación de las partes interesadas; 4) el desarrollo de labores de control en tierra, en los mercados; 5) el cese temporal y permanente de la actividad pesquera con el apoyo del FEMP; 6) la reducción y la eliminación de las capturas accesorias por medio de planes de gestión de descartes; y 7) el fortalecimiento del diálogo con países terceros, la armonización de normas y la gestión a nivel de la cuenca.

El moderador extendió su agradecimiento a los participantes y dio por finalizado el encuentro.

Σεμινάριο Υψηλού Επιπέδου σχετικά με την κατάσταση των αποθεμάτων στην Μεσόγειο και την προσέγγιση της ΚΑΛΠ.

Κατάνια , Ιταλία , 9-10 Φεβρουαρίου 2016

Έκθεση Μεσογειακού Συμβουλευτικού Συμβουλίου

Το Σεμινάριο Υψηλού Επιπέδου σχετικά με την κατάσταση των αλιευτικών αποθεμάτων στην Μεσόγειο, συνδιοργανώθηκε από τις αρμόδιες υπηρεσίες της Επιτροπής για την διατήρηση και τον έλεγχο στην Μεσόγειο και την Μαύρη Θάλασσα (ΓΔ Αλιευτικής Πολιτικής) και το Συμβουλευτικό Συμβούλιο για την Μεσόγειο (MEDAC). Το σεμινάριο φιλοξενήθηκε στην Ιταλία και έλαβε χώρα στην Κατάνια στις 9 και 10 Φεβρουαρίου 2016. Κατά την διάρκεια της συνάντησης όπου έλαβαν μέρος εκπρόσωποι της διοίκησης και οι λοιπές ομάδες συμφερόντων ,οι επιστήμονες υπέβαλλαν μία διαγνωστική έκθεση της πορείας των πόρων ενώ ακολούθησε μια συζήτηση στρογγυλού τραπέζιου όπου αναφέρθηκαν οι εναλλακτικές προτάσεις που υπάρχουν προκειμένου να αντιμετωπιστεί η ανησυχητική κατάσταση που επικρατεί. Ο πλήρης κατάλογος των συμμετεχόντων επισυνάπτεται στην παρούσα έκθεση.

Τον ρόλο του συντονιστή ανέλαβε ο κος Hubert Gambs από την Γενική Διεύθυνση Αλιευτικής Πολιτικής. Κήρυξε την έναρξη της συνεδρίασης και ευχαρίστησε τους παριστάμενους. Έδωσε μερικές πρακτικές πληροφορίες και ευχαρίστησε το MEDAC που πήρε την πρωτοβουλία να οργανώσει αυτό το σεμινάριο . Ευχαρίστησε επίσης και το ιταλικό υπουργείο που φιλοξένησε την συνάντηση στην Σικελία. Θύμισε ότι ο βασικός στόχος για την Επιτροπή ήταν να βρει απαντήσεις στα ερωτήματα που θέτει η ανησυχητική κατάσταση που αφορά την Μεσόγειο και να ληφθούν βήματα ούτως ώστε να επιτευχθεί μία συμφωνία για έναν οδικό χάρτη που θα επιτρέψει την επίτευξη βραχυχρόνιων και μεσοπρόθεσμων στόχων, κινούμενη σε τρία επίπεδα: κράτος μέλος, Ευρωπαϊκή Ένωση και Διεθνής Δράση. Στόχος θα πρέπει να είναι η ενδυνάμωση του πλαισίου συνεργασίας και η διαμόρφωση ενός κοινού οράματος για τις χώρες έτσι ώστε να ληφθούν κοινά διαχειριστικά μέτρα.

Ο συντονιστής παρουσίασε την ημερησία διάταξη καθώς και τις παρουσιάσεις που θα ακολουθήσουν τις εναρκτήριες ομιλίες. Έδωσε μετά τον λόγο στον εκπρόσωπο της χώρας που φιλοξενεί την συνάντηση , στον Ιταλό δηλαδή υφυπουργό Giuseppe Castiglione. Ο κος Castiglione καλωσόρισε τους παριστάμενους καθώς και τους εκπροσώπους των αρχών και ευχαριστεί τον Επίτροπο κο Vella και το MEDAC για την επιλογή τους να λάβει χώρα αυτή η συνάντηση στην Σικελία. Θύμισε την συμβολική σημασία της περιοχής που γεωγραφικά βρίσκεται στο κέντρο της Μεσογείου και εξέφρασε την ικανοποίησή του για την αρωγή της ΕΕ προς την συγκεκριμένη περιοχή τονίζοντας ότι ο κλάδος απαιτεί τις κατάλληλες πολιτικές που μπορούν να διαμορφωθούν μόνον μέσα από ένα πλαίσιο συνεργασίας. Οι δύο μέρες της συνάντησης θα συμβάλουν στο να διαμορφωθεί μία ιδέα σχετικά με τα διαθέσιμα δεδομένα και τις διαφορετικές απόψεις ούτως ώστε να βρεθεί ένας τρόπος προκειμένου να γίνουν συγκεκριμένες αξιολογήσεις και στα πλαίσια της ΕΕ αλλά και εκτός αυτών. Θα πρέπει να υπάρξει συμπόρευση και όχι μετάθεση των ευθυνών αλλού , με βάση μία διεπιστημονική προσέγγιση με πρότυπα που μπορούν να εφαρμοστούν σε αυτό τον κοινό χώρο. Ο ομιλητής έκανε μια αναφορά στην πολυπλοκότητα της περιφέρειας όπου οι αλιευτικοί στόλοι έχουν ξεχωριστά χαρακτηριστικά και τόνισε την σημασία της εμπλοκής των αλιέων στην διαδικασία διατήρησης των πόρων και της βιοποικιλότητας χωρίς να προκύψουν οικονομικές και κοινωνικές ζημίες για τον κλάδο.

Ο κος Castiglione αναφέρθηκε στην Κοινή Αλιευτική Πολιτική (ΚΑΛΠ) θεωρώντας ότι είναι ένα εργαλείο κλειδί. Ανέφερε το άρθρο 18 το οποίο πραγματεύεται το θέμα των περιφερειοποιημένων διαδικασιών διακυβέρνησης και τόνισε την σημασία της εμπλοκής τρίτων χωρών σε αυτή την διαδικασία, κατά προτίμηση μέσω της CFCM (Γενικής Επιτροπής Αλιείας για την Μεσόγειο) Η ανάπτυξη του αλιευτικού κλάδου στην περιφέρεια είναι ένα αδιαμφισβήτητο γεγονός και απαιτούνται τα κατάλληλα μέτρα προκειμένου να εξασφαλιστεί μια πιο προσεκτική χρήση των διαθέσιμων θαλασσίων πόρων χωρίς να υποτιμηθεί η διακλαδική φύση αυτού του θέματος. Η συνάντηση αυτή αποτέλεσε ευκαιρία για την

Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το MEDAC προκειμένου να συζητήσουν την πορεία που θα ακολουθήσουν ως προς την διατήρηση του αλιευτικού κλάδου στην Μεσόγειο με την υποστήριξη των Περιφερειακών Προγραμμάτων της FAO και της ΓΕΑΜ καθώς και με την εμπλοκή όλων των ενδιαφερομένων που θα συμβάλουν στην επίλυση του προβλήματος σε διαφορετικό επίπεδο. Καλωσόρισε και πάλι τους παριστάμενους στην συνάντηση και ευχαρίστησε τους οργανωτές που κατέστησαν δυνατή την πραγματοποίησή της.

Ο Επίτροπος Karmenu Vella, ευχαρίστησε τον κο Castiglione. Καλωσόρισε με την σειρά του τους παριστάμενους σε αυτό το Σεμινάριο Υψηλού Επιπέδου για την κατάσταση των αποθεμάτων στην Μεσόγειο και για την προσέγγιση της ΚΑΛΠ. Ευχαρίστησε επίσης το MEDAC που ανέλαβε την πρωτοβουλία να ασχοληθεί με το τόσο σημαντικό αυτό θέμα καθώς και τις ιταλικές αρχές για την φιλοξενία της συνάντησης στην Κατάνια. Ο κος Vella επέστησε την προσοχή των συμμετεχόντων πρωτίστως στην συνάντηση που έγινε τον Ιούλιο του 2015 και που αποτελεί μέρος των ετήσιων διαβουλεύσεων της Επιτροπής σχετικά με την «Κατάσταση των Αλιευτικών Αποθεμάτων και την Οικονομική Απόδοση των Αλιευτικών Στόλων». Με την ευκαιρία αυτή τονίστηκε η δραματική πτώση των μεσογειακών αλιευμάτων παρ' όλες τις προσπάθειες που καταβλήθηκαν από τον κλάδο, συμπεριλαμβανομένων και των μειώσεων στον αλιευτικό στόλο. Τον προβληματισμό του Επιτρόπου μοιράστηκε και ο Πρόεδρος του MEDAC Gianpaolo Buonfiglio και ελήφθη η απόφαση να καταβληθεί μια προσπάθεια εντοπισμού άμεσων στρατηγικών παρέμβασης.

Ο κος Vella υπενθύμισε ορισμένα στοιχεία: το 93% των αλιευτικών αποθεμάτων που έχουν αξιολογηθεί, τυχάνουν υπερεκμετάλλευσης για ποικίλους λόγους. Η ατμοσφαιρική ρύπανση και οι κλιματικές αλλαγές σίγουρα παίζουν κάποιο ρόλο αλλά δεν υπάρχει αμφιβολία ότι η εκτεταμένη υπεραλίευση είναι ένα από τα βασικά αίτια. Είναι επίσης αλήθεια ότι δεν υπάρχουν επαρκή στοιχεία για πολλά αποθέματα. Στο ανατολικό μέρος της Μεσογείου για παράδειγμα, υπάρχουν σοβαρά κενά που εμποδίζουν την συναγωγή λογικών συμπερασμάτων. Εκτός από αυτό, το ήμισυ των αλιευμάτων στην Μεσόγειο, δεν καταγράφονται. Τα κενά αυτά στα απαιτούμενα στοιχεία δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως δικαιολογία προκειμένου να καθυστερήσει η ανάληψη δράσεων. Ένας από τους λόγους για τους οποίους θα πρέπει να υπάρξει άμεση κινητοποίηση είναι ότι οι ίδιοι οι αλιείς εξαρτούν την επιβίωσή τους από την ύπαρξη υγιών αποθεμάτων. Ο ευρωπαίος Επίτροπος τόνισε ότι μολονότι τα αποθέματα είναι κοινά με τρίτες χώρες, υπάρχει η βαθειά πεποίθηση ότι η ΕΕ θα πρέπει να παίξει καθοριστικό ρόλο στην αναζήτηση λύσεων ιδιαίτερα σε ότι αφορά τα αποθέματα που πρωτίστως αλιεύονται από στόλους της ΕΕ. Είναι συνεπώς καθοριστικής σημασίας να συζητηθεί το τι θα μπορούσε να γίνει σε επίπεδο ΕΕ. Θα πρέπει να αναλάβουμε τις ευθύνες μας ως υπεύθυνοι για την χάραξη πολιτικών, μαζί με τους επιστήμονες και την κοινωνία των πολιτών. Τονίστηκε ότι ήδη έχουν γίνει πολλά ακόμη και σε επίπεδο μεταρρύθμισης με την Κοινή Αλιευτική Πολιτική αλλά και με την υιοθέτηση εθνικών διαχειριστικών προγραμμάτων από τα κράτη μέλη για τους βασικούς αλιευτικούς στόλους που υπόκεινται στην Μεσογειακή Νομοθεσία καθώς και με την δημιουργία προστατευμένων περιοχών αλιείας. Οι οργανώσεις παραγωγών της ΕΕ θα πρέπει επίσης να καθοδηγήσουν τις περιφέρειες προς την κατεύθυνση βιώσιμων πρακτικών αλιείας. Η υιοθετηθείσα μεταρρύθμιση της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής παρέχει τα πολιτικά και οικονομικά μέσα για δράση, συμπεριλαμβανοντας και δυνατότητες χρηματοδότησης στα πλαίσια του Ευρωπαϊκού Ταμείου Θαλάσσιας Πολιτικής και Αλιείας. Η ΚΑΛΠ θα πρέπει να εφαρμοστεί πλήρως προκειμένου να επιτευχθεί ο στόχος της Μέγιστης Βιώσιμης Απόδοσης (MSY) μέχρι το 2020 το αργότερο. Πάντως, επειδή θα χρειαστούν μερικά χρόνια πριν να φανούν τα πρώτα αποτελέσματα των διαχειριστικών προγραμμάτων της ΕΕ, δεν είναι δυνατόν να περιμένει κανείς και να βλέπει τους πόρους να φθίνουν. Αν δεν αναλάβουμε δράση τώρα, υπάρχει ο σοβαρός κίνδυνος να μειωθούν τα αποθέματα σε ένα σημείο χωρίς επιστροφή.

Ο κος Vella τόνισε ότι προκειμένου να αντιστραφεί η τάση θα πρέπει να καταβληθούν ιδιαίτερες προσπάθειες. Οι επιστήμονες όμως ανέφεραν ότι το δυναμικό ανάκτησης των αποθεμάτων της Μεσογείου παραμένει ιδιαίτερα υψηλό. Τόνισε επίσης την σημασία της δημιουργικής σκέψης και της χρήσης νέων τεχνολογιών στην ανεύρεση λύσεων. Στόχος της συνάντησης εντούτοις, παραμένει ο εντοπισμός των τομέων όπου θα μπορούσε να υπάρξει άμεση δράση ενώ θα πρέπει να ληφθούν μέτρα προκειμένου να συναντηθούν υπουργοί από όλες τις μεσογειακές χώρες τον Απρίλιο κατά την διάρκεια της έκθεσης Seafood Expo Global στις Βρυξέλλες. Ενημέρωσε επίσης τους παριστάμενους ότι θα ταξιδέψει σε αρκετές χώρες βασικών εταιρών προκειμένου να επιτύχει την δέσμευσή τους, να διερευνήσει λύσεις, να αξιολογήσει τις ευκαιρίες που μπορεί να μας παράσχει η γαλάζια οικονομία και να εξασφαλιστεί η συνεργασία με την ΓΕΑΜ, λαμβάνοντας υπόψη τον κομβικό της ρόλο. Ο επίτροπος έκλεισε την παρέμβασή του ευχαριστώντας και πάλι το MEDAC

για την πρόταση που υπέβαλε ως προς την διοργάνωση αυτού του σεμιναρίου, καθώς και τους Ιταλούς αμφιτρώονες που κατέστησαν δυνατή αυτή τη διοργάνωση. Ευχαρίστησε επίσης για την συνδρομή τους όλους τους παριστάμενους υπουργούς.

Ο συντονιστής ευχαρίστησε τον κο Vella και καλωσόρισε τα παριστάμενα μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Κατόπιν έδωσε τον λόγο στον κο Giampaolo Buonfiglio, πρόεδρο του MEDAC.

Ο κος Buonfiglio καλωσόρισε τους παριστάμενους και εξέφρασε την ικανοποίησή του για την οργάνωση αυτού του σεμιναρίου υψηλού επιπέδου, θεωρώντας ότι είναι μία σημαντική φάση στην διαδικασία προς την επίτευξη μεγαλύτερης βιωσιμότητας στον αλιευτικό κλάδο. Τόνισε ότι το MEDAC εκπροσωπεί τους συμφεροντούχους στον κλάδο των επαγγελματιών αλιέων που από κοινού βοηθούν την MEDAC να επιτελέσει τον έργο της. Υπάρχουν μεταξύ αυτών ιδιαίτερα δραστήριες ομάδες εργασίας που καλύπτουν κάθε βασικό θέμα. Οι δραστηριότητες αυτών των ομάδων αποτελούν αντικείμενο ετήσιας συμφωνίας με την ΕΕ προκειμένου να προκύψουν χρήσιμες ενδείξεις και απόψεις. Τόνισε ότι το MEDAC αναγνώρισε επίσης την ανάγκη να αλλάξει στάση λόγω των έντονων προβληματισμών που υπάρχουν στον κλάδο. Κατέστη δυνατή η σύγκλιση αυτού του σεμιναρίου με την αρωγή της ιταλικής κυβέρνησης, αυτό όμως αποτελεί απαρχή μίας νέας πρόκλησης που θα πρέπει να αντιμετωπιστεί από κοινού και όχι μόνον από την ευρωπαϊκή, πλευρά της Μεσογείου, ενώ θα πρέπει να διευρυνθεί το πεδίο και γεωγραφικά και ιδεολογικά και να υπάρξει μια προσέγγιση που θα συνυπολογίζει και το οικοσύστημα. Η ΚΑΛΠ αποτελεί μόνον μια ψηφίδα του ψηφιδωτού που βλέπει η ΓΕΑΜ και η πολιτική που εφάρμοσε μέχρι στιγμής η ΕΕ είχε αρκετές επιπτώσεις αλλά τα αποτελέσματα δεν είναι απόλυτα ικανοποιητικά. Το MEDAC από κοινού με τους εταίρους του αναζητάει τρόπους για να προχωρήσει καθιστώντας την μεταρρύθμιση της ΚΑΛΠ ακόμη πιο αποτελεσματική. Τα θέματα που βρίσκονται στο τραπέζι κατά την διάρκεια αυτού του διήμερου σεμιναρίου, θα πρέπει να τύχουν ιδιαίτερης προσοχής αν θέλουμε να συνεχίσουμε με ανανεωμένες δυνάμεις.

Ο κος Andrés Hermida (διευθυντής Αλιείας στο Ισπανικό Υπουργείο Γεωργίας, Διατροφής και Περιβάλλοντος) πήρε τον λόγο ευχαριστώντας τον Ιταλό υφυπουργό, τους παριστάμενους εκπροσώπους και τους συμμετέχοντες. Εξέφρασε την ευγνωμοσύνη του στο MEDAC και την ΕΕ για την διοργάνωση αυτού του σεμιναρίου στην καρδιά της Μεσογείου. Ενημέρωσε την συνάντηση ότι η Ισπανία γνωρίζει τα προβλήματα με τα αποθέματά της όπως προκύπτουν από την επιστημονική έκθεση και ανέφερε ότι οι παριστάμενοι εμπειρογνώμονες θα αναφερθούν στο θέμα της πτώσης της βιομάζας με υψηλά επίπεδα ανάκτησης σε περίπτωση που θα μπορούσε να βελτιωθεί η κατάσταση. Στην Ισπανία εφαρμόζονται ήδη μέτρα στα πλαίσια του ολοκληρωμένου προγράμματος αλιείας αλλά έχουν εγκριθεί και τοπικά προγράμματα. Η συνάντηση ενημερώθηκε ότι σε ό,τι αφορά το ολοκληρωμένο εθνικό σχέδιο, έχουν δημιουργηθεί βιολογικά σημεία αναφοράς εν όψει της επίτευξης της MSY (Μεγιστης Βιώσιμης Απόδοσης). Εκτός αυτού υπηρξε και μία μείωση στην χωρητικότητα του στόλου, στα τεχνικά μέτρα που επικεντρώνονται στην επιλεκτικότητα των αλιευτικών εργαλείων, προσωρινή αναστολή αλιευτικών δραστηριοτήτων, εφαρμογή περιορισμένων ζωνών και περαιτέρω προστασία παράκτιων περιοχών. Εν τούτοις, παρ' όλη την λήψη αυτών των μέτρων, οι υπάρχουσες επιστημονικές εκθέσεις και ιδιαίτερα οι πλέον πρόσφατες, επιβεβαιώνουν ότι η υπεραλιεία παρουσιάζει ανοδικές τάσεις και η βιομάζα μειώνεται. Υπάρχει λοιπόν μία σαφής ανάγκη ανασκόπησης των προσπαθειών που γίνονται. Ανέφερε ότι το πρόβλημα δεν αφορά μόνον την Ισπανία αλλά ότι όλη η Μεσόγειος βρίσκεται αντιμέτωπη με μια ιδιαίτερα προβληματική κατάσταση. Είναι λοιπόν σημαντικό να υπάρξει συνεργασία προκειμένου να αρχίσουν να προσανατολίζονται τα αλιευτικά της Μεσογείου προς την επίτευξη της Μέγιστης Βιώσιμης Απόδοσης όπως αναφέρεται στην Κοινή Αλιευτική Πολιτική.

Ο κος Hermida συνέχισε τονίζοντας ότι κατά την άποψη της ισπανικής κυβέρνησης θα ήταν αναγκαίο να αυξηθεί η ευαισθητοποίηση και η γνώση των διαδικασιών διαχείρισης σε όλη την περιφέρεια και ότι αυτό το φόρουμ θα μπορούσε να παράσχει την αναγκαία υποστήριξη. Υπάρχουν μερικά βασικά σημεία που θα πρέπει να έχει κανείς κατά νου: 1. η εφαρμογή εθνικών μέτρων θα πρέπει να λάβει υπόψη της την επίπτωση που έχουν στην κοινωνικο-οικονομική σταθερότητα της αλιευτικής κοινότητας. 2. στην αξιολόγηση των πόρων θα πρέπει να λάβουμε υπόψη μας τις κλιματικές αλλαγές καθώς και άλλους παράγοντες. Αυτό είναι ένα σημείο που δεν έχει συζητηθεί επαρκώς. 3. δεν θα πρέπει να παραγνωρίζουμε την μοναδική φύση της Μεσογείου 4. όλες οι χώρες θα πρέπει να εμπλακούν έτσι ώστε να μην γίνουν

τυχαίες διακρίσεις. Τέλος ο κος Hermida ευχαριστεί και πάλι τους οργανωτές που κατέστησαν δυνατή την διοργάνωση αυτού του σεμιναρίου.

Ο κος Ante Misura πήρε τον λόγο εξ ονόματος του νέου Κροάτη υπουργού που είχε μόλις αναλάβει. Εξέφρασε την πλήρη κατανόησή του για την κατάσταση των αποθεμάτων τονίζοντας παράλληλα ότι στην Κροατία η αλιεία είναι μια ιδιαίτερα σημαντική δράση και ότι διακυβεύεται η ίδια η επιβίωση των παράκτιων περιοχών και των νήσων. Τα κονδύλια της ΕΕ χρησιμοποιούνται επί του παρόντος για υποδομές αλλά η Κροατία ενδιαφέρεται να διατηρήσει την βιωσιμότητα μέσα από την εφαρμογή διαχειριστικών μέτρων. Εξέφρασε επίσης την άποψη ότι τα κριτήρια που εφαρμόζονται είναι ιδιαίτερα γενικά ενώ θα ήταν περισσότερο σκόπιμο να αναλυθούν τα μεμονωμένα τμήματα έτσι ώστε να μπορέσει να εξεταστεί η κάθε παράκτια κοινότητα ξεχωριστά. Αναφέρθηκε επίσης στην σημασία των μικρών πελαγικών αλιευτικών για την Αδριατική (αλλά και για όλη την Μεσόγειο) και είπε ότι η Κροατία περιμένει προτάσεις σχετικά με τον συγκεκριμένο στόλο. Κατέληξε λέγοντας ότι η περιοχή αυτή είναι κατάλληλη προκειμένου να ελεγχθούν τα διαχειριστικά μέτρα στο πλαίσιο των κατευθυντηρίων γραμμών της ΚΑΛΠ. Θύμισε ότι η Ιταλία, η Σλοβενία και η Κροατία συνεργάστηκαν στενά για πολλά χρόνια ακόμη και πριν από την ένταξη στην ΕΕ, στα πλαίσια της ΓΕΑΜ. Ενημέρωσε επίσης τους παριστάμενους για τα εθνικά προγράμματα διαχείρισης που εφαρμόζονται προκειμένου να μειωθεί η χωρητικότητα και οι αλιευτικές μέρες αλλά και για τα εθνικά μέτρα διαχείρισης χωρικών και χρονικών περιορισμών με σκοπό να προστατευτεί ο γόνος και η βιομάζα των αποθεμάτων των γεννητόρων. Τα μέτρα αυτά θα αποφέρουν αποτελέσματα αλλά μόνον μετά από αρκετά χρόνια. Τόνισε ότι ο πιο σημαντικός παράγοντας ήταν η διαχείριση του κλάδου σύμφωνα με σωστές αρχές. Όλες οι πτυχές που αναφέρθηκαν αποτελούν κρίκους σε μία αλυσίδα και όχι μεμονωμένες πτυχές. Τέλος ανέφερε ότι ήδη είχαν επιτευχθεί ορισμένα αποτελέσματα μετά από τα μέτρα που ελήφθησαν. Για παράδειγμα παρουσιάστηκε μία ανάκαμψη των αποθεμάτων ερυθρού τόνου. Επειδή όμως πρόκειται για αρπακτικά, η ανάκαμψη αυτή είχε επιπτώσεις και στα μικρά πελαγικά που αποτελούν το θήραμα. Δεν μπορεί να υπάρξει ένα ενιαίο πρόγραμμα διαχείρισης στην Μεσόγειο που αποτελεί ένα σύμπλεγμα μικρών επί μέρους μονάδων. Χρειαζόμαστε μια πολύπλευρη ολοκληρωμένη προσέγγιση που να διαθέτει αυστηρότητα στην εφαρμογή αποτελεσματικών μέτρων. Μόνον με αυτόν τον τρόπο μπορεί να υπάρξει βελτίωση. Ο ομιλητής τελειώνει ευχαριστώντας για μια ακόμη φορά τους οργανωτές της συνάντησης που του έδωσαν την ευκαιρία να πάρει μέρος σε αυτή τη διοργάνωση που αποτελεί το πρώτο βήμα στην ανεύρεση λύσεων

Ο κος Roderick Galdes, κοινοβουλευτικός γραμματέας για την Γεωργία, της Αλιείας και τα Δικαιώματα των Ζώων στο Υπουργείο Βιώσιμης Ανάπτυξης, Περιβάλλοντος και Κλιματικών Αλλαγών της Μάλτας, πήρε τον λόγο. Ευχαρίστησε τους οργανωτές και χαιρέτησε τους παριστάμενους τονίζοντας ότι το σεμινάριο αυτό ακολούθησε αμέσως μετά από την Διεθνή Διάσκεψη για Οικονομικά Θέματα στην Αλιευτική Διαχείριση που έγινε στην Μάλτα στις αρχές Φεβρουαρίου. Ανέφερε ότι η γνώση οικολογικών και βιολογικών θεμάτων αποτελεί σημαντική βάση για την λήψη αποφάσεων και για την κατανόηση των τεκταινόμενων. Με βάση μια κοινή προσέγγιση είναι ο μόνος τρόπος για να κατανοήσει κανείς τι πορεία θα πρέπει να ακολουθήσει στην διαχείριση των πόρων. Η καλή ενημέρωση επιτρέπει την λήψη σωστών αποφάσεων. Η κατάσταση στην Μεσόγειο είναι ιδιαίτερα πολύπλοκη και τα αυστηρά μέτρα που πρόσφατα επιβλήθηκαν υπήρξαν ιδιαίτερα οδυνηρά για τον αλιευτικό κλάδο. Η παρούσα κατάσταση πάντως θα δημιουργήσει και άλλες υποχρεώσεις. Η κοινή προσέγγιση είναι αναγκαία σε μία συνεργασία από επάνω προς τα κάτω ως προς την διαχείριση του κλάδου της αλιείας. Ο ομιλητής αναφέρει την άποψή του ότι η ΕΕ θα πρέπει να δεσμευτεί με περισσότερο παραγωγικό τρόπο και θα πρέπει να εστιάσει την προσοχή της στην παροχή βοήθειας στους εταίρους της. Από κοινού υπάρχουν οι προϋποθέσεις προκειμένου να στεφθούν οι προσπάθειές μας από επιτυχία και υπάρχει μεγάλη εμπιστοσύνη στο πρόσωπο του Επιτρόπου και στην ικανότητά του να καθοδηγήσει την Μεσόγειο σε ένα πιο βιώσιμο μέλλον. Ο κος Galdes εξέφρασε την ελπίδα ότι το σεμινάριο θα μπορέσει να οδηγήσει σε ένα άλλο πεδίο συνεργασίας όπου οι παριστάμενοι που παίρνουν αποφάσεις θα είναι σε θέση να ξεκινήσουν πολιτικές αλλαγές πάνω σε αυτή τη βάση.

Η σλοβένα υφυπουργός Γεωργίας Tanja Strniša, πήρε τον λόγο στην συνάντηση ευχαριστώντας τους αρμόδιους για την διοργάνωση αυτού του σημαντικού σεμιναρίου. Η κυβέρνηση της Σλοβενίας συμφωνεί ότι η κατάσταση των αποθεμάτων και ιδιαίτερα οι αλιευτικοί πόροι βρίσκονται σε ένα κρίσιμο σημείο και ότι θα πρέπει να υπάρξει κοινή δράση προκειμένου να αντιμετωπιστεί αυτή η κοινή ευθύνη. Όπως ήδη ανέφερε ο εκπρόσωπος της Κροατίας, η κοινή διαχειριστική προσέγγιση αποτελεί παράδειγμα βέλτιστης πρακτικής και το πρόγραμμα των μικρών πελαγικών

εφαρμόζεται στα πλαίσια του ΓΕΑΜ. Υπάρχει επίσης και μια κοινή σύσταση στην βόρειο Αδριατική σχετικά με την υποχρέωση εκφόρτωσης. Η ομιλήτρια τονίζει επίσης ότι η Σλοβενία ανέπτυξε δράσεις προκειμένου να εξασφαλίσει την βιώσιμη διαχείριση στην βόρειο Αδριατική, λαμβάνοντας τα παρακάτω μέτρα: με βάση το άρθρο 19 του Μεσογειακού Κανονισμού, δεν εκδίδονται νέες άδειες και αυτό απέβη προς όφελος των αποθεμάτων. Η μόνιμη διακοπή των δραστηριοτήτων οδήγησε στην απομάκρυνση από τον στόλο σκαφών που αλιεύαν μικρά πελαγικά είδη. Ο περιορισμός της αλιείας από το 2011 μείωσε τις εκφορτώσεις μικρών πελαγικών κατά 87% για παράδειγμα. Λαμβάνοντας υπόψη αυτό, η Σλοβενία είναι υπέρ της συζήτησης για μέτρα διαχείρισης αλλά τονίζει ότι στο μέλλον θα είναι πολύ σημαντικό να ληφθεί υπόψη ότι έχουν ήδη γίνει προσπάθειες στο παρελθόν αφού ο αλιευτικός στόλος της Σλοβενίας μείωσε ήδη τις αλιευτικές προσπάθειες στο μέτρο του δυνατού και τώρα θα πρέπει να διασφαλίσει την επιβίωση των παραδοσιακών αλιευτικών σκαφών και του κλάδου της αλιείας μικρής κλίμακας στην χώρα. Οποιαδήποτε περαιτέρω μείωση θα συνεπάγετο οικονομικό και διοικητικό βάρος για την κυβέρνηση της Σλοβενίας αλλά και για τον ίδιο τον αλιευτικό κλάδο. Αν αποδειχτεί ότι τα μέτρα αυτά είναι αναγκαία, τότε θα πρέπει να προβλεφθούν εξαιρέσεις για την Σλοβενία. Η ομιλήτρια τόνισε επίσης ότι υπάρχουν και άλλες δραστηριότητες που μπορεί να επηρεάσουν αρνητικά τα αποθέματα που θα πρέπει να αξιολογηθούν.

Ο συντονιστής καλωσόρισε τους προσκεκλημένους εμπειρογνώμονες και ξεκίνησε την συνεδρίαση που ήταν αφιερωμένη σε επιστημονικές παρουσιάσεις.

Παρουσίαση 1: ΕΕ Επιστήμη και Αλιεία : μία ανασκόπηση της λεκάνης της Μεσογείου – Norman Graham, Πρόεδρος της Επιστημονικής, Τεχνικής και Οικονομικής Επιτροπής της ΕΕ για την Αλιεία (STECF). Οι διαφάνειες που παρουσιάστηκαν διατίθενται στην ειδική ιστοσελίδα του Σεμιναρίου Υψηλού Επιπέδου καθώς και ως παράρτημα σε αυτή την έκθεση.

Ο κος Graham ευχαρίστησε τους οργανωτές για την πρόσκληση που του απηύθυναν να είναι ένας από τους ομιλητές. Συνέχισε με μία σύντομη περιγραφή του STECF, της δομής και των δραστηριοτήτων του, τονίζοντας την σημασία που έχει να συμπεριληφθεί η Μεσόγειος στις αξιολογήσεις των βασικών αποθεμάτων και να υπάρξει παράλληλα και αξιολόγηση των εθνικών πολυετών διαχειριστικών προγραμμάτων. (MAP)

Στον τομέα της αξιολόγησης, παρέθεσε μια αναφορά στις επιστημονικές δραστηριότητες της Επιτροπής με βάση τον χωρισμό που κάνει η ΓΕΑΜ σε ζώνες αξιολόγησης, στην περιοχή της Μεσογείου και της Μαύρης Θάλασσας: υποπεριοχές FAO ΓΕΑΜ (GSA). Τόνισε ότι η αξιολόγηση των αποθεμάτων στην Μεσόγειο είναι πολύπλοκη εξ' αιτίας μίας σειράς παραγόντων και ιδιαίτερα λόγω του υψηλού αριθμού GSA και ειδών για τα οποία γίνονται συχνά ξεχωριστές αξιολογήσεις (τα ίδια είδη αξιολογούνται ξεχωριστά σε κάθε GSA), και πολύ συχνά οι σειρές καλύπτουν ένα μικρό χρονικό διάστημα. Αντιπαρέβαλε εν συντομία την προσέγγιση του STECF σε σχέση με αυτή του ICES και τόνισε την σημασία της ΓΕΑΜ στο όλο θέμα, λαμβάνοντας υπόψη την μη ευρωπαϊκή διάσταση του αλιευτικού κλάδου. Στις περιπτώσεις αξιολόγησης των αποθεμάτων, ανέφερε ότι για κάθε απόθεμα υπάρχει ένα συμβουλευτικό έντυπο με πληροφορίες για την ανάπτυξη των αποθεμάτων με το πέρασμα του χρόνου, για επιλογές αλίευσης και για σημεία αναφοράς. Υπάρχει επίσης και μία έκθεση αξιολόγησης για κάθε απόθεμα. Εκεί παρατίθενται παραδείγματα για βιολογικές παραμέτρους, περιγραφή των αλιευτικών, υπάρχοντες διαχειριστικοί πόροι, δεδομένα αλίευσης και αλιευτικής προσπάθειας καθώς και στοιχεία για την μεθοδολογία αξιολόγησης που έχει χρησιμοποιηθεί. Παρέχονται συμβουλές αλίευσης για κάθε απόθεμα για την επίτευξη του Fmsy (θνησιμότητα αλιευμάτων σε σχέση με την βιώσιμη απόδοση) καθώς και για την επίπτωση που προκύπτει για τα αλιεύματα. Ο κος Graham έδωσε στοιχεία σχετικά με τον τρόπο διεξαγωγής των αξιολογήσεων για συγκεκριμένες ομάδες ειδών: μικρά πελαγικά, οστρακοειδή, βενθοπελαγικά και εμπορικά αποθέματα, αποδεικνύοντας ότι η υπερεκμετάλλευση έχει φτάσει σε υπερανησυχητικό επίπεδο. Τα παρεχόμενα στοιχεία έδειξαν ότι από τα 64 αποθέματα που αξιολογήθηκαν, τα 61 (> 95%) έχουν επίπεδα αλίευσης υψηλότερα από το Fmsy. Ως προς την κατάσταση των αποθεμάτων, ανέφερε ότι σχεδόν όλα τα αποθέματα αποτελούν αντικείμενο χρόνιας υπερεκμετάλλευσης και ότι η βιομάζα είναι χαμηλή. Η ανανέωση πληθυσμού παρακωλύεται λόγω έλλειψης ενηλίκων. Τα βενθοπελαγικά είδη βρίσκονται σε χειρότερη κατάσταση σε σύγκριση με τα μικρά βενθοπελαγικά, τα οστρακοειδή και τον μπακαλιάρο και αυτό προκαλεί ιδιαίτερη ανησυχία.

Σε ότι αφορά τα εθνικά προγράμματα διαχείρισης, οι παριστάμενοι ενημερώθηκαν ότι πολλά αποθέματα απεδείχθησαν ασύμβατα με την ΚΑΛΠ λαμβάνοντας υπόψη το μοντέλο υψηλής εκμετάλλευσης που ακολουθούν. Πέραν αυτού υπάρχουν και πολλά αποθέματα που απαιτούν κατεπειγόντως την εφαρμογή προγραμμάτων αναδιάρθρωσης. Ένα από τα βασικά θέματα πάντως, αφορά τα διασυνοριακά αποθέματα που λαμβάνονται υπόψη σε αρκετά εθνικά προγράμματα ανεξάρτητα από την πραγματική τους κατανομή, κάτι που δείχνει ότι θα ήταν πολύ περισσότερο κατάλληλη μια διαχείριση ευρύτερης κλίμακας. Ο ομιλητής τόνισε ότι είναι αναγκαίο να υπάρξουν αλλαγές προκειμένου να επιβεβαιωθούν οι στόχοι της ΚΑΛΠ. Αυτό θα συνεπάγεται τροποποιήσεις στο γεωγραφικό εύρος έτσι ώστε να υπάρχει ένα περισσότερο περιφερειοποιημένο επίπεδο. Θα πρέπει επίσης να γίνουν βελτιώσεις στην εφαρμογή των διαχειριστικών προγραμμάτων και να υιοθετηθούν κανόνες, να τεθούν όρια και να υπάρξουν σημεία αναφοράς.

Ο ομιλητής ολοκλήρωσε την ομιλία του αναφέροντας μερικά κομβικά σημεία που θα πρέπει να ληφθούν υπόψη, όπως η ανάγκη ενδυνάμωσης των διαδικασιών διαχείρισης όπου θα πρέπει να τονιστεί ιδιαίτερα η επιστημονική και συμβουλευτική πτυχή. Το βασικό σημείο της παρουσίασης πάντως, ήταν το γεγονός ότι οι προσπάθειες και οι ρυθμίσεις που έχουν γίνει μέχρι σήμερα δεν κατάφεραν να μειώσουν την θνησιμότητα για τα βενθοπελαγικά είδη. Θα απαιτηθεί μία περαιτέρω μείωση μεταξύ 50% και 60%, προκειμένου να επιτευχθεί το F msy.

Παρουσίαση 2: Διάγνωση των αλιευτικών αποθεμάτων και πιθανά μελλοντικά σενάρια –μερικοί πελαγικοί πόροι
Philippe Cury, επιστημονικός συνεργάτης στο Institut de Recherche pour le Développement στην Μασσαλία (Γαλλία). Οι διαφάνειες που παρουσιάστηκαν διατίθενται στην ειδική ιστοσελίδα του Σεμιναρίου Υψηλού Επιπέδου καθώς και ως παράρτημα σε αυτή την έκθεση.

Ο κος Cury εξέφρασε τις ευχαριστίες του και το αίσθημα ευθύνης που νιώθει απευθύνοντας το λόγο σε αυτό το σεμινάριο Υψηλού Επιπέδου. Ενημερώνει τους παριστάμενους ότι κατά την διάρκεια μίας μακράς σταδιοδρομίας σε πολλά μέρη του κόσμου, δεν συνάντησε ποτέ μια τόσο ανησυχητική κατάσταση όπως αυτή που επικρατεί αυτή τη στιγμή στην Μεσόγειο. Επανέλαβε τα όσα ανέφερε ο Επίτροπος, ότι θα πρέπει δηλαδή να ξεκινήσουμε μια νέα πορεία με άμεσα αποτελέσματα προκειμένου να αντιστρέψουμε την τάση διατηρώντας παράλληλα την κοινωνικο-οικονομική κατάσταση. Αυτό είναι εφικτό, όπως μας δείχνουν παραδείγματα όπως η περίπτωση του ερυθρού τόνου. Όπως ανέφερε όμως και ο κος Graham, τα δυο τρίτα των μεσογειακών αποθεμάτων δεν είναι καταγεγραμμένα και η υπερ εκμετάλλευση είναι πολύ σοβαρή. Έχουν καταγραφεί μειωμένες τάσεις αλίευσης καθώς και μία μείωση της αλιευτικής προσπάθειας αλλά σε ορισμένες περιπτώσεις αναφέρεται ότι οι αξιολογήσεις που έχουν γίνει έχουν υποτιμήσει την κατάσταση κατά 30% και αυτό καθιστά τα πράγματα ακόμη πιο ζοφερά.

Ο ομιλητής περνάει κατόπιν στην παρουσίαση μελετών για τα πελαγικά είδη στην Μεσόγειο, ιδιαίτερα για την σαρδέλα και τον γαύρο με βάση στοιχεία από το 1980 και μετά. Η κατάσταση που περιγράφεται είναι ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα. Πράγματι, υπάρχει προβληματισμός για την αιφνίδια μείωση των αλιευμάτων τα τελευταία χρόνια σε σύγκριση με τα στοιχεία που υπάρχουν από τα προηγούμενα χρόνια. Η αλιευτική προσπάθεια έχει μελετηθεί διεξοδικά και από ότι φαίνεται δεν είναι υπεύθυνη για την υπάρχουσα κατάσταση. Η αντιπαράθεση των αλιευμάτων και της βιομάζας δείχνει ότι υπάρχει ένα ποσοστό εκμετάλλευσης που είναι αποδεκτό. Η ανανέωση πληθυσμού δεν φαίνεται να παρουσιάζει πρόβλημα στον Κόλπο του Λέοντος. Δεν υπάρχει πιθανότητα να αποδοθεί η κατάσταση σε κάποια ασθένεια ή στην υψηλή παρουσία αρπακτικών όπως ο τόνος. Η απάντηση φαίνεται να είναι ότι τα μικρά πελαγικά είδη, απλά και μόνον δεν ευδοκούν. Η Μεσόγειος επηρεάζεται από τις κλιματικές αλλαγές που άλλαξαν τις υπάρχουσες συνθήκες, θέρμαναν τα ύδατα και μείωσαν τις ποσότητες ζωοπλαγκτόν με συνέπεια τα ψάρια να μην έχουν πλέον επαρκή τροφή. Στην επιστημονική κοινότητα αυτός ο παράγοντας μαζί με τις επικρατούσες συνθήκες στην θάλασσα θεωρείται όλο και περισσότερο ένα πιθανό αίτιο αποκλείοντας με αυτό τον τρόπο τις αλιευτικές δραστηριότητες.

Ο κος Cury υπέβαλε στην συνάντηση περαιτέρω αποτελέσματα από μελέτες και περιέγραψε τις μεταβλητές που επηρεάζονται από το περιβάλλον και από παράγοντες που έχουν σχέση με το όλο οικοσύστημα. Είναι συνεπώς σημαντικό να διατηρηθούν τα επίπεδα ούτως ώστε να μην προκύψουν αρνητικές επιπτώσεις. Στην συνάντηση υποβλήθηκε μεταξύ των άλλων και μία μελέτη σχετικά με θαλάσσια πτηνά, που παρέθεσε ένα οριακό σημείο αναφοράς για την αλιεία από την άποψη της βιομάζας των μικρών πελαγικών για τα θαλάσσια πτηνά. Το ποσοστό επιβίωσης των πτηνών απεδείχθη ότι συνδέεται με τα μικρά πελαγικά με τα οποία τρέφονται. Το οριακό κατώφλι είναι περίπου το 1/3

του μέγιστου ποσού των μικρών πελαγικών πόρων που θα πρέπει να παραμείνει στην θάλασσα προκειμένου να μπορέσουν να επιβιώσουν τα θαλάσσια πτηνά και κατά συνέπεια όλο το οικοσύστημα. Παρατέθηκε ένα παράδειγμα από μία μελέτη στην Ναμίμπια που απέδειξε ότι η υπερεκμετάλλευση μικρών πελαγικών ειδών άλλαξε όλο το οικοσύστημα και δημιούργησε μια ανισορροπία που οδήγησε σε μία μεγάλη αύξηση της βιομάζας των μεδουσών, αποδεικνύοντας με αυτόν τον τρόπο ότι η σωστή ισορροπία είναι προαπαιτούμενο για την επιβίωση του οικοσυστήματος. Θα πρέπει επίσης να μπορούν να επιβιώνουν και τα θαλάσσια θηλαστικά καθώς και τα μεγάλα είδη ψαριών προκειμένου να διασφαλιστεί η ανθεκτικότητα του οικοσυστήματος.

Ο κος Cury συνέκρινε επίσης τα συμβατικά σε σχέση με τα προληπτικά συστήματα στην προσέγγιση του περιβάλλοντος και στην διερεύνηση της ανθεκτικότητας του οικοσυστήματος μέσα από μοντέλα εκμετάλλευσης άλλων θαλασσιών ειδών (forage fish), όπου συνιστάται μεγαλύτερη προσοχή όταν δεν υπάρχει επαρκής πληροφόρηση για αυτά τα είδη και την αλληλεπίδρασή τους με τα αρπακτικά και το περιβάλλον τους. Ο ομιλητής ενημέρωσε περαιτέρω και για τις μελέτες για τον ερυθρό τόνο και συνέστησε μία στάση πρόληψης από την στιγμή που δεν υφίστανται επιστημονικές βεβαιότητες.

Σε ότι αφορά το χρονοδιάγραμμα του 2030 για τους στόχους της Βιώσιμης Ανάπτυξης, τόνισε ότι υπάρχει ανάγκη για μία ολοκληρωμένη διεπιστημονική επιστημονική προσέγγιση για όλη την λεκάνη της Μεσογείου προκειμένου να γίνουν απόλυτα κατανοητά τα αποθέματα και η ανάπτυξή τους. Θα πρέπει επίσης να προβλεφθούν μελέτες που θα ποσοτικοποιήσουν την επίπτωση άλλων εξωτερικών παραγόντων. Υπάρχει επίσης και μία δεξαμενή διεθνών εμπειριών από όπου υπάρχει δυνατότητα να αντλήσουμε ιδιαίτερα στην ανάπτυξη ολοκληρωμένων πλαισίων που οδηγούν στην διαμόρφωση σε σεναρίων.

Η Ευρωπαϊκή Οδηγία Πλαίσιο για την Θαλάσσια Στρατηγική υιοθετεί μια ευρύτερη προσέγγιση με στόχο της επίτευξη μιας Καλής Περιβαλλοντικής Κατάστασης εντός του 2020 και έχοντας για πρώτη φορά κατά νου στοιχεία του οικοσυστήματος καθώς και τις επιπτώσεις πάνω στον άνθρωπο που λαμβάνονται υπόψη σε επίπεδο ΕΕ. Ο κος Cury κατέληξε στην ομιλία του ανακεφαλαιώνοντας τα βασικά επιστημονικά θέματα: ολοκληρωμένες και διεπιστημονικές επιστημονικές μελέτες σε επίπεδο λεκάνης της Μεσογείου, προώθηση επιστημονικών δικτύων, προώθηση πρόσβασης σε βάση δεδομένων, διεξαγωγή ερευνών για δείκτες, εντοπισμός κατωφλίων και οριακών σημείων αναφοράς, προώθηση έρευνας για τον χωρικό σχεδιασμό. Αναφέρθηκε στα βασικά θέματα που αφορούν την ολοκληρωμένη διακυβέρνηση όπως: εφαρμογή GES/MFD και δεικτών οικοσυστήματος, ανάπτυξη ολοκληρωμένου πλαισίου μέσα από την διαμόρφωση ενός σεναρίου με τους ενδιαφερόμενους, προώθηση χωρικού σχεδιασμού και μεγάλων ΜΡΑ για την συντήρηση, προώθηση βιώσιμων, αλιευτικών σκαφών μικρής κλίμακας, ανάπτυξη περιπτωσιολογικών μελετών που οδηγούν στην επίτευξη θετικών αποτελεσμάτων.

Παρουσίαση 3: Διάγνωση των αλιευτικών αποθεμάτων και πιθανά μελλοντικά σενάρια - πηγές βενθοπελαγικών
Eduardo Balguerías Guerra από Instituto Español de Oceanografía. Οι διαφάνειες που παρουσιάστηκαν υπάρχουν στην ιστοσελίδα που έχει δημιουργηθεί για αυτό το Σεμινάριο Υψηλού Επιπέδου αλλά και ως συνημμένα στην έκθεση.

Ο κος Balguerías ευχαρίστησε τους διοργανωτές της συνάντησης. Ενημέρωσε τους παριστάμενους ότι θα χωρίσει την παρουσίασή του στα παρακάτω πέντε σημεία: δείκτες αλιευτικών, αξιολογήσεις, κατάσταση αποθεμάτων, δυσκολίες, προτεινόμενες δράσεις. Ανέφερε επίσης ότι δεν θα υπεισέρχεται σε μεγάλες λεπτομέρειες ως προς τα τρία πρώτα θέματα αφού είχαν ήδη καλυφθεί από τους τρεις ομιλητές που είχαν προηγηθεί.

Ο ομιλητής θύμισε ότι η Μεσόγειος είναι μία μικρή περιοχή σε παγκόσμια κλίμακα αλλά παρουσιάζει πολυπλοκότητες σε ότι αφορά τα αλιευτικά που διαθέτουν πολλά εργαλεία και που αλιεύουν διάφορα είδη, που είναι μικρής κλίμακας και που επεκτείνονται σε έναν μεγάλο αριθμό σημείων εκφόρτωσης. Οι βενθοπελαγικοί πόροι αντιπροσωπεύουν το 30% περίπου των αναφερόμενων αλιευμάτων στις περιοχές της Μεσογείου και της Μαύρης Θάλασσας. Σε ότι αφορά το θέμα της χωρητικότητας, ο ιταλικός στόλος είναι σαφώς ο μεγαλύτερος. Αναφέρονται μερικοί δείκτες στους παριστάμενους πριν να περάσει ο ομιλητής στην περιγραφή της αξιολόγησης των πόρων από δύο τεχνικούς φορείς που προβαίνουν σε τακτική αξιολόγηση των αποθεμάτων στην Μεσόγειο: την ΓΕΑΜ και το STECF. Αναφέρθηκε στον διαχωρισμό που κάνει η FAO σε διάφορα GSA και στο πρόγραμμα της αντίληψης των αποθεμάτων που είναι διασυνοριακά ή επεκτείνονται σε δύο χώρες. Κατέδειξε επίσης ότι η αξιολόγηση των ειδών δεν είναι ενιαία, ότι μόνον 6 ή 7

αξιολογούνται συχνά λόγω της εμπορικής τους σημασίας όπως αναφέρθηκε ήδη και σε προηγούμενες παρουσιάσεις. Εκτός από αυτό, η Μεσόγειος προσελκύει ιδιαίτερα την προσοχή σε ότι αφορά την αξιολόγηση των αποθεμάτων ενώ καθώς κινούμεθα προς ανατολάς, υπάρχει λιγότερη αξιολόγηση. Παρατηρεί ότι η μεθοδολογία αξιολόγησης παρουσιάζει διαφορές αλλά δίνει στους παριστάμενους μία ιδέα σχετικά με την κατάσταση των αποθεμάτων σύμφωνα με στοιχεία που προέρχονται και από τις δύο πηγές.

Σε ότι αφορά τις υφιστάμενες δυσκολίες, ο κος Balguerías αναφέρει ότι υπάρχουν ποσοτικά και ποιοτικά ετερόκλητα στοιχεία σε όλη την περιφέρεια αλλά και μεταξύ των ειδών. Υπάρχει επίσης και ένα θέμα ως προς την διαθεσιμότητα των ιστορικών στοιχείων που υπάρχουν αλλά που δεν είναι προσβάσιμα. Όπως ήδη αναφέρθηκε, η ατελής κάλυψη σε επίπεδο γεωγραφικό και χρονικό, καθώς και η έλλειψη γνώσεων μερικών βιολογικών και πληθυσμιακών παραμέτρων, παρεμποδίζουν τα αποτελέσματα της έρευνας. Θυμίζει ότι η πρότυπη μεθοδολογία χρησιμοποιείται μόνον σε ορισμένες περιοχές και φαίνεται ότι δεν υπάρχει άμεσος συντονισμός μεταξύ των δύο φορέων που διεξάγουν τακτικά την αξιολόγηση των αποθεμάτων. Ο ομιλητής ζήτησε να δοθούν διευκρινήσεις ως προς τα διάφορα επίπεδα διακυβέρνησης των διαφόρων φορέων στην περιοχή και εξέφρασε την ελπίδα ότι θα προωθηθεί η ιδέα μίας μεγαλύτερης εμπλοκής των ενδιαφερομένων.

Προτεινόμενες δράσεις: αναφέρεται κατ' αρχάς η προοπτική της εφαρμογής ενός προγράμματος κοινής συγκέντρωσης δεδομένων στην περιοχή καθώς και η δυνατότητα να ανακτηθούν τα υπάρχοντα στοιχεία και να δημιουργηθεί μία ανοικτή βάση δεδομένων, να δημιουργηθούν συνέργειες και να ξεπεραστούν οι επιφυλάξεις. Αυτό θα αποβεί προς αμοιβαίο όφελος και θα επιτρέψει να καθοριστούν οι προτεραιότητες. Τονίζεται η σημασία της συζήτησης όλων των υποκείμενων προβλημάτων έτσι ώστε να υπάρξει η δυνατότητα προόδου. Το πλέον πειστικό θέμα είναι η μείωση του F κυρίως στην περίπτωση του μπακαλιάρου. Όπως έχει δείξει η ιστορία, υπάρχει ένα μεγάλο δυναμικό ανάκτησης.

Παρουσίαση 4: Η Μεσόγειος : Κατάσταση του οικοσυστήματος και επιπτώσεις από τις κλιματικές αλλαγές
Simone Libralato, Istituto Nazionale di Oceanografia e Geofisica Sperimentale, Τεργέστη, Ιταλία. Οι διαφάνειες που παρουσιάστηκαν υπάρχουν στην ιστοσελίδα που έχει δημιουργηθεί για αυτό το Σεμινάριο Υψηλού Επιπέδου αλλά και ως συνημμένα στην έκθεση

Οι παριστάμενοι ενημερώθηκαν για τις μελέτες που έχουν διεξαχθεί και που αφορούν την συσσωρευτική επίδραση του ανθρώπινου παράγοντα στο μεσογειακό οικοσύστημα. Ελήφθησαν υπόψη πολλοί παράγοντες και χαρτογραφήθηκαν σύμφωνα με ένα σύστημα στάθμισης. Αναφέρθηκε ότι η Μεσόγειος είναι μία ολιγοτροφική θάλασσα που παρουσιάζει έντονες διαφορές στον τομέα της πρωτογενούς παραγωγικότητας από την δυτική μέχρι την ανατολική της πλευρά, καθώς και σημαντικές αλλαγές ως προς τις βιοχημικές ιδιότητες σε όλη την περιοχή. Το τρισδιάστατο σύστημα του υποδείγματος περιεγράφει προκειμένου να τονιστεί η σημασία του να λαμβάνεται υπόψη η Μεσόγειος στο σύνολό της. Παρατέθηκε επίσης μία σύντομη επίδειξη των μοντέλων κυκλοφορίας του νερού καθώς και των διαφόρων συσχετισμών, των παραγόντων δηλαδή που επηρεάζουν την κυκλοφορία και οι επιδράσεις που έχουν στην παραγωγικότητα. Οι παριστάμενοι ενημερώθηκαν ότι μελετώντας σε βάθος την υδάτινη μάζα σε τοπικό επίπεδο, μπορεί κανείς να προσδιορίσει τους παράγοντες που επηρεάζουν την βιομάζα των διαφόρων ειδών ψαριών. Συζητήθηκαν επίσης οι επιπτώσεις των αλλαγών στην θερμοκρασία στην επιφάνεια της θάλασσας καθώς και οι αλλαγές στον βαθμό αλμυρότητας. Τονίστηκε ότι οι μελέτες δεν εστιάζονται μόνον στις άμεσες επιπτώσεις στα πιο ευαίσθητα είδη αλλά και στους έμμεσους παράγοντες που προκύπτουν από αλλαγές στην θερμοκρασία, από την στρωματοποίηση των υδάτων και κατά συνέπεια από την παραγωγικότητα. Για παράδειγμα, τα επίπεδα των θρεπτικών ουσιών και οι βιοχημικοί κύκλοι αλλάζουν σε κάθε περιοχή. Η μείωση στην διαθεσιμότητα θρεπτικών ουσιών καθώς και χλωροφύλλης μπορεί να προκαλέσει αλλαγές στην βιολογική σύνθεση ορισμένων περιοχών. Ένας άλλος παράγοντας που μελετήθηκε είναι η οξίνιση των ωκεανών. Πολλά είδη είναι ιδιαίτερα ευαίσθητα σε αυτή την παράμετρο και αυτό προκαλεί άμεσες και έμμεσες αλλαγές στο περιβάλλον. Οι αλλαγές αυτές έχουν χαρτογραφηθεί και παρουσιάστηκαν προβολές μέχρι το 2050.

Οι συμμετέχοντες ενημερώθηκαν ότι η επόμενη φάση των μελετών αφορά τις επιπτώσεις σε συγκεκριμένα είδη ξεκινώντας από τα πιο ευαίσθητα όπως τις θαλάσσιες μικροαλγές και το υποθαλάσσιο λιβάδι φυκιών. Λαμβάνεται υπόψη η παρούσα κατάσταση και εφαρμόζονται τα υπάρχοντα βιοχημικά στοιχεία προκειμένου να δημιουργηθούν σενάρια για το μέλλον. Η ίδια μέθοδος εφαρμόστηκε και σε κοραλλιογενή ενδιαιτήματα που αποτελούν έναν άλλο δείκτη

βιοποικιλότητας. Τα μελλοντικά σενάρια προβλέπουν ότι μεγάλες περιοχές στην Μεσόγειο θα γίνουν αφιλόξενες για τα κοράλλια και για άλλους ευαίσθητους θαλάσσιους οργανισμούς. Έγινε μία αναφορά στις άμεσες επιπτώσεις των κλιματικών αλλαγών δίχως καμιά αναφορά σε εμπορικά είδη, αποδεικνύοντας ότι οι επιπτώσεις των κλιματικών αλλαγών γίνονται αισθητές σε όλα τα επίπεδα. Είναι τώρα αναγκαίο να ενσωματωθούν αυτοί οι παράγοντες πίεσης στην δυναμική των διαφόρων αλιευτικών ειδών. Με αυτό τον τρόπο θα επιτραπεί στους επιστήμονες να συγκρίνουν τις επιπτώσεις σε διάφορα επίπεδα στα πλαίσια του οικοσυστήματος, ενσωματώνοντας τις βιοχημικές διεργασίες και τις αλληλεπιδράσεις μεταξύ των ειδών στα πλαίσια διαφόρων σεναρίων προκειμένου να υπάρξει μεγαλύτερη κατανόηση και να υποστηριχτούν οι διαδικασίες λήψης αποφάσεων.

Έγινε επίσης μία υπενθύμιση ότι οι αλλαγές στις περιβαλλοντικές παραμέτρους (θερμοκρασία, αλατότητα, οξύτητα κλπ) ευνοούν την παρουσία χωροκατακτητικών ειδών που βρίσκουν ιδιαίτερα κατάλληλες συνθήκες στην Μεσόγειο και κατά συνέπεια ανταγωνίζονται με τα υπάρχοντα είδη. Περιορίζουν τους βιώσιμους οικότοπους, δημιουργούν υπερβόσκηση και προκαλούν αλλαγές στην φυσική δυναμική των αρπακτικών. Αυτή η κατάσταση επηρεάζεται περαιτέρω από τις επιπτώσεις των αλλαγών σε αυτές τις ίδιες παραμέτρους πάνω στα διαμέμοντα είδη. Αναφέρθηκε πάντως ότι με το πέρασμα του χρόνου ενδεχομένως διαπιστωθεί ότι μερικά από τα χωροκατακτητικά είδη μπορεί να έχουν εμπορική αξία.

Κατόπιν, έγινε μία παρουσίαση στην συνάντηση των εργαλείων που έχουν αναπτυχθεί προκειμένου να μελετηθεί η απάντηση μια οικοσυστημικής προσέγγισης στα αλιευτικά με πολλαπλούς στόχους, μέσω ενός μοντέλου που έχει αναπτυχθεί προκειμένου να αξιολογηθεί η επίπτωση της εφαρμογής του Fmsy στα είδη στόχους (υποθέτοντας ότι υπάρχει άριστη διαχείριση της επιλεκτικότητας, χωρίς να εκλαμβάνεται ως μεταβλητή). Το εργαλείο αυτό έχει στόχο να βελτιστοποιήσει τα αλιεύματα για τα αξιολογούμενα είδη προκειμένου να υπάρξει σωστή διαχείριση των ίδιων των πόρων λαμβάνοντας υπόψη τα είδη που αλληλεπιδρούν μαζί τους και που επηρεάζονται, όπως τα αρπακτικά. Μολονότι το εργαλείο αυτό βρίσκεται σε αρχικό επίπεδο εφαρμογής, θα μπορούσε να αποδειχτεί χρήσιμο στην βελτιστοποίηση των αλιευμάτων για είδη στόχους στα πλαίσια μίας οικοσυστημικής προσέγγισης όπου οι επιπτώσεις καθίστανται εμφανείς μόνον χρησιμοποιώντας αυτά τα μοντέλα. Μια περαιτέρω ολοκλήρωση με παράγοντες που αφορούν κλιματικές αλλαγές θα μπορούσε να συγκεράσει διαδικασίες και επιπτώσεις. Είναι δυνατόν να μελετηθούν οι συνέργειες και οι ανταγωνιστικές επιπτώσεις του κλίματος στα πλαίσια μίας οικοσυστημικής προσέγγισης όπου θα λαμβάνεται υπόψη όχι μόνον η βιομάζα και τα αλιεύματα να είδος αλλά και οικοσυστημικοί δείκτες καταλήγοντας με αυτό τον τρόπο σε μία αλλαγή στην στρατηγική.

Ο ομιλητής τονίζει επίσης ότι απαιτούνται περισσότερα στοιχεία και ότι υπάρχει μεγάλη αβεβαιότητα σε αυτή την προσέγγιση. Υπογραμμίστηκε παρ' ολ' αυτά η καθοριστική σημασία των πολύπλοκων τρισδιάστατων συστημάτων που εμπεριέχουν χωρικά μοντέλα και συνδέονται με διαδικασίες διαχείρισης και λήψης αποφάσεων.

Ο συντονιστής ευχαρίστησε τον κο Libralato για την παρουσιάσή του και πέρασε στην ώρα των ερωταπαντήσεων μεταξύ του κοινού και των επιστημόνων

E1. Ο Fabrizio De Pascale από την οργάνωση Uilapesca, Ιταλία, αμφισβήτησε την δήλωση ότι υποτιμήθηκαν οι ποσότητες των αλιευμάτων κατά 30%-40% και ρώτησε να μάθει πάνω σε τι δεδομένα βασίστηκε αυτό. Επρόκειτο για δεδομένα από κράτη μέλη; Επίσης ρώτησε κατά πόσον τα στατιστικά δεδομένα ήταν τα ίδια με αυτά που δοθήκαν από την FAO.

Ο κος Graham απάντησε ότι είναι αναγκαίο να ερωτηθούν οι εθνικές κυβερνήσεις κατά πόσον τα στοιχεία είναι διαφορετικά από αυτά που συγκεντρώθηκαν από την FAO. Θεωρητικά θα πρέπει να είναι τα ίδια με αυτά του προγράμματος συγκέντρωσης στοιχείων.

Ο κος Libralato είπε ότι τα στοιχεία που περιλαμβάνονται στις αξιολογήσεις συνήθως συγκρίνονται και με αυτά που λαμβάνονται απ' ευθείας από τις αγορές στον υπο εξέταση τομέα. Τα επίσημα στοιχεία συνεπώς αντιπαραβάλλονται με την κατάσταση που διαπιστώνεται σε τοπικό επίπεδο.

Ο κος Balguerías σχολίασε ότι τα στοιχεία που χρησιμοποιούνται θα πρέπει να είναι τα ίδια αλλά αυτό δεν είναι πάντοτε εφικτό. Η ΕΕ έχει ένα πλαίσιο συγκέντρωσης δεδομένων το οποίο τροφοδοτείται με στοιχεία που παρέχουν τα κράτη.

Τα ίδια αυτά στοιχεία θα πρέπει επίσης να υποβληθούν στην FAO μολονότι θα πρέπει να είναι σε διαφορετική μορφή. Στην Ισπανία τα επίσημα στατιστικά δεδομένα συγκρίνονται με τα επιστημονικά αποτελέσματα και χρησιμοποιούνται από κοινού.

Ο κος Cury επιβεβαίωσε την χρήση των στατιστικών της FAO και ανέφερε ότι υπολογίζονται τα μη δηλωθέντα αλιεύματα. Τα αποτελέσματα κάνουν να σκεφτούμε ότι τα στοιχεία της FAO υποεκτιμώνται. Τα δεδομένα που έχουν χρησιμοποιηθεί είναι ανεξάρτητα και παρέχονται από επιστήμονες.> αναφέρθηκε επίσης ότι υπάρχουν χώρες που δεν λαμβάνουν καν υπόψη τους τα στοιχεία που έχουν συγκεντρωθεί από τους ψαράδες.

E2. Ο κος Alessandro Buzzi, από την οργάνωση ACI Pesca, Ιταλία αμφισβήτησε της προσέγγιση που έχει εφαρμοστεί μέχρι τώρα, λαμβάνοντας υπόψη ότι τα στοιχεία που έχουν παρουσιαστεί από τους ειδικούς αναφέρουν ότι το 90% των αποθεμάτων τυγχάνουν υπερεκμετάλλευσης. Έχουν εφαρμοστεί μέτρα που φαίνεται ότι δεν υπήρξαν αποτελεσματικά και συνεπώς αναρωτιέται αν υπάρχει ανάγκη να συνεχιστεί η προσπάθεια μείωσης δεδομένου ότι δεν είναι βέβαιο κατά πόσον έχει υπολογιστεί η κοινωνική και κοινωνική βιωσιμότητα αυτών των μέτρων την στιγμή που πρόκειται για τόσο σημαντικούς παράγοντες.

Ο κος Graham απάντησε ότι σίγουρα είναι σημαντική η κοινωνική και οικονομική βιωσιμότητα του κλάδου. Αν μειωθεί η αλιευτική πίεση τώρα, τότε στο μέλλον τα αλιεύματα θα είναι περισσότερα και η κοινωνικο οικονομική κατάσταση θα βελτιωθεί. Το πρόβλημα είναι ότι για να φτάσουμε από το ένα σημείο στο άλλο θα πρέπει να είμαστε σίγουροι ότι τα σημεία αναφοράς μας είναι τα πλέον κατάλληλα που θα μας επιτρέψουν να προχωρήσουμε προς την σωστή κατεύθυνση.

Ο κος Cury θύμισε ότι τα αλιεύματα αποτελούν τους τελευταίους άγριους πόρους και ότι η φύση μπορεί να μας εκπλήξει. Αν όμως δεν μπορέσουμε να διαχειριστούμε τα αποθέματα με τον κατάλληλο τρόπο, και να τα αποκαταστήσουμε εκεί που είναι δυνατόν, η έκπληξη αυτή θα μπορούσε να είναι αρνητική. Μερικές χώρες έλαβαν μέτρα προκειμένου να σταματήσουν εντελώς τις αλιευτικές δράσεις και με αυτό τον τρόπο να ξαναφτιάξουν τα αποθέματα. Αυτή είναι μια δύσκολη πολιτική επιλογή αλλά και μια μακροχρόνια διαδικασία και θα πρέπει να προβλεφθούν ενισχύσεις για τους αλιείς. Αναφέρει επίσης ότι τα αποθέματα που καταρρέουν δεν μπορούν να αποκατασταθούν αν δεν σταματήσει η αλιεία. Επανάλαβε ότι θα είναι δύσκολο να σταματήσει εντελώς η δραστηριότητα των αλιευτικών σκαφών και να αλλάξουν πεδίο δράσης οι εργαζόμενοι σε αυτά. Αυτό προϋποθέτει μία μακροχρόνια στρατηγική.

E3. Ο κος Javier Garat από την CEPESCA, Ισπανία ζητάει διευκρινήσεις ως προς την διαφορά 30% που αναφέρθηκε ότι υπάρχει μεταξύ των πραγματικών και των δηλωμένων στοιχείων. Κάνει μία πρόσφατη αναφορά στην δημοσίευση των Daniel Pauly και Dirk Zeller, στο τεύχος του Ιανουαρίου του Nature Communications και στο άρθρο 10244 με τίτλο «Η αποκατάσταση των αλιευμάτων αποκαλύπτει ότι τα συνολικά θαλάσσια αλιεύματα είναι περισσότερα από όσα δηλώνονται και παρουσιάζουν πτωτική πορεία».

Ο κος Graham απάντησε ότι υπάρχει διαφωνία ως προς τα δεδομένα. Είναι όμως σαφές ότι παραμένουν μερικές αβεβαιότητες. Σίγουρα δεν υπάρχει μια άμεση λύση στο πρόβλημα των στοιχείων που αποκλίνουν.

. Ο κος Cury απάντησε ότι αποτελεί κοινή παραδοχή ότι τα διαθέσιμα στοιχεία είναι ατελή και ότι η διαφορά μεταξύ των στοιχείων του Pauly και αυτών της FAO δεν αποτελούν έκπληξη. Υπάρχουν άλλοι παράγοντες που οδηγούν σε υποτίμηση των δεδομένων όπως τα παράνομα αλιευτικά σκάφη και η βιομάζα που χάνεται λόγω των αρπακτικών και που δεν μπορεί να καθοριστεί ποσοτικά με ακρίβεια. Με βάση όμως αυτό το παράδειγμα, αποφασίστηκε ότι οι ποσότητες ερυθρού τόνου στον κόλπο του Biscay δεν μπορούν από μόνες τους να εξηγήσουν των μείωση στην βιομάζα των μικρών πελαγικών.

Ο κος Balguerías απάντησε για το θέμα της μελέτης Pauly που αναφέρει ότι φαίνεται να υπήρξε μία υπερεκτίμηση της διαφοράς για τον Ατλαντικό. Ο Pauly κατά την άποψή του κάνει ιδιαίτερα γενικευμένες υποθέσεις. Μολονότι φαίνεται ότι έχει υπάρξει μία σημαντική υποτίμηση των δεδομένων που αφορούν τα αλιεύματα, ο κος Balguerías πιστεύει ότι το μοντέλο του Pauly υπερτονίζει αυτή τη διαφορά. Παραθέτει ένα παράδειγμα επιτυχούς συλλογής δεδομένων που εφαρμόστηκε στην Ισλανδία. Εκεί κατέστη δυνατή η συνεργασία μεταξύ της επιστημονικής κοινότητας και των

αλιευτικών επειδή υπήρχε αμοιβαία εμπιστοσύνη και τα αποτελέσματα είναι καλά μολονότι αφορούν μερικούς μόνον στόλους.

E4. Η κα Marta Carreras από την OCEANA ζήτησε διευκρινήσεις για το θέμα της θαλάσσιας συντήρησης καθώς και μία συγκεκριμένη δέσμευση ως προς την προθεσμία του 2020. Ζήτησε να μάθει κατά πόσον στα πλαίσια που περιεγράφησαν κατά την διάρκεια αυτής της συνάντησης, απαιτείται η λήψη έκτακτων μέτρων όπως το συνολικό κλείσιμο περιοχών ή η αναστολή της λειτουργίας αλιευτικών που επικεντρώνονται σε συγκεκριμένα είδη.

Ο συντονιστής απάντησε ότι τα δυνητικά μέτρα διατήρησης θα συζητηθούν στην απογευματινή συνεδρίαση

Απογευματινή Συνεδρίαση – 9 Φεβρουαρίου

Παρουσίαση 5: Συντήρηση και Έλεγχος στην Μεσόγειο και την Μαύρη Θάλασσα Xavier Vazquez, ΓΔ Αλιευτικής Πολιτικής. Οι διαφάνειες που παρουσιάστηκαν υπάρχουν στην ιστοσελίδα που έχει δημιουργηθεί για αυτό το Σεμινάριο Υψηλού Επιπέδου αλλά και ως συνημμένα στην έκθεση

Ο κος Vazquez ξεκίνησε την παρέμβασή του θυμίζοντας ότι αυτό που συμφώνησαν όλα τα μέρη είναι ότι η κατάσταση των βασικών εμπορικών αποθεμάτων είναι ιδιαίτερα ανησυχητική και ότι δεν υπάρχει πλέον χρόνος να περιμένουμε. Ο πρώτος στόχος αυτού του σεμιναρίου θα πρέπει συνεπώς να είναι να γίνει μια κοινή διάγνωση και μετά να βρεθεί ένα οδικός χάρτης επί του οποίου να υπάρξει συμφωνία λαμβάνοντας υπόψη τις λύσεις που προσφέρονται στα πλαίσια της ΚΑΛΠ και τα προληπτικά μέτρα που ήδη εφαρμόζονται ακόμη και με μη ομοιογενή τρόπο σε όλη την περιοχή, παρόλο που δεν κατάφεραν μέχρι τώρα να βελτιώσουν την ποιότητα των αποθεμάτων. Η συνάντηση θα πρέπει να επικεντρωθεί στις δύο έκτακτες καταστάσεις : στην βραχυχρόνια (2016/2017) και στην μακροχρόνια (2018/2019), και να παράσχει μέτρα και συστάσεις τονίζοντας ότι μολονότι μερικά μέτρα θα είναι επώδυνα και δύσκολα στην εφαρμογή τους και μολονότι μπορεί να μην συμφωνήσουν όλοι εκείνοι που θα κληθούν να τα εφαρμόσουν, θα πρέπει να αναληφθούν δράσεις σε κάθε περίπτωση. Υπάρχουν οριζόντιες δράσεις και μεμονωμένες πρωτοβουλίες σε εθνικό επίπεδο που είναι δυνατόν να εφαρμοστούν άμεσα.

Κατόπιν έγινε μία περιγραφή των διαφόρων επιπέδων παρέμβασης και σε ενωσιακό και σε διεθνές επίπεδο. Στην πρώτη περίπτωση μπορούμε να εξετάσουμε την άμεση έγκριση των μέτρων που προβλέπονται από την ΚΑΛΠ. Σε διεθνές επίπεδο υπάρχουν οι συστάσεις του ICCAT και της GEAM που στις περισσότερες περιπτώσεις αντιπροσωπεύουν προληπτικά μέτρα. Έγινε αναφορά στο Στενό της Σικελίας όπου πρόσφατα αποτελέσματα ως προς την αλιεία του μπακαλιάρου έδειξαν ότι θα πρέπει να μειώσουμε άμεσα και κατά 70% την αλιεία αυτού του είδους από τα αλιευτικά σκάφη και κατά 20% την αλιεία της γαρίδας βαθέων υδάτων. Αυτό θα πρέπει να γίνει χωρίς καμιά καθυστέρηση. Θα μπορούσε να υπάρξει μια ουσιαστική μείωση στην αλιευτική προσπάθεια από την άποψη των ημερών στην θάλασσα , μία μείωση χωρητικότητας ή ένας αποκλεισμός περιοχών. Θα πρέπει να εφαρμοστεί άμεσα οποιοσδήποτε συνδυασμός μέτρων από την στιγμή που υπάρχουν στοιχεία ότι σε περιοχές που εφαρμόζονται ήδη αυστηρά μέτρα, η κατάσταση των αποθεμάτων μπακαλιάρου είναι τέσσερις φορές καλύτερη σε σύγκριση με άλλες περιοχές της Μεσογείου. Ο ομιλητής τόνισε την ανάγκη να οργανωθούν αποστολές στην περιοχή προκειμένου να διαδοθεί η ιδέα ότι θα πρέπει να δράσουμε τώρα για να αλλάξουμε τα επίπεδα των αποθεμάτων. Ανεξάρτητα από την κριτική που θα μπορούσε να γίνει στην έρευνα του Pauly και στα στοιχεία πάνω στα οποία βασίζεται, δεν υπάρχει αμφιβολία ότι υπάρχουν μη ρυθμιζόμενα και παράνομα αλιευτικά, κενά στην καταγραφή δεδομένων εκφόρτωσης και αμφιβολίες για το κατά πόσον είναι 100% σίγουρα τα δεδομένα των ημερολογίων σκάφους εκτός αν υπάρχει μέτρηση κάθε κιλού που πωλείται στα εστιατόρια καθώς και όλων των άλλων δεδομένων που χάνονται (κάτι που επιπροσθέτως σημαίνει και φοροδιαφυγή)

Ο ομιλητής ανέφερε ότι υπάρχουν δυσκολίες εφαρμογής της ΚΑΛΠ στην Μεσόγειο. Υπάρχουν όμως μερικοί σαφείς στόχοι που έρχονται στην επιφάνεια: η μείωση των παραλιευμάτων και η καταγραφή των αλιευμάτων αποτελούν παράγοντες κλειδιά. Με αναφορά στο παράδειγμα του μπακαλιάρου και των συναφών βενθοπελαγικών ειδών, ένα ενδεχόμενο μέτρο θα ήταν να μετακινηθούν οι αλιείες σε περιοχές με χαμηλότερη συγκέντρωση γόνου έτσι ώστε να μπορέσουν να δημιουργηθούν και πάλι τα αποθέματα. Θα είναι επίσης αναγκαίο να βελτιωθεί η επιλεκτικότητα σε πραγματικούς όρους. Ο έλεγχος είναι επίσης σημαντικός προκειμένου να υπάρξει συμμόρφωση προς τους κανόνες συμπεριλαμβανομένων και αυτών για τα ελάχιστα μεγέθη εκφόρτωσης για διατήρηση. Θα πρέπει να υπάρξει

ενδυνάμωση της εφαρμογής των κανονισμών. Περαιτέρω παραδείγματα θα μπορούσαν να υπάρξουν σε επίπεδο ενωσιακό και διεθνές και να υπογραμμιστεί ότι όλες οι τεχνικές παρεμβάσεις απαιτούν εντατικοποίηση του ελέγχου, της εποπτείας και της παρακολούθησης.

Ο κος Vazquez επανήλθε στο θέμα κλειδί που βρίσκεται στο επίκεντρο του σεμιναρίου: την ανάγκη να ευρεθεί ένας οδικός χάρτης. Περιέγραψε την πιθανή προσαρμογή της συλλογής στοιχείων προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι καινούργιες ανάγκες της μεταρρυθμισμένης ΚΑΛΠ και να υπάρξει βελτίωση της ποιότητας και της ποσότητας των δεδομένων για τα αποθέματα με συμμετοχή του EMFF, έτσι ώστε να χαρτογραφηθούν οι ανάγκες (η συνάντηση ενημερώθηκε ότι η ΓΔ Αλιευτικής Πολιτικής ήδη επεξεργάζεται αυτό το θέμα), λαμβάνοντας υπόψη ότι έχει ήδη γίνει σωστή καταγραφή πολλών αλιευμάτων. Θα καταβληθεί μία προσπάθεια να ορθολογικοποιηθεί το σύστημα έτσι ώστε οι χώρες μέλη να διευκολυνθούν ως προς την συγκέντρωση δεδομένων. Μετά από αυτό θα είναι αναγκαίο να συζητηθούν οι δραστηριότητες που θα αναπτυχθούν και να αποφασιστεί ποιος θα κάνει τι και πότε στα πλαίσια μιας κοινής προσπάθειας προκειμένου να ανατραπεί η κατάσταση. Το ερώτημα που τίθεται είναι κατά πόσον οι εμπλεκόμενοι βρίσκονται στον ίδιο δρόμο και ακολουθούν την ίδια κατεύθυνση.

Παρουσίαση 6 : Υποστήριξη για την Διατήρηση και τα Μέτρα Ελέγχου στην Μεσόγειο Fabrizia Benini, ΓΔ Αλιευτικής Πολιτικής DG MARE. Οι διαφάνειες που παρουσιάστηκαν υπάρχουν στην ιστοσελίδα που έχει δημιουργηθεί για αυτό το Σεμινάριο Υψηλού Επιπέδου αλλά και ως συνημμένα στην έκθεση

Η κα Benini παρουσίασε μερικές από τις βασικές πτυχές του Ευρωπαϊκού Ταμείου Θάλασσας και Αλιείας (ΕΤΘΑ) και εξήγησε τι ακριβώς είναι δυνατόν να χρηματοδοτηθεί μέσω του ταμείου καθώς και τις προκλήσεις για το μέλλον. Προκειμένου να υπάρξει πρόσβαση στα κονδύλια, η συγκεκριμένη δράση θα πρέπει να εμπίπτει σε μία από τις προτεραιότητες χρηματοδότησης που θεωρούνται από την ΕΕ «Ενωσιακές Προτεραιότητες Χρηματοδότησης». Η UP1 και η UP3 συνδέονται περισσότερο με τα θέματα υπό συζήτηση. UP1 Προώθηση περιβαλλοντικά βιώσιμων, καινοτόμων, ανταγωνιστικών αλιευτικών. UP3 Προώθηση της εφαρμογής της ΚΑΛΠ

Οι παριστάμενοι ενημερώθηκαν ότι το ΕΤΘΑ θα πρέπει να συμβάλει στην βιώσιμη εκμετάλλευση των στόχων της ΚΑΛΠ και για τον λόγο αυτό αποκλείει οποιαδήποτε δράση θα μπορούσε να αυξήσει το δυναμικό αλιεύσης (ή την ικανότητα των αλιευτικών σκαφών να εντοπίζουν τα αλιεύματα). Το UP1 θα μπορούσε να επιτευχθεί μέσα από την εφαρμογή μέτρων στον στόλο και ιδιαίτερα χρησιμοποιώντας την μόνιμη και προσωρινή διακοπή αλιευτικών δραστηριοτήτων προκειμένου να εξασφαλιστεί μια ισορροπία μεταξύ των αλιευτικών δυνατοτήτων και των υφιστάμενων ευκαιριών αλιείας. Το Ταμείο προβλέπει ένα ποσοστό χρηματοδότησης της τάξης του 50%. Η εφαρμογή των μέτρων έχει στόχο να εξασφαλιστεί η μείωση των επιπτώσεων των αλιευτικών στο θαλάσσιο περιβάλλον, συμπεριλαμβανομένης και της μείωσης ή αποφυγής των τυχαίων αλιευμάτων καθώς και της προστασίας και αποκατάστασης της υδατικής βιοποικιλότητας στα πλαίσια του οικοσυστήματος. Σε αυτό τον τομέα το Ταμείο παρέχει συν χρηματοδότηση μέχρι 75%. Υπό το UP3 ο στόχος προώθησης της εφαρμογής της ΚΑΛΠ θα επιτευχθεί μέσα από την στήριξη και την εφαρμογή των κανόνων της ΚΑΛΠ, ενώ το Ταμείο προβλέπει ένα ποσοστό συν χρηματοδότησης της τάξης του 90% καθώς και μία συγκέντρωση δεδομένων που έχουν σχέση με τον αλιευτικό τομέα με ποσοστό συγχρηματοδότησης 80%.

Τα μέτρα που αφορούν τον στόλο μπορεί να καλύψουν και την μόνιμη και την προσωρινή διακοπή δραστηριοτήτων. Η μόνιμη διακοπή αποτελεί διαρθρωτική αλλαγή και αυτό έχει ως αποτέλεσμα την διαγραφή του σκάφους από το νηολόγιο. Το συγκεκριμένο σκάφος θα πρέπει να αφορά έναν τομέα που δεν υπάρχει ισορροπία και η οικονομική ενίσχυση που θα πάρει δεν θα μπορεί να χρησιμοποιηθεί για επανεπένδυση σε ένα άλλο σκάφος στον κλάδο αλιείας. Η κα Benini θύμισε ότι αυτά τα μέτρα οικονομικής ενίσχυσης θα υφίστανται μέχρι τον Δεκέμβριο του 2017. Θα ήταν λοιπόν σκόπιμο να υπάρξει κινητοποίηση το συντομότερο δυνατόν. Η προσωρινή διακοπή είναι επίσης δυνατή αλλά υπάρχουν όρια στις αιτήσεις που μπορούν να υποβληθούν. Αυτό κατέστη αναγκαίο λόγω καταχρήσεων στις χρηματοδοτήσεις που εντοπίστηκαν την προηγούμενη περίοδο. Προβλέπεται επίσης στην δομή του Ταμείου και η χρηματοδότηση για έκτακτες καταστάσεις αλλά και μέτρα διατήρησης και προτιμησιακή αντιμετώπιση για αλιευτικά μικρής κλίμακας.

Στο πλαίσιο της αναθεωρημένης ΚΑΛΠ, γίνεται μια αναφορά στην υποστήριξη που παρέχεται προκειμένου να γίνονται έλεγχοι και να εξασφαλιστεί η εφαρμογή, καθώς και στην στήριξη του Ταμείου για την συγκέντρωση δεδομένων. Τέλος έγινε παρουσίαση του επιμερισμού πόρων για λειτουργικά προγράμματα. Έγινε επίσης μία ανασκόπηση των βασικών μέτρων του ΕΤΘΑ και το UP στην παρουσίαση παρουσιάστηκε ως μια στήριξη στα προληπτικά μέτρα διατήρησης που ήδη υφίσταντο καθώς και στα επιπρόσθετα μέτρα διατήρησης που συζητήθηκαν κατά την διάρκεια του σεμιναρίου. Η ομιλήτρια κατέληξε τονίζοντας ότι τα κράτη μέλη θα πρέπει να υιοθετήσουν τα αναγκαία διοικητικά μέτρα προκειμένου να αρχίσουν να πιστοποιούν τις δαπάνες γιατί τα κονδύλια που δεν θα χρησιμοποιηθούν θα πάνε χαμένα. Οι δαπάνες θα πρέπει να πιστοποιηθούν μέχρι τον Δεκέμβριο του 2018. Οι χώρες μέλη εκλήθησαν να εντοπίσουν τα μέτρα που θα πρέπει να εφαρμοστούν λαμβάνοντας υπόψη ότι θα γίνει ένας ανακαταμερισμός των κονδυλίων με βάση τις πραγματικές ανάγκες. Η ΓΔ Αλιευτικής Πολιτικής είναι διαθέσιμη να συζητήσει τις μεμονωμένες ανάγκες του κάθε κράτους μέλους.

Ο συντονιστής ευχαρίστησε την κα Benini για την παρουσίαση και πέρασε στην ώρα των ερωτήσεων.

Ο κος Frédéric Gueudar-Delahaye, ο Γάλλος διευθυντής Αλιευτικών Σκαφών και Υδατοκαλλιέργειας ευχαρίστησε την Επιτροπή, το MEDAC και τις αρχές. Ζήτησε συγνώμη που το Υπουργείο δεν κατάφερε να παραστεί στην συνάντηση και ανέφερε ότι η γαλλική κυβέρνηση συμφωνεί με πολλά από τα συμπεράσματα που οδήγησαν στην διοργάνωση αυτού του σεμιναρίου. Τονίστηκαν τρία κομβικά σημεία. Το πρώτο αφορά τους διάφορους παράγοντες που επηρεάζουν τα αλιευτικά αποθέματα στην Μεσόγειο αφού οι αλιευτικές δράσεις δεν είναι η μόνη μεταβλητή που θα πρέπει να ληφθεί υπόψη. Δεύτερον έχουν καταβληθεί πολλές προσπάθειες τα τελευταία χρόνια και από κοινού κυβερνήσεις και επαγγελματίες συνεργάστηκαν για την επίτευξη των στόχων. Δεν είναι σωστό συνεπώς να λέμε ότι δεν έγινε τίποτα. Θα πρέπει να γίνει μια αξιολόγηση των πιο αποτελεσματικών δράσεων και να υπάρξει μια εξισορροπημένη αντίληψη του κλάδου. Το τελευταίο σημείο αφορά τις κοινωνικο-οικονομικές πτυχές αφού εκείνο που μετράει περισσότερο είναι η βιωσιμότητα του κλάδου. Οι παριστάμενοι ενημερώθηκαν ότι η γαλλική κυβέρνηση συνεργάζεται στενά με την Επιτροπή. Σε ότι αφορά το Ταμείο θα επιλεγούν οι πιο κατάλληλες δράσεις προκειμένου να αποφευχθούν καθυστερήσεις στην εφαρμογή οποιωνδήποτε μέτρων.

Ο καθηγητής Stefano Cataudella, Πρόεδρος της Γενικής Επιτροπής Αλιείας της FAO για την Μεσόγειο (GFCM), πήρε τον λόγο προκειμένου να διευκρινίσει τα θέματα διακυβέρνησης που τέθηκαν κατά την διάρκεια του σεμιναρίου. Το GFCM υποβάλει προτάσεις για μέτρα υποχρεωτικού χαρακτήρα μολονότι υπάρχει διαφορά μεταξύ της υποβολής και της εφαρμογής μέτρων, αφού το νομικό πλαίσιο για τα κράτη μέλη είναι σαφές. Τα κράτη μέλη είναι εκείνα που θα πρέπει να υποβάλλουν προτάσεις και μέσα από ένα συγκεκριμένο Μνημόνιο να καταλήξουν σε μία διαδικασία που θα πρέπει να εφαρμοστεί. Το CFCM είναι ένας περιφερειακός οργανισμός που υποβάλει δεσμευτικά μέτρα και από την στιγμή που είναι το ανώτατο δικαστικό σώμα στην Μεσόγειο, τα κράτη μέλη θα πρέπει να εφαρμόσουν τις συστάσεις που διαμορφώνονται από κοινού και εγκρίνονται σε περιφερειακό επίπεδο. Τονίστηκε επίσης ότι η εφαρμογή αυτών των υποχρεωτικών μέτρων εξαρτάται από την πολιτική εμπιστοσύνη που υπάρχει μεταξύ των χωρών. Στην αρχή υπάρχει η λογική του ελέγχου και μετά γίνεται μετατόπιση προς την διπλωματία και την εμπιστοσύνη. Ο ομιλητής τονίζει ότι ως Πρόεδρος, είναι στην υπηρεσία του GFCM και των κρατών μελών.

Ο συντονιστής περνάει στις ερωταπαντήσεις.

Ο Πρόεδρος της Καταλανικής ομοσπονδίας αλιευτικών τονίζει ότι μολονότι όλοι αναγνωρίζουν ότι υπάρχει σοβαρό πρόβλημα, η τρέχουσα κατάσταση στον αλιευτικό τομέα στην Μεσόγειο επηρεάζει κυρίως τους αλιείς και τους ιδιοκτήτες αλιευτικών σκαφών που έχουν επενδύσει στο παρελθόν για πολλά χρόνια. Εκφράζει την άποψη ότι το βασικό θέμα θα μπορούσε να είναι η ρύπανση από την στιγμή που φαίνεται ότι τα επίπεδα των θρεπτικών ουσιών έχουν μειωθεί κατά πολύ παράλληλα με την ποιότητα και την ποσότητα των θαλάσσιων οργανισμών. Η αναδιάρθρωση συνεπώς του κλάδου είναι ένα βάρος που δεν θα πρέπει να επωμιστεί μόνον ο κλάδος των αλιευτικών.

Ο Γενικός Διευθυντής του Περιφερειακού Τμήματος Μεσογειακών Αλιευτικών της περιοχής της Σικελίας, απευθύνεται στους παριστάμενους σε συνέχεια των προηγούμενων παρεμβάσεων και υπογραμμίζει το συγκεκριμένο πρόβλημα που αντιμετωπίζουν τα αλιευτικά μικρής κλίμακας. Δεν είναι επικτό να εξαλείψει κανείς έναν τομέα απλά και μόνον επειδή δεν υπάρχουν επαρκείς πόροι. Για κάθε αλιεία στην θάλασσα, υπάρχουν επτά άτομα που εργάζονται στην στεριά και που

είναι σε άμεση σχέση με τον τομέα. Οι κοινωνικο- οικονομικές πτυχές είναι καθοριστικής σημασίας. Θα πρέπει να εστιάσουμε στην δημιουργία ενός προγράμματος που θα δείξει ότι τα αλιευτικά μικρής κλίμακας πληρώνουν το τίμημα για τις δράσεις των μεγαλύτερων εμπορικών αλιευτικών. Τόνισε την πρόκληση που αποτελεί η δημιουργία ενός συστήματος για τις 27 διαφορετικές χώρες από την στιγμή που δεν υπόκεινται όλες τους στους ίδιους κανόνες.

Ο κος Curry σχολίασε ότι ενώ είναι αλήθεια ότι οι χώρες της ΕΕ δεν μπορούν να αναλάβουν δράση για να βελτιώσουν την κατάσταση μόνες τους, είναι επίσης αλήθεια ότι οι ευρωπαϊκές χώρες είναι υπεύθυνες για ένα μεγάλο μέρος του προβλήματος και γι' αυτό θα πρέπει να δράσουν. Εκτός αυτού, οι κανόνες της ΓΕΑΜ είναι δεσμευτικοί και αυτό σημαίνει για παράδειγμα ότι στα Στενά της Σικελίας τα μέτρα αφορούν με τον ίδιο τρόπο και τα αλιευτικά από την Τυνησία, την Μάλτα και την Ιταλία. Οι χώρες της ΕΕ θα πρέπει να επιτρέψουν την πλήρη εφαρμογή των κανόνων της ΓΕΑΜ.

Σε ότι αφορά το θέμα της ρύπανσης ο κος Curry αναφέρει ότι αν γίνει μία μέτρηση σε τόνους θα διαπιστωθεί ότι υπάρχουν περισσότερα πλαστικά παρά αλιεύματα στην Μεσόγειο, περισσότερα σκουπίδια από ότι πόροι. Η ρύπανση συχνά προκαλείται από τα μόρια που παράγονται από την βιομηχανία και αυτό είναι ένα πρόβλημα κλειδί που επηρεάζει και τα αλιεύματα και την υγεία των ανθρώπων.

Ο Κος Libralato από την Τεργέστη απάντησε ως προς το θέμα των επιπέδων των θρεπτικών ουσιών το εξής: είναι αναμενόμενο να προκύψει μία μείωση στην παραγωγικότητα λόγω της έλλειψης θρεπτικών ουσιών. Αυτό όμως δεν θα πρέπει να θεωρηθεί το μοναδικό αίτιο για την έλλειψη πόρων. Δεύτερον, αν τα μέτρα εφαρμοστούν σε ένα πολύπλοκο μοντέλο όπως αυτό που παρουσιάστηκε, οι επιπτώσεις θα είναι ορατές μόνον μετά από την πάροδο πολλών ετών. Αυτό που βλέπουμε συνεπώς τώρα, θα μπορούσε να οφείλεται σε δράσεις και σε μέτρα που ελήφθησαν στο παρελθόν. Τα πολύπλοκα συστήματα δεν έχουν άμεσα αποτελέσματα όταν πρόκειται για την εφαρμογή ενός μέτρου.

Ο Fabio Fiorentino, Ιταλός ερευνητής που ασχολείται με την αξιολόγηση βενθοπελαγικών ειδών, παρενέβη προκειμένου να εκφράσει την σύμφωνη γνώμη του για την ανάγκη κοινής αντιμετώπισης. Στις περιπτώσεις όμως των δεδομένων ανέφερε, ότι από την εμπειρία του προκύπτει ότι το θέμα της πραγματικής βιομάζας είναι λιγότερο σαφές. Αν εξετάζονται τα υπάρχοντα αποθέματα, υπάρχει ανάγκη μίας σαφώς παρατεταμένης περιόδου προκειμένου να γίνει η αξιολόγηση των 23 ειδών. Κατά την άποψή του, δεν πρόκειται για θέμα έκτακτης ανάγκης με την εξαίρεση μερικών μόνο περιπτώσεων από την στιγμή που δεν υπάρχουν συγκεκριμένα δεδομένα για να υποστηρίξει κανείς κάτι τέτοιο. Σίγουρα υπάρχει ένα σοβαρό πρόβλημα υπεραλιείας αλλά δεν μπορούμε να κάνουμε μια πρόγνωση ότι θα καταρρεύσουν τα αποθέματα. Για να μπορέσει να επιτευχθεί μια βελτίωση στο F, είναι αναγκαίο να βελτιωθεί η εκμετάλλευση με διαχειριστικά μέτρα που θα μειώσουν το δυναμικό του στόλου, όπως έγινε με τις μηχανότρατες στην Σικελία.

Ο κος Graham απάντησε ότι θα περιθώρια παρέμβασης είναι μικρά και μολονότι είναι αλήθεια ότι δεν γνωρίζουμε το κρίσιμο επίπεδο βιομάζας, αυτό δεν αποτελεί δικαιολογία για αδράνεια αφού γνωρίζουμε ότι υπάρχει το θέμα της χρόνιας υπεραλιείωσης που θα πρέπει να αντιμετωπιστεί. Υπάρχουν επίσης αβεβαιότητες κατά πόσον το σημείο παρατήρησης που έχουμε δείχνει τώρα την πραγματική βιομάζα.

Ο κος Oscar Sagué Pla, από την IFSUA, μίλησε στην συνάντηση και αμφισβήτησε την έλλειψη αναφοράς στην ψυχαγωγική αλιεία στα πλαίσια των δεδομένων και στατιστικών στοιχείων της ΕΕ. Η μη αναφορά σε αυτή την πτυχή του κλάδου σημαίνει ότι δεν λαμβάνονται υπόψη μερικοί συμφεροντούχοι που θα μπορούσαν να επηρεάσουν σε μεγάλο βαθμό του οικοσυστήμα. Αναφέρει επίσης ότι λόγω του ότι τα περισσότερα αλιευτικά είναι μικρής κλίμακας, θα πρέπει να υπάρχει η δυνατότητα να μελετήσει κανείς περισσότερα είδη. Αυτό είναι κάτι που συμβαίνει αφού οι αλιείς καλούνται να καταγράψουν όλα τα στοιχεία της αλιευτικής δράσης. Αναφέρθηκε επίσης στις μελέτες που έχουν γίνει στα κανάρια Νησιά όπου απεδείχθη ότι η επίπτωση της ψυχαγωγικής αλιείας είναι πιο σημαντική από αυτήν της επαγγελματικής αλιείας. Αυτό θα μπορούσε να ισχύει για μερικές περιοχές της Μεσογείου, αποτελεί όμως ένα θέμα προς διερεύνηση.

Ο κος Balguerías τον ευχαρίστησε για τις ερωτήσεις και απάντησε ότι πραγματικά αυτά είναι θέματα που πρέπει να προβληματίσουν. Όπως αναφέρθηκε και κατά την διάρκεια της παρουσιάσής του, αυτά είναι θέματα που έχουν συγκεντρωθεί από όλες τις πηγές και αυτό συμπεριλαμβάνει και την ψυχαγωγική αλιεία όπου τα στοιχεία αναζητούνται σε όλα τα κράτη μέλη. Όταν τίθεται θέμα αριθμού ειδών, δεν θα πρέπει να επιλέγει τα είδη μόνον η ΕΕ. Σε έναν ιδανικό κόσμο θα πρέπει να αξιολογούνται πάνω από 400 είδη.

Ο κος Graham παρενέβη ως προς το θέμα της ψυχαγωγικής αλιείας και τόνισε ότι υπάρχει ένα νομικό πλαίσιο για την συγκέντρωση των δεδομένων. Περιορίζεται όμως σε μερικά είδη και η πρόοδος προς αυτή την κατεύθυνση είναι αργή αφού υπάρχει ένας υψηλός αριθμός αλιέων που ασχολούνται με την ψυχαγωγική αλιεία αλλά απαιτούνται περισσότερα δεδομένα προκειμένου τα στοιχεία αυτά να μπορέσουν να ενσωματωθούν στις εργασίες του STECF.

Η εκπρόσωπος της οργάνωσης Greenpeace Serena Maso παρουσίασε την «Κοινή Δήλωση προς το Σεμινάριο Υψηλού Επιπέδου, σχετικά με την Κατάσταση των Αλιευτικών Αποθεμάτων στην Μεσόγειο» που διατίθεται ως παράρτημα σε αυτή την έκθεση. Μιλώντας στο όνομα των οργάνωσης που υπέγραψαν αυτή την δήλωση, εξέφρασε την βαθιά της ανησυχία ως προς την κατάσταση στην Μεσόγειο και προσέθεσε ότι η οικονομική και κοινωνική βιωσιμότητα δεν μπορεί να επιτευχθεί αν δεν επιτευχθεί πρώτα η περιβαλλοντική βιωσιμότητα. Οι αλιευτικές δραστηριότητες θα πρέπει να διακόπτονται όταν τα αποθέματα φτάνουν σε κρίσιμο σημείο. Μακροπρόθεσμα θα πρέπει να υπάρξει ένα πρόγραμμα επαναδημιουργίας των αποθεμάτων ξεκινώντας από τις περιοχές ανανέωσης πληθυσμού. Είναι επίσης σημαντικό να εφαρμόζονται οι υφιστάμενοι κανόνες και να υπάρχουν τα κατάλληλα μέσα εφαρμογής τους.

Ο Antonio Pucillo, εθνικός συντονιστής αλιείας για την ιταλική οργάνωση Flai Cgil, πήρε τον λόγο για να υποστηρίξει την αντίθετη άποψη. Είπε ότι κατά την άποψή του τα κρίσιμα κοινωνικο-οικονομικά προβλήματα που αντιμετωπίζει ο κλάδος δεν έχουν αντιμετωπιστεί επαρκώς. Η απαίτηση περισσότερων θυσιών από τον κλάδο και η προσθήκη περισσότερων δαπανών θα οδηγήσει σε μαζική διακοπή των αλιευτικών δράσεων. Θα πρέπει συνεπώς να αναζητηθούν εναλλακτικές λύσεις έτσι ώστε οι αλιείς να μπορούν να επιβιώσουν. Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι η προστασία του περιβάλλοντος είναι σημαντική αλλά θα πρέπει κατ' αρχάς να υπολογιστεί ποιο θα είναι το τίμημα για τους ανθρώπους.

Η Laura Pisano από την Ένωση Μη Επαγγελματιών Αλιέων εξέφρασε τον προβληματισμό της για το γεγονός ότι η συζήτηση επικεντρώνεται στην διαχείριση των αλιευμάτων και των εργαλείων χωρίς να λαμβάνονται υπόψη τα διαφορετικά μέτρα για τα διαφορετικά περιβάλλοντα. Οι εκπρόσωποι της ψυχαγωγικής αλιείας παρατήρησαν ότι εκεί που τίθεται θέμα παράκτιων υδάτων δεν υπάρχει συγκεκριμένη διαχείριση αλλά υπάρχει μαζική βιοποικιλότητα, κάτι που καθιστά αυτές τις περιοχές ιδιαίτερα σημαντικές. Τα εργαλεία που επιτρέπονται είναι τα ίδια με αυτά που χρησιμοποιούνται στην θάλασσα και θα ήταν προτιμότερο η διαχείριση να προσαρμόζεται στις ανάγκες της κάθε περιοχής. Πέραν αυτού, μερικά είδη αλιευτικής δράσης αναπτύσσονται όλο και πιο κοντά στην ξηρά ενώ το παράκτιο αλιευτικό περιβάλλον θα πρέπει να προφυλαχτεί από την άποψη των βιοτόπων και των πόρων.

Η Kristina Mislov, που εκπροσωπεί τις ενώσεις αλιέων της Κροατίας, θύμισε ότι τα μέτρα διαχείρισης έχουν εφαρμοστεί εδώ και χρόνια και η παρούσα κατάσταση των αποθεμάτων όπως αναφέρθηκε κατά την διάρκεια της συνάντησης, αφορά στοιχεία του 2013, λόγω των μοντέλων που έχουν χρησιμοποιηθεί. Στα πλαίσια της ΓΕΑΜ εφαρμόστηκαν τα πρώτα προγράμματα και η Κροατία μείωσε κατά πολύ τις ημέρες στην θάλασσα. Για παράδειγμα το 2015 οι ψαράδες ήταν στο λιμάνι για 82 μέρες μολονότι θα χρηματοδοτηθεί από τα ενωσιακά κονδύλια μόνον ένας μήνας. Τον προηγούμενο χρόνο έγινε διακοπή 90 ημερών χωρίς την ύπαρξη κονδυλίων. Οι επιπτώσεις αυτών των μέτρων – αν υπάρξουν-, θα φανούν το 2018. Το αποτέλεσμα είναι η δημιουργία πολλών προβλημάτων για τους αλιείς. Παρ' ολ' αυτά, τα μέτρα εφαρμόζονται και οι εργασίες προς αυτή την κατεύθυνση συνεχίζονται.

Δεύτερη Μέρα, 10 Φεβρουαρίου: Αντιμετώπιση των προκλήσεων συμπεριλαμβανομένου και του ιδιοκτησιακού καθεστώτος

Ο Πρόεδρος της MEDAC, Giampaolo Buonfiglio πήρε τον λόγο και μίλησε στους παρισταμένους σχετικά με το θέμα της διαχείρισης στο φως των τεχνικών παρουσιάσεων που έγιναν.

Ο κος Buonfiglio τόνισε ότι στην Μεσόγειο η πολιτική διατήρησης της ΚΑΛΠ δεν είχε τις ίδιες επιπτώσεις και αυτό οφείλετο σε διάφορους παράγοντες μεταξύ των οποίων συμπεριλαμβάνονται και οι παρακάτω :

- καθυστέρηση στην απόκτηση δεδομένων για την ετήσια αξιολόγηση των αποθεμάτων
- Σημαντική πολυειδικότητα των συστημάτων αλιεύσης με εποχική και χωρική ποικιλότητα.

- επικάλυψη των στόλων στις ζώνες κατανομής και κοινά αλιεύματα και μεταξύ των μελών της ΕΕ αλλά και μεταξύ χωρών ΕΕ και χωρών που δεν ανήκουν στην ΕΕ.
- τα χωρικά ύδατα των παράκτιων χωρών επεκτείνονται μόνον στα 12 ναυτικά μίλια με εξαίρεση μερικές ειδικές περιπτώσεις.
- η εποχική μετανάστευση των αποθεμάτων που υπόκεινται στην αλιευτική δράση διαφόρων στόλων, από την μία ακτή στην άλλη
- εκτεταμένη παρανομία και δυσκολία διεξαγωγής αποτελεσματικού ελέγχου
- ένας μεγαλύτερος αριθμός αλιευτικών συστημάτων και μια ευρεία ποικιλία αλιευτικών εργαλείων
- σημεία εκφόρτωσης κατά μήκος της ακτής
- κυριαρχία αλιευτικών στόλων μικρής κλίμακας και βιοτεχνικές αλιευτικές δράσεις
- διαφορετική τομεοποίηση των στόλων των διαφόρων κρατών μελών
- έλλειψη διαχειριστικής πολιτικής στις παράκτιες περιοχές
- έλλειψη επαρκούς συνυπολογισμού της ψυχαγωγικής αλιείας και των σκαφών που χρησιμοποιούνται σε αυτήν, για την χάραξη πολιτικής
- ανεπαρκής επιστημονική πληροφόρηση λόγω έλλειψης διερευνητικής χρηματοδότησης από τα κράτη μέλη (μόνον 30 είδη έχουν αξιολογηθεί)
- περιορισμένη μείωση της αλιευτικής προσπάθειας.

Αυτοί καθώς και άλλοι παράγοντες κατέστησαν το σύστημα ποσοτώσεων πιο δύσκολο στην υιοθέτησή του στην Μεσόγειο. Αυτή την στιγμή το σύστημα ποσοτώσεων ισχύει μόνον για ένα είδος (ερυθρό τόνο) Η απόλυτα λειτουργική ΓΕΑΜ που είναι κάτι που πρόσφατα επετεύχθει είναι από πρακτική άποψη ο μόνος τρόπος για να υπάρξει εναρμόνιση και εφαρμογή των κριτηρίων βιωσιμότητας για τις αλιευτικές δράσεις στην Μεσόγειο , από όλα τα εμπλεκόμενα μέρη υπό τον όρο ότι η έγκριση των συστάσεων της ΓΕΑΜ θα είναι υποχρεωτική και για τις ενωσιακές και για τις μη ενωσιακές χώρες.

Είναι αναγκαίο να ξεπεραστούν αυτά τα προβλήματα που μέχρι στιγμής εμπόδισαν την έγκαιρη και κατάλληλη διάγνωση , στα πλαίσια μίας νέας στρατηγικής για τα αλιευτικά της Μεσογείου. Θα πρέπει να χρησιμεύσουν τα μαθήματα από το παρελθόν και θα πρέπει να εισαχθούν καινοτόμα στοιχεία που θα μπορέσουν να ενισχύσουν τα εργαλεία που διατίθενται για την πολιτική διατήρησης και διαχείρισης που συνεχίζουν να είναι ακατάλληλες .

Μερικοί από αυτούς τους παράγοντες θα ληφθούν υπόψη στα Μεσογειακά Προγράμματα Δράσης αλλά είναι σαφές ότι χωρίς μία επιτάχυνση στην διαδικασία λήψης αποφάσεων, ο παράγοντας χρόνος θα είναι καθοριστικός στην δημιουργία προσκομμάτων στην όλη διαδικασία.

Εν συντομία, η MEDAC θεωρεί ότι οι παρακάτω πρωταρχικές δράσεις είναι αναγκαίες προκειμένου να επιτευχθούν για τα ενωσιακά αποθέματα οι στόχοι που έχουν τεθεί από την ΚΑΛΠ και στην Μεσόγειο :

- Εντατικοποίηση των ερευνητικών προσπαθειών και των αξιολογήσεων των αποθεμάτων, καταβάλλοντας μία προσπάθεια να καλυφθούν όσο γίνεται περισσότερα αποθέματα και επιδιώκοντας να μειωθεί ο χρόνος μεταξύ της συλλογής των δεδομένων και της τελικής αξιολόγησης. Η συλλογή δεδομένων θα πρέπει επίσης να επεκταθεί και στην στις εκφορτώσεις σχετικών αποθεμάτων μετα από ψυχαγωγική αλιεία .

- (GES).Στα πλαίσια της Θαλάσσιας Στρατηγικής , εξέταση και αξιολόγηση και άλλων πηγών που επηρεάζουν το περιβάλλον και τους αλιευτικούς πόρους (άντληση και άλλες υπεράκτιες δραστηριότητες, ρύπανση από παράκτια απορριπτόμενα ύδατα, παράκτιες μονάδες επανααίρωσης , κλπ) και παράλληλες ερευνητικές δραστηριότητες προκειμένου να οριστεί η Καλή Περιβαλλοντική Κατάσταση (GES)
- Εντατικοποίηση των δραστηριοτήτων ελέγχου και ιδιαίτερα στην ξηρά παράλληλα με την εφοδιαστική αλυσίδα (αγορές) , με την βοήθεια της ψηφιακής τεχνολογίας και άλλων μέσων προκειμένου να ελεγχθεί η ποιότητα και ο αριθμός των εκφορτώσεων και να αποφευχθούν οι απάτες με τα ιχθυοπροϊόντα. Οι έλεγχοι θα πρέπει να εντατικοποιηθούν και στην θάλασσα σε περιοχές όπου έχουν απαγορευτεί (προσωρινά ή μόνιμα) οι αλιευτικές δράσεις.
- Ανάλογα με το περιεχόμενο των MAP από την άποψη της μείωσης ή του περιορισμού των αλιευτικών προσπαθειών που έχουν τις περισσότερες επιπτώσεις, θα πρέπει να ληφθεί υπόψη προσεκτικά σε επίπεδο ΓΑΕΜ η δυνατότητα εφαρμογής TAC (συνολικού επιτρεπόμενου αλιεύματος) και ποσοτώσεων για μερικά είδη στόχους σε μονοδύναμα συστήματα αλίευσης (ή λιγότερο πολυδύναμα) , όπως τα μικρά πελαγικά. Εκτός αυτού, θα πρέπει να υπάρξει μία προσέγγιση της διαχείρισης των αλιευτικών που να βασίζεται στο οικοσύστημα, παράλληλα με κάποιο Χωρικό Προγραμματισμό που θα είναι καθοριστικό στοιχείο στα MAP (στα πλαίσια μεταξύ των άλλων και της αλιευτικής στρατηγικής). Ο σκοπός είναι και να οριστούν οι μόνιμες περιοχές «μη αλίευσης» (τα βασικά αλιευτικά οικοσυστήματα, χώροι αναπαραγωγής και χώροι όπου υπάρχει μεγάλη συγκέντρωση γόνου), και να περιοριστεί το φάσμα των αλιευτικών δραστηριοτήτων δια μέσου του χωρισμού των περιοχών και της εφαρμογής της εκ περιτροπής μερικής ή ολικής απαγόρευσης ανά αλιευτικό σύστημα. Θα πρέπει να βελτιωθεί το Σύστημα Ελέγχου και Παρακολούθησης (όπως το GSI-Geographical Information System) από την στιγμή που οι δορυφορικές λήψεις επιτρέπουν την αξιολόγηση του πραγματικού φάσματος δράσεων του στόλου, ανεξάρτητα από τον λιμένα όπου έχει την βάση του ο εμπορικός αλιευτικός στόλος.
- Ένας στρατηγικός παράγοντας που θα πρέπει να τονιστεί με ιδιαίτερη έμφαση είναι η ενίσχυση και η εκπαίδευση όλων των αλιέων (που ασκούν εμπορική ή ψυχαγωγική αλιεία) μέσω της εμπλοκής τους στην διαδικασία λήψης αποφάσεων και μέσα από συγκεκριμένες δράσεις για την διάδοση βέλτιστων πρακτικών (διεπαγγελματικές συμφωνίες, εθελοντική διακοπή αλιευτικών δραστηριοτήτων, συνεργασία με ερευνητικά ινστιτούτα και με ΜΚΟ, υιοθέτηση διάφορων μορφών αυτοδιαχείρισης και ελέγχου, κλπ) που θα πρέπει επίσης να θεωρούνται αναπόσπαστο μέρος των MAP.
- Αντιμετώπιση της έκτακτης ανάγκης που αφορά την υπεραλίευση στην Μεσόγειο: το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας θα παράσχει πολύτιμα εργαλεία και ευκαιρίες στις διάφορες χώρες μέλη ανάλογα με τα υπάρχοντα εθνικά τους προγράμματα. Διάφορα μέτρα που έχουν εξεταστεί στα πλαίσια του Ταμείου θα μπορέσουν να συμβάλουν ουσιαστικά στην ορθολογικοποίηση της αλιευτικής προσπάθειας και στην λήψη πρωτοβουλιών που είναι σύμφωνες με τα MAP.
- Εντατικοποίηση του διαλόγου με τρίτες χώρες μέσω του ΓΕΑΜ σε ότι αφορά τα κοινά αποθέματα αλλά και με στόχο της εναρμόνιση της προσέγγισης των παράκτιων χωρών και εκτός και ενός ΕΕ ως προς την αλιευτική πολιτική στην Μεσόγειο.

- Αντιμετώπιση του πολύπλοκου θέματος της δικαιοδοσίας στα μεσογειακά ύδατα. Σε ένα πλαίσιο ανεπίλυτων διαφορών έχουν γίνει κατά καιρούς αναρίθμητες μονομερείς δηλώσεις και διακηρύξεις επιτείνοντας τις επιπλοκές που συνδέονται με τομείς πολιτικής αστάθειας. Αυτό είχε σαν αποτέλεσμα πολλά συμβάντα και μια γενική αβεβαιότητα για τον στόλο σε πολλές περιοχές της Μεσογείου.
- Τα παράκτια συστήματα είναι ο βασικός βιότοπος πολλών ειδών και αυτό ισχύει και για την εμπορική και για την ψυχαγωγική αλιεία. Είναι επίσης και σημαντικές περιοχές γόνου. Τα μέτρα διαχείρισης που εφαρμόστηκαν μέχρι τώρα εστιάστηκαν στα πρακτικά μέτρα και η προσπάθεια μείωση της αλιευτικής προσπάθειας αποδείχτηκε αναποτελεσματική. Για το μέλλον της Μεσογείου είναι σημαντική η δημιουργία διαχειριστικών προγραμμάτων για τα παράκτια συστήματα στο σύνολό τους συμπεριλαμβάνοντας και τον εμπορικό και τον ψυχαγωγικό κλάδο.

Παρουσίαση 7: Χωρικός προγραμματισμός :προς μια νέα προσέγγιση στην διαχείριση των αλιευτικών Tommaso Russo, Πανεπιστήμιο Tor Vergata, Ρώμη Ιταλία Rome, Italy. Οι διαφάνειες που παρουσιάστηκαν υπάρχουν στην ιστοσελίδα που έχει δημιουργηθεί για αυτό το Σεμινάριο Υψηλού Επιπέδου αλλά και ως συνημμένα στην έκθεση

Ο ομιλητής έκανε μια ανασκόπηση του χωρικού σχεδιασμού ως εργαλείου. Αναφέρθηκε στο παράδοξο στις γνώσεις μας: ο άνθρωπος συσσώρευσε μια σειρά από πληροφορίες για το περιβάλλον, μέχρι πρόσφατα όμως η συμπεριφορά του ίδιου του ανθρώπου ήταν ο αδύναμος κρίκος. Αυτό άλλαξε τις τελευταίες δεκαετίες και αναπτύχθηκαν νέα συστήματα όπως το Σύστημα Παρακολούθησης Σκαφών και το «Σύστημα Αυτόματης Πληροφόρησης» που ανιχνεύει τα υπάρχοντα αλιευτικά σκάφη και τις δραστηριότητες που αναπτύσσουν καθιστώντας εφικτή την λεπτομερή ανάλυση της συμπεριφοράς τους. Είναι σαφές ότι η ύπαρξη των σημαντικών αυτών εργαλείων γίνεται όλο και πιο σημαντική στην αύξηση της επίγνωσης της ανθρώπινης συμπεριφοράς στα πλαίσια του οικοσυστήματος έτσι ώστε να μπορέσει να υιοθετηθεί μια πιο κατάλληλη νομοθεσία που θα συνάδει με μια διαχείριση που θα βασίζεται στο οικοσύστημα. Οι παριστάμενοι ενημερώθηκαν ότι η ιταλική επιστημονική κοινότητα προσπάθησε να εκμεταλλευτεί αυτή την ευκαιρία προκειμένου να αναπτύξει μια προσέγγιση νέας γενιάς. Η έρευνα βασίζεται σε δύο πυλώνες: στο Itafishnet και στα προγράμματα ανάλυσης συγκεντρωμένων στοιχείων.

Τονίστηκε ότι η χωρική διαχείριση των θαλάσσιων περιοχών δεν αποτελεί απόλυτη λύση για τα προβλήματα που συζητήθηκαν σε αυτό το σεμινάριο. Αποτελούν πολύπλοκα συστήματα και υπάρχουν και άλλες ανθρώπινες δραστηριότητες που επηρεάζουν το οικοσύστημα και του δεν συνδέονται επ' ουδενί με την αλιεία. Υπάρχουν πολλά θέματα που αφορούν τον χωρικό περιορισμό των αλιευτικών στον χώρο αλλά οι απόψεις δίστανται ως προς αυτά τα μέτρα που μερικές φορές δεν είναι τόσο αποτελεσματικά όπως θα ανέμενε κανείς και κατά συνέπεια θα πρέπει να τα εκμεταλλευτεί κανείς παράλληλα με άλλα μέτρα. Ο τομέας αυτός εξαρτάται από ψηφιοποιημένα εργαλεία και δορυφορικές απεικονίσεις. Υπάρχει επίσης και η στατιστική τεχνολογία καθώς και νέα μαθηματικά μοντέλα που αναπτύσσονται σε αυτό το πλαίσιο και η δημιουργία αυτών των εργαλείων θα βοηθούσε τους επιστήμονες να ξεπεράσουν τις υπάρχουσες δυσκολίες και να κάνουν καλή χρήση των δεδομένων που διατίθενται σε όλο και μεγαλύτερο αριθμό. Το πλήρες πακέτο διατίθεται δωρεάν σε όλη την επιστημονική κοινότητα επιτρέποντας έναν συνδυασμό των στοιχείων VMS και AIS που μπορούν να προτυποποιηθούν και να ενσωματωθούν. Τα δεδομένα για την αλιευτική δράση ενός αλιευτικού ή ομάδας αλιευτικών μπορεί να αναλυθούν με κριτήρια χώρου και χρόνου και να διαπιστωθεί η επίδραση αυτών των δραστηριοτήτων στην περιοχή. Οι συσκευές ανίχνευσης παρέχουν πολλές πληροφορίες για την αλιευτική προσπάθεια στα πλαίσια των συζητήσεων που έγιναν κατά την διάρκεια του σεμιναρίου. Για παράδειγμα τα στοιχεία από αυτό το σύστημα μπορούν να δείξουν την λειτουργική πραγματικότητα των περιοχών που καλύπτονται από τα αλιευτικά μας σκάφη έτσι ώστε να γνωρίζουμε τι είδους προσπάθειες γίνονται. Για παράδειγμα, παρατηρήθηκε μία αύξηση των ημερών αλιείας ανά μήνα. Τα στοιχεία μπορούν να συμπληρωθούν με βιο-οικονομικά μοντέλα έτσι ώστε να αναλυθούν τα υφιστάμενα προγράμματα.

Στην συνάντηση επιδείχτηκε ένα παράδειγμα από μία μελέτη που παρέχει ένα υπόδειγμα στρατηγικής για μικρά πελαγικά σκάφη στην Αδριατική. Αυτό έδειξε ότι οι οικονομικοί παράγοντες αποτελούν μία από τις βασικές κινητήριες δυνάμεις

που θα μπορούσαν να θεωρηθούν αυτονόητες. Αν συγκρίνουμε όμως αυτό με το κόστος των καυσίμων και με άλλους παράγοντες θα παρατηρήσουμε ότι οι αλιευτικές δράσεις είναι πολύ πιο αποτελεσματικές εκεί όπου υπάρχει μεγαλύτερο κέρδος. Ο κος Russo περιέγραψε και εκείνος με την σειρά του μία πλατφόρμα που ονομάζεται «SMART- χωρικό βιο οικονομικό μοντέλο για την αξιολόγηση και την διαχείριση βενθοπελαγικής αλιείας». Το σύστημα αυτό επιτρέπει να προβλεφθούν οι βραχυχρόνιες επιπτώσεις της διαχείρισης της αλιευτικής προσπάθειας στα υπό εκμετάλλευση είδη και στην απόδοση των αλιευτικών. Είναι επίσης δυνατόν να κάνει κανείς ένα αναλυτικό μοντέλο αυτού που θα μπορούσε να συμβεί σε μία άλλη περιοχή σε περίπτωση που ρυθμιζόταν η παρακείμενη της , έχοντας κατά νου την εξίσωση του κόστους και του οφέλους (οικονομικών παραγόντων) για τους αλιείς. Τα αποτελέσματα δείχνουν επίσης ότι αν μία περιοχή γόνου υποστηριχτεί, τότε επωφελείται και η παρακείμενη περιοχή. Έχει αποδειχτεί ότι σε περίπτωση που εφαρμοστεί κάποιος χωρικός προγραμματισμός, τότε η αλλαγή στο σύστημα εκμετάλλευσης θα οδηγήσει σε σημαντική βελτίωση στην κατάσταση των αποθεμάτων αλλά και σε επίπεδο κοινωνικο-οικονομικό.

Στο τέλος της παρέμβασής του ο ομιλητής αναφέρθηκε στα αναδυόμενα μοντέλα με βάση τις περιπτώσιολογικές μελέτες που έχουν γίνει καθώς και τις δυνατές δράσεις. Παρατέθηκε το παράδειγμα μίας πρόσφατης μελέτης στην περιοχή Romo Pit στην Αδριατική. Η περιοχή αυτή θεωρείται ιδιαίτερα σημαντική και έχει πολλά είδη σε διάφορες φάσεις της ζωής τους. Αυτό είναι κάτι που τονίστηκε στις διάφορες μελέτες που έχουν διεξαχθεί κατά το παρελθόν και που έδειξαν ότι υπάρχει ανάγκη για συγκεκριμένη διαχείριση αυτής της περιοχής προκειμένου να εξασφαλιστεί η προστασία και η βελτίωση των αποθεμάτων. Έγινε μία αναφορά στις μελέτες που έχουν γίνει στα πλαίσια του προγράμματος FAO AdriaMed. Οι μελέτες αυτές απέδειξαν επιστημονικά ότι βρίσκεται σε κρίσιμη φάση η περιοχή του Romo Pit σε ότι αφορά όλους τους στόλους που αναπτύσσουν αλιευτική δράση στην Αδριατική . Αυτό οδήγησε σε μία απαγόρευση στις τράτες σε μία συγκεκριμένη περιοχή και για ένα χρόνο (χωρο –χρονικά μέτρα). Αυτό κατέστη δυνατόν χάρις στην τεχνολογία που χρησιμοποιήθηκε κατά την παρακολούθηση των σκαφών αλλά και χάρις στην ευθυγράμμιση με μια προληπτική προσέγγιση.

Ο κος Russo κατέληξε ότι η χωρική διαχείριση θα μπορούσε να αντιπροσωπεύει μια πραγματική προσέγγιση σε συνδυασμό με άλλες δράσεις προκειμένου να υπάρξει βελτίωση στα μοντέλα εκμετάλλευσης αλλά και προκειμένου να υπάρξει και πιο αποτελεσματικός έλεγχος.

Παρουσίαση 8: Έλεγχος: χρήση της τεχνολογίας και των καινοτομιών προκειμένου να ενθαρρυνθεί η συμμόρφωση. Pascal Savouret, Agency Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Ελέγχου Αλιείας (EFCA). Οι διαφάνειες που παρουσιάστηκαν υπάρχουν στην ιστοσελίδα που έχει δημιουργηθεί για αυτό το Σεμινάριο Υψηλού Επιπέδου αλλά και ως συνημμένα στην έκθεση

Σε συνέχεια της προηγούμενης παρουσίασης, οι παριστάμενοι ενημερώθηκαν για το δυναμικό της τεχνολογίας ελέγχου με βάση την παρακολούθηση στην θάλασσα. Το θέμα είναι να προσαρμοστούν τα μοντέλα συμπεριφοράς και να καταστεί η τεχνολογία αποτελεσματική αλλά όχι ιδιαίτερα δαπανηρή. Το πλεονέκτημα αυτού του συστήματος είναι σαφές για την Μεσόγειο από την στιγμή που είναι εύκολο να χωριστεί η λεκάνη σε περιορισμένες περιοχές που ελέγχονται και που η συγκέντρωση των αλιευτικών σκαφών είναι αρκετά ξεκάθαρη. Η πολύπλοκη γεωπολιτική κατάσταση έχει επιπτώσεις που δεν μπορούμε να αγνοήσουμε.

Πέραν αυτού, ο πληθυσμός γύρω από την Μεσόγειο τείνει να είναι αστικός και κατά συνέπεια υπάρχει μία άμεση διασύνδεση μεταξύ των αλιευτικών σκαφών μεταξύ του λιμένα και των καταναλωτών/ αγορών. Αυτό σημαίνει ότι καθίσταται δύσκολος ο έλεγχος των προϊόντων από την στιγμή που θα εκφορτωθούν . Τα πράγματα επηρεάζονται και από τον τουρισμό από την στιγμή που υπάρχουν ψυχαγωγικά αλιευτικά σκάφη που συμπίπτουν με τα εμπορικά. Οι πτυχές αυτές του προβλήματος θα πρέπει να ληφθούν υπόψη σε συνεργασία με τις μικρές περιοχές όπου λαμβάνουν χώρα, λόγω της περιορισμένης έκτασης της υφαλοκρηπίδας . Από την άποψη της ενίσχυσης της παρακολούθησης , η Μεσόγειος έχει τα δικά της συγκεκριμένα χαρακτηριστικά και κατά συνέπεια υπάρχουν καινοτόμα συστήματα για τον έλεγχο και την παρακολούθηση.

Τα στοιχεία που έχουν συγκεντρωθεί εμπίπτουν σε δύο κατηγορίες. Αυτά που παρέχονται εθελοντικά από τους ίδιους τους αλιείς, μέσω της εγκατάστασης εξοπλισμών πάνω στο σκάφος όπως cctv και συστημάτων ανίχνευσης (πορεία και ταχύτητα) και αυτά που συγκεντρώνονται χωρίς προηγούμενη συνεργασία όπως για παράδειγμα τα στοιχεία που συγκεντρώνονται εκ του μακρόθεν χωρίς την βοήθεια του ίδιου του σκάφους. Τα στοιχεία αυτά μπορούν να ολοκληρωθούν περαιτέρω με τα στοιχεία της ΕΕ (ημερολόγιο πλοίου και ηλεκτρονικά συστήματα αναφοράς) και να ψηφιοποιηθούν σταδιακά. Έγινε επίσης μια αναφορά των συστημάτων VMS και AIS, παρόμοια με αυτή της προηγούμενης παρουσίασης.

Η τεχνολογική καινοτομία είναι ένας τομέας που διερευνάται και καθιστά δυνατή την προσθήκη στοιχείων από δορυφορικές παρατηρήσεις, σύγχρονα συστήματα ραντάρ, αεροσκάφη παρακολούθησης και drones. Παρατέθηκαν παραδείγματα των διαφόρων συστημάτων που είναι σε χρήση σε όλη την Ευρώπη καθώς και του τρόπου λειτουργίας τους και των συχνοτήτων που χρησιμοποιούν.

Ολοκληρώνοντας αυτή την τεχνολογία, η πρόθεσή είναι να επιτευχθεί πλήρης γνώση της κατάστασης στην θάλασσα έτσι ώστε να μπορεί κανείς να αντιδράσει σε συνθήκες που θα μπορούσαν να επηρεάσουν άμεσα την ασφάλεια ή το περιβάλλον, να αναχαιτίσουν τις παραβιάσεις την ώρα που λαμβάνουν χώρα και να ανιχνεύσουν τα επίπεδα συμμόρφωσης (όπως για παράδειγμα ανάπτυξη δραστηριοτήτων σε μη εγκεκριμένους λιμένες εκφόρτωσης). Θα πρέπει να μπορούν επίσης να ανιχνεύσουν την αδήλωτη και ανεξέλεγκτη αλιεία καθώς και τις δραστηριότητες που προέρχονται από μη ενωσιακούς στόλους. Με την εφαρμογή της απαγόρευσης εκφόρτωσης από τον Ιανουάριο του 2015, είναι δυνατόν να υπάρχει έλεγχος έτσι ώστε η εκφόρτωση να μην γίνεται στην θάλασσα. Επάνω στο σκάφος δεν είναι υποχρεωτική η διασταύρωση πληροφοριών και από συνεργαζόμενα και από μη συνεργαζόμενα συστήματα προκειμένου να επιβεβαιωθεί η ταυτότητα και η αλιευτική δράση των σκαφών έχοντας κατά νου ότι τα ενωσιακά σκάφη κάτω των 15 μ TL δεν διαθέτουν VMS και σε αυτά κάτω από 12 μ TS, δεν είναι υποχρεωτική η παρουσία AIS επάνω στο σκάφος. Σε αυτές τις περιπτώσεις ο κος Savouret αναφέρθηκε στο ενδεχόμενο συγκέντρωσης δεδομένων δίχως την χρήση δύσχρηστου εξοπλισμού επάνω στα μικρά σκάφη. Είναι εφικτό να καταγράψει κανείς τα δεδομένα στην θάλασσα με την χρήση κινητών τηλεφώνων/πινάκων και να τα διαβιβάζει όταν βρεθεί αρκετά κοντά στην ακτή ούτως ώστε να λειτουργούν τα δίκτυα των κινητών ή να υπάρχει δυνατότητα αποστολής μέσω του συστήματος wi fi του λιμένα.

Οι παριστάμενοι ενημερώθηκαν ότι αναπτύσσεται λογισμικό με αυξημένες δυνατότητες ανίχνευσης και συγκέντρωσης στοιχείων με συστήματα διασταυρούμενης ολοκλήρωσης των πληροφοριών και συμπεριλαμβάνοντας τον έλεγχο προστατευόμενων περιοχών και την ενδεχόμενη εφαρμογή συμπεριφορικών αλγορίθμων. Η χρησιμότητα που προκύπτει είναι ότι δημιουργούνται παράλληλα συστήματα με αυτά της αλιευτικής προσπάθειας με αυξημένη δυνατότητα ανίχνευσης ενώ η αποτελεσματική παρακολούθηση μπορεί να συμβάλει στην αξιολόγηση της αλιευτικής προσπάθειας (συμπεριλαμβανομένων και των τρίτων χωρών) δεδομένου ότι τα αλιευτικά σκάφη είναι πιο αποτελεσματικά και η ικανότητά τους αυξάνεται με την χρήση νέων τεχνολογιών αφού ο στόχος είναι μια ολιστική θεώρηση του κλάδου και των παραγόντων που τον επηρεάζουν.

Στρογγυλό Τραπέζι- για μια νέα στρατηγική της ΚΑΛΠ στην Μεσόγειο. Πιθανά μέτρα αντιμετώπισης της έκτακτης ανάγκης

Ο συντονιστής, ο Ιταλός δημοσιογράφος Gennaro Sangiuliano, παρουσίασε το πάνελ και αναφέρθηκε στις ελληνικές ρίζες της Κατάνιας και στην μακρά παράδοση αλιευτικών δραστηριοτήτων. Ζήτησε από τους παριστάμενους να κάνουν σύντομες παρεμβάσεις προκειμένου να διαμορφωθεί ένα δυναμικό πάνελ.

Ο **Stefano Cataudella** ευχαρίστησε τον συντονιστή και ανέφερε την παρέμβαση που είχε κάνει την προηγούμενη μέρα σχετικά με τον ρόλο του ΓΕΑΜ. Τόνισε ότι οι απόψεις που προβάλλονται στις παρουσιάσεις έχουν διατυπωθεί σε υψηλό επίπεδο. Κατόπιν αναφέρθηκε εν συντομία στην ΓΕΑΜ που αποτελεί οργανισμό των Ηνωμένων Εθνών και αριθμεί 24 μέλη. 23 χώρες μέλη συν την Ευρωπαϊκή Ένωση. Μεταξύ τους δεν υπάρχουν διαφορές, υπάρχει μία σημαία και μία ψήφος και είναι το μοναδικό φόρουμ στην Ευρώπη όπου τα μέλη υπογράφουν κοινές συμφωνίες. Η ΓΕΑΜ αποτελεί ένα εργαλείο στην υπηρεσία των χωρών, δεν λαμβάνει αποφάσεις και υποστηρίζει τις χώρες με βάση τα αιτήματά τους. Ο

ομιλήτης περιέγραψε εν συντομία ότι η Επιτροπή οργανώνει ετήσιες συνεδριάσεις ενώ παράλληλα συνεδριάζουν και οι επιτροπές της : η Επιστημονική Συμβουλευτική Επιτροπή (SAC), η Επιτροπή Υδατοκαλλιέργειας (CAQ) , η Επιτροπή Συμμόρφωσης (ΨΟΨ), η Επιτροπή Διοίκησης και Οικονομικών (CAF) καθώς και οι επικουρικοί τους φορείς. Συμφώνησε με όσα ακουστήκαν μέχρι εκείνη την στιγμή , ότι δηλαδή η Ευρώπη θα πρέπει να αναλάβει πρότυπες δράσεις μπροστά στην κατάσταση που επικρατεί ενώ μετά μπορεί να ακολουθήσουν και οι υπόλοιπες χώρες της Μεσογείου από την στιγμή που είναι η Ευρώπη κείνη που αναπτύσσει τις περισσότερες αλιευτικές δράσεις.

Ο **Ante Mišura**, ο κροάτης Υπουργός Γεωργίας, ευχαρίστησε τον συντονιστή και προσέθεσε ότι απαιτούνται μόνον συγκεκριμένες πληροφορίες σχετικά με το πλαίσιο μέσα στο οποίο θα ληφθούν οι αποφάσεις. Τόνισε επίσης ότι θα ήταν αναγκαίο να αρχίσει κανείς να χρησιμοποιεί την απαιτούμενη τεχνολογία και όχι μόνον τα συμβατικά μέσα που έχουν χρησιμοποιηθεί μέχρι σήμερα ενώ πριν εφαρμοστούν νέα μέτρα θα πρέπει να γίνεται μια γενική ανασκόπηση της κατάστασης.

Η **Μαρίνα Πέτρον**, διευθύντρια Αλιείας από την Ελλάδα, ευχαρίστησε τον συντονιστή και επιβεβαίωσε ότι η άποψη της Ελλάδας ταυτίζεται με τις παρουσιάσεις που έχουν γίνει . Η κάθε χώρα βεβαίως έχει τα δικά της χαρακτηριστικά αλλά στην Ελλάδα υπάρχουν πολλοί λιμένες αλλά και πολύ λίγα επιστημονικά δεδομένα. Ενημέρωσε τους παριστάμενους ότι έχουν αναληφθεί πολλές δράσεις σε εθνικό επίπεδο προκειμένου να υπάρξει διασφάλιση ότι τα μέτρα που εφαρμόζονται σε όλη την Μεσόγειο θα μπορούσαν επίσης και εφαρμοστούν και στην Ελλάδα και να προκύψουν θετικά αποτελέσματα. Τόνισε επίσης την σημασία του ελέγχου με την χρήση μέτρων που μπορούν εύκολα να εφαρμοστούν λαμβάνοντας υπόψη το μήκος της ακτογραμμής: δορυφορική παρακολούθηση όλων των σκαφών που είναι πάνω από 12μ TL καθώς και όλων των τοναλιευτικών. Αυτό θα ήταν το ιδεώδες. Στην εθνική προληπτική προσέγγιση συμπεριλαμβάνεται η χρήση ηλεκτρονικών ημερολογίων πλοίου και προσωρινά μέτρα διακοπής λειτουργίας για βενθοπελαγικά σκάφη. Για τον ξιφία και τον τόνο υπάρχει απαγόρευση πώλησης αν αυτά τα είδη αλιευτούν ως παραλίευμα. Υπάρχουν και άλλα μέτρα που εφαρμόζονται σε συνδυασμό με άλλες χώρες. Τα μέτρα αυτά θα πρέπει να τύχουν κάθε κοινωνικο- οικονομικής υποστήριξης αφού τα αλιευτικά σκάφη αντιπροσωπεύουν ένα μεγάλο μέρος του κοινωνικού ιστού στην Ελλάδα.

Ο **Riccardo Rigillo**, διευθυντής Αλιείας από της Ιταλία ανέφερε ότι η κατάσταση που έχουμε μπροστά μας καθιστά απόλυτα σαφές ότι θα πρέπει να δράσουμε άμεσα και μολονότι είναι αλήθεια ότι η αλιεία είναι μια δραστηριότητα που χάνεται στα βάθη των αιώνων, αυτή την εποχή διεξάγεται με έναν πολύ σύγχρονο τρόπο και θα πρέπει να προσεγγίσουμε την διαχείρισή της με μια σύγχρονη αντίληψη. Η ΓΕΑΜ είναι ένα ιδιαίτερα σημαντικό εργαλείο αφού αντιπροσωπεύει ένα εθνικό πλαίσιο συμφωνίας όπου μπορούν να εφαρμόζονται αποτελεσματικά οι κανόνες. Η ΕΕ και η Ιταλία αποτελούν μέρος αυτού του συστήματος και μολονότι η κοινή διαχείριση των αποθεμάτων είναι μια πολύπλοκη διαδικασία, είναι παράλληλα και μια ισχυρή διαδικασία. Τα εθνικά προγράμματα διαχείρισης όπως αναφέρονται στον βασικό κανονισμό της ΕΕ είναι ένα άλλο σημαντικό εργαλείο αλλά το θέμα κλειδί είναι η περιφερειοποίηση. Η δυνατότητα δηλαδή που έχουν τα κράτη μέλη να συμφωνούν επί κοινών μέτρων με μια κατ ' εξουσιοδότηση πράξη στο βαθμό που έχουν την σύμφωνη γνώμη της ΕΕ. Ένας άλλος στόχος είναι το MSY (Μέγιστη Βιώσιμη Απόδοση) , μολονότι θα χρειαστεί χρόνος για να εισαχθεί εντελώς στο σύστημα. Θα πρέπει συνεπώς να εντοπίσουμε τα κατάλληλα εργαλεία εφαρμογής που θα πρέπει να είναι απλά και να επιτρέπουν τον έλεγχο . Θα πρέπει επίσης να είναι συμβατά με τον στόχο του MSY και να επικεντρώνονται στα είδη στόχους κατά προτεραιότητα. Η κατάσταση στην Μεσόγειο έχει ιδιόζοντα χαρακτηριστικά και αυτό σημαίνει ότι αναπτύχθηκε με διαφορετικό τρόπο σε σύγκριση με την υπόλοιπη Ευρώπη. Για τον λόγο αυτό θα πρέπει να υπάρξουν σαφείς διαδικασίες για όλα τα αποθέματα στην ΕΕ που αποτελούν αντικείμενο κοινής διαχείρισης. Η έρευνα θα πρέπει να παράσχει τα κατάλληλα δεδομένα για την διαχείριση και η διαχείριση με την σειρά της θα πρέπει να δίνει σαφείς ενδείξεις στην επιστημονική κοινότητα.

Η **Andreina Fenech Farrugia** από την Μάλτα σχολίασε ότι από την στιγμή που τώρα υπάρχουν επιστημονικά δεδομένα οι ερευνητές και οι εκπρόσωποι θα πρέπει να συνεργαστούν με τον κλάδο προκειμένου να εφαρμοστούν οι καλύτερες δυνατές διαδικασίες με σκοπό να ξεκινήσει η ανάκτηση των αποθεμάτων. Η συμβουλή της ομιλήτριας είναι να αναληφθούν ευθύνες, να αναπτυχθεί μια φιλόδοξη δράση προκειμένου να ξεκινήσουν οι συζητήσεις και να οδηγηθούν και άλλες χώρες προς την σωστή κατεύθυνση.

Η κα **Μαρίνα Αργυρού**, από το Υπουργείο Αλιείας της Κύπρου ανέφερε την σημασία της διατήρησης της υπάρχουσας κατάστασης στο περιβάλλον και είπε ότι θα χρειαστούν ενδεχομένως έκτακτα μέτρα προκειμένου να επιτευχθεί κάτι τέτοιο. Θα πρέπει να γεμίσουμε τα κενά στις επιστημονικές μας γνώσεις και να αποκτήσουμε μια καλύτερη ιδέα των διαφορετικών επιπέδων ευαισθησίας στους διάφορους τομείς (ζώνες αναπαραγωγής κλπ). Τα τρία επίπεδα δράσης είναι όπως ήδη αναφέρθηκε το εθνικό, το ενωσιακό και το διεθνές. Είναι επίσης σημαντική και η συμμετοχή τρίτων χωρών μέσω της FAO. Τονίστηκε επίσης η ανάγκη να τυποποιηθεί η αξιολόγηση και οι μέθοδοι συλλογής δεδομένων και να βελτιωθούν τα επιστημονικά δεδομένα.

Ο **Frédéric Gueudar Delahaye** από το γαλλικό υπουργείο Γεωργίας και Αλιείας απηύθυνε χαιρετισμό στο πάνελ. Τόνισε ότι θα πρέπει να υπάρξει δράση αλλά ο στόχος μας είναι παράλληλα και η βιωσιμότητα και από την οικονομική άποψη αλλά και από την άποψη των αλιευτικών όπως θα ήταν σκόπιμο να επαναλάβουμε. Ένα άλλο σημαντικό θέμα είναι οι διαφορές που υφίστανται μεταξύ των φυσικών χαρακτηριστικών στην Μεσόγειο. Το κοινωνικο- οικονομικό πλαίσιο επίσης διαφέρει σε μεγάλο βαθμό αλλά η ΚΑΛΠ μας επιτρέπει να το συνυπολογίσουμε. Καταρτίζοντας συγκεκριμένα προγράμματα για την Μεσόγειο θα ήταν σκόπιμο να βεβαιωθούμε ότι οι κανονισμοί δεν επικαλύπτονται ενώ παράλληλα θα πρέπει να έχουμε κατά νου τον στόχο του MSY.

Ο **José Miguel Corvinos La Fuente** από την Διεύθυνση Αλιείας της Ισπανίας, ευχαρίστησε τον συντονιστή παρατηρώντας ότι τα περισσότερα βασικά θέματα έχουν ήδη αναφερθεί. Από την στιγμή που η ΚΑΛΠ δεν βασίζεται σε ένα σύστημα TAC ή ποσοστώσεων, οποιαδήποτε μείωση στην αλιευτική προσπάθεια σημαίνει παράλληλα και μείωση στην ικανότητα ή στα τεχνικά μέτρα που θα πρέπει να εφαρμόζονται στα αλιευτικά (όπως για παράδειγμα προδιαγραφές για αλιευτικά εργαλεία). Το ισπανικό πρόγραμμα διαχείρισης προβλέπει μία μείωση 20% στην χωρητικότητα. Αυτό είναι κάτι που ήδη γίνεται ενώ θα μπορούσε επίσης να υπάρξει και αυξημένη επιλεκτικότητα των εργαλείων και έλεγχος στην αποτελεσματικότητα των διαφόρων μεγεθών ματιών. Η συγκεκριμένη φύση των αλιευτικών σημαίνει ότι η νέα τεχνολογία μπορεί συχνά να αντισταθμίσει την μείωση στην αλιευτική προσπάθεια. Θα πρέπει επίσης να υπολογίζεται και ο εποχικός χαρακτήρας με την εφαρμογή προσωρινής απαγόρευσης ή μείωσης σε ορισμένους τομείς και περιοχές. Θα πρέπει παράλληλα να ενδυναμωθεί και η διατήρηση των παράκτιων περιοχών. Εκτός αυτού ο ομιλητής τόνισε ότι υπάρχει ανάγκη αναθεώρησης των ελάχιστων μεγεθών αναφοράς για διατήρηση και η επακόλουθη διαχείριση τους. Όλα τα μέτρα θα έχουν οικονομικές επιπτώσεις και για τον λόγο αυτό θα πρέπει να μελετηθούν από την στιγμή που δεν θα πρέπει να επιτρέψουμε στα μέτρα να επηρεάσουν τον κλάδο. Απαιτούνται συνεπώς δευτερογενείς δράσεις που θα αυξήσουν το εισόδημα και θα μειώσουν το κόστος λειτουργίας των αλιευτικών σκαφών. Δεν θα πρέπει να ξεχνάμε πόσο μικρή είναι η Μεσόγειος σε σχέση με τον υπόλοιπο κόσμο και πόσες χώρες χρησιμοποιούν αυτούς τους πόρους. Κατά συνέπεια, οι πόροι διαχείρισης θα πρέπει να είναι κοινοί και μέσω της GEAM να υπάρχει επέκταση και σε άλλες χώρες.

Άλλες προοπτικές:

Marco Costantini – WWF. Οι δύο αυτές μέρες συζητήσεων και παρουσιάσεων έδειξαν ότι η κατάσταση ως προς τα αποθέματα είναι τραγική. Το WWF πιστεύει ότι υπάρχουν τα απαιτούμενα εργαλεία και ότι τώρα καλούμεθα να αλλάξουμε τον ρυθμό μας. Τα βασικά προγράμματα διαχείρισης που αναφέρονται θα πρέπει να τεθούν σε πρακτική πολύ σύντομα διαφορετικά δεν θα επιτευχθεί ο στόχος του MSY. Θα πρέπει να δράσουμε επί της αλιευτικής προσπάθειας μακροχρόνια και σε διαφορετικό επίπεδο. Θα πρέπει να συμπεριλάβουμε και τρίτες χώρες γύρω από το ίδιο τραπέζι και να υιοθετήσουμε μια συλλογική λύση. Οι καταναλωτές θα πρέπει να συνειδητοποιήσουν ότι οι αποφάσεις τους θα μπορούσαν να επηρεάσουν και τα επίπεδα βιωσιμότητας. Η αλιευση και η κατανάλωση ψαριών είναι μεταξύ των άλλων και μία περιβαλλοντική δράση.

Ο **Javier Garat**, πρόεδρος της Eurorêche, ευχαρίστησε τον Επίτροπο κ Vella για την διοργάνωση αυτού του Σεμιναρίου Υψηλού Επιπέδου. Από ότι φαίνεται υπάρχουν θετικά στοιχεία: οι επιστήμονες υποστηρίζουν ότι μπορούμε να δράσουμε έγκαιρα αν πάρουμε τώρα τα κατάλληλα μέτρα. Οι αλιείς ανησυχούν για τους πόρους που θα υπάρχουν στο μέλλον κι εμείς με την σειρά μας θα πρέπει να είμαστε πρακτικοί. Το σύστημα διαχείρισης της ΕΕ θα πρέπει να επανεξεταστεί και θα πρέπει να υιοθετηθούν μέτρα που συνεπάγονται την ενεργό συμμετοχή των αλιέων. Θα πρέπει επίσης να λάβουμε υπόψη μας το γεγονός ότι ο Μεσογειακός Κανονισμός άρχισε να τίθεται κανονικά σε εφαρμογή μόλις το 2012. Χρειάζεται λοιπόν χρόνος πριν να αρχίσουμε να βλέπουμε τα πρώτα αποτελέσματα που θα οδηγήσουν σε μία βελτίωση

της κατάστασης. Από τον τελευταίο Ιούλιο η Europrêche υιοθέτησε μία προσέγγιση από την βάση προς την κορυφή και συναντήθηκε με αλιείς κατ' αρχάς μέσω των οργανώσεών τους. Συμφωνήθηκαν πρακτικά μέτρα που θα μπορούσαν να αντιστρέψουν την κατάσταση. Υπήρξαν προτάσεις που έτυχαν κάποιας επεξεργασίας και που μολονότι δεν θα μπορούσαν να εφαρμοστούν σε όλη την Μεσόγειο θα μπορούσαν να έχουν αποτελέσματα ανεξάρτητα από τα διαθέσιμα κονδύλια.

Ο ομιλητής έκανε μία αναφορά στα αρπακτικά όπως στον ερυθρό τόνο και στα δελφίνια καθώς και στις επιπτώσεις τους στους μικρούς πελαγικούς πόρους. Μολονότι οι αλιείς φέρουν ευθύνες υπάρχουν και άλλες δραστηριότητες που προέρχονται ή δεν προέρχονται από τον άνθρωπο και που επηρεάζουν τους πόρους. Τα μέτρα όμως λαμβάνονται μόνον από τους αλιείς. Αυτή η ανισορροπία θα πρέπει να μελετηθεί. Η ψυχαγωγική αλιεία θα πρέπει επίσης να συμπεριληφθεί σε όλους τους κανονισμούς καθώς και οι δραστηριότητες τρίτων χωρών.

Η **Kristina Mislov** από το Υπουργείο Γεωργίας της Κροατίας ανέφερε ότι παρουσιάστηκε κατά την διάρκεια του διήμερου ένας μεγάλος όγκος δεδομένων. Ενημέρωσε το πάνελ ότι μίλησε με συναδέλφους σε αλιευτικά σκάφη και άκουσε τις παρουσιάσεις. Μολονότι τα συμπεράσματα φαίνεται να είναι σωστά σε ότι αφορά τα τρέχοντα προβλήματα, εκείνη πιστεύει ότι θα πρέπει να διατηρηθεί η βιωσιμότητα του κλάδου και στο μέλλον. Η αλιεία είναι μια εργασία που περνάει από γενιά σε γενιά και αν δεν διατηρηθεί ο κλάδος, θα καταλήξει. Θα πρέπει να κρατήσουμε ζωντανή την γνώση από την στιγμή που πρόκειται για δεξιότητες που δεν διδάσκονται στα πανεπιστήμια αλλά που μεταφέρονται και αυτό σημαίνει ότι και οι αλιείς θα πρέπει να πάρουν μέρος σε αυτή την διαδικασία. Εκτός αυτού, οι αλιείς έχουν πολύ καλή γνώση της διαχείρισης των πόρων και οι γνώσεις τους αυτές είναι σημαντικές. Αν εφαρμόζουμε μέτρα που οι αλιείς δεν κατανοούν ή εμπιστεύονται, θα αποτύχουν. Οι αλιείς θα πρέπει να εμπιστεύονται τις κυβερνήσεις και θα πρέπει να μπορούν να έχουν την βεβαιότητα ότι και τα παιδιά τους μπορούν να επιβιώσουν εργαζόμενα σε αυτό τον κλάδο.

Τις δύο αυτές μέρες είχαμε την δυνατότητα να δούμε όλη την διαθέσιμη νέα τεχνολογία και μοντέλα και γνωρίζουμε ότι θα πρέπει να προφυλάξουμε τα οικοσυστήματα. Δημιουργούμε όμως επιστημονικά μοντέλα που φαίνεται ότι δεν λαμβάνουν υπόψη τους τα πολλαπλά είδη και την πολυπαραγοντική φύση των αλιευτικών. Τα μοντέλα και οι μέθοδοι θα πρέπει να είναι ίδια σε όλη την Μεσόγειο και θα πρέπει να εφαρμόζονται με τον ίδιο τρόπο διοχετεύοντας την γνώση στο ίδιο σημείο προκειμένου να υπάρξει πρόοδος.

Ο **Oscar Sagué Pla**, από την IFSUA (ψυχαγωγική αλιεία) εξέφρασε έναν κοινό προβληματισμό ως προς την κατάσταση της ακτογραμμής όπου οι αλιευτικοί πόροι φθίνουν όπως είπαν και οι συνάδελφοι από αλιευτικά μικρής κλίμακας που κινούνται στον ίδιο χώρο και ενδιαφέρονται για τα ίδια είδη. Οι δύο αυτοί κλάδοι (αυτός της ψυχαγωγικής και αυτός της εμπορικής αλιείας) φαίνεται να αλληλοκατηγορούνται. Είμαστε όμως όλοι υπεύθυνοι συμπεριλαμβανομένων και των κυβερνήσεων. Η διαχείριση του παράκτιου οικοσυστήματος είναι βασική και θα πρέπει να απασχολεί όλο τον κλάδο και τους συμφεροντούχους από κοινού. Θα πρέπει επίσης να δημιουργήσουμε ένα σύστημα παρακολούθησης σύμφωνα με μια οικοσυστημική προσέγγιση όπου θα λαμβάνονται υπόψη όλοι οι φορείς και όλες οι πτυχές. Και οι εκπρόσωποι της ψυχαγωγικής αλιείας και αυτοί της εμπορικής αλιείας έχουν χρόνια εμπειρίας και γνώσεων που θα μπορούσαν να είναι χρήσιμα στην κατανόηση των όσων συμβαίνουν στα ίδια τα οικοσυστήματα. Τα πολυετή διαχειριστικά προγράμματα είναι επιτυχή γιατί λαμβάνουν υπόψη τους όλες τις πτυχές. Ο ομιλητής τόνισε ότι θα πρέπει να καταγράφονται όλα τα αλιεύματα: οι εκφορτώσεις της ψυχαγωγικής αλιείας, της αλιείας μικρής κλίμακας, της υποβρύχιας αλιείας, της ανταγωνιστικής αλιείας και ούτω καθ' εξής. Είναι επίσης σημαντική η εκπαίδευση των νέων αλιέων γιατί με αυτόν τον τρόπο συμβάλουμε στην δημιουργία νέων υπεύθυνων επαγγελματιών.

Ο **Michel Sponar**, από την ΓΔ Περιβάλλοντος της ΕΕ, συμφώνησε με την συλλογική άποψη ότι είναι ώρα για δράση. Μεταξύ των ζωντανών περιγραφικών δεικτών για το περιβάλλον συμπεριλαμβάνονται και τα αλιευτικά. Η προτεραιότητα είναι ένα συνδυασμένο εργαλείο: βιότοποι σε συνδυασμό με μια οικονομική προσέγγιση με παράλληλη προσπάθεια να διατηρήσουμε τον πλούτο και την διαφορετικότητα και να μειώσουμε τις αρνητικές επιπτώσεις πάνω στο περιβάλλον. Ενημέρωσε τους παριστάμενους ότι υπάρχει ένα σύστημα ελέγχου και παρακολούθησης και ότι μέχρι τον Μάρτιο τα κράτη μέλη θα πρέπει να στείλουν τα προγράμματά τους με τα πρώτα δεδομένα ούτως ώστε να μπορέσει να αξιολογηθεί κατά πόσον αυτές οι οδηγίες θα έχουν τα αναμενόμενα αποτελέσματα. Εξέφρασε την επιθυμία για μία πιο άμεση συνεργασία με την ΓΔ Αλιευτικής Πολιτικής και τόνισε ότι η προώθηση του διαλόγου είναι κάτι που αφορά

και τα κράτη μέλη. Αναφέρθηκε σε οδηγίες σχετικά με τα ύδατα των αστικών λυμάτων γιατί όλα καταλήγουν στην θάλασσα. Τα λύματα είναι ένα πολύ σοβαρό θέμα και καταβάλλεται προσπάθεια προκειμένου να εφαρμοστούν άμεσα οι οδηγίες για να έχουν άμεσο αποτέλεσμα. Απαιτείται μία ολοκληρωμένη προσέγγιση που θα πρέπει να γίνει κατανοητή ούτως ώστε οι προσπάθειες που γίνονται στην μία χώρα να μην ακυρώνονται από τις δράσεις που αναπτύσσονται σε μία άλλη.

Ο **Marco Affronte**, ευρωβουλευτής από την Επιτροπή Αλιείας (PECH), επιβεβαίωσε το πλαίσιο συναπόφασης και θύμισε ότι το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο αρχίζει να δραστηριοποιείται από την στιγμή που οι προτάσεις φύγουν από την ΕΕ. Το Κοινοβούλιο επεξεργάζεται βελτιώσεις και αναλαμβάνει τις ευθύνες που έχει προς του πολίτες. Ο ομιλητής αναφέρει ότι κατανοεί την ανάγκη που υπάρχει για την λήψη αποφάσεων σε αυτή την φάση και αναγνωρίζει ότι για μερικές από τις αποφάσεις χρειάζεται χρόνος λόγω των μακροχρόνιων διαδικασιών που απαιτούνται. Αυτή τη στιγμή, τα πολυετή προγράμματα βρίσκονται υπό συζήτηση και υπάρχουν μερικά βασικά θέματα που απαιτούν διευκρινήσεις. Ο ομιλητής εξέφρασε την ελπίδα ότι θα ληφθούν μερικές σημαντικές αποφάσεις και θα εφαρμοστούν άμεσα. Παρατήρησε ότι υπάρχει ανάγκη για μια ξεκάθαρη άποψη σχετικά με το τι προβλέπεται να συμβεί τον επόμενο χρόνο ή τα επόμενα τρία ή πέντε χρόνια. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο αναμένει αυτή την συγκεκριμένη πρόβλεψη.

Ο **João Aguiar Machado**, Γενικός Διευθυντής στην Γενική Διεύθυνση Θαλάσσιας Πολιτικής, ευχαρίστησε όλους τους παριστάμενους για το ιδιαίτερα κατατοπιστικό σεμινάριο που διήρκεσε δύο μέρες και που του έδωσε την δυνατότητα να κατανοήσει ότι η Μεσόγειος είναι μία περιοχή ιδιαίτερης σημασίας. Θεωρεί ότι οι γνώσεις που απέκτησε κατά την διάρκεια όλων των συνεδριάσεων υπήρξαν ιδιαίτερα πολύτιμες. Από ότι φαίνεται οι αλιείς έχουν συνείδηση της κατάστασης και υπάρχουν πολλοί άνθρωποι που ζουν από την θάλασσα. Θα πρέπει λοιπόν να ελαχιστοποιήσουμε την επίδραση που έχουν κάθε τύπου μέτρα στο επάγγελμα έτσι ώστε να μπορέσει να συνεχίσει μεσοπρόθεσμα να επιβιώνει.

Θα πρέπει να ενδυναμωθεί η συνεργασία με τρίτες χώρες και θα πρέπει να αναζητήσουμε νέες μεθόδους διαχείρισης. Μέχρι στιγμής έχουμε διαχειριστεί την Μεσόγειο από τεχνική άποψη αλλά τώρα θα πρέπει να ελέγξουμε την πρόσβαση στους πόρους περιορίζοντας τις μέρες στην θάλασσα και τα αλιεύματα. Θα πρέπει να κινηθούμε περισσότερο προς αυτή την κατεύθυνση εφαρμόζοντας παράλληλα μέτρα και στα τρία επίπεδα. Αυτό είναι κάτι που θα πρέπει να επεξεργαστούμε από κοινού. Τα εθνικά μέτρα θα πρέπει να εφαρμοστούν άμεσα ενώ στο μεταξύ οι χώρες μέλη θα πρέπει να υιοθετήσουν μέτρα σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο προκειμένου να βελτιωθεί η κατάσταση. Θα πρέπει να στραφεί η προσοχή στις νότιες χώρες της Μεσογείου και να επιτευχθεί η πλήρης και αποτελεσματική συμμετοχή τους. Μια ανοιχτή και εποικοδομητική συζήτηση θα πρέπει να οδηγήσει στην υιοθέτηση δεσμευτικών μέτρων.

Ο **Giampaolo Buonfiglio**, πρόεδρος της MEDAC, λέει ότι εν κατακλείδι, απαιτούνται μοντέλα σε ένα περιφερειοποιημένο πλαίσιο. Αυτό είναι κάτι που υπογράμμισαν όλοι οι ομιλητές έστω και από διαφορετική άποψη. Όλοι μίλησαν για την ανάγκη να τύχουν επεξεργασίας τα τεχνικά μέτρα στα πλαίσια ενός πολιτικού οράματος και μίας στρατηγικής που θα εμπλέκει τους ενδιαφερόμενους συμπεριλαμβανομένων των τρίτων χωρών. Στόχος θα είναι να ληφθούν ακόμη περισσότερο υπόψη οι κοινωνικο-οικονομικές πτυχές στα πλαίσια μίας νέας στρατηγικής.

Συζήτηση και συμπεράσματα

Ο **Antonio Pucillo**, εθνικός συντονιστής αλιείας για την ένωση ETF, ενημέρωσε τους παριστάμενους ότι θα το είχε εκτιμήσει ιδιαίτερα αν του είχε ζητηθεί να πάρει μέρος στο πρωινό πάνελ ως εκπρόσωπος των εργαζόμενων στον κλάδο αλιείας. Ζήτησε να μάθει κατά πόσον είχαν προγραμματιστεί δράσεις προκειμένου να αμβλυνθούν οι κοινωνικοοικονομικές επιπτώσεις που μπορεί να συνεπάγεται η μείωση στα αλιεύματα και στις ημέρες εργασίας. Αυτό θα οδηγήσει σε μία μείωση της απασχόλησης σε έναν βιομηχανικό κλάδο που ήδη βρίσκεται σε κρίσιμη κατάσταση.

Ο συντονιστής κος **Gambis** απάντησε ότι οι κοινωνικο οικονομικές επιπτώσεις είναι ένα θέμα που συζητάται. Γίνεται επεξεργασία των πληροφοριών που λαμβάνονται και από τις χώρες μέλη και από οργανώσεις όπως η ETF. Τόνισε ότι η οικονομική κρίση στην νότια Ευρώπη είναι διαδεδομένη και δεν επηρεάζει μόνον την αλιευτική βιομηχανία. Ζήτησε να υπάρξει στενότερη συνεργασία με τις τρίτες χώρες προκειμένου να λυθεί το θέμα των αλιευτικών προϊόντων που εισάγονται από το εξωτερικό προκειμένου να καλύψουν το κενό που προκαλείται από την μείωση του εφοδιασμού στην ευρωπαϊκή αγορά ως αποτέλεσμα της μείωσης της αλιευτικής δράσης.

Ο **Nunzio Stoppiello**, από την Federcoopesca στην Απουλία, εξέφρασε την σύμφωνη γνώμη του λέγοντας ότι η Ευρώπη έχει μία τάση να εστιάζει σε προϊόντα για τα οποία είναι δυνατόν να εξασφαλιστεί συνέχεια στον εφοδιασμό και τα αλιευτικά δεν είναι σε θέση να το κάνουν. Τόνισε για μια ακόμη φορά ότι από εμπορική άποψη ο κλάδος αντιμετωπίζει δυσκολίες στην πώληση των αλιευτικών προϊόντων καθώς και πολύ χαμηλές τιμές πώλησης. Ανέφερε επίσης ότι οι ίδιοι οι πόροι είναι ο πιο σημαντικός παράγοντας και εξέφρασε την ελπίδα να υπάρξει συνεργασία μεταξύ των αλιέων και της επιστημονικής κοινότητας.

Ο **Paolo Pignalosa** από την Oceanis S.r.l σχολίασε το σύστημα ελέγχου λέγοντας ότι η ιταλική ακτοφυλακή διεξάγει ελέγχους που θα μπορούσαν να θεωρηθούν ακόμη και καταπιεστικοί. Ο μόνος τρόπος όμως για να αντιμετωπιστεί η παρανομία σε όλη την περιφέρεια είναι να υπάρξει η βεβαιότητα ότι υπάρχουν κοινοί στόχοι και ότι συνεργάζονται όλοι οι διαφορετικοί φορείς προκειμένου να ενθαρρύνουν μια πολιτιστική αλλαγή που θα μπορούσε να οδηγήσει σε βελτιωμένες πρακτικές που θα εξασφαλίσουν αποτελέσματα.

Ο **Corrado Piccinetti** από το Πανεπιστήμιο της Μπολόνια θύμισε ότι ο Μεσογειακός Κανονισμός του 2006 , τέθηκε σε εφαρμογή το 2012 και ότι οι αξιολογήσεις που υποβλήθηκαν κατά την διάρκεια αυτού του σεμιναρίου βασίστηκαν σε δεδομένα από το 2013. Κατ' αυτόν τον τρόπο αντιστοιχούν σε ένα μόνο χρόνο δραστηριότητας από την στιγμή που εφαρμόστηκε ο κανονισμός. Μέχρι το 1998 είχαν αλιευτεί 400.000 τόνοι ψάρια ενώ το 2013 το σύνολο των αλιευμάτων ήταν περίπου 200.000 τόνους. Αυτό σημαίνει μία μείωση κατά 50% που δεν θα πρέπει να περάσει απαρατήρητη. Ο ομιλητής ζήτησε να μάθει αν υπήρχαν κάποιιοι υπολογισμοί σχετικά με την προβλεπόμενη μελλοντική μείωση του στόλου.

Ο **Rafael Mas** από την οργάνωση EMPA τόνισε ότι είναι αναγκαίο να αξιολογηθεί η αποδοτικότητα και να διαπιστωθεί κατά πόσον αυτή η περαιτέρω μείωση θα αποβεί προς όφελος των πόρων και κατά πόσον αν συμβεί αυτό θα καταστεί αναγκαία η δημιουργία κάποιων αποτελεσματικών μηχανισμών αντιστάθμισης.

Ο **Paolo Pelusi** από την LEGACOOOP σχολίασε την χρήση των κονδυλίων του EMFF προκειμένου να απορροφηθούν οι επιπτώσεις μίας περαιτέρω μείωσης. Ανέφερε ότι στις περισσότερες περιπτώσεις οι προϋποθέσεις εφαρμογής σημαίνουν ότι αυτά τα μέτρα δεν μπορούν να εφαρμοστούν. Κάθε παράμετρος ή μέτρο που έχει προγραμματιστεί απαιτεί λεπτομερή συζήτηση με τους εκπροσώπους του κλάδου. Προτείνει συνεπώς τρεις λέξεις κλειδιά προκειμένου να ανακεφαλαιώσει τα βήματα που θα πρέπει να γίνουν : μοίρασμα , σταδιακότητα και ελαστικότητα. Απαιτείται ένα εύλογο χρονικό διάστημα προκειμένου να υπάρξει προσαρμογή και η ευελιξία είναι σε κάθε περίπτωση αναγκαία.

Ο κος **Vadis Paesanti** από την οργάνωση Federcoopesca Goro έκανε αναφορά στην προηγούμενη παρέμβαση και είπε ότι θα ήταν αναγκαίο να είναι κανείς υπομονετικός. Η αλιεία είναι ένα επάγγελμα που βασίζεται σε μεγάλο βαθμό στην μεταφορά εμπειριών. Θα πρέπει να χρησιμοποιηθούν τα υπάρχοντα κίνητρα προκειμένου να ανανεωθούν τα υφιστάμενα αλιευτικά σκάφη, που στην καλύτερη περίπτωση είναι άνω των 40 ετών. Τέλος ζήτησε να δοθούν κονδύλια για την κατάρτιση προκειμένου να βοηθηθούν όλα τα μέρη για να κατανοήσουν τις αλλαγές που λαμβάνουν χώρα.

Ο **Fabrizio De Pascale** από την UILA Pesca θύμισε ότι η απόλυτη αξιολόγηση των κοινωνικο-οικονομικών επιπτώσεων αποτελεί ένα προαπαιτούμενο από την στιγμή που παρουσιάστηκε η ΚΑΛΠ. Η αρχή της αναλογικότητας θα πρέπει επίσης να ληφθεί υπόψη. Αν οι επιπτώσεις για την βιομηχανία είναι αβάσταχτες τότε οι κανόνες που έχουν εισαχθεί μπορεί να θεωρηθούν παράνομοι. Ο ομιλητής παρέθεσε το παράδειγμα της Ισπανίας στην μεταρρύθμιση που έγινε στον κλάδο της παραγωγής βάμβακος το 2006.

Σε ότι αφορά το θέμα της διακυβέρνησης τόνισε ότι οι κανονισμοί της ΕΕ ισχύουν για αλιευτικά σκάφη που είναι νηολογημένα σε χώρες της ΕΕ και σε ύδατα ενωσιακής δικαιοδοσίας. Η ΓΕΑΜ θέτει τους κανόνες σε όλη την περιοχή και κατά συνέπεια θα πρέπει να ενισχυθεί η συνεργασία μαζί της έτσι ώστε να καθίσταται δυνατή η υιοθέτηση μέτρων διαχείρισης.

Ο **Marco Spinadin**, από την Federcoopesca, εξέφρασε τον προβληματισμό των οργανώσεων των αλιέων για αυτό που γίνεται αντιληπτό ως σύγκρουση μεταξύ αλιέων και ερευνητών. Επιβεβαίωσε ότι οι αλιείς είναι διατεθειμένοι να συζητήσουν την ανεύρεση λύσεων αλλά οποιεσδήποτε δράσεις θα πρέπει να είναι κοινές και η διάρκειά τους θα πρέπει να καθορίζεται εκ των προτέρων. Η έρευνα βασίζεται σε δεδομένα και έχει ξεκινήσει εδώ και δύο χρόνια ενώ οι αλιείς ζουν και εργάζονται στο παρόν. Αν τους ζητηθεί να ακολουθήσουν πρακτικές που προωθούν την ποιότητα, την διαφάνεια και την πιστοποίηση με σκοπό να πάψουν να υφίστανται ορισμένες περιοχές αλιείας, τότε η σύγκρουση δεν θα ξεπεραστεί.

Ο **Marc Planas**, από την CRPMEM LR τόνισε ότι η ΚΚΑΛΠ βασίζεται σε αλιευτικούς πόρους και τα εργαλεία που χρησιμοποιούνται είναι ολοκληρωμένα. Σε μερικές περιπτώσεις όμως, είναι αδύνατον να εφαρμοστούν τα μέτρα γιατί είναι τεχνικά ακατάλληλα. Θα ήταν συνεπώς αναγκαίο να επιλεγεί ένα άνοιγμα και σχήμα ματιού που να είναι κατάλληλο για την Μεσόγειο. Εκεί που τίθεται θέμα διαχειριστικών προγραμμάτων, ανέφερε ότι θα ήταν σκόπιμο να επικεντρωθούμε κατ' αρχάς στις ευρύτερες θαλάσσιες περιοχές.

Ο **Eusebio Esgleas Pares**, πρόεδρος της FNCCP, υπενθύμισε ότι μολονότι είναι δύσκολο να το αποδεχτεί κανείς, αυτή η κατάσταση είναι η πραγματικότητα. Η βιωσιμότητα των πόρων θα πρέπει να διασφαλιστεί από κοινού με την κοινωνικο-οικονομική βιωσιμότητα ενώ θα πρέπει να δημιουργηθεί για τον κλάδο ένα σύστημα αντισταθμίσεων.

Ο **Fabio Fiorentino**, από την IAMC CNR, προσέθεσε ότι πρόκειται για μία ιστορική στιγμή και θύμισε τις πρώτες αξιολογήσεις που έγιναν στις αρχές της δεκαετίας του 90 όταν τα ποσοστά θνησιμότητας απείχαν πολύ από το MSY. Πρόσφατα διαπιστώθηκε μία σταθερή βελτίωση στις συνθήκες εκμετάλλευσης. Έχουν καταγραφεί μερικά ανώτατα σημεία σε αλιευτικά οστρακοειδών που φτάνουν τους 10.000 τόνους κατ' έτος ενώ παρατηρήθηκε μία σταδιακή μείωση στην θνησιμότητα των αλιευμάτων. Τα αποτελέσματα αυτά ήταν απρόσμενα και δείχνουν ότι δεν είναι αλήθεια ότι τα μέτρα διαχείρισης των αλιευτικών δεν έχουν συμβάλει σε σημαντικό βαθμό. Ο ομιλητής συνέχισε λέγοντας ότι θα πρέπει

να εστιάσουμε στην ποιότητα και όχι στην ποσότητα των αλιευτικών προϊόντων και με αυτό τον τρόπο να αυξήσουμε την προστιθέμενη αξία.

Η **Laura Pisano** από την Ευρωπαϊκή Συμμαχία Ερασιτεχνών Αλιέων ανέφερε ότι η συζήτηση είχε πάρει μία αρνητική τροπή και ότι το σεμινάριο ήταν μια ευκαιρία συνεργασίας προκειμένου να αναζητηθεί μια κοινή λύση.

Ο εκπρόσωπος της Oceana θύμισε ότι είχαν γίνει μερικές πολύ χρήσιμες συζητήσεις και ότι μένει να ακολουθήσει η δράση. Πολλές ενδιαφέρουσες ιδέες διατυπώθηκαν από την Επιτροπή, από εκπρόσωπους του κλάδου αλλά και από ΜΚΟ. Θα πρέπει να υπάρξουν αποτελέσματα και παράλληλη δέσμευση των ενδιαφερομένων όπως είδαμε να συμβαίνει με τον ερυθρό τόνο.

Η **Serena Maso** από την Greenpeace εξέφρασε την άποψη ότι απαιτείται μία αλλαγή στην προσέγγιση προκειμένου να αποφευχθεί η επανάληψη των ίδιων απόψεων κάθε φορά που οργανώνεται μία συνάντηση.

Ο **Alessandro Buzzi**, από την ACI Pesca, τόνισε την σημασία της εισαγωγής νέων στοιχείων με μία προσέγγιση που να στηρίζεται στο οικοσύστημα και που να έχει συγκεκριμένα σενάρια εφαρμογής με ιδιαίτερη αναφορά στον χωρικό σχεδιασμό. Στην ανεύρεση λύσεων θα πρέπει να εμπλέκονται οι άμεσα ενδιαφερόμενοι και ο στόχος να είναι η διαχείριση των αγορών και της παραγωγής. Τόνισε την ανάγκη να μειωθεί ο χρόνος μεταξύ της συγκέντρωσης δεδομένων και της αξιολόγησης των αποθεμάτων ιδιαίτερα για είδη με μικρό κύκλο ζωής.

Η **Αναστασία Μηλιού** από το Αρχιπέλαγος ανέφερε ότι υπάρχουν τα κατάλληλα εργαλεία αλλά δεν τα έχουμε ακόμη χρησιμοποιήσει με τον σωστό τρόπο. Η νοοτροπία μεταξύ των κοινοτήτων των αλιέων αλλάζει. Αρχίζουν να παίρνουν όλο και περισσότερες πρωτοβουλίες αλλά υπάρχει και μία διαρκώς αυξανόμενη γραφειοκρατία. Για τον λόγο αυτό είναι αναγκαίο να οριστούν προτεραιότητες. Θα μπορούσαμε κατ' αρχάς να ξεκινήσουμε προστατεύοντας τους βιότοπους, τα κοραλλιογενή ενδιαιτήματα κλπ με την συμμετοχή όλων των κλάδων.

Η **Marta Cavallé** εκπροσωπώντας τον κλάδο των αλιευτικών μικρής κλίμακας σχολίασε ότι οι αλιείς θα δεχτούν όρια αν υπάρξουν και άλλοι εταίροι στην διαδικασία λήψης αποφάσεων. Είναι όμως αναγκαίο να υπάρξει πραγματική συμμετοχή αν επιθυμούμε να υπάρξει αποδοχή και συμμόρφωση προς τους κανόνες.

Ο συντονιστής κος Gambis παρεμβαίνει λέγοντας ότι δεν διαπίστωσε να υπάρχει μεγάλη αντίφαση μεταξύ της επιστημονικής κοινότητας και των αλιέων. Αυτό που είναι απαραίτητο είναι να σκεφτούμε τα βήματα που θα πρέπει να κάνουμε με την εμπλοκή όλων των ενδιαφερομένων όπως απέδειξε αυτό το σεμινάριο. Τόνισε ότι ο Μεσογειακός Κανονισμός εφαρμόζεται σε όλα τα προϊόντα που μπαίνουν στην ΕΕ. Το ελάχιστο μέγεθος ισχύει για όλους τους προμηθευτές και αν υπάρχουν προϊόντα που έρχονται εκτός ΕΕ μπορούν να μπλοκαριστούν δια μέσω του ελέγχου και της εφαρμογής των κανόνων. Τόνισε επίσης ότι οι κανόνες του ΓΕΑΜ ισχύουν σε όλη την Μεσόγειο αλλά είναι αναγκαία η σύμφωνη γνώμη όλων των κρατών μελών. Τόνισε ότι η Μεσογειακός Κανονισμός δεν είναι τέλειος αλλά είναι ο υφιστάμενος κανονισμός αυτή την στιγμή στα κράτη μέλη και θα πρέπει να βεβαιωθούμε για το ότι τυγχάνουν σεβασμού

όλοι οι κανόνες. Κάθε μελλοντική αλλαγή θα πρέπει να διασφαλίζει την εφαρμογή καλύτερων και πιο αποτελεσματικών κανόνων.

Ο **Giampaolo Buonfiglio**, πρόεδρος της MEDAC παρεμβαίνει προκειμένου να τονίσει τα εξής: 1) Τα τεχνικά μέτρα δεν επαρκούν αν δεν ενταχθούν στα πλαίσια γενικών πολιτικών και αν δεν υπάρξουν αντικείμενα γενικότερων συμφωνιών προκειμένου να προωθηθεί η εφαρμογή τους 2) είναι αναγκαίο να εντατικοποιηθούν οι ερευνητικές δράσεις ιδιαίτερα αυτές που αφορούν την προσέγγισή μας προς το οικοσύστημα 3) ο χρόνος που απαιτείται για την δημιουργία νέων διαχειριστικών προγραμμάτων δεν είναι συμβατός με την ανάγκη άμεσης δράσης και κατά συνέπεια είναι αναγκαίο να υπάρξει δράση με βάση τα παλιά προγράμματα όπου θα ενταχθούν νέα εργαλεία (π.χ χωρικός σχεδιασμός) και θα υπάρξει μεγαλύτερη εμπλοκή όλων των ενδιαφερομένων 4) θα πρέπει να αναπτυχθούν δραστηριότητες ελέγχου στην ξηρά και στις αγορές 5) θα πρέπει να υπάρξει προσωρινή και μόνιμη διακοπή των αλιευτικών δράσεων με την στήριξη του EMFF 6) θα πρέπει να μειωθούν και να εκριζωθούν τα παραλιεύματα μέσω προγραμμάτων διαχείρισης απορρίψεων 7) θα πρέπει να ενδυναμωθεί ο διάλογος με τρίτες χώρες , να εναρμονιστεί ο διάλογος και να υπάρξει διαχείριση σε επίπεδο λεκάνης. Ο συντονιστής ευχαρίστησε τους παριστάμενους και κήρυξε την λήξη της συνεδρίασης

